

9.

Maila anitzeko Jarraipen Txostena

2030 Agenda Euskadi

2025

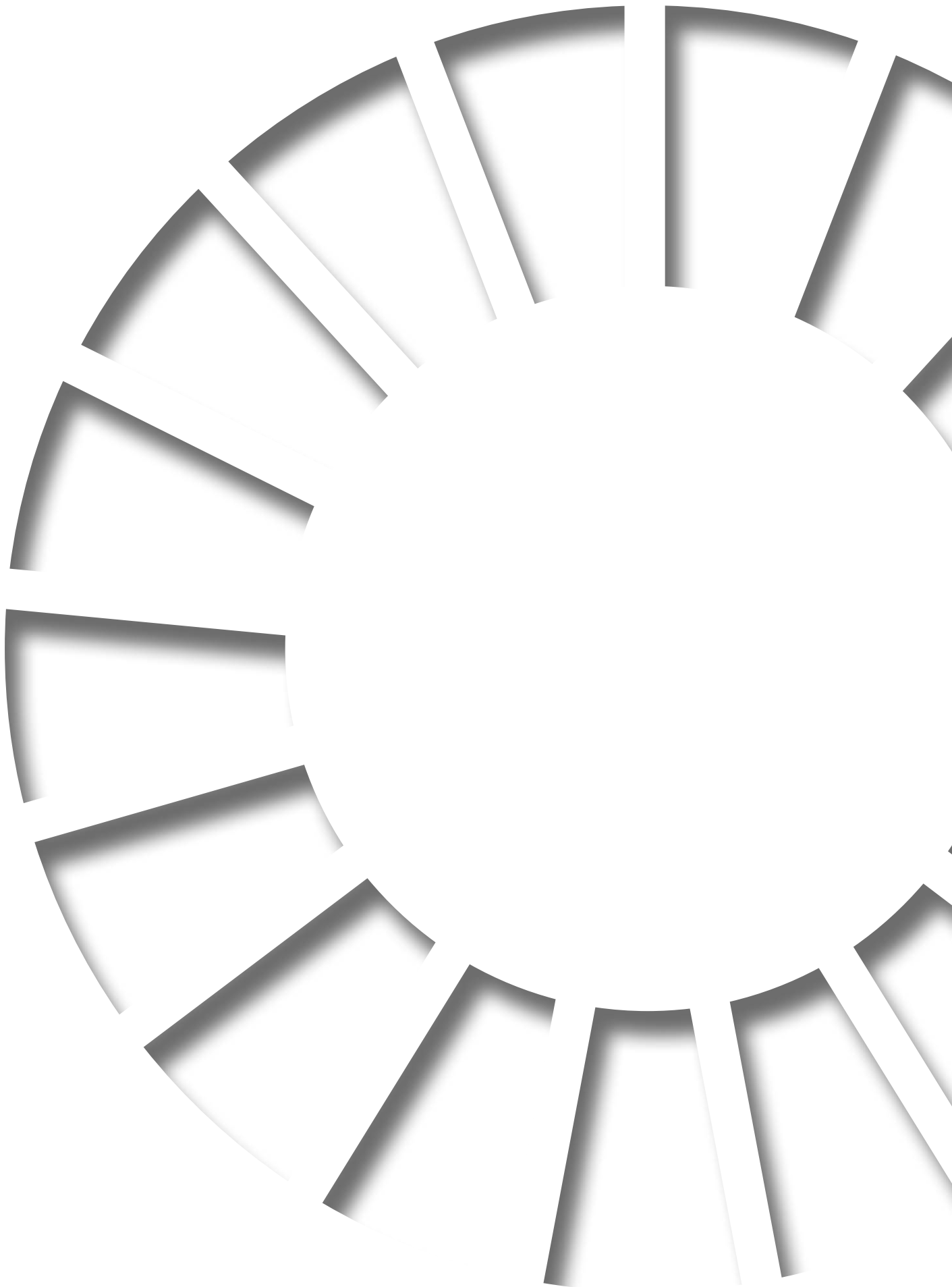
2030

Koordinazioa eta lanketa:

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

Aurkibidea

Aurkezpena

Lehen zatia. 2024. urtearen ikuspegi panoramikoa

1.- Testuinguru globalaren balorazioa

2.- Euskadiren 2024ko ekarpenaren azterketa globala

GJHekiko herrialde-konpromisoa

Bultzada eta gobernantza partekatuak

2021-2024 aldirako Lehentasunen Programa

Bultzatu 2050 Hiri Agenda

GJHak EAEko udalerrietan lokalizatzeko bultzada

Eraldatze-prozesuarekin eta giza garapen jasangarriarekin konprometitutako herritartasun aktiboa eta kontzientea sortzeko sentsibilizazioa

Lurraldeko eragileen artean berrikuntza eta gaitasunak sortzea, haien antolakundeetan jasangarritasuna integra dezaten eta eragile anitzeko lankidetzarako presta daitezen

Inbertsio publikoa eta pribatua lurraldea eraldatzeko ibilbide-orrietarantz erakartzea

Adierazle-sistema

GJH-ikuspegi aintzat hartzen duten aurrekontugintza eta kontratazio publikoak

Nazioarteko esparruko ekintzetan aktiboki parte hartzea eta beste lurralde batzuekin lankidetzan jardutea

18. GJHa (Hizkuntza- eta kultura-aniztasuna) txertatzea

Bigarren zatia. Garapen jasangarrirako helburu bakoitza garatzeko 2024. urtean hedatutako eraldatze-ekintzak

Hirugarren zatia. Ondorioak. 2025. urterako helburuak

Eranskinak

I. eranskina-Eusko Jaurlaritzaren 2025eko aurrekontua
GJHekin lerrokatzeari buruzko txostena

II. eranskina- Adierazleen estatistika-eranskina

Aurkezpena

Hauxe da Eusko Jaurlaritzak aurkezten duen Euskadi 2030 Agendaren Borondatezko Zortzigarren Jarraipen Txostena. Datu hori 2016ko azaroaren 24an hasitako ibilbidearen isla da. Egun hartan, Urkullu lehendakariak inbestidura-hitzaldia eman zuen Eusko Legebiltzarrean, eta Agenda global berriarekiko euskal konpromisoa aldarrikatu zuen.

2018ko apirilean, Eusko Jaurlaritzak Euskadi Basque Country 2030 Agendaren Borondatezko lehen Jarraipen Txostena aurkeztu zuen, 2017. urteari buruzkoa. Txosten horrek, lehen urrats gisa, 2030 Agendaren helburuak eta jomugak Gobernu Programaren konpromisoekin lotu zituen. Horrela, Euskadikoa izan zen ezaugarri horiek zituen txosten bat aurkeztu zuen estatuz azpiko lehen gobernu. Harrezkero, urtero aurkezten jarraitu du, zortzigarren edizio honetara iritsi arte.

XI. legegintzaldian 2016az geroztik egindako lanari jarraipena emateko, 2021eko ekainean, Eusko Jaurlaritzak **2021-2024 aldirako 2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programa** onartu zuen.

Programa honen misioa izan da kontratu sozialaren kultura sustatzea, Garapen Jasangarrirako Helburuekiko konpromisoaren inguruan. Programaren helburu nagusiak honako hauek izan dira: barneko gizarte-kohesioari laguntzea, bakearen, justiziaren eta jasangarritasunaren aldeko nazioarteko ahaleginik onenen parte izatea, politiken koherentzia sustatzea eta 2030 Agenda lehentasun eraldatzaileak bultzatzeko konpromiso gisa hartzea.

Esparru horren barruan, 2021-2024 aldirako 2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programak 4 ardatz ezartzen zituen: dibulgazioa, koordinazioa, ebaluazioa eta lehenespena. Koordinazioaren ardatza nabarmendu behar da, horren barruan sortu baita 2030 Agenda Euskadi Foroa (maila anitzekoa eta eragile anitzekoa), Garapen Jasangarrirako Helburuak erdiesteko gobernantzaren eta instituzioen eta gizartearen arteko lankidetzaren esparru nagusi gisa. Eusko Jaurlaritzako sailak, hiru foru-aldundiak, EUDEL (Euskadiko Udalen Elkarte), hiru hiriburu-udalak, euskal unibertsitateak eta lankidetzak publiko-pribatuaren eta gizarte zibil antolatuen ordezkaririk diren entitateak biltzen ditu foro horrek.

Aurrera egiteko elementu handien artean, 2024an zehar **GJHen aldeko Euskal Aliantza** finkatu izana nabarmendu behar da, 100 entitatek baino gehiagok 2030 Agendaren garapenean laguntzeko izenpetu zutena. Aliantza hori 5 konpromiso handi finkatzen dituen “2030 Agenda Euskadi Kontratu Sozial baterako” adierazpenaren inguruan artikulatzen da. Entitate horiek konpromisoen inguruko aliantza osatzen dute elkarrekin aurrera egiteko. Honako hauek dira konpromisoak:

- Gizarte-antolakundearen arteko lankidetzaren indartzea, baita antolakunde horien eta instituzioen artekoa ere.
- Enpresa eta antolakundearen kudeaketan eta barne-funtzionamenduan GJHak inplementatzea.

- 2030 Agenda ezagutaraztea eta sustatzea, eta herritarren parte-hartzea eta inplikazioa bultzatzea.
- Elkartasun- eta jasangarritasun-printzipioak bultzatzea, 2030 Agendaren oinarri gisa.
- EAEko esperientzia modelizatzea eta nazioartean trukatzeko bidea ematea.

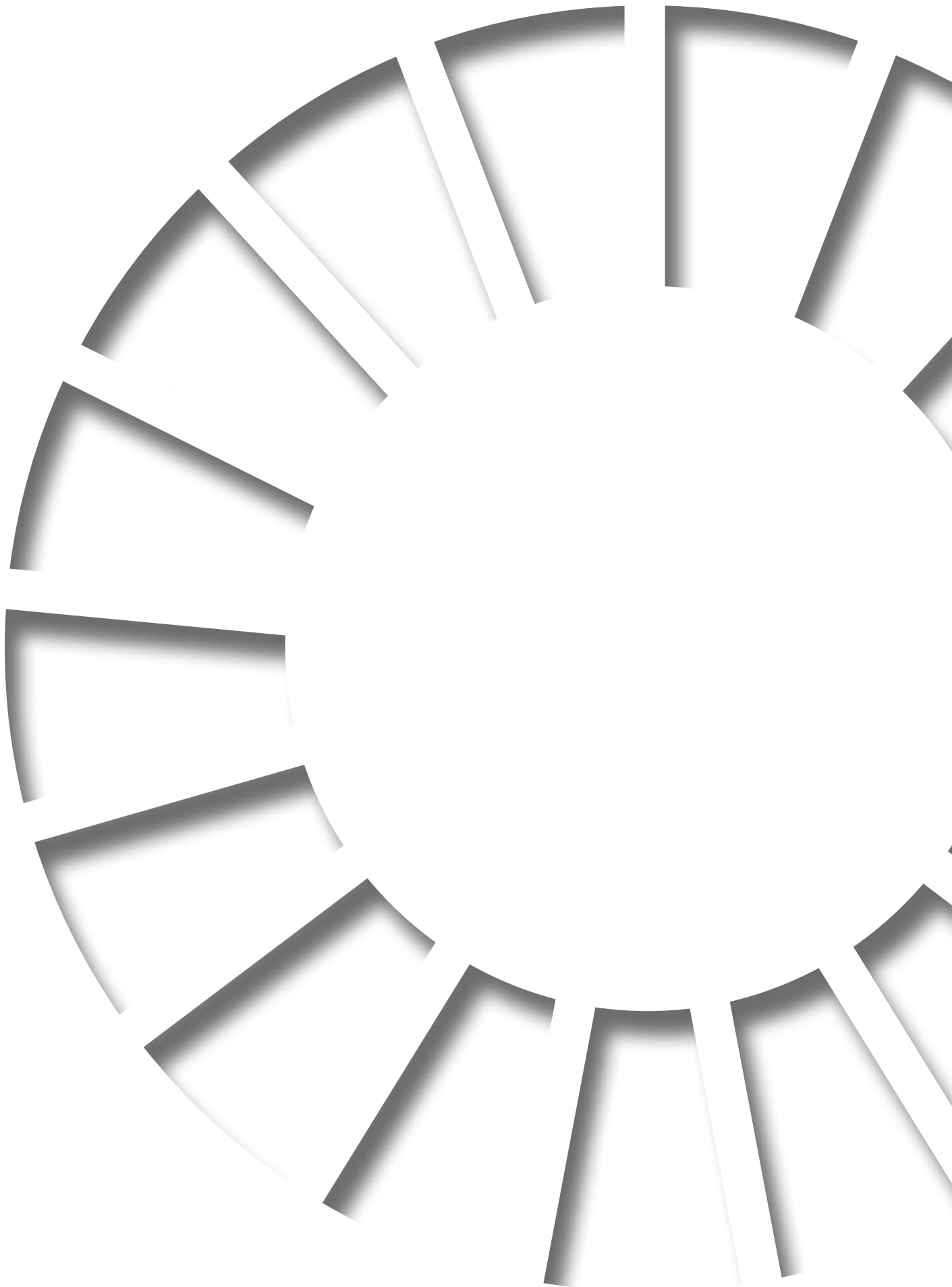
Aurrera egiteko elementuen artean, nabarmentzekoa da **Borondatezko zortzigarren Jarraipen Txosten hau herrialde gisako ikuspegi globala txertatzen duen bigarrena dela**. Alde batetik, Euskadik 2030 Agendarekin eta GJHeekin hartu duen konpromisoa konpromiso globala delako, bere instituzio guztiena eta gizarte- eta enpresa-eragileen sorta zabalarena eta euskal herritarrena berena, horiek baitira egunez egun, beren eguneroko erabaki eta portaerekin, GJHak erdiesten laguntzen dutenak. Eta, bestetik, maila anitzeko eta eragile anitzeko inplikazioaren bidez lor daitekeen inpaktu erantsia delako, hain zuzen ere, Euskadik munduari erakutsi nahi dion elementu diferentzial nagusia.

Ezin dugu ahaztu 2024an izan den oso garrantzi handiko beste gertaera bat, Euskadiri ez ezik, mundu osoko udalerrri eta eskualdeei ere GJHen lokalizazioaren arloan mesede egingo diena. 2022ko amaieran **Bilbo Local 2030 Koalizioaren Idazkaritzaren egoitza** izendatu ondoren, 2024an azkenik abian jarri da GJHak eta 2030 Agenda lokalizatzeko jarduerak hirietatik, gober-

nu autonomiko eta nazionaletatik eta sektore pribatutik sustatzeaz arduratzen den Nazio Batuen bulego hori.

2024. urtea amaitzeko, 2021-2024 aldirako 2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programaren balantzea egin dugu, eta **Gizarte Berrikuntzaren eta 2030 Agendaren 2025-2028 Plana** egiteko lanak amaitu dira. Plan hori izango da, hain zuzen, Euskadin Garapen Jasangarrirako Helburuak 2030 Agendaren bitartez lortzea bizkortzeko lana gidatuko duen ibilbide-orria.

Adierazi behar dugu, azkenik, Borondatezko 8. Jarraipen Txosten honen **eranskin gisa** eskaintzen dela **Garapen Jasangarrirako 2030 Agendaren Adierazleen Euskal Sistemari buruzko informazio zehatza** eta adierazle bakoitzaren azken datu erabilgarriak jasotzen dituen txostena.

Lehen zatia

Euskadik 2024an 2030 Agenda globalari egindako ekarpena: ikuspegi panoramikoa

Hurrengo orrialdeetan laburbilduta erakusten dira 2024an Euskadik 2030 Agenda globalari egindako ekarpenaren zeharkako elementu nagusiak.

Ekarpen hori aztertzeko, **2024. urtean 2030 Agenda globala garatu den nazioarteko testuinguruaren aldez aurreko azterketa** hartzen da abiapuntutzat. Bertan, Etorkizunaren Gailurra nabarmentzen da (New York, 2024ko iraila), Itun Digital Globala eta Etorkizuneko Belaunaldiei buruzko Adierazpena jasotzen dituen Etorkizunerako Ituna onartzeko balio izan duena.

Testuinguruan kokatzeko azterketa horren ondoren, **Euskadik 2024an Agenda globalari egindako ekarpenak ekarri duenaren zeharkako balantzea** egiten da, **haren jarduketak esparruen bitartez azaldua**.

1. Nazioarteko testuinguruaren balorazioa, 2030 Agenda betetzeari dagokionez

2019an nazioartean adostasun handia zegoen GJHak betetzeari buruzko diagnostikoaren inguruan: 2030 Agendak bultzatutako eraldatze-prozesua ez zen behar bezain azkarra, eta ez zuen behar adinako inpakturik. Izan ere, horregatik, urte hartako irailean, Nazio Batuen 74. Batzar Nagusian, idazkari nagusi Antonio Guterresek gobernuei, enpresei eta gizarte zibilari dei egin zien, helburu globalen gaineko ekintza areagotu zezaten, eta hurrengo 10 urteak Ekintzaren Hamarkada deklaratu zituen.

Diagnostiko hori 2023ko irailean New Yorken egin zen Garapen Jasangarrirako Helburuei buruzko Gailurrean errepikatu zen. Parte hartu zuten eragileek onartu zuten Garapen Jasangarrirako Helburuak (GJH) ez direla lortuko, baldin eta trantsizio energetiko, elikagaien arloko eta digital bidezkoak eta ekitatiboak lortzeko eta garapen-bidean dauden herrialdeetan hezkuntza eta gizarte-babesa eraldatzeko behar den inbertsioari bultzada masiboa ematen ez bazaio. Horretarako, beste zenbait ekintza-ildoren artean, multilateralismoarekiko konpromisoa berritu zen, elkarrekin lan egiteko modu berriak aurkitzeko eta instituzio multilateralek gertatzen ari diren aldaketa azkarren erritmoari jarraituko diotela bermatzeko, eta 2024ko Etorkizunaren Gailurra ezarri zen 2030 Agendaren eta bere GJHen inplementazioa azeleratzeko aukera garrantzitsu gisa.

2024ko irailean New Yorken egin zen **Etorkizunaren Gailurra** 3 tresnatan hezuramaitu da (Etorkizunerako Ituna, Munduko Itun Digitala eta Etorkizuneko Belaunaldiei buruzko Adierazpena). Tresna horiek aukera berriak irekitzen dituzte herri eta nazio guztientzako mundu-ordena jasangarri, bidezko eta baketsu baterako, Garapen Jasangarrirako Helburuen inplementazioa bultzatzeko funtsezko gaiak azpimarratuz, hala nola:

- Nazioarteko finantza-arkitektura erreformatzeko akordio bat, garapen-bidean dauden herrialdeak hobeto ordezkatu eta zerbitzatu ditzan.
- Giza aurrerabidea neurtzen dugun modua hobetzea, BPGaz haratago joanez gizakien eta planetaren ongizatea eta jasangarritasuna haute-mateko.

- Balio handiko ondarea duten pertsonen gutxieneko zerga-maila globala ezartzeko moduak kontuan hartzeko konpromisoa.
- Temperatura globalaren igoera industriaurreko mailen gainetik 1,5 °C-ra mugatzeko eta energia-sistemetan erregai fosilak erabiltzeari uzteko beharra berrestea, 2050ean zero emisio garbiak lortzeko.
- Teknologiaren diseinua, erabilera eta kudeaketa guztion onerako izan dadin lortzeko konpromisoa.
- Gure erabakiak hartzean etorkizuneko belaunaldiak kontuan izateko neurri zehatzak.
- Giza baliabideen, genero-berdintasunaren eta emakumeen ahalduentzaren arloko lana indartzea.
- Gobernantza globalean interesa duten beste alderdi batzuen parte-hartzearen garrantzia errekonozitzea, tokiko eta eskualdeko gobernuak, gizarte zibila, sektore pribatua eta beste batzuk barne.
- Inklusio digitala sustatzeko 1.050 milioi dolarreko ekarpena egiteko promesa.

Lan-ildo horiek guztiak funtsezkoak izango dira 2030erako planteatutako jomuga globaletara iritsi ahal izateko.

Gainera, uztailean Garapen Jasangarriari buruzko Goi Mailako Foro Politikoa garatu zen, "2030 Agenda indartzea eta krisi anitzeko garaietan pobrezia desagerraraztea: soluzio jasangarri, erresiliente eta berritzaileen aplikazio eraginkorra" lemapean. Ekitaldi horretan sakonki berrikusi ziren helburu hauek: 1. helburua (Pobrezia desagerraraztea), 2. helburua (Goserik ez), 13. helburua (Klimaren aldeko ekintza), 16. helburua (Bakea, justizia eta instituzio sendoak) eta 17. helburua (Helburuak lortzeko aliantzak).

2. Euskadiren 2024ko ekarpenaren azterketa globala

GJHekiko herrialde-konpromisoa

2016az geroztik, euskal instituzioek eta euskal gizarteko eragile nagusiek 2030 Agendak adierazten duen konpromiso globala hartu dute lehentasuntzat, eta gure tokiko errealitatera egokitu dute, eraldaketaren eta elkartasunaren ikuspegia aintzat hartuta. Horrela, Euskadik 2030 Agendaren helburuetarantz aurrera egingeko konpromisoa hartu du, eta, eginkizun horretan, garapena eta berdintasuna sustatuko ditu eta pertsona guztientzako etorkizun inklusiboagoa eta jasangarriagoa finkatuko du, eta konpromiso hori errealitate bihurtzeko behar diren tresnak jarri ditu abian.

Konpromiso hori **“GJHen lokalizaziorako euskal konpromisoaren eredu”** dokumentuan islatuta geratzen da. Eredu horrek honako elementu nagusi hauek ditu:

Proaktibitatearen printzipioa

2030 Agendarekiko konpromisoa programa propioak GJHein atxikitzea eta formalki lerrokatzea baino gehiago da. Horrek esan nahi du geure buruari galdetu behar diogula zertan aldatzen dituzten GJHek gure aurretik zeuden politikak eta jarduteko moduak. Horretan datza eraldatzeko gaitasuna.

ZEHATZA DENAREN METODOLOGIAREN APLIKAZIOA

GJHek zehaztasun gehiago eta abstrakzio gutxiago behar dute. Hitzetatik ekintzetara pasatu beharra dago, eta helburuak betetzera hurbilduko gaituzten proiektu zehatzetan hezurramitu. Kontua ez da 17 helburuetarako proiektuak edukitzea, lehentasunak eta trakzio-proiektuak definitzea baizik.

“LOKALIZAZIO” KONTZEPTUAREN OSOTASUNA

1.- Lokalizazioa, lehenik, instituzionalizazio handiagoaren konpromisoa da. Alderdi praktikoenean, gutxienez 4 azpiegitura artikulatu behar dira, instituzio- eta antolakunde-ikuspegitik GJHen garapen exekutiboarekiko konpromisoa har dezaten:

- GJHen arloko zeharkako zuzendaritza- eta koordinazio-organo betearazlea sortzea, edozein instituzioren edo antolakunderen gobernu-ekintza gidatzeko.
- Plangintza estrategikoko dokumentuak izatea, helburuak, irizpideak, lehentasunak, jarduketaren planak, egutegiak eta aurrekontu-lerrokatzea barne hartzen dituztenak.
- Ebaluazio-tresna efizienteak prestatzea eta erabiltzea, hala nola norberaren errealitatera egokitutako adierazleak, urteko memoriak edo urteko jarraipenaren borondatezko txostenak.
- Gobernantza-ereduak eta instituzioen eta gizartearen arteko lankidetzaren zabala sustatzea, eta horietan parte hartzea.

2.- Lokalizazioa, bigarrenik, sozializazio handiagoaren konpromisoa da. Gizartean GJHen inguruko ezjakintasun handia dagoenez, lehentasunez jotzen da 2030 Agendaren zabalkundea eta gizarte-eragileen inplikazioa sustatzera bideratutako baliabideak eta ahaleginak inbertitzea, honako hauen gisako tresnen bitartez:

- Komunikazio-kanpainak edo -ekimenak.
- Dibulgazio-ikastaroak eta argitalpenak.
- Gizarte-dibulgaziorako eta herritarren partaidetzarako dirulaguntzak.

- Tresna didaktikoak.
- Prestakuntza espezializatua.
- Gizarte-lankidetzako aliantzak.

3.- Lokalizazioa, hirugarrenik, pertsonalizazio handiagoaren konpromisoa da. 2030 Agenda gure eguneroko bizitzan, maila indibidualean zein familian edo maila pribatuan, eragina duen interpelazio pertsonala ere bada. GJHen instituzionalizazioak eta sozializazioak kontuan izan behar du hirugarren dimentsio hori. Herritarren parte-hartze eta inplikazio aktibo eta informaturik gabe, arriskuan egon daiteke Agendaren etorkizuna

LANKIDETZA, GJH-ETAN AURRERA EGITEKO FUNTSEZKO OINARRIA

Lankidetzaren funtsezkoa da GJHetan aurrera egiteko. 2030 Agenda hartu zenetik, sektore bakar batek ere helburu horiek bere kabuz lortu ezin dituela onartu da. Gobernuen, sektore pribatuaren, gizarte zibilaren eta nazioarteko antolakundearen arteko lankidetzaren funtsezkoa da aurre egin behar diegun erronka konplexu eta globalei heltzeko.

Lankidetzaren hori, Euskadin, Agendaren gobernantzari berari, haren proiektu eraldatzaileen diseinuari eta inplementazioari eta nazioarteko ekintzari aplikatzen zaie; horrela, 17. GJHaren irakaskuntzak ekimen zehatzetan hezurramitzen dira.

NAZIOARTEKO LANKIDETZA ETA EKINTZA ERABAKIA

2030 Agendaren Euskadiko lokalizazioa nazioarteko ekintzaren pisua funtsezkoa duen jarduketara gisa ulertzen da, lankidetzaren aldeko apustu batetik abiatuta, ikasteko eta ekimenak beste lurralde batzuekin batera garatzeko.

Konpromiso hori berretsi egin du lehendakari berriak, Imanol Pradalesek, 2030 Agenda Euskadi Foroaren osoko bilkurak azaroaren 28an egindako bileran. Pradales lehendakariak honako alderdi hauek azpimarratu zituen:

- Erabateko konbentzimendua eta bat-etortzea Nazio Batuek mundu bidezkoago bat eraikitzeko ezarritako helburuan. Euskadin uste dugu estaturik gabeko nazioek eta toki-instituzioek funtsezko eginkizuna betetzen dugula mundu-mailako erronkei aurre egiteko, desafio globalek zuzeneko eragina baitute toki-esparruan.
- Bakea, giza eskubideak, elkartasuna eta berdintasuna funtsezko printzipioak dira Euskadirentzat. Horren adibide dira gure izaera komunitarioa eta auzolanaren kultura, gobernantza kolaboratiboaren oinarrian dagoena. Indarrak batuz, Eusko Jaurlaritzak, Foru Aldundiek eta Udalek, gizarte antolatuekin lankidetzan, proiektu emankorrak jarri ditugu abian. Baina ez da nahikoa. Jauzi kualitatiboa egiteko garaia da.
- Demokrazia biziberritzeko jauzia egin behar dugu, asalduzko garaiak bizi baititugu mundu osoko demokrazientzat. Horri beste joera arriskutsu bat gehitu behar zaio: komunitate gisa elkartzeko gaituzten loturak ahultzen ari dira; indibidualismoa eta egoismoa aurrera egiten ari dira; eta eztabaida publikoak garrantzia galtzen du desinformazioaren eta albiste faltsuen (fake news) aurrean.
- Gure instituzioak gardentasunaren eta eredugarritasunaren bitartez indartu behar ditugu. Demokrazia gehiagorekin eta Europa gehiagorekin erantzun. Gizarte eta mundu gero eta konplexuagoen beharrei erantzuten asmatu behar dugu. Horregatik, funtsezkoa da gobernantza kolaboratiboan sakontzea, eta, ildo horretan, herritarrak politika publikoen diseinuan, abiaraztean eta ebaluazioan txertatzea. Logika alderdikoiak baztertu eta errespetuan oinarritutako elkarrizketa zintzoa finkatu behar da, akordioak bilatzeko. Era berean, herritartasun kritiko eta konprometitua bultzatu behar dugu, askea eta arduratsua, autonomia eta komunitate-espirtua duena.

Bultzada eta gobernantza partekatua

Gobernantza-eredua eta lan-metodologia funtsezkoak dira garapen jasagarria betetzeko balantze ona eraiki ahal izateko. "Nola" egiten den, halakoa izango da "zer" hori lortzeko emaitza. **GJHek planteatzen dituzten erronken dimentsioak eta sakontasunak aliantza- eta elkarlan-estrategia eraginkorrak behar dituzte.**

2030 Agendaren gobernantzaren funtsezko tresna 2021ean sortutako 2030 Agenda Euskadi Foroa da (Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Eragile Anitzeko Foroa). Organo horrek 2030 Agendaren gobernantza partekatua bultzatzen du EAEko instituzio guztien eta gizarte-eragileen artean.

Langune egonkorren artean, Foroak osoko bilkura bat, batzorde iraunkor bat eta 5 lantalde ditu (Gobernantza, Euskadiko Bultzatu 2050 Hiri Agenda, Eraldaketa soziala, Eraldaketa energetiko-klimatikoa eta Eraldaketa ekonomiko-digitala), baita Guneak ekimena ere, akademiak, enpresek eta gizarte zibileko beste eragile batzuek parte hartzeko gunea.

Era berean, **lantalde tematikoak** antolatzen dira gai zehatzak modu kolaboratiboan garatzeko. 2024. urtean honako hauek izan ditu:

2030 Agendaren Adierazleen Euskal Sistemaren hobekuntzari aurre egiteko lantalde tematiko bat. Lantalde horrek berak, halaber, Borondatezko Tokiko Txostenak eta GJH-ikuspegia aintzat hartzen duten Aurrekontuak bezalako lokalizazio-tresna zehatzei buruzko irizpideak eta metodologiak homogeneizatzeko lanari ekin dio, baita udal-mailara hedatzeko lanari ere.

Euskadin hondamendien arriskua murrizteko eta prebenitzeko estrategiaren eta gobernatzaren arloan egungo egoera aztertzeke eta hobekuntza-esparruak identifikatzeko lantalde tematiko bat.

Foroa osatzen duten instituzio eta antolakundeek lankidetzari eta gobernantza partekatua esperientzia hori elikatzen jarraitu dute, beren parte-hartze aktiboaren eta ekarpen zehatzen bidez. **125 instituzio eta antolakunde ordezkatzeko dituzten 150 bat pertsonak parte hartu dute 2024. urtean** 2030 Agenda Euskadi Foroaren langune egonkorretan; **12 bileratan** parte hartu dute guztira (osoko bilkuraren 2 bilera, batzorde iraunkorren bilera bat, lantaldeen 8 bilera eta Guneak ekimenaren bilera bat). Azpimarratu beharra dago 2024an Foroaren funtzionamendua Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeek (2024ko apirila) baldintzapean egon dela, eta horrek murriztu egin duela egin diren bileren kopurua.

Ondoren adierazten dira 2024an egindako jarduerak eta erdietsitako lorpenik nabarmenenak:

- Genero-berdintasunaren GJHaren tratamendu espezifikoak.
- Etorrizunaren Gailurrari eta 16. GJHari (Bakea, justizia eta instituzio sendoak) buruzko adierazpena.
- 2030 Agendaren esparruan demokrazia indartzeari buruzko adierazpena.
- 2024-2028 aldirako Gizarte Berrikuntzaren eta 2030 Agendaren Plana.

2021-2024 aldirako Lehentasunen Programa

“2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programa” 2030 Agendaren arloko Eusko Jaurlaritzaren 2021-2024 aldirako jarduketa-plana da.

Programa horren misioa izan da 2030 Agendaren bidez kontratu sozialaren kultura sustatzea, 4 konpromisoren inguruan: barneko gizarte-kohesioari laguntzea, bakearen, justiziaren eta jasangarritasunaren aldeko nazioarteko ahaleginik onenen parte izatea, politiken koherentzia sustatzea eta 2030 Agenda lehentasun eraldatzaileak bultzatzeko konpromiso gisa hartzea.

Programak lanerako 4 lehentasun jasotzen zituen:

- Gizarte-dibulgazioa eta herritarren inplikazioa.
- Koordinazio eta gobernantza kolaboratiboa.
- Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa.
- Trakzio-konpromisoak eta proiektu enblematikoak.

7 proiektu enblematikoak aurreikusitakoaren arabera egikaritu dira, eta inpaktua sortu dute Euskadin ez ezik nazioartean ere, haietako batzuk Euskaditik bultzatzen den garapenerako lankidetzari loturik zeuden-eta.

Ardatzak	Trakzio-konpromisoak	Proiektu adierazgarriak
1. Pertsonak. Ekitatea	- Pobrezia eta gosea desagerraraztea, desberdintasunak murriztea eta bazterkeria prebenitzea.	I. Ekitatea proiektua
	- Hezkuntza inklusiboan sakontzea, gizarte kohesionatuagoa, solidarioagoa eta iraunkorragoa sustatzeko..	II. Hezkuntzaren auzolana proiektua. Guztiontzako hezkuuntza
2. Planeta. Ekologia	- Klima aldaketa indartzea: - Ekosistemak eta biodibertsitatea kontserbatzea, leheneratzea. - Eta deskarbonizazioa eta energia berriztagarriak.	III. Energia-Ekiola + Klima Ondarea proiektua
	- Ekosistema berde eta inklusiboko hiria, mugikortasuna eta hirigintza sustatzea..	IV. Opengela proiektua
3. Oparotasuna. Elkartasuna	- Osasun publikoa partekatzea, pertsona guztiengana iritsiko den ondasun partekatua, tokikoa eta globala den aldetik..	V. Osasun golabala proiektua
	- Ekonomian eta enpresan jasangarritasun- eta erantzukidetasun-oinarriak ezartzea eta garatzea.	VI. Basque Ecodesign Center proiektua
4. Bakea. Giza eskubideak	- Giza duintasunaren errespetuan oinarritutako mundu baketsu bati laguntzea, bidezko bizikidetzaren inklusio baterako	VII. Proyecto The Basque case: lessons learned for the prevention of violence and protection of peace (indarkeria prebenitzeko eta bakea bhabesteko euskal kasuaren ikaskuntzak)

Bultzatu 2050 Hiri Agenda

Euskadiko lurraldeak hazkunde ekonomikoaren, jasangarritasunaren eta gizarte-kohesioaren arloko aukerak eskaintzeko duen potentziala hobetzera zuzendutako politika publikoen sistematizazioa, orientazio estrategikoa eta koherentzia lortzeko ahaleginari erantzuten dio Euskadiko Bultzatu 2050 Hiri Agendak. Bultzatu 2050 agenda aurrez egindako plangintza-jardunetan eraiki eta proiektatzen da, eta horiek Euskadiko hiri-lurraldearen erronka eta potentzialtasunen ikuspuntutik bideratzen ditu, lurralde osoko hiri- eta toki-politiketarako erreferentzia-esparru bat eskaintzeko, Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalerrien mailetan.

Bultzatu 2050 agenda nazioarteko eta Europako testuinguruan kokatzen da, eta lurralde-garapen jasangarria eta ekonomikoki oparoa eraikitzeko abian jarritako lanetik egiten du ekarpena. Bultzatu 2050 agendaren helburua da inor eta leku bakar bat ere atzean utziko ez duten hiri eta herri inklusiboak, seguruak, erresilienteak eta jasangarriak lortzea, eta lorpen hori 2050. urtera arteko denbora-ikuspegiarekin begiesten du, jakitun izanik, artikulatzen dituen dimentsioen (sozioekonomikoa, energetikoa, klimatikoa, lurraldekoa) ezaugarria bera kontuan harturik, aurre egin beharreko erronkak irismen luze-koak direla, baina epe ertainean berrikustea ahalbidetzen duen dimentsio dinamikoa dutela. Bultzatu agenda NBE-Habitat programak ezarritako helburuekin eta Garapen Jasangarrirako Helburuekin (GJH) lerrokatuta dago, batez ere 11. helburuari dagokionez. Europarako kalitate handiko Baukultur bati buruzko Davoseko Adierazpenarekin bat eginez, **Bultzatu 2050 agendak hiri-eredu propioaren, jasangarriaren, bizikidetzakoaren eta kalitate handiko hirigintzan oinarritutakoaren aldeko apustua egiten du, eta hiri-garapen jasangarrirako politiken koherentzia-esparrua zehazten du.**

2024. urtean lantaldearen bilerak egin dira eta bigarren jarraipen-txostena aurkeztu da, 2030 Agendaren indarraldiaren erdigunean kokatzen dena. Txostenak sakonki ebaluatzen ditu Bultzatu 2050 agendaren 2 lehentasun estrategiko:

- Mugitzen ari diren hiriak eta mugikortasun berri baten aldeko apustua.
- Hiri berritzaileak eta jakintsuak, eta hiritarra eta gizatiarra elkartuko dituen berrikuntza ez-teknologikoaren eta I+G+Baren uztarketa beharrezkoa.

GJHak EAEko udalerrietan lokalizatzeko bultzada

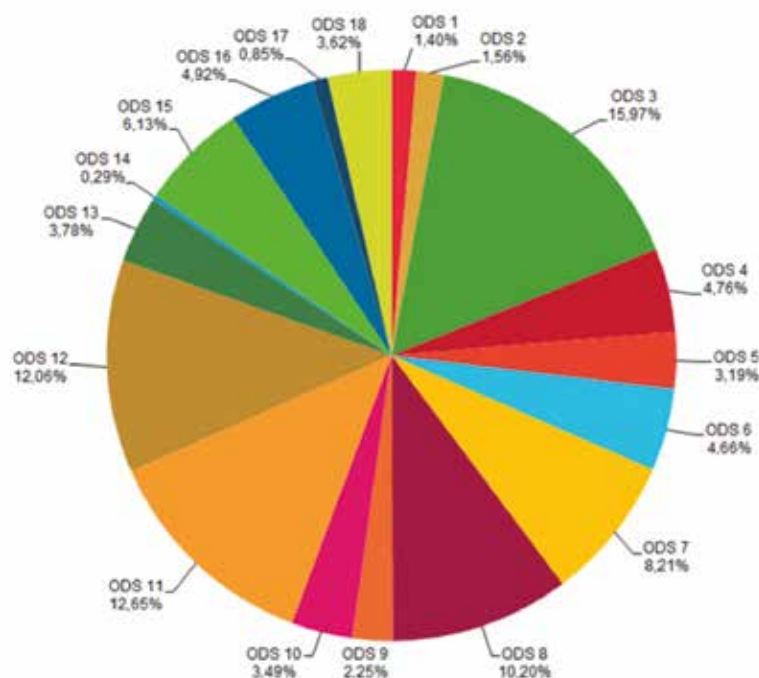
2015ean Nazio Batuek 2030 Agenda eta Garapen Jasangarrirako Helburuak onartu izanak erreferentzia-esparru berria ekarri zuen EAEko udalerrietan garapen jasangarriaren printzipioak ezartzeko. Ordura arte, eta duela 20 urte baino gehiagotik, Euskal Autonomia Erkidegoko toki-entitateek Aalborgeko Gutunari eta Agenda 21eko prozesuei atxikitzea onartu zuten, udalerrri eta hiri jasangarriagoetarantz aurrera egiteko tresna gisa.

Bide horretan zehar, Udalsarea 2030 (Udalerrri Jasangarrien Euskal Sarea) eta EUDEL (Euskadiko Udalen Elkarte) lider gisa jarduten ari dira modu koordinatuan GJHak Euskadiko tokiko esparruan lokalizatzen.

Azken urteotan, eta Agenda 21etik 2030 Agendarako trantsizioaren testuinguruan, Udalsarea 2030 sareak hainbat tresna eta zerbitzu garatu ditu Garapen Jasangarrirako Helburuak EAEko udalerrien eta eskualde-entitateen ezaugarrietara eta errealitatera egokitzeko, tokiko mailan inplementatzea errazte aldera. Nabarmenezkoa da 2015ean "Tokiko 2030 Agenda. Nola heldu Garapen Jasangarriaren Helburuei tokiko eremutik" izeneko gida egin izana eta **Tokiko 2030 Agendako lantaldeak** sortzea eta dinamizatzea. Lantalde horien xedea da toki-entitateei 2030 Agenda ezartzeko aholku ematea eta laguntzea eta topagune bat sortzea, prozesu horretan parte hartzen duten eragileek 2030 Agenda toki-mailan egokitzeko lanetan izan dituzten esperientziak eta ikaskuntzak parteka ditzaten.

Gainera, Udalsarea 2030ek garapen **jasangarrirako tokiko planen eta politiken jarraipena eta ebaluazioa egiteko eredu** bat bultzatu du, kontuak ematera bideratua, entitateei urtero **borondatezko tokiko txostenak** sortzeko aukera ematen diena. Jarraipena eta ebaluazioa egiteko eredu hori gida metodologiko batean, online aplikazio batean (e-mugi) eta entitateei prozesu hori dinamizatzen laguntzeko zerbitzu batean oinarritzen da.

Jarraipen-eredu horri esker jakin daiteke zein diren Euskadin toki-mailan gehien jorratzen ari diren Garapen Jasangarrirako Helburuak. Gaur egun EAEko udalerrietan planifikatzen diren tokiko ekintzen proportzioa (garatutako ekintza guztien artean GJH bakoitza lortzen laguntzen duten ekintzen ehuneko) honako hau da:

Bestalde, EUDEL - Euskadiko Udalen Elkarte beste lokalizazio-esparru batzuk bultzatzen ari da, hala nola **udal-aurrekontua GJHekin lerrokatzea**, eta horretarako dauka "Udal Aurrekontua Garapen Jasangarrirako Helburuekin lerrokatzen hasteko gida praktikoa". Lerrokatze hori praktikan jarri nahi duten udalei lehen erantzuna emateko sortu da gida hori, batez ere aurrekontu-pedagogiaren ikuspegitik, eta lerrokatze horren emaitza herritarrei eman beharreko komunikaziora hurbiltzeko.

2021ean, EAEko udalerriek 2030 Agendan zuten parte-hartzearen esparruan, **udal-sustapeneko 15 proiektu kolaboratibo** hautatu ziren **2021-2024 aldirako**, eta Euskadi 2030 Agendako proiektu gisa integratu ziren. Proiektu horien garapenak aurrera jarraitu du 2024an.

Nabarmentzekoa da, halaber, EAEko udalerriek **Europako Kontseiluaren Gobernantzako Bikaintasun Zigiluan (ELOGE)** duten parte-hartzea. Zigilu horrek tokiko gobernuen kalitate gorena egiaztatzen du, eta gobernu onaren eta udal-gobernu bateko berrikuntza demokratikoaren Europako errekonozimendurik handiena da. ELOGEren printzipioetan eta adierazleetan aurrera egiteak 16. eta 17. GJHeK proposatzen duten gobernantzaren kalitatea hobetzea dakar.

Azkenik, **“EAEko udalerrietan GJHen kokapena bizkortzeko esparru estrategikoa eta laguntza-tresnak”** dokumentua ere erabilgarri dago. Dokumentu horren bitartez esparru estrategiko bat proposatzen da eta lokalizazio horretan laguntzeko erabilgarri dauden tresnak biltzen dira.

EAEko udalerrietan GJHak lokalizatzearen inguruan adieraz dezakegun alderdirik azpimarragarriena da **ia udalerrri guztiak partekatzen duten helburua dela, haien dimentsioa dena dela ere**. Adierazle garrantzitsuenen artean, honako hauek azpimarra ditzakegu:

- **225 udalerrrik parte hartzen dute zuzenean edo eskualde-entitateen bitartez Udalsarea 2030en**, hau da, EAEko udalerrien % 90 eta EAEko biztanleen % 97 dira.
- EAEko **72 toki-entitatek** (udalerriak eta eskualde-entitateak) **Tokiko 2030 Agendaren plana daukate edo prestatzen ari dira**.
- **EAEko 28 udalerrrik** tokiko mailako garapen jasangarriaren erronka nagusiak aurreratzeko **borondatezko tokiko txostena daukate**.

Eraldatze-prozesuarekin eta giza garapen jasangarriarekin konprometitutako herri-tartasun aktiboa eta kontzientea sortzeko sentsibilizazioa

Ardatz horretan honako ekintza eta tresna hauek nabarmentzen dira:

2030 Agenda ulertzeko ikastaroak

2030 Agendaren hastapenei buruzko ikastaro irekiak eta doakoak, edozein antolakunde edo pertsona interesduni zuzenduak.

2024. urtean 500 pertsona baino gehiago prestatu dira.

2030 Agendari buruzko “gazte plaza” erakusketa ibiltaria

Euskadiko Gazteriaren Kontseiluaren (EGK) eta Eusko Jaurlaritzaren ekimen horren helburua da gazteen artean GJHei eta 2030 Agendari buruzko ezagutza areagotzea, erakusketa baten, GJHetan jorratzen diren zenbait gai lantzeko hitzaldien eta jarduera ludikoen bitartez.

Aurten Zarautzen, Trapagaranen, Amurrioren eta Galdakaon garatu da erakusketa.

Eskolako 2030 Agenda eta 2030 Agendari buruzko prestakuntza hezkuntza-esparruan

2030erako Euskadiko Jasangarritasunerako Hezkuntza Estrategiaren barruan kokatzen da Eskolako 2030 Agendaren garapena. Eskolako 2030 Agendaren asmoa da herritar ahalduak eta kontzientzia ekosoziala dutenak prestatzea, eta ikasleek horretan aktiboki parte hartzea gero eta udalerrri jasangarriagoak lortzeko bidean ere.

DBHko hirugarren eta laugarren mailako ikasleei zuzendutako Agendari buruzko ikus-entzunezko material didaktiko berria sortzen lan egin da 2024. urtean.

GJH-en aldeko euskal aliantza

GJH-en aldeko Euskal Aliantzak 5 konpromiso eta 5 inplikazio praktiko jasotzen ditu. Entitate bakoitzaren barruan “Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gida” pixkanaka aplikatzea da horietako bat.

Aliantzak 103 entitate elkartu biltzen zituen 2024ko amaieran.

Elikaduraren alorreko jardunbide egokien gida

Elikaduraren alorreko hautuen bitartez GJHak lortzen laguntzeko interesa duten herritarrei zuzendutako gida, Basque Culinary Centerrek egina.

Beste sozializazio-ekimen batzuk

Beste sozializazio-ekimen batzuk, hala nola BBK ODS Eguna.

Lurraldeko eragileen artean berrikuntza eta gaitasunak sortzea, haien antolaketan jasangarritasuna integra dezaten eta eragile anitzeko lankidetzarako presta daitezten

Honako ekimen hauek nabarmentzen dira:

2030 Agendaren eta GJH-en integrazio estrategikoaren, jarraipenaren eta komunikazioaren graduondokoa

EAEko unibertsitate-sistemako 3 unibertsitateen (UPV/EHU, Deustuko Unibertsitatea eta Mondragon Unibertsitatea) arteko lankidetzaren emaitza den titulua.

Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gida

Enpresei eta antolakundeei 2030 Agendarekiko konpromisoa garatzen eta GJHein aurrera egiteko bidean posizionatzen laguntzeko tresna, egoeraren diagnostiko bat egin eta GJHein eskatzen dizkiguten eraldaketetan modu partekatuan, malgutasunez eta progresiboki aurrera egiteko ibilbidea definitu ondoren.

BBK kuna, GJH-en etxea

Gizarte-berrikuntzarako gune horretan GJHein lotutako hainbat eragilek parte hartzen dute, Bizkaiko gizarteari etorkizuneko erronkei erantzungo dieten soluzioak eskaintzeko.

2030 Agendaren hiztegi eleaniztuna

Euskarazko, gaztelaniazko eta ingelesezko 3.600 sarrera dituen hiztegia. Informazioa www.2030agendahiztegia.eus webgunean eskura daiteke.

Inbertsio publikoa eta pribatua lurraldea eraldatzeko ibilbide-orrietarantz erakartzea

Esparru horretako jarduketa azpimarragarrien artean honako hauek adieraz daitezke:

“Euskadi Bonu Jasangarriak” ekimena

2024an bonu horien zortzigarren jaulkipena abiarazi eta itxi da, 600 milioi euroko balioarekin, eta eskaria eskaintza baino ia 7 aldiz handiagoa izan da (4.013 milioi euroko balioa biltzen zuten eskabiak jaso dira). Bonuen % 70 nazioarteko kontuetan kokatu dira, % 24 estatuko inbertsiogileetan eta % 6 Euskadiko inbertsiogileetan.

Inbertsio hori gizarte-proiektuak eta proiektu berdeak finantzatzeari esleitzen zaio.

Euskadi Next

2021-2026 aldirako Euskadi Next programa eraldaketa ekonomikoaren aldeko apustua da, baita Suspertze eta Erresilientzia Mekanisмотik (SEM) datozen Europako funtsen erabileran Euskadik dituen sendotasunak indartzearen aldekoa ere. Honako hauek dira esku hartzeko ardatzak:

- Osasuna eta pertsonen zaintza.
- Bizialdi osoko ikaskuntza.
- Energia berriztagarrien sorkuntza.
- Mugikortasun jasangarria.
- Administrazioen eta enpresen digitalizazioa eta berrikuntza.
- Hiri-habitata.
- Habitat naturala eta hondamendi naturalen prebentzioa.
- Ekonomia zirkularra.

Euskadi Next programak 18.000 milioi eurotik gorako inbertsio-inpaktua ekar lezaketen proiektu zehatzak biltzen ditu, Europako funtsak eta proiektuekin lotutako bestelako finantzaketa publikoa eta pribatua barnean hartzen dituztenak.

Euskadi Next programaren barruan 2022-2024 aldirako Euskadiko Inbertsio Estrategikoen Plana garatzen da, Eusko Jaurlaritzaren eta foru-aldundien instituzio arteko plana, 528 milioi euroz hornitua, Euskadiren garapen jasangarriari lotutako proiektu eraldatzaile handiak bultzatzea helburu duena.

Adierazle-sistema

Euskadik adierazle-sistema bat du, Garapen Jasangarrirako Helburuen eta Jomuguen betetze-maila etengabe monitorizatzea ahalbidetzeko.

Adierazle-sistema horrek EUSTAT - Euskal Estatistika Erakundeak garatutako estatistika-eragiketa bat izan du abiapuntu. Eragiketa horrek adierazle kopuru handia ekarri du, eta horien metodologია Estatuko autonomia-erkidegoetako estatistika-organo zentral guztiekin harmonizatu da. Hor-tik abiatuta, 2030 Agenda Euskadi Foroaren esparruan, adierazle-sistema hori areagotzeko lan kolaboratiboa egiten da, batez ere gaur egun informazio gutxien duten Helburu eta Jomugekin erlazionatutako adierazleak identifikatzea ardatz hartuta. Ahalegin handia egiten ari da, halaber, udalerrien eta/edo lurralde historikoen mailan bereizitako datuak eskainiko dituzten adierazleen kopurua handitzeko.

Sistemak x adierazle zituen 2024ko amaieran, honela banatuta:

GJHak	Adierazle kopurua guztira	Lurralde historikoen mailan bereizitako adierazleen kopurua	Udal-mailan bereizitako adierazleen kopurua
1. GJHa - Pobrezia desagerraraztea	31	1	19
2. GJHa - Goserik ez	15	2	4
3. GJHa - Osasuna eta ongizatea	38	17	0
4. GJHa - Kalitatezko hezkuntza	39	9	7
5. GJHa - Genero-berdintasuna	26	16	4
6. GJHa - Ur garbia eta saneamendua	8	1	2
7. GJHa - Energia irisgarria eta ez kutsagarria	12	0	6
8. GJHa - Lan duina eta hazkunde ekonomikoa	38	9	9
9. GJHa - Industria, berrikuntza eta azpiegitura	20	10	3
10. GJHa - Desberdintasunak murriztea	12	3	3
11. GJHa - Hiri eta komunitate jasangarriak	22	7	6
12. GJHa - Ekoizpen eta kontsumo arduratsuak	12	8	0
13. GJHa - Klimaren aldeko ekintza	5	0	1
14. GJHa - Itsaspeko bizitza	1	0	0
15. GJHa - Lehorreko ekosistemetak bizitza	7	0	3
16. GJHa - Bakea, justizia eta instituzio sendoak	40	28	1
17. GJHa - Helburuak lortzeko aliantza	26	9	1
GUZTIRA	352	120	69

GJH-ikuspegia aintzat hartzen duten aurrekontugintza eta kontratazio publikoak

GJH-IKUSPEGIA AINTZAT HARTZEN DUEN AURREKONTUGINTZA PUBLIKOA

EAEko zenbait instituzio publiko GJH-ikuspegia aurrekontuetan txertatzeko ekimenak garatzen ari dira (Eusko Jaurlaritza 2024ko aurrekontuetan egiten hasi zen), eta beste batzuek lan-ildo horri aurki heldzea aurreikusten dute.

Instituzio guztien aurrekontu-lerrokatzea homogeneizatzea ahalbidetuko duen metodologia bat garatzen lan egitea aurreikusten dute.

GJH-IKUSPEGIA AINTZAT HARTZEN DUEN KONTRATAZIO PUBLIKOA

GJH-ikuspegia aintzat hartzen duen kontratazio publikoari buruzko txosten bat egin da, Euskadiko egungo egoeraren azterketa eta estatuko eta nazioarteko erreferentziazko jardunbide egokiak barne hartzen dituena.

EAEko administrazio publikoen kontratazio-prozesuetan gizarte- eta ingurumen-klausulak erabiltzea bultzatzeko garatu beharreko proiektu baten oinarria izango da txosten hori.

Nazioarteko esparruko ekintzetan aktiboki parte hartzea eta beste lurralde batzuekin lankidetzan jardutea

2024. urtean honako ekimen hauek nabarmentzen dira:

Etorkizunaren gailurrean parte hartzea

Nazio Batuen 2030 Koalizioak **“Guztionezko etorkizun ekitatibo, jasangarri eta seguruago baterako tokiko bideak konfiguratzeko. Etorkizunerako Ituna lokalizatzen”** izenburupean antolatutako ekitaldi paraleloan parte hartu zuen Euskadik irailaren 21ean New Yorken.

Euskadi **Etorkizunerako Ituna lokalizatzearen** alde agertu zen, eta gobernantza-sistema multilateralla bermatzearen garrantzia azpimarratu zuen, non gobernu-maila guztiek elkarrekin eta aniztasunetik lan egingo baitugu, eragile anitzeko gobernantza izanik Euskadiren kasuan.

Euskadi, local 2030 koalizioaren egoitza

Local 2030 Koalizioak Euskadirekiko lankidetzara finkatu du, **2024. urtean Bilboko bulegoa abian jarri du-eta.**

Urrats horri esker, bere inpaktua areagotuko du eta aurrera egingo du hurrengo faserantz: eraldaketa sistemikoak lortzeko konexioak sustatzea eta GJHen lokalizazioaren arrakasta elkarrekin definitzea. Eginkizun horretan sartzen da Garapenerako Finantzaketaren Konferentzia eta COP30 bezalako funtsezko agenda globaletan GJHak txertatzea. Etorkizunari begira, ikusmoldeak lokalizazioa finantzatzea eta eraginkortasunez monitorizatzea hartzen du ardatz, lokalizazio-markatzailea eta ekintzara bideratutako borondatezko tokiko berrikuspenak bezalako tresnak erabiliz.

Halaber, lankidetzara deszentralizatua lehenetsiko da, Euskadiko eredu nazioartean jardunbide egokiak hedatzeko eredu gisa hartuta, eta lankidetzara eta aliantza sendoekiko konpromisoa berretsiko da, garapen jasangarri inklusiboagoa eta eraldatzaileagoa bultzatzeko funtsezko bitartekoak direla ulertuta.

Gainera, otsailean Bilbon egin zen Koalizioaren Erretiroa, NBEko 15 agentzietako zuzendarien presentziarekin, hurrengo 3 urteetarako kudeaketa-planaren zirriborroa elkarrekin egiteko.

Nazio Batuen Local2030 hub-sarearen parte izateko proposamenaren aurkezpena

Azaroan Kairon egindako Munduko Hiri Foroaren (WUF) esparruan egin da aurkezpen hori.

Hub horrek mundu osoko beste hiri eta eskualde batzuen onerako baliabideak, ezagutzak, estrategiak eta soluzio berritzaileak emango ditu, eta sistema demokratikoa indartzea hartuko du ardatz, honako hauek azpimarratuz:

- Gobernantza kolaboratiboa, lurralde-lehiakortasunaren faktore gisa ulertuta.
- Kultura- eta hizkuntza-aniztasuna.
- Lankidetzaren publiko-pribatuaren bidezko lokalizazioaren finantzaketa.

ELGA-K EGINDAKO KASU-AZTERKETAREN AMAIERA

ELGAko ETEen, Eskualdeen eta Hirien Ekintzailtzarako Zentroak egindako "EAEko Garapen Jasangarriaren Jomugetarako Lurralde Hurbilketa" kasu-azterketa amaitu da.

18. GJHa (Hizkuntza- eta kultura-aniztasuna) txertatzea

2023ko amaieran "18. helburua Euskadi Basque Country 2030 Agendan txertatzea. 18. helbururako (Hizkuntza- eta kultura-aniztasuna) jomugen zabalkundea" dokumentua onartu zen. Horren ondorioz, 2024. urtean EAEko instituzio ugari hasi dira beren plangintzan eta zabalkunde-jardueretan helburu hori sartzen.

2025ean sektorearekin egingo den parte hartzeko prozesu baten bidez osatuko da dokumentu hori, eta nazioarteko ibilbide-orri bat egingo da, helburu hori 2030 Agenda globalean integratu ahal izateko.

1 POBREZIA
DESAGERRARAZTEA

2 GOS
EZ

17 HELBURUAK
LORTZEKO
ALIANZA

16 BAKEA, JUSTIZIA
ETA INSTITUZIO
SENDOAK

15 LEHORREKO
EKOSISTEMETAKO
BIZITZA

14 ITSASPEKO
BIZITZA

13 KLIMAREN
ALDEKO EKINTZA

12 EKOIZPEN ETA
KONTSUMO
ARDURATSUAK

11 HIRI ETA KOMUNITATE
JASANGARRIAK

10 DESBERDINTASUNAK
MURRIZTEA

9 INDUSTRIA,
BERRIKUNTZA
ETA AZPIEGITURA

8 LAN DUINA ETA
HAZKUNDE
EKONOMIKOA

Bigarren zatia

Euskadik 2024an 2030 Agenda globalari egindako ekarpena: GJH bakoitzaren araberako ikuspegi xehatu

ERIK

3 OSASUNA
ETA ONGIZATEA

4 KALITATEZKO
HEZKUNTZA

5 GENERO
BERDINTASUNA

6 UR GARBIA
ETA SANEAMENDUA

7 ENERGIA IRISGARRIA
ETA EZ KUTSAGARRIA

Hurrengo orrialdeetan, euskal instituzioek 2024. urtean GJHei zuzenean laguntzeko bultzatu dituzten ekintzak azalduko ditugu.

Ekintza horiek ia ezin konta ahalakoak direla kontuan harturik, instituzio-maila bakoitzetik (Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak eta udalak), hainbat kasutan gizarte- eta enpresa-eragileekin lankidetzan jardunez, egunero egiten den ekarpena adierazten duten zenbait ekintza eraldatzaile hautatu dira GJH bakoitzerako. Ekintza horiek 3 kategoriatan sailkatu dira:

- Legegintzako ekimenak.
- Plangintza-tresnak, hala nola estrategiak eta planak.
- Zerbitzuak, programak eta proiektuak.

Euskadin GJH bakoitzean erdietsitako inpaktua (izandako aurrerapena) erakusten duten zenbait adierazle —egiturazkoak batez ere— ere hautatu dira.

GJH 1

Pobrezia mota guztiak desagertzea

GJH 1 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 14/2022 Legea, Inklusiorako eta Diru-sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemarena.
- 147/2023 Dekretua, etxebizitza bat okupatzeko eskubide subjektiboari buruzkoa.

Plangintza-tresnak

- Gizarteratzeko V. Euskal Plana (2022-2026).
- EAEko Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikoa (2023-2026).
- Bizitegi-bazterketa larriaren aurkako Euskal Estrategia.
- Etxebizitzaren aldeko Itun Soziala (2022-2026).
- Boluntariotzaren Euskal Estrategia (2021-2024).
- Familiei Laguntzeko Erakunde Arteko IV. Plana.
- Euskadiko Haur Bermearen 2030erako Estrategia.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 1: Pobrezia mota guztiak desagertzea

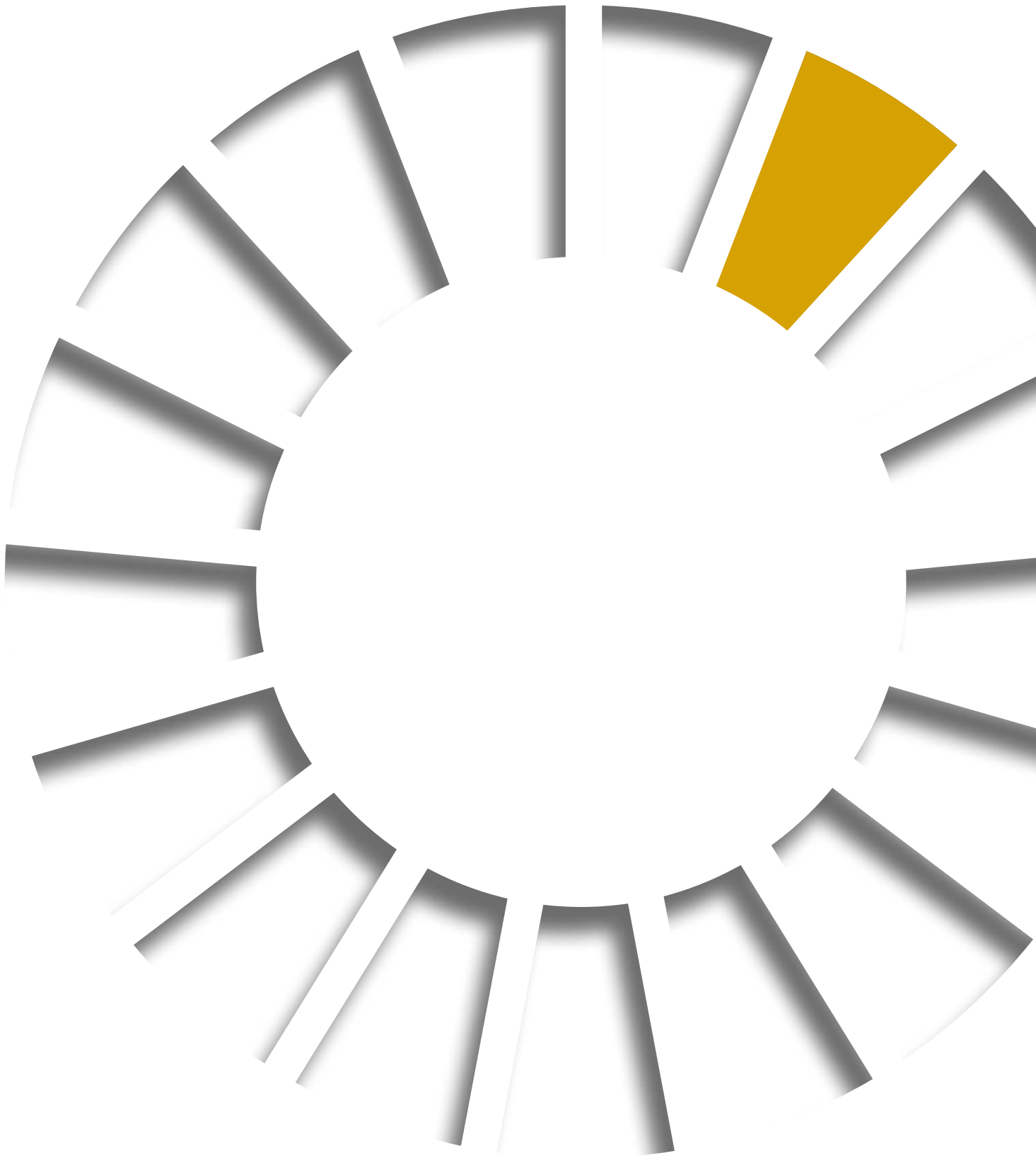
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Diru-sarrerak bermatzeko errentaren eta bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren programa** (Eusko Jaurlaritza). Oinarrizko beharrek lotutako gastuei aurre egiteko nahikoa baliabide ez duten bizikidetz-unitateetan integratutako pertsona eta familien oinarrizko beharrei erantzuteko hileko prestazio ekonomikoak.
- **Gizarte-larrialdietarako laguntzak** (Eusko Jaurlaritza eta udalak). Gizarte-bazterketa prebenitu, saihestu edo arintzeko behar diren gastu espezifikoak, ohikoei nahiz ezohikoei, aurre egiteko nahikoa baliabide ez duen bizikidetz-unitate batean integratutako pertsonen zuzendutako prestazio ekonomiko ez-aldizkakoak.
- **Energia- eta elikadura-pobreziari aurre egiteko ekimena** (Eusko Jaurlaritza). Oinarrizko higie-ne-produktuak eta elikagaiak erosteko baliabiderik ez daukaten pertsonen eta familien oinarrizko beharrak premiaz estaltzea eta, halaber, sistematik kanpo geratzen diren familiei argindarraren, uraren eta gasaren fakturak ordaintzen laguntzea.
- **Etxebizitzako gastuetarako prestazio osagarria eta etxebizitza izateko eskubide subjektiboa** (Eusko Jaurlaritza). Etxebizitza eskuratzeko edo etxebizitza duina eta egokia eskuratzeko laguntza ekonomikoak, nahikoa baliabide ez duten bizikidetz-unitateei zuzendutakoak.
- **“Gizarte Bonu Termikoa” programa** (Eusko Jaurlaritza). Kontsumitzaile zaugarrienei berokuntza, ur beroa edo sukaldea erabiltzearen ondorioz eragindako gastu termikoak konpentsatzeko laguntza-programa.
- **Energia-pobreziaren aurkako laguntza bereziak** (Bilboko Udala). Etxeko beharrak asetzeko behar adinako energia-zerbitzuen gastuak ordaindu ezin dituzten edo energiaren faktura ordaintzera diru-sarreraren zati proportzional gehiegizkoa bideratu behar duten familia-unitateei zuzendutako laguntza ekonomikoak.
- **Haur Pobreziaren aurkako Borrokarako goi-komisarioaren Haur Pobrezia Zero Herrialde Aliantzarekiko** atxikimendua (Gasteizko Udala). Aliantzaren helburua da haur-pobreziaren joera aldaraztea, eta, horretarako, arazo hori desagerrarazteko funtsezko eragileen artean akordioak sortzea.

- **Migraziorako Euskal Itun Soziala** (instituzio artekoa). Immigrazioaren arloan jarrera etikoak defendatzeko bizikidetzaren aldeko konpromiso erkidea.
- **Bizitegi-bazterketa larriko egoeran dauden pertsonen zenbaketa eta diagnostikoa** (Eusko Jaurlaritza eta udalak). Bizitegi-bazterketa larriko egoeran dauden pertsonen kopurua gau jakin bat erreferentziatzat hartuta kuantifikatzea xede duen ekimena. Horrez gain, pertsona horien egoera eta ezaugarriak ezagutu eta analizatu nahi ditu.
- **Elkar-EKIN, Gizarteratzeko Plana** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Gizarte-bazterketako egoeran dauden pertsonak gizarteratzeko eta ekonomian txertatzeko aukera berriak sortzea bultzatzen duen, lurralde-politiken zeharkakotasuna indartzen duen eta herritarrak inplikatu eta gizarteratzeari buruzko komunikazio- eta sentsibilizazio-estrategia garatzen duen Gizarteratzeko Plan berria.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datua	Azken datua	Joera
Pobreziako edo gizarte-bazterkeriako arriskuan dauden pertsonen proportzioa: AROPE adierazlea, pobreziaren atalase autonomikoa kontuan hartuta (%)	22,68	19,47	
Administrazio publikoen gastutik gizarte-babesera bideratzen den proportzioa (%)	45,50	46,42	

GJH 2

Gosea amaitzea

GJH 2 - Edukiaren laburpena

Plangintza-tresnak

- Agritech estrategia.
- EAEko Ekoizpen Ekologikoa Sustatzeko Plana (FOPE) (2020-2023).
- Gastronomia eta Elikaduraren Plan Estrategikoa (2021-2024).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 2: Gosea amaitzea

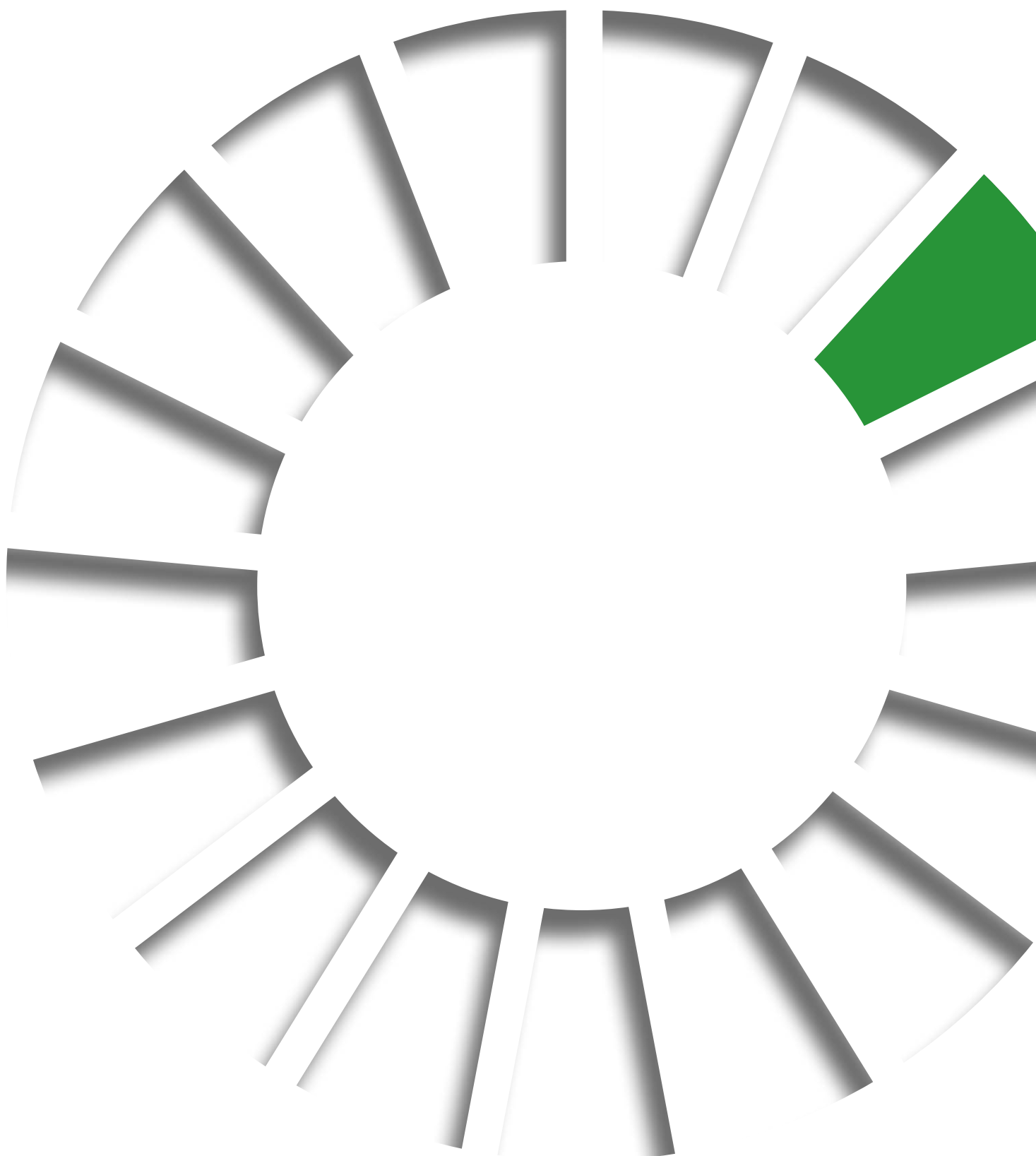
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Jantoki sozialak** (Bilboko Udala). Elikadura baliabiderik gabeko pertsonen oinarrizko beharrietako bat da eta Bilboko Udalak "Etixerik gabeko pertsonentzako esku-hartze sozialeko Oinarrizko Programaren" bidez erantzuten dio, 3 jantoki sozialen bitartez.
- **Lagun guneak** (Bilboko Udala). Programa horrek familientzako elikagai-banaketak duintzen ditu, eta pertsona horiei arreta integrala emateko zerbitzua eskaintzen du, erantzun pertsonalizatuak eta adituen laguntza biltzen dituena.
- **GaztenekBerri programa** (Eusko Jaurlaritza eta foru-aldundiak). Lehen sektoreko belaunaldien arteko erreleboaren inguruko programa, ustiategien jasangarritasuna nabarmentzen duena.
- **Labore ekologikoen finka esperimentalak Eskalmendin** (Arabako Foru Aldundia).
- **Basaldea zentroa, nekazaritza birsortzailearen inguruko prestakuntza eta ekintzailtza** (Gasteizko Udala).
- **BIHAR programa** (Arabako Foru Aldundia). Gazteak protagonista izango dituen sare bat bultzatu eta sortzea ardatz duen jarduketa-programa, gazteei lehen sektorearen barruan dauden potentziala eta aukerak ikusten lagundu diezaien, gizartearen pertzepzioa eraldatu eta nekazaritzarako eta abeltzaintzarako etorkizun bikainagoa ziurtatze aldera.
- **Suspertze Plana** (Bizkaiko Foru Aldundia). Lehen sektoreari laguntzeko programa integrala. Belaunaldien arteko trantsizioa erraztuko duen ustiategien banku bat sortzea, ekintzailtza sustatuko duen errelebo-plan integral bat, ur-tarifetan hobariak aplikatzea eta forfait fiskala hartzen ditu barnean.
- **Gasteizko Nekazaritzako Elikagaien Estrategia** (Gasteizko Udala). Estrategiaren helburua da produktu fresko eta tokikoen produkzioa, merkaturatzea eta salmenta areagotuko dituen sistema baten garapena diseinatzea eta testatzea, nekazaritza birsortzailean oinarritutako laborantzaren bitartez.

- **Nekazaritza-lurzoruaren osasunaren adierazleak zaindu eta iragarriko dituen azpiegitura digitala sortzeko AI4SoilHealth Europako proiektuan parte hartzea** (Eusko Jaurlaritza).
- **Nekazaritza Politika Erkidearen barruko esku-hartzeen programa, Nekazaritza Bermatzeko Europako Funtsaren (NBEUF) kargura finantzatutako zuzeneko ordainketena** (Eusko Jaurlaritza).
- Oinarrizko laguntza materialeko programa (Eusko Jaurlaritza): batez ere adingabeak dituzten familien gizarte-zaugarritasuna zenbait supermerkatutan trukatu beharreko txartel digitalen bitartez arintzea helburu duen Europako programa.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datua	Último dato	Tendencia
Nekazaritza emankor eta jasangarria lantzen duten laborantza-lurren azaleraren proportzioa (%)	1,09	4,82	
Elikagaien prezioen indizearen urte arteko aldakuntza-tasa (%)	1,40	11,10	

GJH 3

Guztiontzat eta adin guztietan bizimodu osasungarria bermatzea eta ongizatea sustatzea

GJH 3 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

·13/2023 Legea, Euskadiko Osasun Publikoarena.

Plangintza-tresnak

- Osasunaren aldeko Euskal Ituna.
- Euskadiko Osasun Plana (2030).
- Euskadiko Arreta Soziosanitariorako Estrategia (2021-2024).
- GIBaren infekzioa eta sexu-transmisiozko beste infekzio batzuk prebenitzeko eta kontrolatzeko Plan Estrategikoa (2022-2030).
- Euskadiko Osasun Mentaleko Estrategia (2023-2028).
- Euskadiko Adikzioen VIII. Plana (2023-2027).
- EAEn jarduera fisikoa preskribatzeko plana.
- Euskadiko Zainketa Aringarrien Plan Estrategikoa (2023-2027).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 3: Guztiontzat eta adin guztietan bizimodu osasungarria bermatzea eta ongizatea sustatzea

---

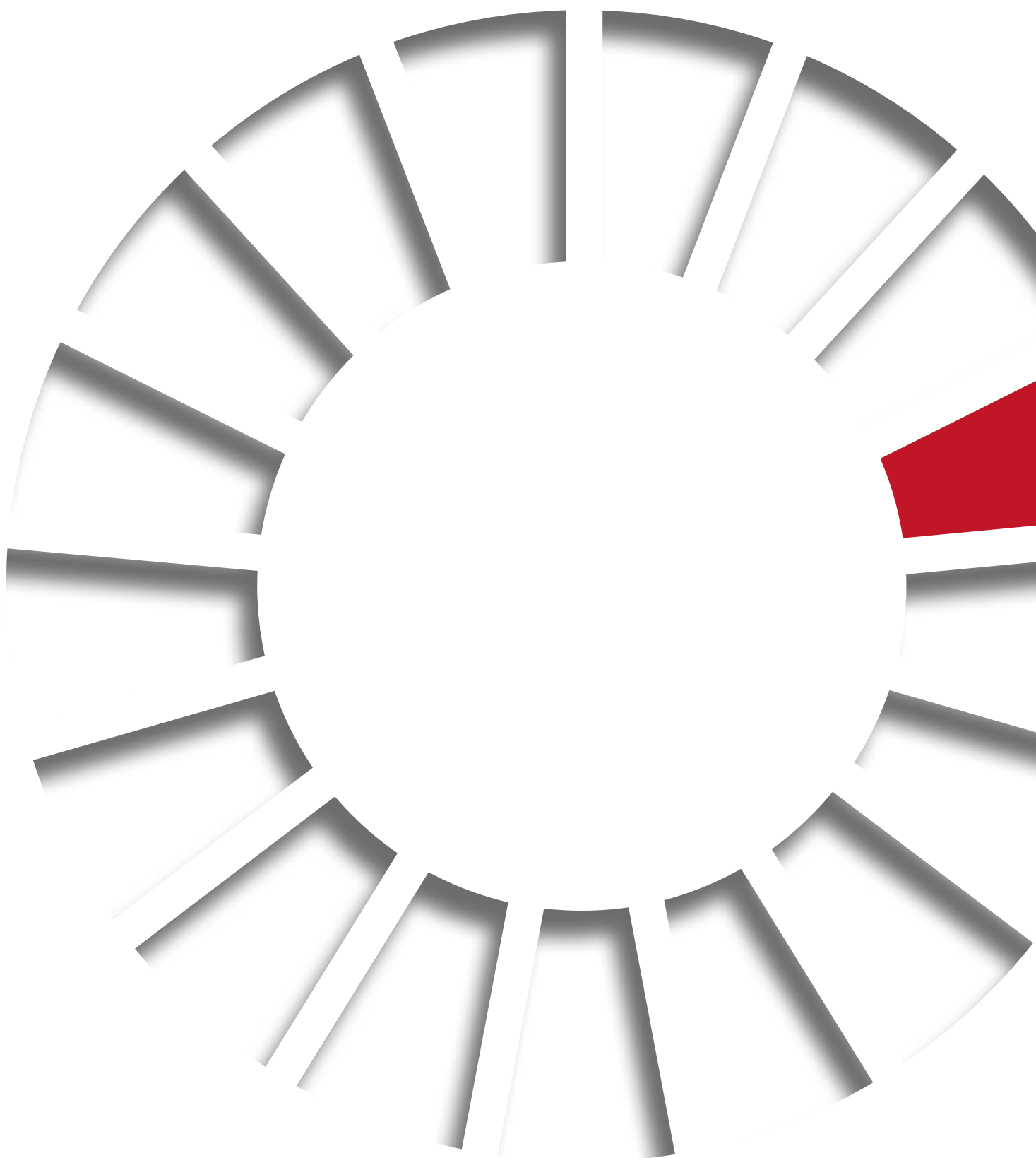
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Osasun-instalazioak eta - ekipamenduak modernizatzea eta egokitzea** (Eusko Jaurlaritza).
- **Hortzak zaintzeko laguntza publikoa 0 eta 6 urte bitarteko biztanleei hedatzea** (Eusko Jaurlaritza).
- **“Healthier together” osasun mentala hobetzeko Europako ekimenean parte hartzea** (Eusko Jaurlaritza).
- **Osakidetzako Gurutzetako Unibertsitate Ospitalea, hemofiliaren tratamendurako Europako Erreferentziazko Zentro Ofiziala** (Eusko Jaurlaritza).
- **Lehen mailako arretako plantilla indartzea** (Eusko Jaurlaritza).
- **Arreta Soziosanitarioko Euskal Kontseilua** (instituzio artekoa). Kontseiluak instituzioen arteko koordinazio soziosanitario efektiboa sustatzeko eta ahalbidetzeko esparruetan lan egiten du, lehen mailako eta bigarren mailako arretan, diziplinarteko lan-esparru partekatua sustatzeko eta pertsonen behar soziosanitarioei erantzuteko.
- **Udaletako osasun-planak** (udalak).
- **Zainketen aldeko Itun Soziala** (Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak, EAeko hiriburuak).
- **Adinberri** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Aurrea hartzeko gobernantza-estrategia, biztanleriaren zahartzearekin lotutako erronkak identifikatzen eta aukeratzat hartuta erantzuten lan egiten duena.
- **EtxeTIC proiektua, mendekotasun-egoeran dauden pertsonak etxean bizitzen jarraitzeko laguntza-zerbitzua** (Bizkaiko Foru Aldundia). Etxean ematen diren zainketei laguntzeko doako zerbitzua. Aurrez aurreko laguntza eskaintzen du (EtxeTIC eskualde-zentroetan bertan), baita telematikoa ere (etxetik, gailu teknologikoen bidez).
- **Etxean Bai programa, mendekotasuna duten pertsonak teknologia berrien laguntzarekin etxean zaintzeko** (Arabako Foru Aldundia). Funtsezko helburu hauek ditu: Arabako biztanleriaren zahartzea aztertzea eta ulertzea; zahartze bete-betekoa, aktiboa eta osasungarria eta autonomia pertsonala ezin hobeto garatzea; eta zahartzaroarekin lotutako problematikei heltzea
- **Euskadi Lagunkoia, adinekoekin lagunkoia diren udalerrriak** (Eusko Jaurlaritza eta udalak). Ekimenaren helburua da adinekoek Euskadiko udalerrietan parte har dezaten sustatzea eta adinekoekin lagunkoia diren hiri eta herriak osatzea.

- **Agenda Nagusi** (Eusko Jaurlaritza). Adinekoentzako gobernantzaren euskal estrategia, gobernantza kolaboratiboko eredu baten diseinuan oinarritua.
- **Zaindoo** (Eusko Jaurlaritza). Familia zaintzaileei laguntzeko aplikazio mugikorra.
- **Begirada Aktibo Berria** (Bilboko Udala). Bakarrik bizi diren eta familia- edo gizarte-laguntza jasotzeko sarerik ez duten adinekoak identifikatzeko programa, udaletako gizarte-zerbitzuek behar diren prebentzio-lanak egin ditzaten.
- **Piztu zure auzoa** (Gasteizko Udala). Zaurgarritasun- eta/edo hauskortasun-egoerak bizi dituzten adinekoak harremanetan jartzen dituen eta herritarrak bakardadeari aurre egiteko helburuarekin inplikatzeko dituen programa.
- **Egoitza-eredu berria** (Bizkaiko Foru Aldundia). Mendekotasuna duten foru-egoitzen erabiltzaileentzako arreta hobetzea, bizikidetzaren unitateetan oinarritutako eredu baten inplementazio progresiboaren bitartez.
- **Zaintza HerriLabeskalatze-huba** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Hub horrek lurralde osora eskalatu nahi ditu zainketen tokiko ekosistemak bultzatzen dituzten berrikuntzak, ikaskuntza-sarearen bidez eta garatzen ari diren eta inpaktu frogatua duten esperientzia pilotuen transferentziaren bitartez.
- **Hariak** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Nahi gabeko bakardadeari aurre egiteko eta zenbait bakardade-egoeratan esku hartzeko proiektuak edo prebentzioa bultzatzeko, pertsonen arteko harremanak eta gizarte-loturak (batez ere belaunaldien artekoak) indartzeko eta bakardadeekin lotutako estigma soziala gaindituko duen elkarrizketa publikoa sustatzeko estrategia.
- **Araba a Punto** (Arabako Foru Aldundia). Adineko askok pairatzen duten nahi gabeko bakardadeari aurre egiteko eraikuntza kolektiboko estrategia bat bultzatzeko ekimena.
- **Desgaitasun intelektuala duten pertsonen Zahartzearen inguruko Ikerketa Zentroa** (Arabako Foru Aldundia). Ikerketa- eta berrikuntza-zentroa, Araban zahartzen ari diren eta desgaitasun intelektuala eta neurogarapenaren nahasmenduak (NGN) dituzten pertsonen bizikaltatea eta autonomia hobetzeko, lankidetzaren eta ezagutza-trukea sustatuko dituen ekosistema inklusibo baten eraikuntzaren bidez.
- **Mugiment** (Eusko Jaurlaritza eta udalak). Euskal gizarte aktiboa lortzeko proiektu kolaboratiboa. Jarduera fisikoa sustatzera eta sedentarismoa murriztera bideratutako ekimenak batzen ditu, pertsona ez-aktiboak aktibo bihurtzeko neurriei lehentasuna emanez.
- **Zeu Ere Kirolari** (Bizkaiko Foru Aldundia). Proiektuaren asmoa da Bizkaiko biztanleen artean kirola egiteko aukerak areagotzea 3 esparrutan: naturaguneak erabiltzea kirola egiteko; emakumea eta kirola; eta dibertsitate funtzionala duten pertsonen kirola egiteko aukerak areagotzea.
- **“Kirol-hitzorduak”** (Gasteizko Udala). Zenbait kirol-modalitate, herritarrei irekitako eta monitore espezifikoei zuzendutako jardueren bitartez, espazio publikoko hainbat puntutan taldean egitea ahalbidetzen duen programa.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datua	Azken datua	Joera
Bizi-itxaropena jaiotzean (urteak)	82,97	83,36	
Obesitate-tasa helduen artean (%)	13,00	14,00	

GJH 4

Guztiontzako kalitatezko hezkuntza inklusiboa nahiz bidezkoa bermatzea eta etengabeko ikaskuntzarako aukerak bultzatzea

GJH 4 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 17/2023 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntzarena.
- 4/2018 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketari buruzkoa.

Plangintza-tresnak

- Lanbide Heziketako VI. Euskal Plana (2022-2024).
- Unibertsitate Sistemaren Plana (2023-2026).
- Euskal Hezkuntza Sistemaren Eraldaketa Digitalerako Plana (2022-2024).
- STEAM Euskadi estrategia.
- Astialdi Hezigarria Sustatzeko 2030 Euskal Estrategia.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 4: Guztiontzako kalitatezko hezkuntza inklusiboa nahiz bidezkoa bermatzea eta etengabeko ikaskuntzarako aukerak bultzatzea

---

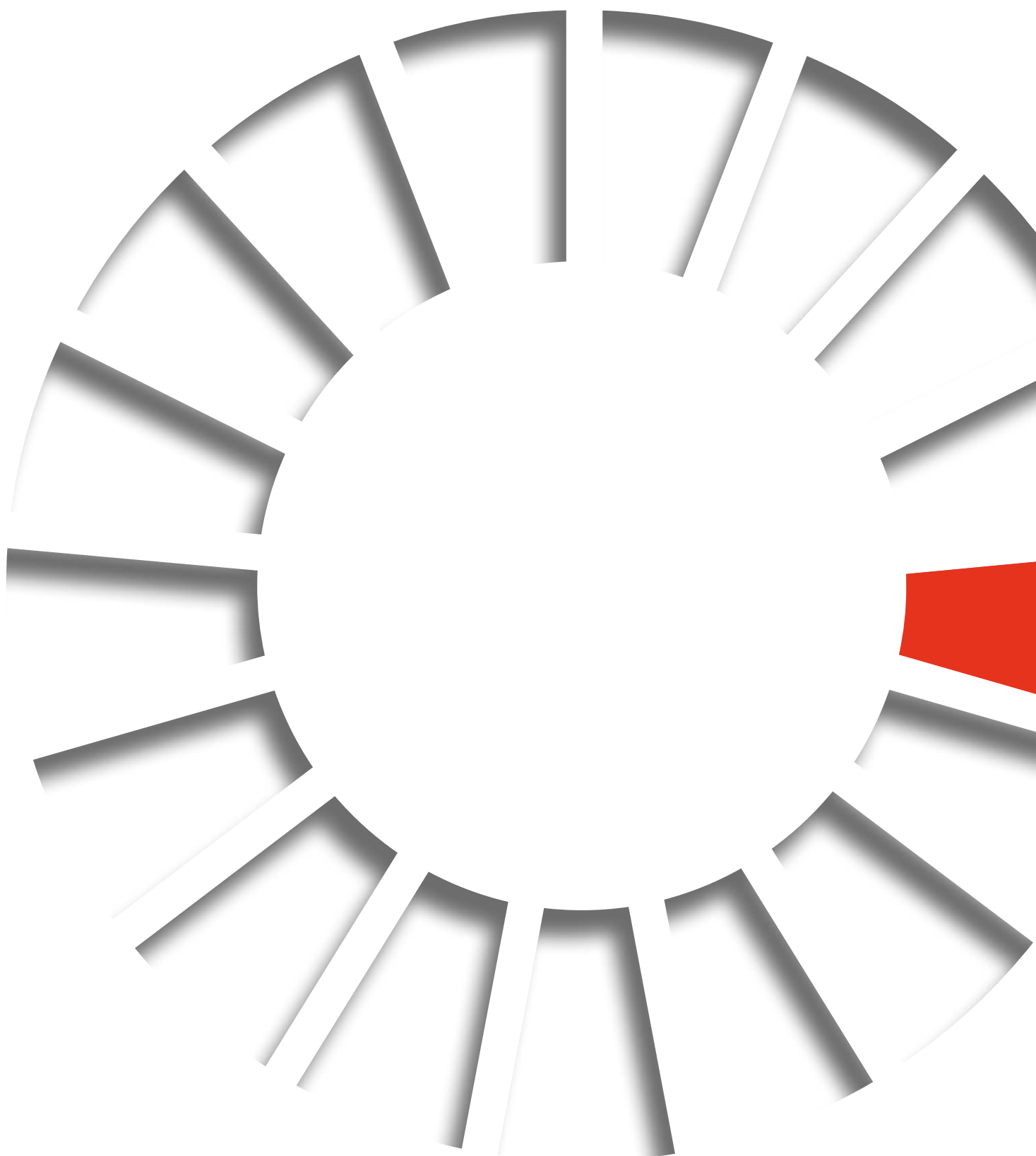
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **“Hezkuntzaren auzolana. Guztiontzako hezkuntza” proiektua** (Eusko Jaurlaritza). Hezkuntza-etapa guztietan ekimenak dituen eta kolektibo zaurgarrienei arreta berezia ematen dien zeharkako proiektu gisa konfiguratzen da.
- **Desabantaila sozialeko egoeran dauden haurren, nerabeen eta horien familien gaitasunak indartzeko eta arrakala digitala murrizteko Aukerak Suspertzen programa** (Eusko Jaurlaritza).
- **Unibertsitateaz kanpoko ikasketak egiteko beka, laguntza eta sorospenen programa** (Eusko Jaurlaritza).
- **Unibertsitateko ikasketak eta goi-mailako beste ikasketa batzuk egiteko beken programa** (Eusko Jaurlaritza).
- **Ikaslab, ikasteko metodologiak berritzeko proiektua** (Eusko Jaurlaritza).
- **Euskadiko Lanbide Heziketan espazio, ekipamendu eta azpiegituren eraldaketa digitala eta jasagarria gauzatzeko “Ikastetxe Adimendunak 5.0”** (Eusko Jaurlaritza).
- **Lanbide Heziketako Talentuaren Euskal Institutua (iTlent)** (Eusko Jaurlaritza). Ikaskuntza-eredu metodologiko aurreratuen ikerketa aplikatua, garapena, inplementazioa eta transferentzia bultzatzeko eginkizuna duen organismo teknikoa, lanbide-heziketako ikasleek talentua gara dezaten; izan ere, talentu hori eskatutako enplegarritasun-betekizunetara egokitzen laguntzen duten kompetentzia profesional eta pertsonaletan adierazten da.

- **Gizartearekin lankidetzaren harremanak estutzeko eta ezagutza transferitzeko “Unibertsitatea-Enpresa-Gizartea” ikasgelak** (Eusko Jaurlaritza).
- **Enpresek 4.0 Industriaren esparruan eskatzen duten etengabeko prestakuntzari Euskal Unibertsitate Sistemako unibertsitateek erantzun koordinatua eskaintzeko 4GUNE egikaritze-programa** (unibertsitateak).
- **Bilbo, unibertsitatearen eta ezagutzaren hiria** (Bilboko Udala). Bilbo nazioarteko talentu gaztearentzako ezagutza-hub baten modura posizionatzeko hiri-estrategia. Bertan, unibertsitateek, ikastetxeek eta ikerketa-zentroek ekosistema irekia eta dinamikoa sortuko dute, enpresa-ehunarekin eta ekintzailetzarekin harreman estuan.
- **Talentuaren aldeko konpromisoa** (Bizkaiko Foru Aldundia). Bizkaian talentua erakartzea, mantentzea eta atxikitzea helburu duen proiektua.
- **“Lagunkotasun digitalaren” programa** (Bizkaiko Foru Adundia). Programa horren bidez prestakuntza eta trebakuntza digitaleko jarduerak hedatzen dira adineko pertsonen eta dibertsitate funtzionala duten pertsonen artean.
- **Udalaren Haur Eskolen programa** (Gasteizko Udala). Jaiotza-tasa sustatzeko eta bititza pertsonala, familiakoa, soziala eta lanekoa kontziliatzen laguntzeko tresna, kalitatezko doako zerbitzu publikoa eskaintzen duena.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datua	Azken datua	Joera
Hirugarren mailako ikasketak amaitu dituzten 30-34 urteko pertsonen proportzioa (%)	50,34	48,78	↓
18-24 urte bitarteko biztanleen eskola-uzte goiztiarraren tasa (%)	10,2	8,8	↑
Irakurtzeko/matematikako gaitasunaren 2. maila gutxienez lortu duten 15 urteko pertsonen proportzioa	82,6 80,5	74,17 77,33	↓

GJH 5

Genero-berdintasuna lortzea eta emakume nahiz neska guztiak ahalduntzea

GJH 5 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 1/2022 Legegintzako Dekretua, emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeen aurkako indarkeria matxistarik gabe bizitzeko Legearen testu bategina onartzen duena.
- 48/2024 Dekretua, Emakumeen aurkako indarkeria matxistaren ondorioz hildako biktimen seme-alaba umezurtzentzako dirulaguntza arautzen duena.

Plangintza-tresnak

- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Plana (2022-2024).
- Emakumeen aurkako indarkeria matxistaren biktimei ematen zaien arreta koordinatzeko erakundeen arteko III. Akordioa.
- Soldata Arrakala murrizteko 2030 Estrategia eta 2022-2025 aldirako Ekintza Plana.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 5: Genero-berdintasuna lortzea eta emakume nahiz neska guztiak ahalduntzea

---

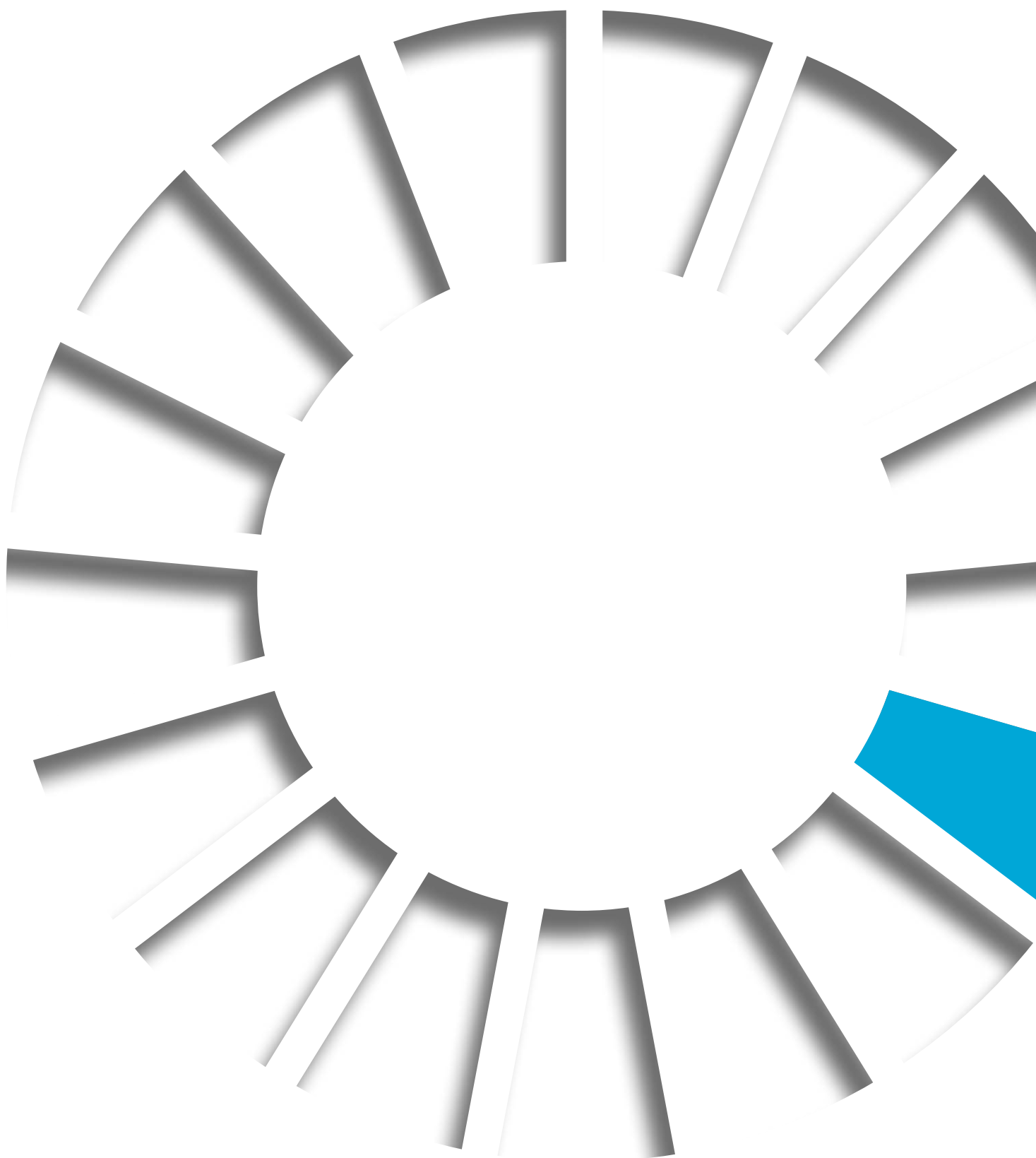
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **BAI Sarea - Euskal Autonomia Erkidegoko emakumeen eta gizonen berdintasuna lortzeko erakunde laguntzaileen sarea** (Eusko Jaurlaritza). Sare horren asmoa da enpresa- eta gizarte-errealitatea eraldatzeko neurri eta tresnen garapenean eta ekimen partekatuetan laguntzea eta arlo horretan partekatzea, lan-esparruko genero-arrakalak murrizteko eta berdintasuna eta justizia soziala antolakundeen balio estrategikoak izan daitezen bultzatzeko.
- **Berdintasunaren aldeko Tokiko Gizonezko Hautetsien Sarea** (Berdinsarea). Sare horren asmoa da tokiko politikariek beren udalerrietan berdintasunak aurrera egitearekin duten inplikazioan modu esanguratsuan sakontzea.
- **Ikuspegi feminista duen zainketa erantzunkideen tokiko eredia** (Berdinsarea). Proiektu horrek identifikatu, definitu eta modelatu nahi du nola eraiki daitekeen zainketa tokiko sare bat bizitzaren zentralitatearen paradigmatik, zerbitzu publikoetatik eta sare komunitarioetatik, zainketa-sisteman inplikaturik dauden eragileekin behar diren aliantzak sortuta.
- **Basqueskola sarea indartzea emakumeek tokiko politikan parte hartu eta eragina izan dezaten** (Berdinsarea).
- **Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako arreta hobetzeko erakundeen arteko akordioa** (instituzio artekoa). Akordio horren xedea da tratu txarren eta sexu-erasoen biktimentzako arretan inplikaturik dauden instituzioak koordinatzea, babes integral sanitarioa, polizia, judiziala eta soziala bermatzeko.
- **Indarkeria matxistaren biktimen arreta integralerako eta erreparaziorako tokiko koordinazio-protokoloak eguneratzea** (Berdinsarea).
- **Emakumeen aurkako indarkeria prebenitzeko "Beldur Barik" erakundearen arteko kanpaina** (instituzio artekoa).

- **Libre Izan Nonahi kanpaina** (Gasteizko Udala). Indarkeria matxista prebenitzeko kanpaina, 12 eta 30 urte bitarteko gazteei zuzendua. Modu dinamikoan eragin nahi du indarkeria matxista sostengatzen duten balio eta sinesmenen sisteman. Kanpaina hainbat ekintzaren bitartez gauzatzen da: udako kanpaina bat igerilekuetan eta auzoetako jaietan, dispositibo bat Gasteizko jaietan, lantegiak urte osoan eta topaketa bat udazkenean.
- **Eraso Stop app-a** (Bilboko Udala). Erasoa prebenitzea xede duen doako aplikazioa, Udaltzaingoaren koordinazio-zentrora berehala abisatzeko aukera ematen baitu, dei bat egin beharrik gabe.
- **Ahalduntzeko eskolak** (aldundiak eta udalak). Emakumeen parte-hartze sozial eta politikoa ahalduntze-prozesuen bitartez sustatzea helburu duten espazioak.
- **Sexu-indarkeria pairatzen duten emakumeei arreta integrala emateko foru-zentroak hiru lurralde historikoetan.**
- **Emakumeen etxeak** (udalak). Ahalduntze feministaren inguruan prestatzeko, gogoeta egiteko, trukatzeko eta parte hartzeko jarduketak ikusarazteko erreferentziazko espazioak dira.
- **HARA! berdintasun-politiketan sexu- eta genero-aniztasuna txertatzeko agenda** (Gasteizko Udala).
- **STEM Bizkaia** (Bizkaiko Foru Aldundia). Neskak eta gazteak sentibilizatzeko eta ahalduntzeko programa, baita emakumeak industria-esparruan eta STEMen sartzea errazten duten programa berritzaileak ere.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datua	Azken datua	Joera
Emakumeen kontrako biktimizazio-tasa (10.000ko hainbeste)	47,27	57,99	
Alkatetzetako emakumeen proportzioa (%)	25,20	33,07	
Goi-zuzendaritzako emakumeen proportzioa (%)	29,45	29,6	

GJH 6

Uraren eskuragarritasuna eta kudeaketa jasangarria nahiz guztiontzako saneamendua bermatzea

GJH 6 - Edukiaren laburpena

Plangintza-tresnak

- Euskadiko Uholde Arriskua Kudeatzeko Plana (2022-2027).
- Alerta eta behin-behineko lehorre-egoeretan jarduteko plan berezia.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 6: Uraren eskuragarritasuna eta kudeaketa jasangarria nahiz guztiontzako saneamendua bermatzea

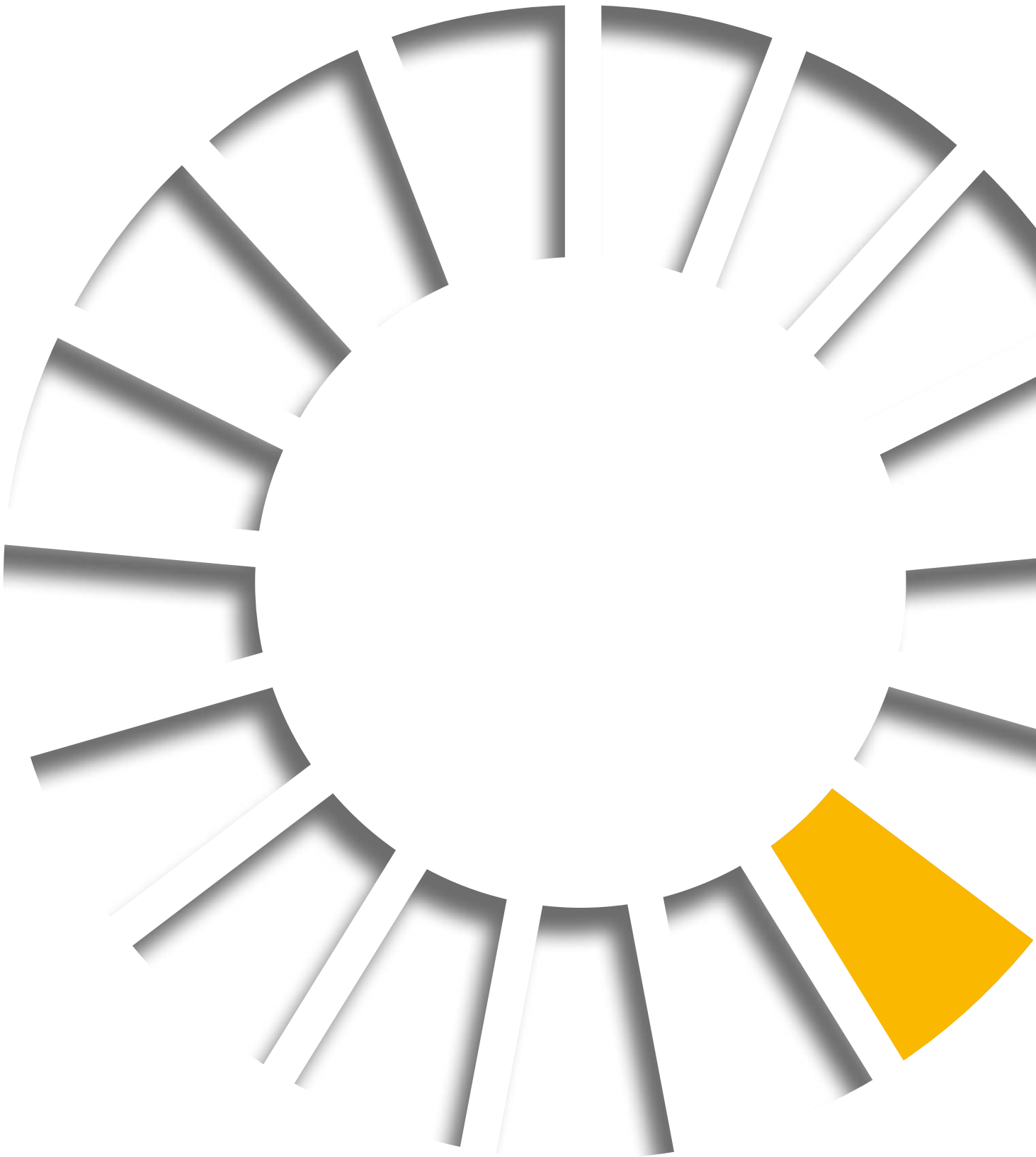

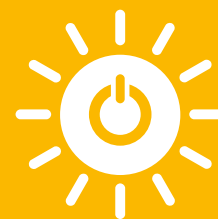
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Hornidura- eta saneamendu-arloko jarduketak** (Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak eta udalak).
- **Uholdeen aurkako babesaren arloko jarduketak** (Eusko Jaurlaritza eta udalak). Uholde Arriskua Kudeatzeko Planean ezarritakotik abiatuta, lehentasunezko obrak udalerriekin lankidetzan garatzea.
- **Urbetik** (Arabako Foru Aldundia). Uraren ziklo integrala hobetzea, hasi hornikuntzatik eta banaketa, saneamendua eta arazketa ere barne hartzen dituzten sistema digitalak garatuz.
- **Gasteizen uraren ziklo integrala digitalizatzea** (Gasteizko Udala). Hornidura-sarearen % 100 GIS baten bidez kontrolatzea, eroanbideak sistematikoki berritzea, harguneak modu optimoan egikaritzea, ihesak sistematikoki bilatzea eta kontagailu-parkea berritzea... sarearen errendimendu handiak lortzeko.
- **“Itsasoa hemen hasten da” kanpaina** (Bilboko Udala). Jende asko biltzen den lekuetan estolden ondoan informazio-plakak jartzea, itsas fauna eta flora babestearen garrantziaren berri emateko eta estolderia- eta saneamendu-sarea zainduz itsasoen eta ozeanoen kutsadura geldiarazteko eta murrizteko.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Lurrazaleko ur-masen kalitatea (%)	41,3	48,5	
Ur eskaria biztanleko eta eguneko (litroak)	179,28	177,60	

GJH 7

**Energia eskuragarria, segurua,
jasangarria eta modernoa
bermatzea**

GJH 7 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 1/2024 Legea, Trantsizio Energetikoaren eta Klima Aldaketarena.
- Euskadiko Energia Berriztagarrien Lurralde Plan Sektoriala.

Plangintza-tresnak

- Euskadiko Energia Estrategia (2030).
- Energia Trantsizioaren eta Klima Aldaketaren Plana (2021-2024).
- Sektore publikoaren energia-arloko jarduketa-plana (2030).
- Hidrogenoaren Euskal Estrategia.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 7: Energia eskuragarria, segurua, jasagarria eta modernoa bermatzea

---

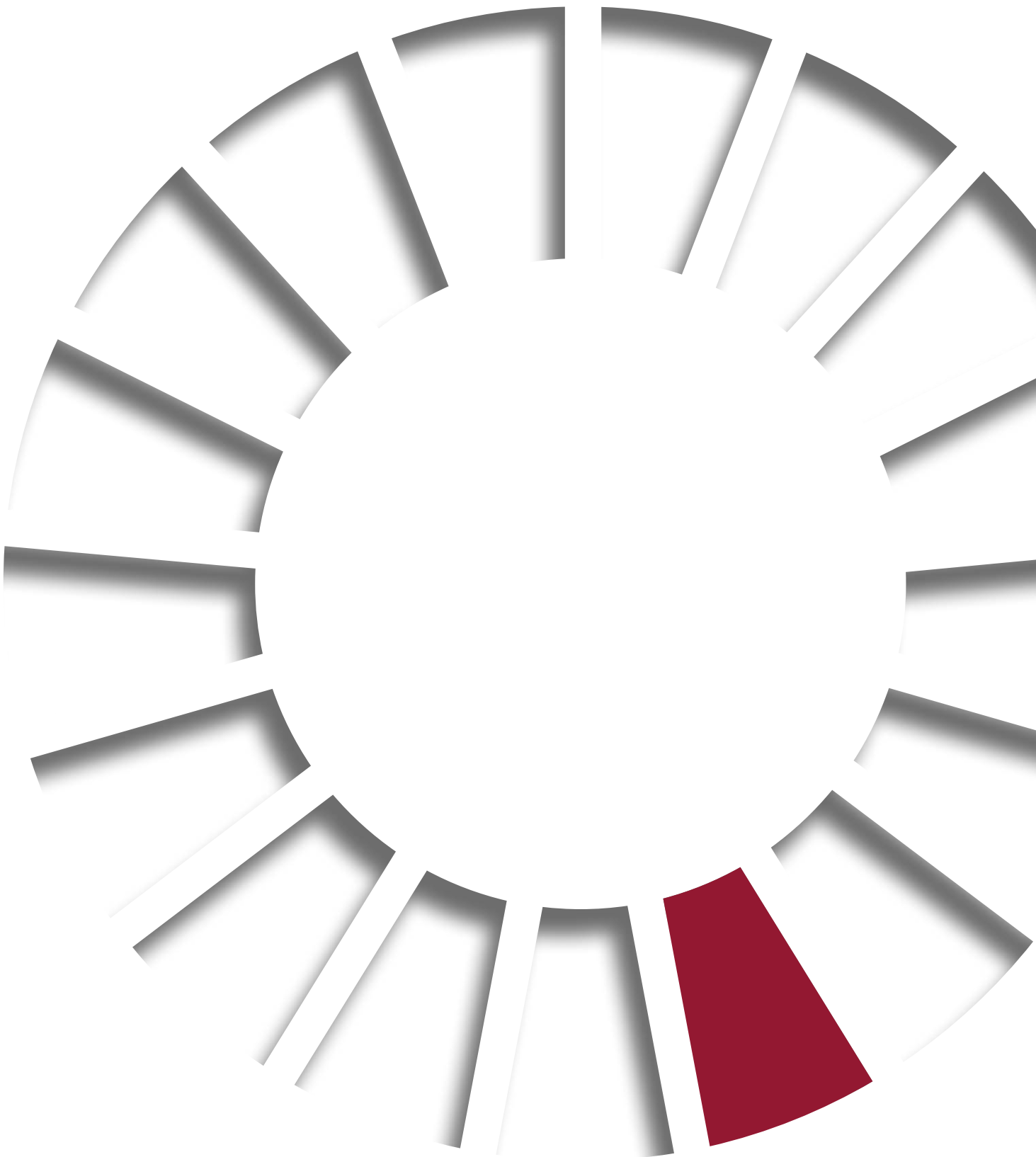
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Energia-Ekiola** (Eusko Jaurlaritza eta Mondragon Taldea). Herritarrek berek eguzki-parke txikien bitartez autokontsumorako izango den eguzki-energiaren sorkuntzan eta kudeaketan parte hartuko duten kooperatibak bultzatzea.
- **Energia-trantsizio justua sustatzeko eskualde-planak** (aldundiak eta udalak). Eskualdeetan eta udalerrietan eredu energetikoaren aldaketa bultzatzea, energia-trantsizio justua sustatu, energia-pobreziari aurre egin, energia-efizientzia hobetu eta energia berriztagarrien erabilera aurrera egingo duten planen bitartez.
- **Eraldaketa Komunitarioko Bulegoak** (instituzio artekoa). Energia-komunitateen zabalkunderako, laguntzarako eta aholkularitzarako bulegoak, lurraldean energia-komunitateen sorrera sustatzeko eta horiei lotutako sorkuntza fotovoltaikoko instalazioetan, biltegitratze-sistemetan eta mugikortasun-zerbitzuetan inbertsioak egiteko laguntza-lerroak barne.
- **Itsas energia berriztagarrien teknologia berriak erakusteko eta balioztatzeko inbertsioetarako laguntzak** (Eusko Jaurlaritza).
- **Energia berriztagarriak inplementatzeko bideragarritasun-azterketetarako eta energia-efizientziako inbertsioetarako laguntzak** (Eusko Jaurlaritza).
- **Industria-sektoreko eta hirugarren sektoreko ETEetan energia-auditoria integralak egiteko laguntzak** (Eusko Jaurlaritza).
- **Mugikortasun elektrikorako pizgarrien programa** (Eusko Jaurlaritza).
- **Autokontsumoari eta biltegitratzeari —energia-iturri berriztagarriak erabiliz—, eta bizitegi-sektorean sistema termiko berriztagarriak ezartzeari lotutako pizgarrien sistema** (Eusko Jaurlaritza).
- **Energy Intelligence Center (EIC)** (Bizkaiko Foru Aldundia). Bizkaia eta Euskadi energiaren eta trantsizio energetikoaren alorrean nazioarteko erreferentzia gisa posizionatzera zuzendutako proiektua, sektorearen lehiakortasuna —euskal industriaren funtsezko zutabea— eta gure enpresen presentzia globala finkatzen lagunduko duena.

- **Ibilgailu elektrikoentzako kargaguneak inplementatzea eta aparkaleku publikoetan kargatze-puntuak instalatzea** (udalak).
- **Autokontsumo kolektiboan oinarritutako deskarbonizazio industrialeko prozesuak** (Arabako Foru Aldundia). Industria-sektorea bultzatzea, enpresetan behar den deskarbonizazio-prozesuari dagokionez, industrialde txikietan hurbileko toki-ingurunetik datorren energia berriztagarri eskuragarria izateko aukera emanez.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Energia-intentsitatea (Tep (milioi €))	93,40	85,79	
Biztanleko instalatutako eguzki-potentzia (kW), eolikoa (kW), hidraulikoa (kW), fotovoltaikoa (m ²)	99,36	202,90	
	727,50	697,51	
	797,03	786,71	
	109,18	377,06	

GJH 8

Guztiontzako hazkunde ekonomiko inklusiboa eta jasangarria, enplegu eta lan duina sustatzea

GJH 8 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

·15/2023 Legea, Enpleguarena.

Plangintza-tresnak

- Enpleguaren Euskal Estrategia (2030).
- Enpleguaren Plan Estrategikoa (2021-2024).
- Laneko Segurtasun eta Osasunerako Euskal Estrategia (2021-2025).
- Berpiztu, Euskadiko Ekonomia eta Enplegua Suspertzeko Programa (2020-2024).
- Erakundearteko Ekintzailletza Plana (2021-2024).
- Lanbide Hobetzen plana.
- Merkataritza 2030 estrategia.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 8: Energia eskuragarria, segurua, jasagarria eta modernoa bermatzea

---

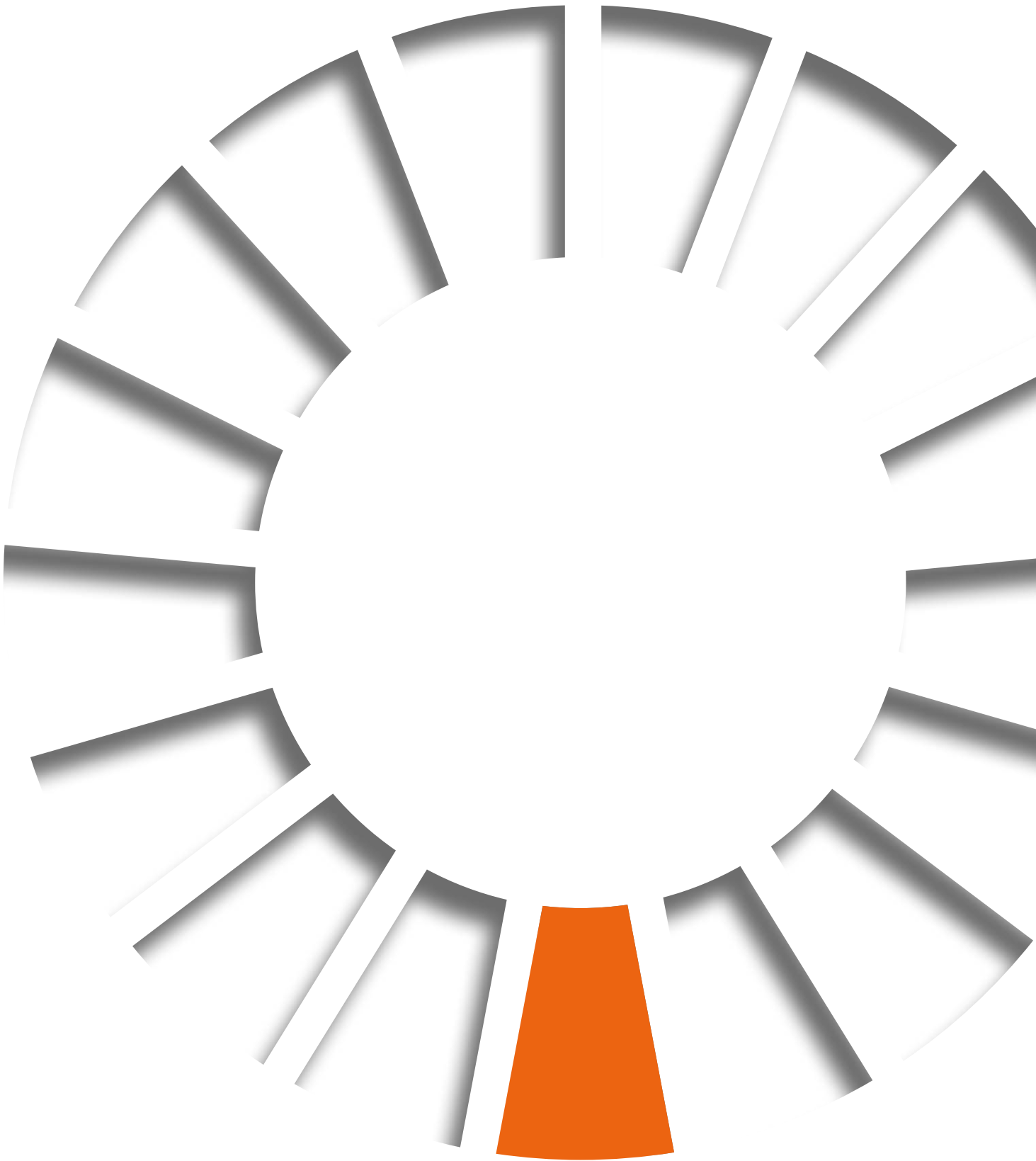
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Enplegagarritasuna hobetzeko ibilbide integralak** (Garapen). Gizarteratzera eta laneratzera bideratutako ibilbide integralen diseinuaren bitartez behar horiei aurre egin nahi dien proiektua.
- **Tokiko eta eskualdeko enplegu-planetarako laguntzak** (Eusko Jaurlaritza). Tokiko beharrei erantzungo dieten enplegua sortzeko proiektuak abian jartzeko laguntza ekonomikoaren bitartez tokiko esparruan enplegua eta enpresa-jarduera sortzeko ekimenak.
- **Enplegu-anezkek** (zenbait instituzio). Helburua da langabeak pertsonalki eta profesionalki aktibatzea, haien enplegagarritasuna zeharkako kompetentzien eta trebetasun eskatuenean bidez hobetzea eta, gainera, arrakala digitala murriztea eta kompetentzia berdeak sustatzea. Langabe talde heterogeneoak biltzen dituzte, espezialisten orientazio eta gidaritzapean, haien lan-bilaketa lan-merkatuko azken joeretan oinarrituta eguneratzeko eta bideratzeko.
- **Euskal enpresetan langabe gazteak kontratatzeko Lehen Aukera programa** (Eusko Jaurlaritza).
- **Atzerrian enpresa-praktikak egiteko Global Training beka** (Eusko Jaurlaritza). Gazteen nazioarteko prestakuntza eta mugikortasuna ahalbidetzeko programa. Horretarako, beren profil akademikoarekin erlazioatutako jarduerak eta proiektuak egingo dituzte, atzerrian lanbide-esperientzia irabazteko eta beren lanbide-jarduera betetzeko balio handiko ezagutzak, kontaktuak eta tresnak eskuratzeko.
- **Elkar-EKIN Lanean** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Enplegua, gizarteratzea eta laneratzera sustatzea, laneratzeko ibilbide integratuak jorratuko dituzten programen, enpleguko eta prestakuntzako programen eta lurraldean laneratzeko enpresak sortzea eta mantentzea bultzatzearen bitartez.
- **Zaindu/InguruarEKIN, ekintzailatza jasangarriaren sustapena** (Garapen). Jasangarritasunaren ikuspegitik proiektu eraldatzaileen garapena sustatu nahi duen programa, garapen sozialari, ekonomikoari eta ingurumen-garapenari dagokienez, eskualde bakoitzaren indarrekin eta Garapen Jasangarriko Helburuekin lerrotatuta.

- **Ekintzailletza- eta berrikuntza-zentroa** (Arabako Foru Aldundia). Araban potentzial handiko ekintzailletza sustatzeko gaitasunak, ezagutza eta baliabideak artikulatzeko eta ekintzailletza-ekosistemaren hazkunderako trakzio-lana egitera bideratutako zerbitzuak emateko ekimena.
- **Ekonomia sozialean ekintzaile izateko laguntzak** (Eusko Jaurlaritzza).
- **Zorrotzaurreko Hiri Parke Teknologikoa** (instituzio artekoa). Hiri-parke teknologiko bat garatzea, 133.000 metro koadroko azalerakoa, adimen artifiziala eta Big Data bezalako teknologia berrien erabilera intentsiboan espezializatutako enpresak, enpresa-zerbitzu ezagutzan intentsiboak eta industriarako zerbitzu aurreratuak ezartzera bideratua.
- **Bono Denda programa** (instituzio artekoa). Hurbileko txikizkako saltokietan kontsumoa sustatzeko programa.
- **Merkataritza- eta ostalaritza-jarduera bultzatzea** (Gasteizko Udala). Sektorerako laguntza ekonomikoen programa integrala, merkataritzako, zerbitzu pertsonaletako eta ostalaritzako enpresa txikiak ezartzeko eta modernizatzeko —negozio-ekimen berrien ezarpenari bidea emateko proiektu sortu berrien tutoretza barne—, eta belaunaldien arteko erreleboa bermatuta ez duten merkataritza-enpresen transmisioa ahalbidetzeko.
- **Nagusi Intelligence Center** (Bizkaiko Foru Aldundia). Zahartzearen, osasunaren eta iraupen luzeko zainketen inguruko jarduera ekonomikoa bultzatzea helburu duen zentroa. Administrazio publikoaren, sektore pribatuaren eta unibertsitatearen arteko topagune gisa jarduten du, biztanleriaren zahartzearen erronkak eta erronka demografikoak planteatzen dituzten desfioei erantzuteko enpresa- eta ekintzailletza-proiektu berriak sortzeko.
- **Lurra** (Arabako Foru Aldundia). Arabako Errioxako sektore ekonomiko nagusia (mahastizaintza eta ardogintza) sostengatzen laguntzeko eta mahastizaintzako produkzioa merkatuaren egungo exijentzietara bideratzen eta egokitzen laguntzeko proiektua.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Langabezia-tasa (%)	15,7	7,8	
Biztanleko BPG errealaren urteko hazkunde-tasa (%)	2,9	2,1	

GJH 9

Azpiegitura erresilienteak eraikitzea, industrializazio jasangarria bultzatzea eta berrikuntza sustatzea

GJH 9 - Edukiaren laburpena

Plangintza-tresnak

- Euskadiko Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza Plana (2030).
- Industria Garatzeko eta Nazioartekotzeko Plan Estrategikoa (2021-2024).
- Euskadiko Eraldaketa Digitalerako Estrategia (2025).
- Ekonomia Zirkularraren eta Bioekonomiaren Plan Estrategikoa (2021-2024).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 9: Azpiegitura erresilienteak eraikitzea, industrializazio jasangarria bultzatzea eta berrikuntza sustatzea

---

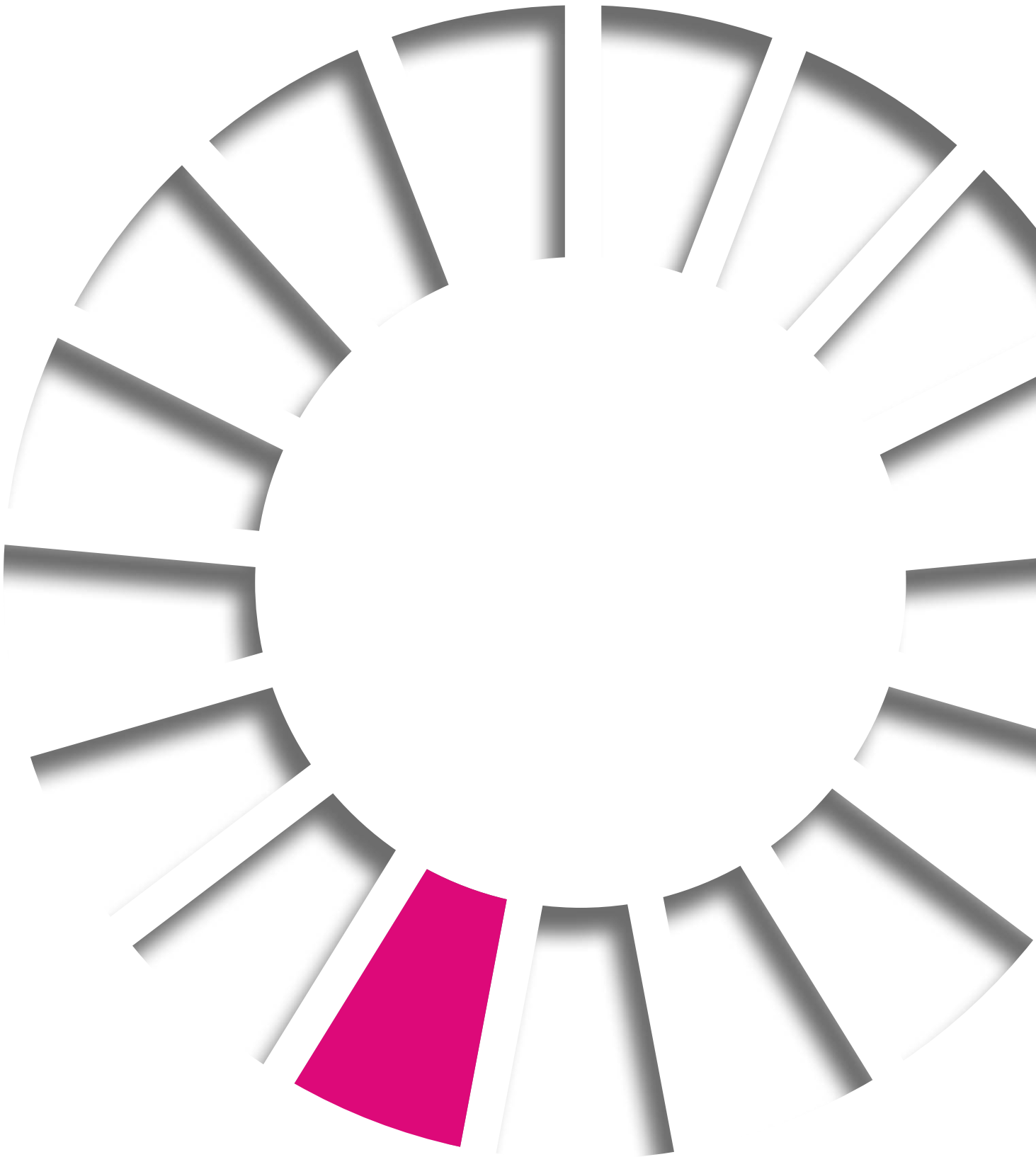
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

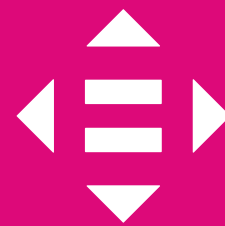
- **Abiadura Handiko Trena eta Euskal Y-a** (Eusko Jaurlaritza). EAEko hiriburuak prestazio handiko linea baten bidez elkarrekin eta Irunen barna Frantziako mugarekin lotuko dituen trenbide-trazadura garatzea, Madrilekiko abiadura handiko lineari jarraipena emateko. Azpiegitura eta Garraio Plan Estrategikoaren prestazio handiko sarearen eta Europa Barneko Abiadura Handiko Trenbide Sareko Korridore Atlantikoaren parte izango da.
- **Euskadiko Inbertsio Estrategikoen Plana (2022-2024)** (Eusko Jaurlaritza eta aldundiak). Programa horrek 529 milioi euroko inbertsioa egiten du izaera eraldatzailea, espezializazio adimendunaren estrategiarekiko lerrokadura eta instituzioen arteko lankidetzeta eta lankidetzeta publiko-pribatua bereizgarri dituzten proiektuetan.
- **Metropoliaren Hegoaldeko Saihesbidea amaitzea** (Bizkaiko Foru Aldundia).
- **Hazitek, enpresetan I+Ga bultzatzeko programa** (Eusko Jaurlaritza). Euskal enpresen industria-ikerketan eta garapen esperimentalean laguntzea.
- **Trantsizio Digitalerako Bulegoen Sarea** (Garapen).
- **Agenda digitalak** (zenbait instituzio).
- **Hibridalab, berrikuntza irekiko zentroa** (Arabako Foru Aldundia). Berrikuntzaren bila esparru, diziplina eta jakintzen arteko gurutzatzea eta hibridazioa bultzatzeko espazioa.
- **Ekintzailetzaren Nazioarteko Zentroa** (Bizkaiko Foru Aldundia). Talentu ekintzailea eta berrikuntza irekia kontzentratzeko eta bultzatzeko huba, startupen, enpresen, inbertitzaileen eta administrazioaren arteko lankidetzan oinarritua.
- **Intelligence Center-en Sarea** (Bizkaiko Foru Aldundia). Bizkaiko enpresek mugikortasun jasangarria, manufaktura aurreratua, energia edo zahartzea bezalako esparruetan esku artean dituzten erronka estrategikoetan laguntzeko bikaintasun-zentro sektorialen sarea.

- **Govtech Bizkaia** (Bizkaiko Foru Aldundia). Berrikuntza irekiko ekimen horren bitartez, Bizkaiko Foru Aldundiak entitate hornitzaile ez-tradizionalen soluzio berriak identifikatu, gidatu eta eskalatzen ditu, hala nola startup, scaleup eta ETE digitalenak, esparru teknologikoko eragile berritzaileenekiko lankidetzat publiko-pribaturako espazio berriak garatzen laguntzeko.
- **ADI Data Center** (maila anitzekoa eta eragile anitzekoa). Enpresa eta instituzioen eraldaketa digitalean laguntzeko goi-mailako datu-zentroa.
- **Aiara Industrial Lab** (Arabako Foru Aldundia). Eskualdeko industria-ehunaren eta garapen-agentzia lokalen eta foralen arteko lankidetzat bultzatzeko ekimena. Horretarako, lankidetzat-foro iraunkorra ezarriko da, tokiko industriak aukera izan dezan bere beharrak planteatzeko, eta eskualdearen garapen lehiakorra ahalbidetzeko beharrezkotzat jotzen dituen proiektuak bultzatzeko.
- **Ekonomia-jarduerarako kalitatezko espazio lehiakorrak sustatzeko funtsa** (Bizkaiko Foru Aldundia).
- **Etorkizuneko industria eta ekonomia emergenteak** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Gipuzkoaren indarrak abiapuntu hartuta, asmoa da etorkizuneko industrian estrategikotzat jotzen diren sektoreetan aurrera egitea (teknologia kuantikoak, terapia geniko aurreratuak, zibersegurtasuna...), eta, horretarako, espezializazio adimenduna eta ekintzailtzatza sustatzea, esperimentazio- eta ikaskuntza-espazioen bitartez.
- **Donostia, gizartean eragina duen Zientziaren eta Jakintzaren Hiria** (Donostiako Udala). Donostia nazioarteko erreferente izaten jarraitzea zientzian, ezagutzan, berrikuntzan eta ikerketan, donostiarrentzat aberastasuna eta kalitatezko enplegua sortzeko ardatz bultzatzaile gisa. Ekipamendu berriak (elektromugikortasuneko poloa) eta lehendik dauden ekipamenduak handitzea.
- **Govtech ekimenak** (foru-aldundiak). Administrazioen erronkei soluzio digital berriak hurbiltzeko berrikuntza-espazioak.
- **Ikerbasque programa** (Eusko Jaurlaritza). Mundu osoko ikertzaileak erakarri, berreskuratu eta atxikitzearen bidez ikerketa zientifikoa garatzen laguntzeko programa.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Ikerketa eta garapeneko gastuak BPGarekiko proportzioan (%)	1,86	2,08	
Goi-ertaineko eta goi-teknologiako jardueri dagokien manufaktura-sektorearen balio erantsi osoaren proportzioa (%)	32,2	32,4	

GJH 10

Herrialde bakoitzaren barneko eta herrialdeen arteko desberdintasunak murriztea

GJH 10 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 2/2022 Legea, Gazteriarena.
- 2/2024 Legea, Haur eta Nerabeena.
- 4/2024 Legea, transexualak genero-identitateagatik ez baztertzeari eta haien eskubideak aitortzeari buruzkoa.

Plangintza-tresnak

- Gazteen emantzipazioa ahalbidetzeko 2030 Euskal Estrategia eta V. Gazte Plana (2022-2026).
- EAEko Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikoa (2023-2026).
- Adinekoekiko Euskal Estrategia (2021-2024).
- Euskadiko Haur Bermearen 2030erako Estrategia.
- Haurren eta nerabeen kontrako indarkeriari aurre egiteko Euskal Estrategia (2022-2025).
- Ijito Herriarekiko Euskal Estrategia (2022-2026).
- Migraziorako Euskal Itun Soziala.
- Herritartasunaren, Immigrazioaren eta Asiloaren Kulturarteko VI. Plana (2022-2025).
- Egoera ahulean dauden adingabeak eta gazteak gizarteratzeko eta laneratzeko Euskarri Estrategia partekatua.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 10: Herrialde bakoitzaren barneko eta herrialdeen arteko desberdintasunak murriztea

---

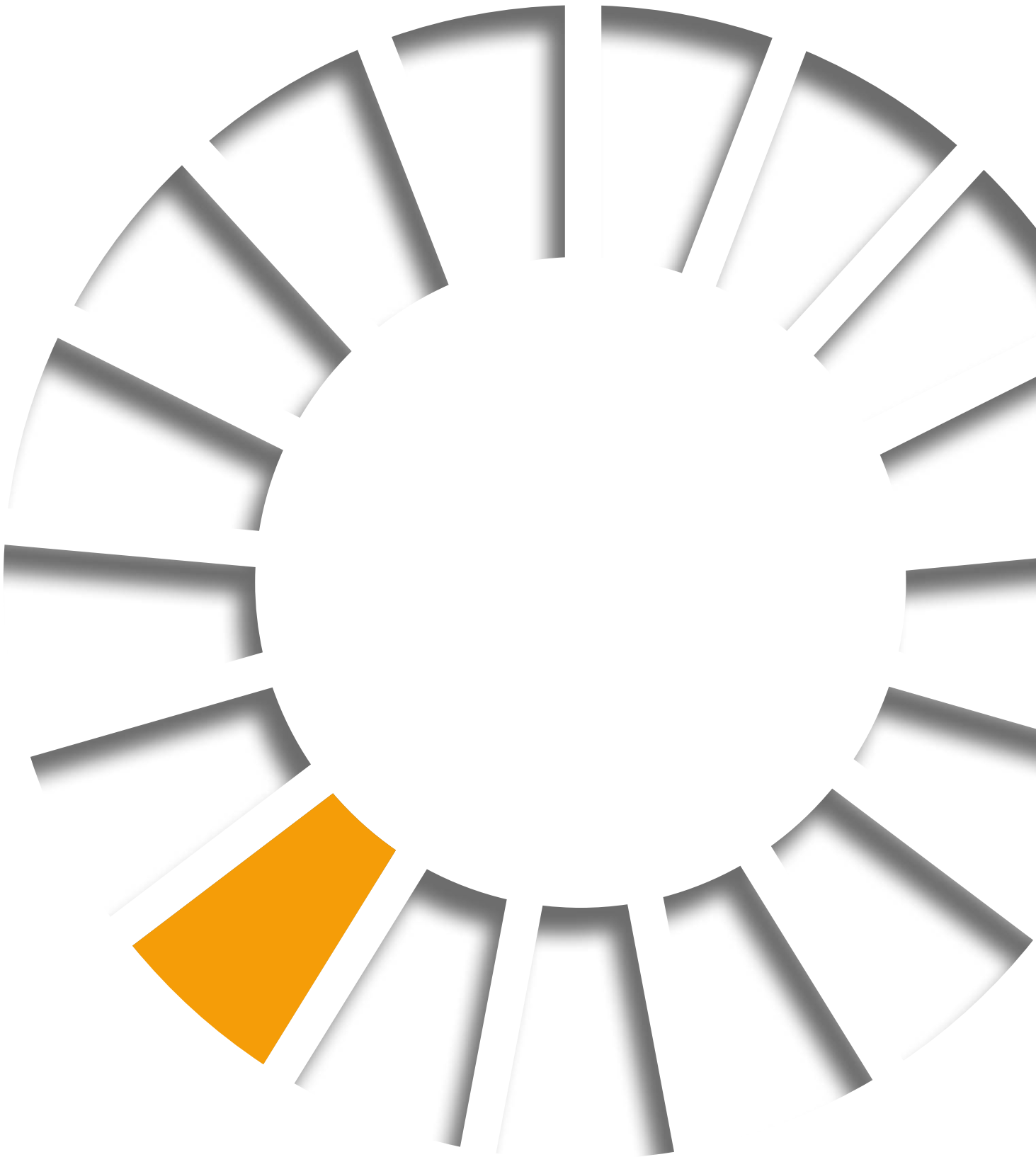
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera eta diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzen duten pertsonen inklusio soziolaboralerako ibilbideak** (Eusko Jaurlaritza eta udalak).
- **Emantzipa programa** (Eusko Jaurlaritza). 25 eta 29 urte bitarteko gazteen emantzipaziora bideratutako zuzeneko laguntza.
- **GAZ, gazteekin emantzipazio-prozesuetan elkarlanean jarduteko laguntza-zerbitzua** (Eusko Jaurlaritza).
- **Gaztelagun programa** (Eusko Jaurlaritza). Gazteei zuzendutako etxebizitza alokatzeko laguntzak.
- **Trapezistak, Euskadin laguntzarik ez duten migratzaile gazteak gizarteratzeko eta helduarora igarotzeko prozesuak bultzatzeko programa** (Eusko Jaurlaritza).
- **Enplegu Zentro Berezietan desgaitasuna duten pertsonen lanpostuak mantentzeko laguntzak** (Eusko Jaurlaritza).
- **Ohiko lan-merkatuan desgaitasuna duten pertsonen enplegua sustatzeko laguntzak** (Eusko Jaurlaritza).
- **Desgaitasuna duten pertsonentzako zerbitzuak** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Desgaitasuna —batez ere intelektuala— duten pertsoneri etxebizitza-zerbitzua ematea eta aldi baterako egonaldiak eskaintzea.
- **Desgaitasuna duten pertsonentzako eta osasun mentaleko arazoak dituzten pertsonentzako zerbitzuak** (Arabako Foru Aldundia). Desgaitasuna —batez ere intelektuala— duten pertsonentzako eta osasun mentaleko arazoak dituzten pertsonentzako aldi baterako egonaldiak.
- **Svisual, herritarrentzako arreta-postuetan eta Udaltzaingoan zeinu-hizkuntza bideoz interpretatzeko zerbitzua** (Gasteizko Udala).

- **Begirada Aktiboa** (Bilboko Udala). Bilbon bakarrik bizi diren adinekoen parte-hartze eta interakzio soziala sustatzeko proiektua.
- **Piztu zure auzoa** (Gasteizko Udala). Zaurgarritasun- eta/edo hauskortasun-egoerak bizi dituzten adinekoak harremanetan jartzen dituen eta herritarrak bakardadeari aurre egiteko helburuarekin inplikatzeko dituen programa.
- **Araba a Punto** (Arabako Foru Aldundia). Adineko askok pairatzen duten nahi gabeko bakardadeari aurre egiteko eraikuntza kolektiboko estrategia bat bultzatzeko ekimena.
- **Familia-harrera espezializatuaren eredu** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Behar edo inguruabar bereziak dituzten adingabeen familia-harrera espezializatu, besteren familia batean egiten dena, baldin eta familia horretako kideetako batek, gutxienez, eginkizun hori betetzeko berariazko kualifikazioa, esperientzia eta prestakuntza baditu.
- **Eusko Jaurlaritzak NBE Emakumeak gidatutako Zaintzen aldeko Aliantza Globalarekin bat egitea.**
- **Aporofobiaren kontrako borroka** (Gasteizko Udala). Zaurgarritasun-egoeran dauden pertsonen oinarrizko premien estaldura modu integratuan hobetzea da asmoa.
- **Harreraguneak** (Eusko Jaurlaritza eta udalak). Migratzaileak hartzeko eta orientatzeko espazio espezializatuak.
- **Herri Txiki Aukera Handi** (Bizkaiko Foru Aldundia). Lurraldeko udalerrri guztiek zerbitzu publiko berak —bai gizarte-zerbitzuak bai mugikortasunari, aisiari, kulturari edo kirolari eta Internet sarbideari lotutako zerbitzuak— irispidean izan ditzaten bultzatzeko ekimena.
- **Landa-despopulazioa saihesteko zerbitzuen plataforma** (Arabako Foru Aldundia). Plataformak oinarrizko zerbitzuetarako eta produktu-hornidurarako sarbidea ematen die Arabako landa-eremuan bizi diren pertsoneri, bertan jarraituko dutela bermatzeko.
- **Eraberean**, Eusko Jaurlaritzak bultzatutako sarea, arraza-, etnia- edo nazio-jatorriak, sexu-orientazioak edo -identitateak eta genero-identitateak eragindako diskriminazioari aurre egitea helburu duena.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
20/80 ratioa, familia-errenta erabilgarriaren desberdintasunarena (%)	8,9	9,6	
Gini indizea (indizea)	27,10	26,88	

GJH 11

**Hiriak inklusiboagoak,
seguruagoak,
erresilienteagoak eta
jasangarriagoak izatea lortzea**

GJH 11 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

·80/2022 Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoan etxebizitzaren eta zuzkida-bizitokiaren gutxieneko bizigarritasun-baldintzak eta diseinu-arauak arautzen dituena.

·11/2023 Legea, Euskadiko mugikortasun jasangarriarena.

Plangintza-tresnak

·Irigarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia eta Ekintza Plana (2021-2024).

·Euskadiko Hondakinak Prebenitu eta Kudeatzeko Plana (2030).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 11: Hiriak inklusiboagoak, seguruagoak, erresilienteagoak eta jasangarriagoak izatea lortzea

---

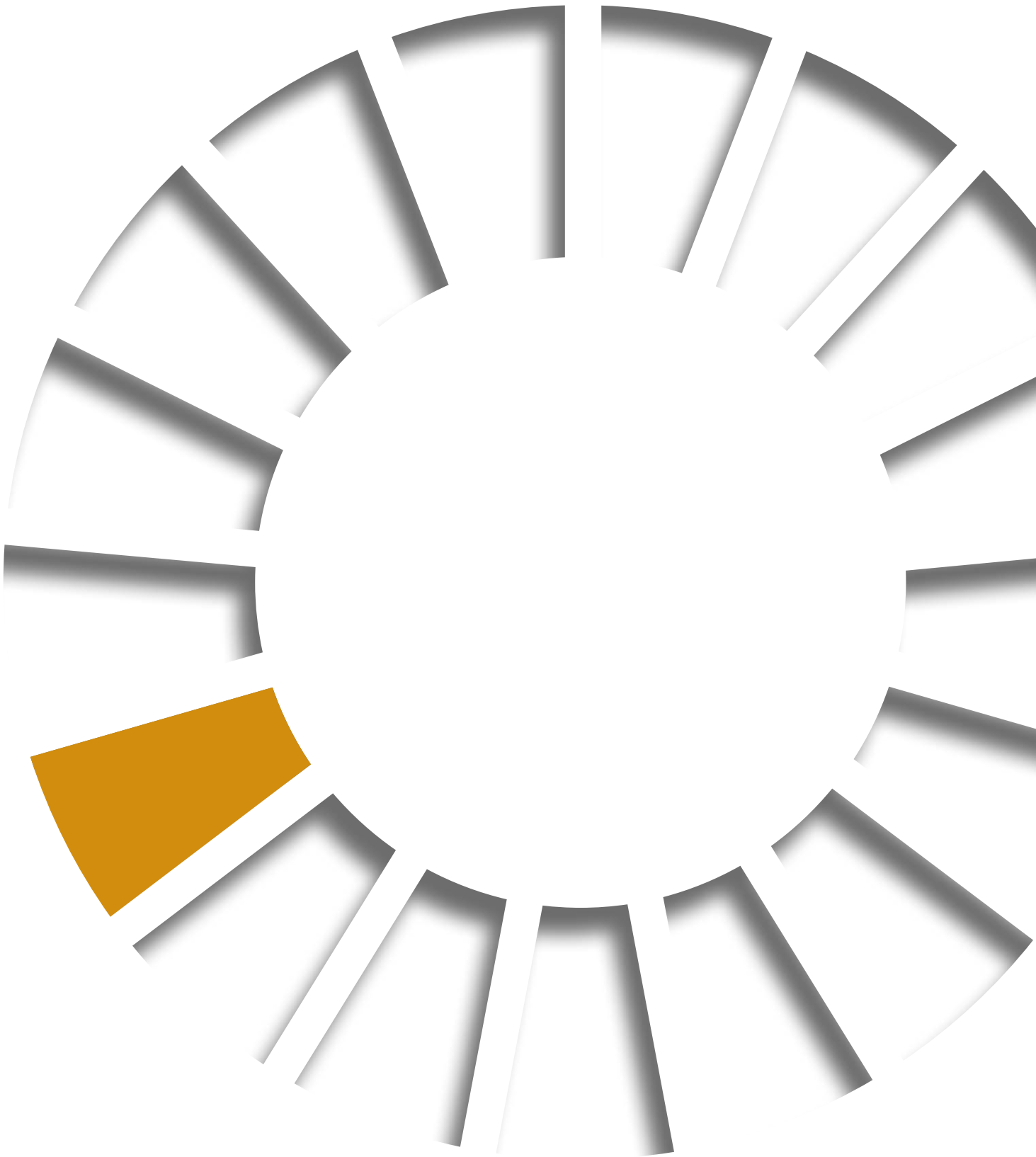
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Opengela** (Eusko Jaurlaritza eta udalak). Euskadin hiri-berroneratzea hedatzea xede duen proiektua. Horretarako, auzokideei arreta emateko leihatila bakarraren modura jardungo duten auzo-bulegoak sortzea sustatuko du.
- **Prezio eskuragarriko alokairuko etxebizitza berria sortzea** (Eusko Jaurlaritza eta udalak).
- **Etxebizitzak birgaitzen laguntzeko programa** (Eusko Jaurlaritza).
- **Hiri barruko eta hiriarteko lehorreko garraio publikorako hobariak** (instituzio artekoa).
- **MUBIL, Mugikortasun Adimendun eta Jasangarriaren Poloa** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Euskadin mugikortasun adimendun eta jasangarriaren arloko ekimenak bultzatzen dituzten eragile publiko eta pribatuen ahaleginak biltzen dituen ekimena, Gipuzkoa eta Euskadi mugikortasun adimendun eta jasangarriaren esparruan garrantzizko eragileak izatera irits daitezten.
- **Vitoria-Gasteiz Araba Mobility Lab** (Arabako Foru Aldundia eta Gasteizko Udala). Hiri-mugikortasuneko eta logistikako berrikuntza-poloa, soluzio berriak testatzeko eta Arabako ehun ekonomikoaren lehiakortasuna bultzatzeko.
- **Hiri barruko eta hiriarteko bidegorriak** (foru-aldundiak eta udalak). Bizikletaren jolas-erabilera eta egunerokoa eta oinezkoen joan-etorriak soluzio partekatuen zein berezietan bidez sustatzeko bizikleta-bideak.
- **Metro Bilbao hedatzea** (Eusko Jaurlaritza eta Bizkaiko Foru Aldundia).
- **Gasteizko tranbia hedatzea** (instituzio artekoa).
- **Gasteizko Elektromugikortasuneko Zentroa** (Gasteizko Udala).

- **Erdi Aroko hirigunearen naturalizazioa** (Gasteizko Udala). Erdi Aroko hirigunea berdatzera eta naturalizatzen zuzendutako jarduketak, hiriko bero-uharteak arintzea, osasuna ahalbidetzea, ingurumena hobetzea eta berdeguneen erabilera publikoa sustatzea lortzeko.
- **Eskola-patioen naturalizazioa** (Gasteizko Udala). Eskola-patioak hiriko sistema berdearen elementu gisa naturalizatzeko proiektua, leku inklusiboak, hezkidetzara bideratuagoak, jasangarriagoak eta naturalizatuagoak izan daitezzen.
- **Bizkaia Gara, boluntarioen sare zibila** (Bizkaiko Foru Aldundia).
- **Turismoa, helmuga zaintzea** (Donostiako Udala). Hiria turismo-helmuga jasangarri eta donostiarrentzat onuragarri gisa zainduko duten neurriak abian jartzea, helmugaren egiazkotasunean eta bikaintasunean oinarritutako eredu historiko baten bitartez.
- **Herrandarren kalean eta bere ingurunean espazio publikoa naturalizatzea** (Gasteizko Udala). Proiektuaren xedea da bero-uhartearen efektua murriztea, berdegune gehiago eta asfalto gutxiago izanik.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Etxebizitzan gabezia jakin batzuk dituzten familia-etxeetan bizi diren pertsonen proportzioa (%)	11,80	12,43	
Etxebizitzan gabezia jakin batzuk dituzten familia-etxeetan bizi diren pertsonen proportzioa (%)	6,89	6,95	
PM2,5en batez besteko maila hirietan, biztanleriaren arabera haztatuta ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10,07	9,49	

GJH 12

Kontsumo eta ekoizpen modalitate jasangarriak bermatzea

GJH 12 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 1/2024 Legea, Trantsizio Energetikoaren eta Klima Aldaketarena.
- 4/2023 Legea, kontsumitzaile eta erabiltzaileen Estatutuarena.

Plangintza-tresnak

- Euskadiko Ekonomia Zirkularraren 2030erako Estrategia.
- Euskadiko Hondakinak Prebenitu eta Kudeatzeko Plana (2030).
- Kontsumobideren Plan Estrategikoa (2022-2024).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 12: Kontsumo eta ekoizpen modalitate jasangarriak bermatzea

---

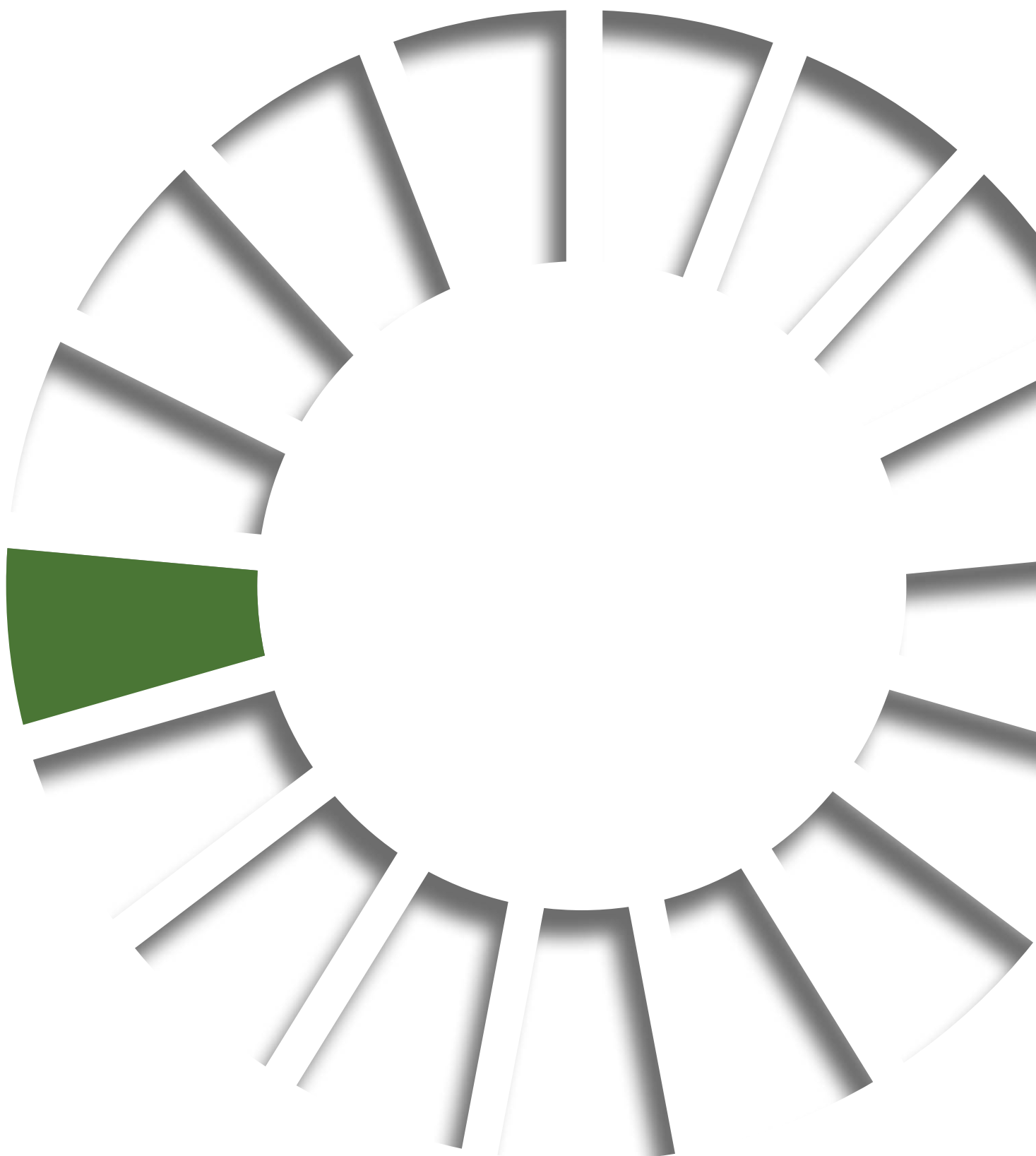
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Basque Ecodesign Center** (Eusko Jaurlaritza). Euskal industria-ehunera transferi daitekeen ekonomia zirkularraren inguruko ezagutza sortzen lan egiten du zentro horrek, Euskadiko Ekonomia Zirkularraren Estrategian ezarritako lehentasunezko esparruetako berrikuntzaren bitartez.
- **Tokiko esparrutik ekonomia zirkularra eta lehiakortasuna bultzatzea** (Udalsarea 2030). Proiektu horren helburua da ekonomia zirkularraren kontzeptua tokiko eta eskualdeko esparruan praktikan jartzea, tokiko munduari aplikatzekoak diren orientazio praktikoak garatuz eta partekatuz, ekonomia zirkularra hainbat mailatan bultzatzeko eta sustatzeko, bai administrazio publikoaren beraren esparruan, bai gizarte- eta enpresa-ehunean inplementatzea ahalbidetuz.
- **Ekonomia Zirkularraren Huba** (Gasteizko Udala). Hub horrek tokiko arlotik bultzatzen du Euskadiko Ekonomia Zirkularraren Estrategia (2030), Gasteizko Udalaren beraren estrategia, "Gasteizko Ekonomia Zirkularraren Estrategia (2030)" izenekoa, abiapuntu hartuta.
- **"Elikagai-xahuketarik ez", jabetxeetan elikagai-xahuketa murrizteko gida** (Gasteizko Udala).
- **Konpondu proiektua** (Gasteizko Udala). Proiektu horrek herritarren egungo kontsumo-ereduaren aldaketa sustatzen du, konponketaren tokiko sektorearen bitartez produktuen bizitza baliagarria luzatzeko.
- **Ingurumen Jasangarritasunaren arloko Berrikuntzarako Enpresa Kasu Praktikoek Bankua** (eragile anitzekoa).
- **GK Green Fashion eta GK Recycling klusterrak** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Jasangarritasuna helburu duten bi enpresa-klusterrak laguntza eta bultzada ematea: GK Green Fashion klusterra (moda jasangarriaren klusterra), modaren industriaren ingurumen-aztarna murrizteko; eta GK Recycling klusterra (berrerabiltzeko eta birziklatzeko klusterra), ideiak trukatzeko eta birziklatze-aukera berriak detektatzeko sortua.
- **Biderbi** (Arabako Foru Aldundia). Produkzio ekologikoa eta jasangarria sustatzeko ekimena, ingurumenarekin harmonian lan egingo duten nekazaritza eta abeltzaintza sustatzen dituena.

- **“Deskarbonizazio industrialeko programa”** (Eusko Jaurlaritza). Deskarbonizazioaren bidez ekoizpen-prozesu industrialetan ingurumenaren babes-maila hobetzen duten inbertsioak egiten dituzten enpresa industrialentzako dirulaguntzen programa.
- **“Pentsatu tokikoan”**. Tokiko merkataritzak gizartean duen funtsezko rola baliatzea nabarmentzeko kanpaina (Eusko Jaurlaritza).

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Materialen kontsumoa BPGaren arabera (T (milioi €))	311,8	264,1	
Sortutako hondakin arriskutsuak per capita (kg)	150,82	157,79	
Birziklatutako hiri-hondakinen proportzioa, sortutako eta tratatutako hiri-hondakin guztiekiko (%)	36,44	47,44	

GJH 13

Neurri urgenteak hartzea klima-aldaketaren eta haren ondorioen aurka egiteko

GJH 13 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 1/2024 Legea, Trantsizio Energetikoaren eta Klima Aldaketarena.
- 10/2021 Legea, Euskadiko Ingurumen Administrazioarena.
- 11/2023 Legea, Euskadiko mugikortasun jasangarriarena.

Plangintza-tresnak

- 2050erako Klima Aldaketaren Euskadiko Estrategia.
- Ingurumeneko V. Esparru Programa (2030).
- Euskadiko Energia Trantsizioaren eta Klima Aldaketaren Plana (2021-2024).
- Ingumena Ikuskatu eta Kontrolatzeko Plana (2019-2026).
- Euskadiko Jasangarritasunerako Hezkuntza Estrategia (2030).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 13: Neurri urgenteak hartzea klima-aldaketaren eta haren ondorioen aurka egiteko

---

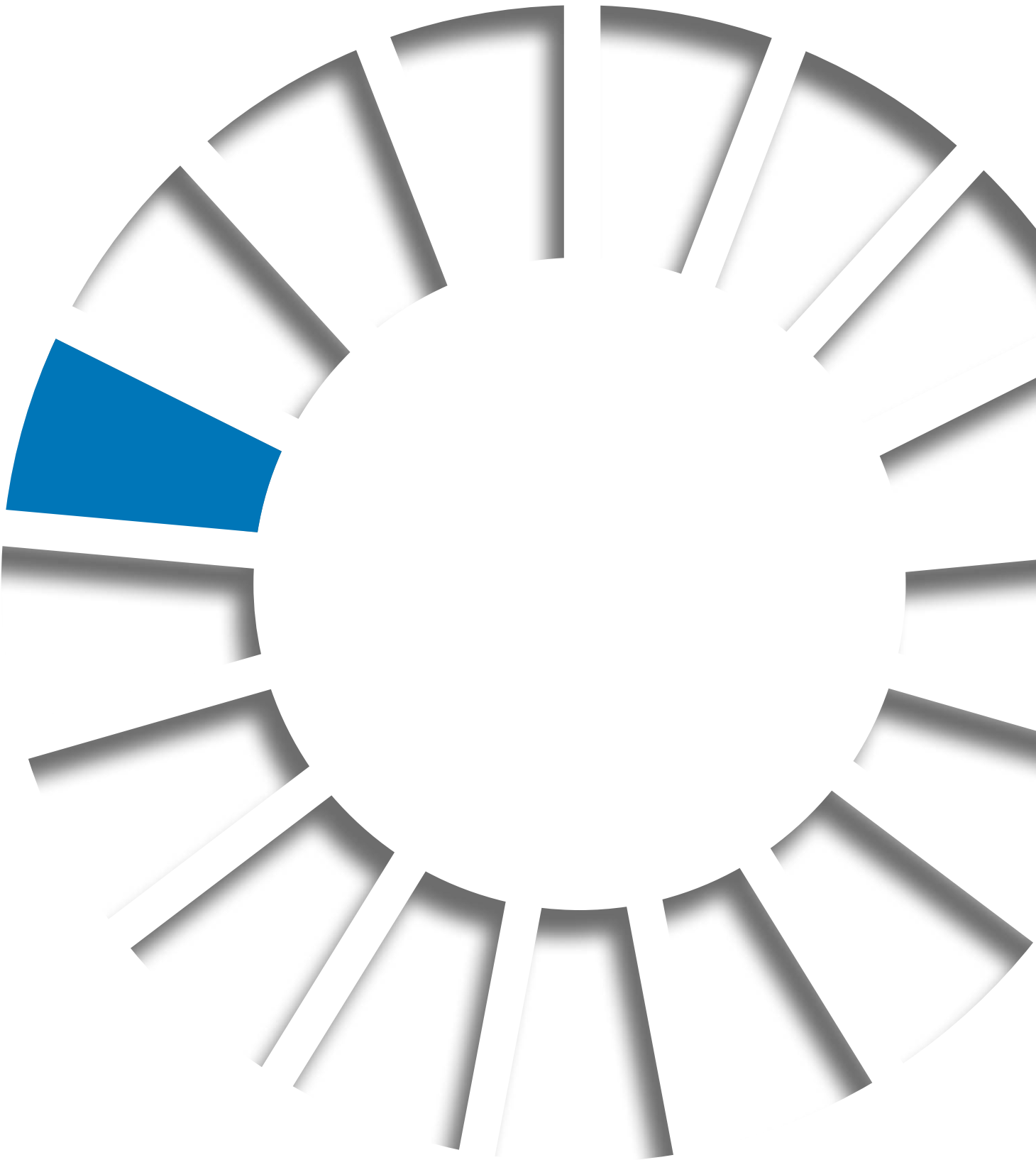
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

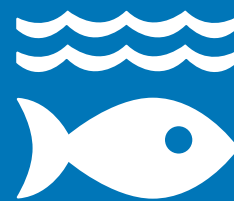
- **Alkateen Klima eta Energia Ituna** (Eusko Jaurlaritza eta udalak). Ekimenak honako hauek sustatzen ditu: klima eta energiaren tokiko planak udal- eta eskualde-mailan hedatzea; udalerriko eta/edo eskualdeko BEG-inbentarioak eta udalen eta eskualdeko entitateen karbono-aztarna kalkulatzeko urteko tresnak diseinatzea, mantentzea eta eguneratzea; eta EAEko udalerriek trantsizio energetikoarekin eta klima-aldaketarekin hartutako konpromisoa sozializatzea.
- **100 Hiri Adimendunen eta Klimatikoki Neutroen Europako Mision parte hartzea 2030ean** (Gasteizko Udala). Hiri Adimendunen eta Klimatikoki Neutroen Mision parte hartutako ehun hiriak beste guztien erreferente izango diren esperimentazio- eta berrikuntza-zentro bihurtu nahi ditu. Modu horretan, hiri horien adibideari jarraituz, Europako hiri guztiak karbono-neutroak izatea lortu nahi du 2050erako.
- **Hiri barruko autobusen elektrifikazioa** (udalak).
- **Azpiegitura berdeen sareak** (foru-aldundiak eta udalak).
- **Uholdeen Prebentziorako Plana** (Gasteizko Udala).
- **Garapen jasangarria sustatuko duten ekintzak gauzatzen dituzten toki-entitateentzako laguntzen programa. Klima-aldaketaren ildoak** (Eusko Jaurlaritza).
- **Euskadiko Erosketa eta Kontratazio Berdearen Programa (2030)** (Eusko Jaurlaritza). Klima-aldaketaren kontrako borroka, baliabide naturalen erabilera efizientea edo ekoberrikuntza bezalako helburuak lortzeko zeharkako tresna da programa hori.

- **Klima-aldaketarako tresna eta lanabesen kita, administrazio publikoei, enpresei eta herritarrei klima-aldaketak sortzen dituen inpaktuetara egokitzen laguntzeko** (Eusko Jaurlaritza).
- **Eskolako 2030 Agenda eta Lanbide Heziketako 2030 Agenda programak** (Eusko Jaurlaritza).

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Unitate egoiliarren berotegi-efektuko gasen guztizko emisioak BPGko unitate bakoitzeko (CO ₂ kg baliokide)	0,28	0,21	↑
Berotegi-efektuko gasen emisioa, 2005. urtearekin alderatuta (%)	-23,82	-27,37	↑

GJH 14

Ozeanoak, itsasoak eta itsas
baliabideak mantentzea eta
modu jasangarrian erabiltzea

GJH 14 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

·1/2024 Legea, Trantsizio Energetikoaren eta Klima Aldaketarena.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 14: Ozeanoak, itsasoak eta itsas baliabideak mantentzea eta modu jasangarrian erabiltzea

---

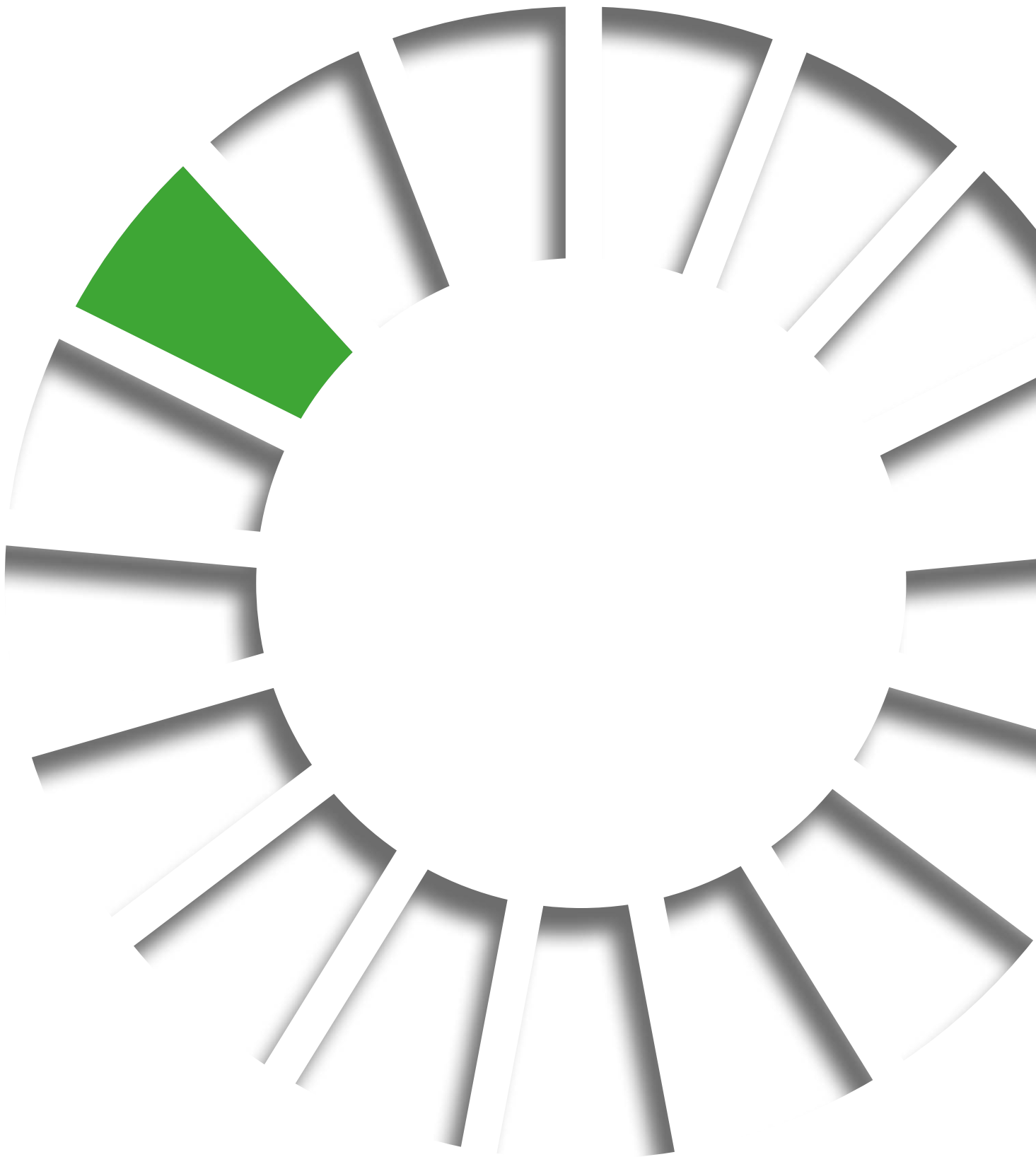
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Arrantza jasangarria sustatzeko eta Euskadiko arrantza- eta akuikultura-sektorean belaunaldi-erreleboa errazteko laguntzen programa** (Eusko Jaurlaritza). Laguntza horien helburua da garapen teknologikoan, energia-efizientzian eta giza kapitalean oinarritutako sektore jasangarri eta berritzaile bat sustatzea, eta arrantzan eta akuikulturan belaunaldi-erreleboa erraztea, sektorearen etorkizuna bermatzeko.
- **Itsasontziek arrantza-aparailu tradizionalekin harrapatutako berdelarentzako Eusko Labela** (Eusko Jaurlaritza). Ekimen horren bitartez Eusko Labelarekin identifikatuko da itsasontziek Euskadiko arrantza-aparailu tradizionalekin harrapatutako oso kalitate handiko berdela.
- **Portuetako Udal Kontseiluak eratzea** (instituzio artekoa). Kontseiluak portuen arloko aholkularitza-, kontsulta- eta eztabaida-organoak dira, eragile instituzionalak, sozialak, arrantza-arlokoak, kofradiak eta merkaturatzaileak biltzen dituztenak.
- **Oarsoaldea Urdina Huba, Ekonomia Urdinaren erronkak eta aukerak identifikatzeko espazio teknologiko lehiakorra sortzeko gunea** (instituzio artekoa). Hub horren helburua da Ekonomia Urdinaren erronkak eta aukerak identifikatzeko espazio teknologiko lehiakorra sortzea —instituzio eta enpresena—. Horretarako, jarduera ekonomikoa eta garapen soziala bultzatuko ditu, itsasoaren eta haren baliabideen ustiapen jasangarriagoan aurrera egingo duten proiektuen bitartez.

- **Gipuzkoako Itsasertzeko Bideometria Foru Sarea** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Gipuzkoako kostaldean zehar bideokamerak dituzten instalazioak, hondartzak hiru aplikaziotan oinarrituta monitorizatzen dituztenak: erabiltzaile kopurua, segurtasuna eta morfodinamika.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Bainatzeko uren kalitatea (%)	74,13	89,28	

GJH 15

Basoak modu jasangarrian kudeatzea, basamortutzearen aurka borrokatzea, lurren degradazioa gelditzea eta lehengoratzea, eta biodibertsitatearen galera gelditzea

GJH 15 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 1/2024 Legea, Trantsizio Energetikoaren eta Klima Aldaketarena.
- 9/2021 Legea, Euskadiko natura-ondarea kontserbatzeari buruzkoa.
- 7/2022 Legea, Landa Ingurunearen Garapenarena.

Plangintza-tresnak

- Euskadiko Biodibertsitate Estrategia (2030).
- Euskadiko Lurzorua Babesteko Estrategia (2030).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 15: Basoak modu jasangarrian kudeatzea, basamortutzearen aurka borrokatzea, lurren degradazioa gelditzea eta lehengoratzea, eta biodibertsitatearen galera gelditzea

---

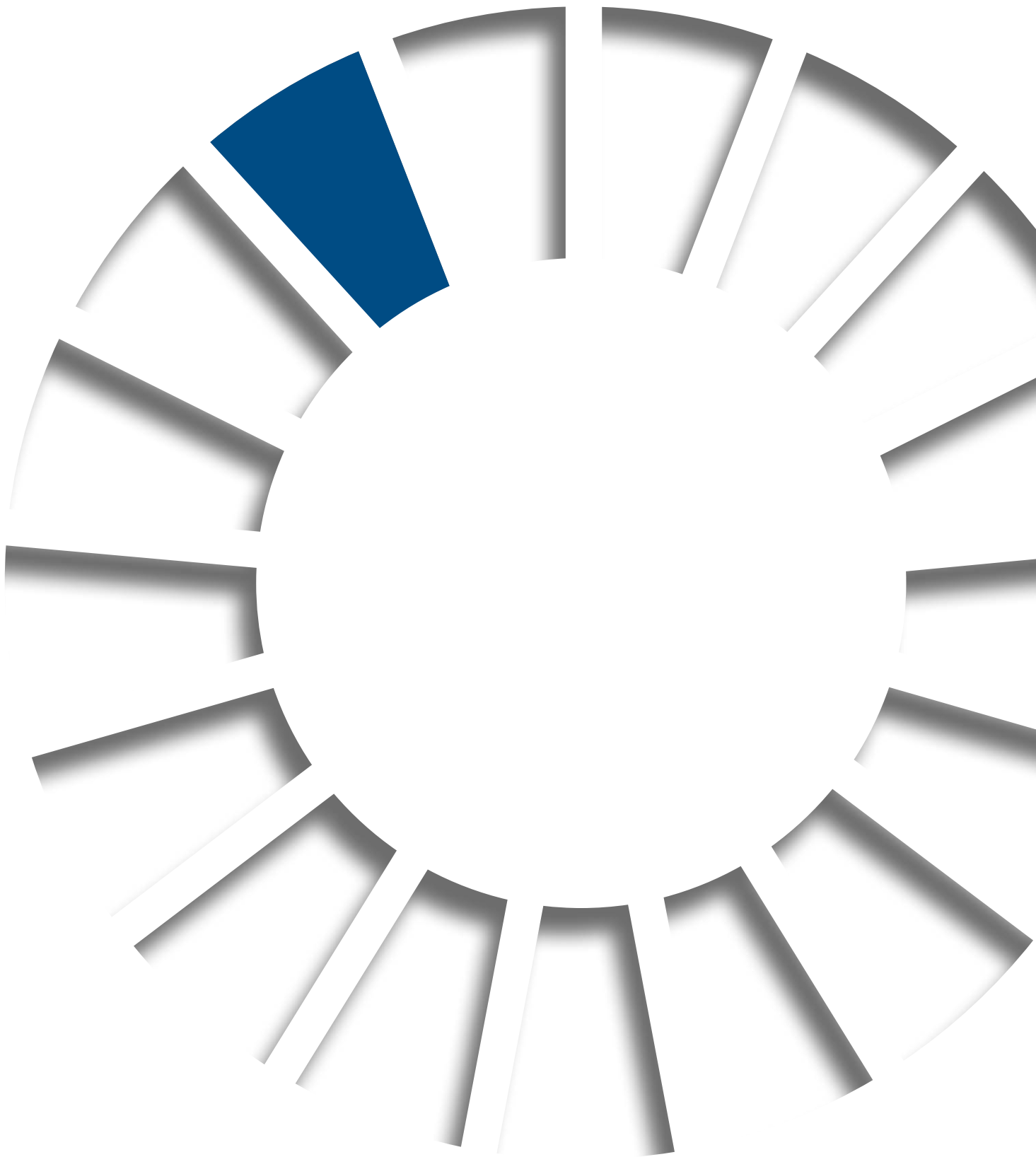
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK.

- **Klima-Ondarea** (instituzio artekoa). Programa baliabide naturalen erabilera jasangarria eta haien zerbitzu ekosistemikoen hobekuntza bermatzera bideratzen da, natura-ondarearen balioa nabarmentzeko prozesu baten bitartez, herritarrek ezagutzeko eta gozatzeko aukera izan dezaten. Bi jarduketa-esparru ezartzen ditu: Txingudi Badia eta Urdaibaiko Biosfera Erreserba.
- **Hiri-eraztun berdeak** (udalak). Eraztun horiek biodibertsitate-foku garrantzitsuak dira, eta jendearen bizi-kalitatea hobetzen dute.
- **“Herri bat, ekintza bat biodibertsitatearen alde” proiektua** (Arabako Foru Aldundia). Proiektuaren asmoa da gure ekosistemaren biodibertsitatearen aldeko kultura sortzea eta baliabide naturalak parte-hartzearen bidez kudeatzea Arabako lurralde historikoko herrietan.
- **Badaia mendilerroko artadiak kudeatzeko plana** (Gasteizko Udala). Jarraipena egiteko eta esku hartzeko plana: fotosintesi-jarduera ebaluatzea teledetekzio-tekniken bidez, eragin handieneko eremuak landan eta kabinetean zehaztea eta ezaugarritzea, eta hautatutako eremuetan esku-hartze pilotuak gauzatzea, gero ebaluatzeko eta zabaltzeko.

- **Espezieen kontserbazioa eta ehiza-kontrola** (Bizkaiko Foru Aldundia). Fauna- eta flora-espezie katalogatuen kontserbazioa eta espezie basatien populazioen kontrola, ingurumenaren eta ekonomiaren ikuspuntutik populazio jasangarria ahalbidetzeko, eta, hartara, kalteak eta osasun-arriskuak minimizatzeko.
- **Basotik, basoen kudeaketa kolektiboa eta aurreratua** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Baso-ondarearen kudeaketa kolektiboaren eta jasangarritasunean oinarritutako ereduaren bitartez, jabeek lagatako baso-lursailen kudeaketa integrala eta baso-kudeaketa jasangarrirako ereduaren inplementazioa sustatzen ditu, eta bioekonomiaren aldeko apustua eta zura lehengai gisa erabiltzearen aldekoa egiten du.
- **Gipuzkoako Azpiegitura Berdeen Sarea hobetzea eta eremu degradatuak leheneratzea** (Gipuzkoako Foru Aldundia eta udalak). Hiri-espazioetako zein landa-espazioetako udal-jabetzako lursail publikoen ingurumen-kalitatea hobetzeko proiektuak, leheneratutako espazioen funtzionalitate ekologikoa eta klima-aldaketaren inpaktuekiko erresilientzia-gaitasuna areagotzen dituztenak.
- **Basoetako eta Hiri-baso konexioko Suteak Prebenitzeko Plana** (Gasteizko Udala). Baso-suterik izanez gero jardungo duten nekazari boluntarioek parte hartu dute planean.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Kudeaketa jasangarrirako tresnak indarrean dituzten basoen azaleraren proportzioa (%)	15,90	21,6	↑
Potentzialki kutsatutako eta erabilera berrietarako berreskuratutako lurzoruen azalera, 2005. urteaz geroztik (ha)	944,0	1406,5	↑

GJH 16

Gizarte bidezkoak, baketsuak eta inklusiboak sustatzea

GJH 16 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

- 9/2023 Legea, Euskadiko Memoria Historikoarena eta Demokratikoarena.
- 8/2023 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko kultu-lekuei edo -zentroei eta erlijio-aniztasunari buruzkoa.

Plangintza-tresnak

- Gobernantzaren, Berrikuntza Publikoaren eta Gobernu Digitalaren Plan Estrategikoa (2030).
- Iruzur Fiskalaren kontrako Borrokarako plan bateratuak (urtekoak).
- Gobernu Irekiaren Euskadirentzako 2021-2024 Ekintza Plana.
- Euskadiko Eraldaketa Digitalerako Estrategia (2025).
- Euskadiko Segurtasun Publikoaren Plan Orokorra (2020-2025).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 16: Gizarte bidezkoak, baketsuak eta inklusiboak sustatzea

---

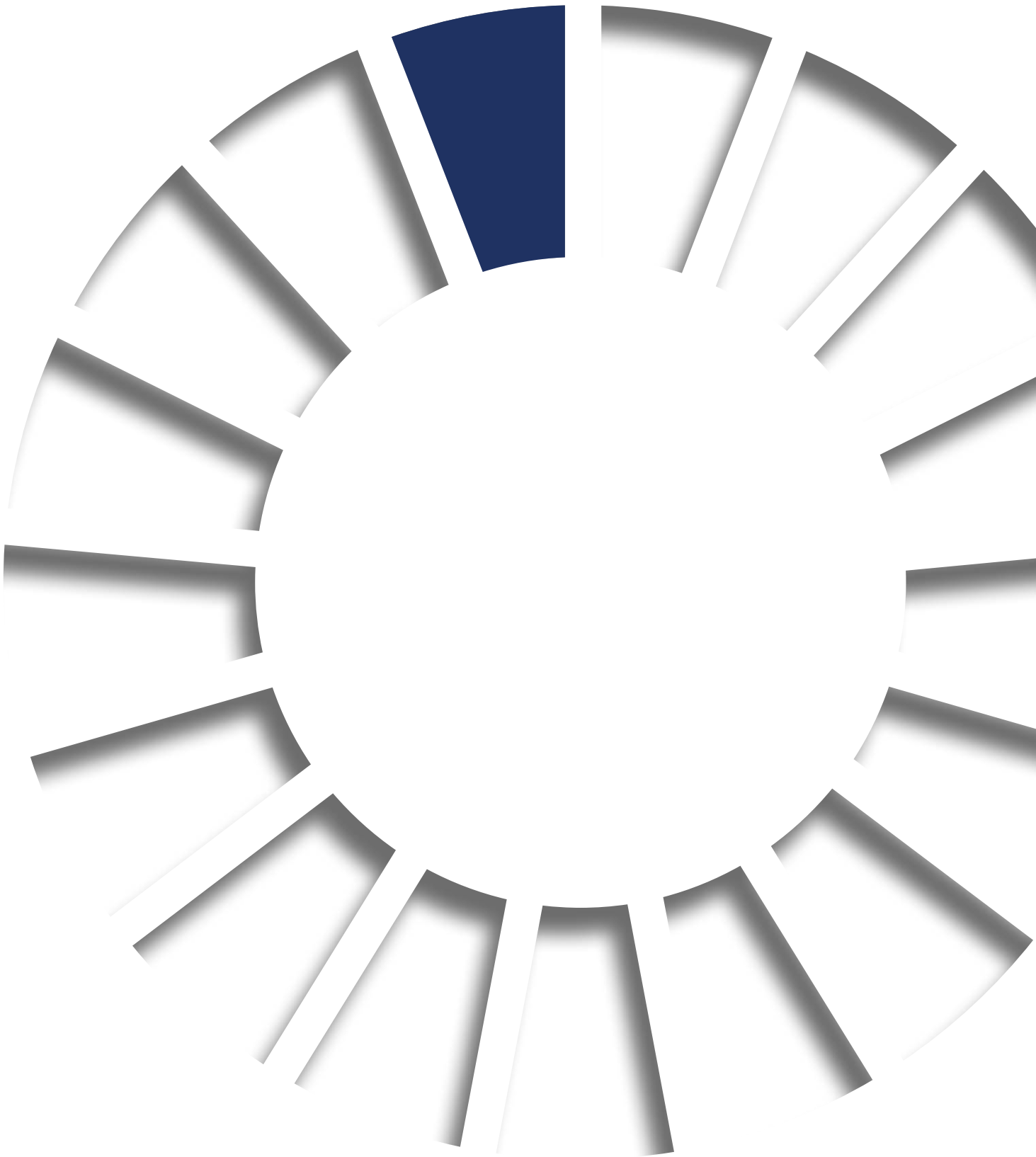
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **2030 Agendara eta GJHetara bideratutako tokiko gobernantza: tokiko ekintzaren eta jasangarritasunaren inguruko politiken ebaluazioa** (Udalsarea 2030). Proiektuaren asmoa da 2030 Agendara eta GJHetara bideratutako tokiko gobernantza eta 2030 Agendaren inguruko tokiko ekintzaren proiektzioa eta ikusgaitasuna hobetzea.
- **ELOGE, tokiko gobernantzaren bikaintasun-zigilua** (EUDEL). Tokiko gobernantzaren Europako bikaintasun-zigilua (ELOGE) Europako Kontseiluak bultzatutako errekonozimendu-sistema da, tokiko gobernuen baterako ekintza udal-kudeaketa eraginkor eta efizienterantz bideratzea xede duena, betiere jasangarritasun-ikuspegia aintzat hartuta. EUDELek bultzatzen du zigilua euskal udaletan ezartzea.
- **Partaidetzazko aurrekontuen ekimenak** (foru-aldundiak eta udalak).
- **Bilbao, Balioen Hiria** (Bilboko Udala). Espazio bat sortu da azterketarako, elkarrizketarako, gogoetarako eta lankidetzarako instituzioen, entitate sozialen, enpresen, komunikabideen, ikastetxeen eta herritarren artean, Bilbon partekatzen diren balioen esparru bat sustatzeko. Parte hartzeko eta zeharkako elkarrizketarako prozesu bat sustatzen da udaleko gobernu-arlo guztiekin, etorkizunean politiken koherentziarako mekanismo bat inplementatzeko. Horrez gain, elkarrizketa egonkorra izango da lurraldeko gainerako eragileekin, baita GJHek lurraldean aurrera egiteko maila anitzeko elkarrizketa ere.
- **Auzoetako Bizikidetzaren Behatokia** (Bilboko Udala). Bizikidetzaren Behatokiaren xedea da herritarren arteko bizikidetzaren hobetzea, udalerrian sortzen diren gatazkak garaiz identifikatu eta konponduta.
- **Etorkizuna Eraikiz** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Gipuzkoako Foru Aldundiak gaitasun kolektiboa sustatzeko eta gure garaiko erronkei lankidetzaren bidez aurre egiteko gidatzen duen berrikuntza-estrategia. Entzutearen eta esperimendazioaren bitartez, hainbat pertsonak eta antolakundek elkarrekin lan egiteko aukera dute, lurraldea hobetzeko eta politika publiko jasangarrien inguruko erabakiak hartzen laguntzeko.
- **Bizikidetzaren Lantzen** (Gipuzkoako Foru Aldundia eta udalak). Bakea behin betikoz eta atzera biderik gabe finkatzen laguntzeko eta gizartearen bizikidetzarentz bideratzen eta kultura demokratikoan sakontzen laguntzeko ekimena.
- **Terrorismoaren eta indarkeriaren biktimak omentzeko oroitzapen-plaken ibilbidea** (Donostiako Udala). Espazio publikoan memoria-elementuak jartzea eta omenaldiak egitea, Donostiako biktimak eta terrorismoak eta indarkeriak hirian bizia kendu zieten oroigarri.

- **Zurrumurruen aurkako estrategiak** (udalak). Pentsamolde kritikoa sustatzea eta este-reotipo, aurreiritzi eta zurrumurru faltsuek bizikidetzan dituzten ondorio negatiboak buruz sentsibilizatzea xede duten proiektuak. Horretarako, parte hartzera zuzendutako ekintza berritzaileen bitartez murriztuko dituzte, eta aniztasunaren inguruko kontakizun negatiboak zalantzan jarriko dituzte.
- **Platikak: gizarte hobe baterako elkarrizketak** (Gasteizko Udala). Platikak hitz egiteko eta ideiak trukatzeko topaketak dira, herritar guztientzat irekiak. Espazio horietan, askotariko pertsonen arteko elkarrizketa eraldatzaileak sustatzen dira, betiere errespetutik eta adierazpen-askatasunetik abiatuta. Topaketek gure gizartearentzat funtsezkoak diren gaur egungo gaiak jorratzen ditugu, gure irizpide pertsonala ontzen laguntzeko eta herritarren jokabide arduratsu eta iraunkorrak sustatzeko, besteak beste, ingurumena, kontsumoa, zaintzak eta sexu-aniztasuna bezalako gaietan.
- **HEI - Herritartasunerako Eskola Irekia** (Gasteizko Udala). Herritarren motibazioa eta prestakuntza hobetu eta areagotu nahi dituen topaketarako eta prestakuntzarako espazioa, udal-kudeaketan gero eta protagonismo handiagoa izan dezaten.
- **Erakundearen Zuzentasun Sistema** (instituzio guztiak).
- **Bizkaia Gertu, herritarren arretarako eskualdeko bulegoen sarea** (Bizkaiko Foru Aldundia).
- **Kontratazioan klausula sozialak koordinatzeko eta betetzeko bulegoa** (Bizkaiko Foru Aldundia).
- **Kontratazioan klausula sozialak koordinatzeko eta betetzeko bulegoa** (Bizkaiko Foru Aldundia).
- **Udal Administrazioa Digitalizatzeko Plana lantzea eta garatzea** (udalak). Udal-zerbitzuen tramitazio elektronikoaren plan osagarria, kudeaketaren eraginkortasuna, gardentasuna eta kontu-ematea bermatuko dituena.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Delituen indizea (arau-hauste penalak/1.000 bizt.)	38,66	45,32	
Ilundu ondoren bere bizilekuan bakarrik ibiltzean seguru sentitzen den biztanleriaren proportzioa (%)	76,38	69,73	
Zerbitzu publikoen funtzionamenduari pozik sentitzen diren biztanleen proportzioa (%)	46,30	47,50	

GJH 17

Garapen Jasangarrirako Mundu Aliantza biziberritzea

GJH 17 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

·3/2024 Legea, Lankidetzarakoa eta Elkartasunerakoa.

Plangintza-tresnak

·Garapenerako Lankidetzaren IV. Gida Plana (2018-2024).

·Nazioartekotzeko Esparru Estrategia - Euskadi Basque Country 2025.

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 17: Garapen Jasangarrirako Mundu Aliantza biziberritzea

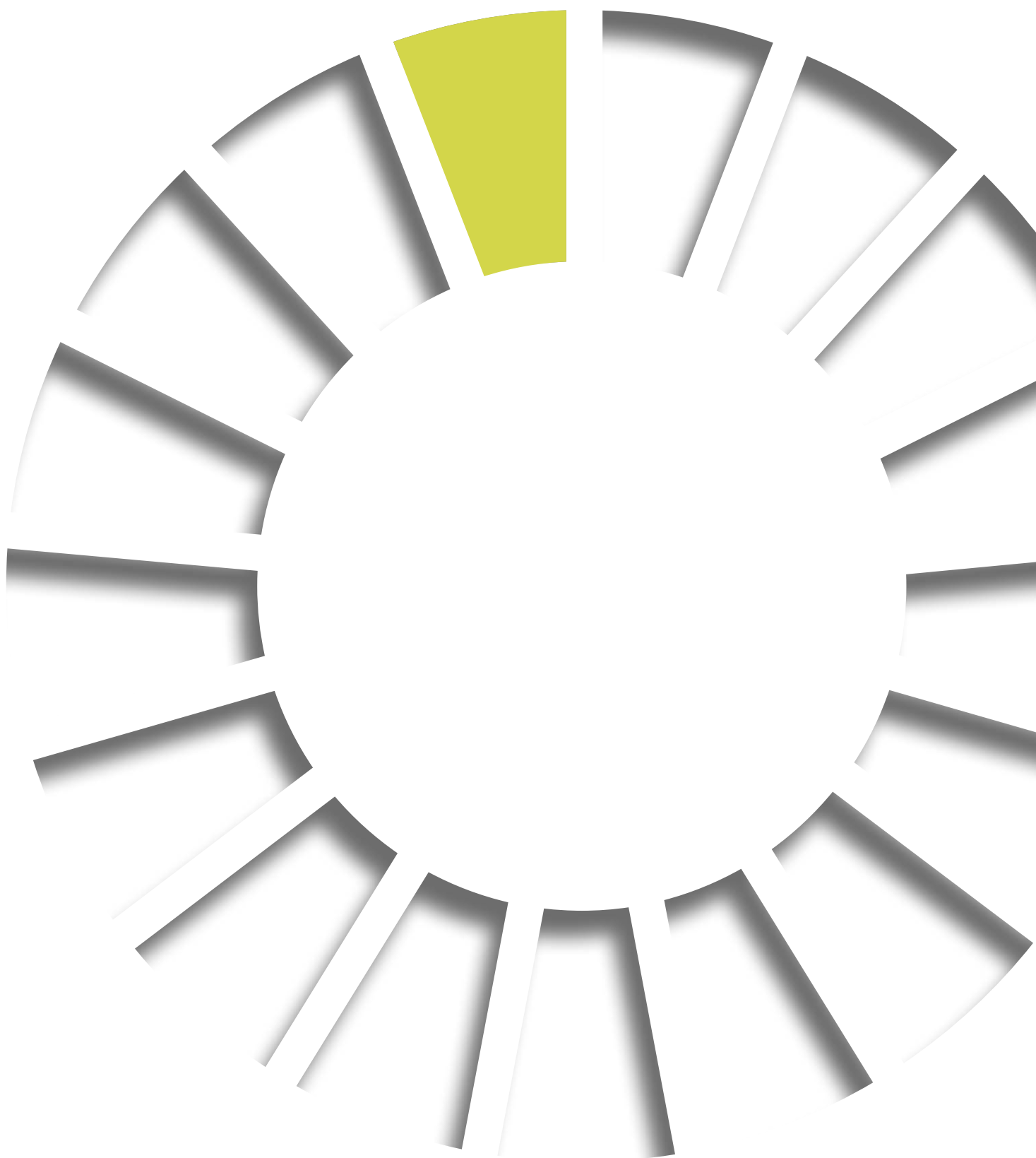
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Ukrainako errefuxiatuei harrera egiteko jarraipen-mahaia** (maila anitzekoa eta eragile anitzekoa).
- **Ekintza humanitarioko esku-hartzeetarako laguntzak** (Eusko Jaurlaritza).
- **Garapenerako lankidetzaren programetarako laguntzak** (Eusko Jaurlaritza).
- **“Osasun globala” proiektua** (Eusko Jaurlaritza). Ginea-Bissau eta Euskadiren arteko osasun-lankidetzako ekimena. Bertan, osasun-arloko euskal langileek etengabe laguntzen diete Simão Mendes Ospitale nazionalako profesionalari.
- **“The Basque case. Indarkeria prebenitzeko eta bakea babesteko ikaskuntzak” proiektua** (Eusko Jaurlaritza). Indarkeriaren prebentzioaren eta bakearen babesaren arloan euskal kasutik atera daitezkeen esperientzia eta ikaskuntza nagusiak eskaintzen dituen ponentzia bat egitea eta nazioartean zabaltzea, beste gatazka- eta indarkeria-testuinguru batzuetan kontrastatu ahal izateko.
- **Uraren eta saneamenduaren arloko Euskadiren eta Erdialdeko Amerikaren arteko lankidetzarako erakundearen arteko programa** (Euskal Fundazioa). Komunitate zaugarri baten gaineko —Jocoro, El Salvadorren— zuzeneko ekintzara eta Erdialdeko Amerikako herrialdeen tokiko kudeaketarako gaitasunen garapenera zuzendutako programa mistoa, ur garbia eta saneamendua irispidean izateko eskubidea (GJH 6) eskualdeko beste udalerririk batzuetara hedatzeko.
- **Gipuzkoa Coopera** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Lurraldeko gizarte-eragileen arteko lankidetzaren eta aliantzaren, jardueraren, programaren eta proiektu solidarioen egiteko.
- **GJHak lokalizatzeko prozesua, Bilboko hiriaren lurraldea garapen jasangarriantzeraldatzeko 4+1 ardatz aurreratzeko eragile anitzeko aliantza sustatuko duen metodologia oinarri hartuta** (Bilboko Udala). Bilbon garapen jasangarriaren inguruan diharduten gizarte zibileko, enpresa-sektore pribatuko eta gizarte-ekonomiako eta mundu akademikoko eragile guztiak identifikatzea ahalbidetuko duen soziograma bat abian jartzea, epe luzeko proiektu eta misio partekatutako sustatzeko politika publikoekin eragile anitzeko lankidetzaren prozesu batean elkartzeko.

- **Garapen Jasangarriaren aldeko Arabako Aliantza** (Arabako Foru Aldundia). Lurraldeko eragileen artean indarrak batzeko, parte hartzeko sare zabala eta sendoa ehuntzeko eta sinergiak sortzeko ekimena, GJHen alde egiteko, eta lurraldeko hainbat eragilek planetarekiko errespetuzko oparotasunaren alde eta horretarako egiten duten lana eta konpromisoa ikusarazteko eta errekonozitzeko, eta inor atzean utzi gabe lurralde gisa aurrera egiteko ahaleginak batzeko.
- **“Emakumeak, partaidetza politikoa eta boterea. Udal eremuan funtsezko berdintasunerako ibilbide bat eraikitzen El Salvadorren” proiektua** (Eusko Jaurjaritza).
- **“Euskadiko Gazteak Lankidetzan” programa** (Eusko Jaurjaritza). Euskadiko gazteak hegoaldeko herrialdeetako lankidetzak-ekintzen inguruan sentsibilizatzeko eta haien artean herrien eta kulturen arteko elkartasunaren kultura sustatzeko programa.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
Autonomia Erkidegoaren eta tokiko herri-administrazioen garapenerako laguntza ofizial garbia, BPGaren proportzioan (%)	0,07	0,09	

GJH 18

Hizkuntza- eta kultura- aniztasuna

GJH 18 - Edukiaren laburpena

Legegintzako ekimenak

·19/2024 Dekretua, Euskal Sektore Publikoan euskararen erabilera normalizatzeko.

Plangintza-tresnak

- Kultura Plan Estrategikoa (2022-2028).
- Euskararen Agenda Estrategikoa (2021-2024).

EKINTZEN AURRERAPENA

GJH 18: Hizkuntza- eta kultura-aniztasuna

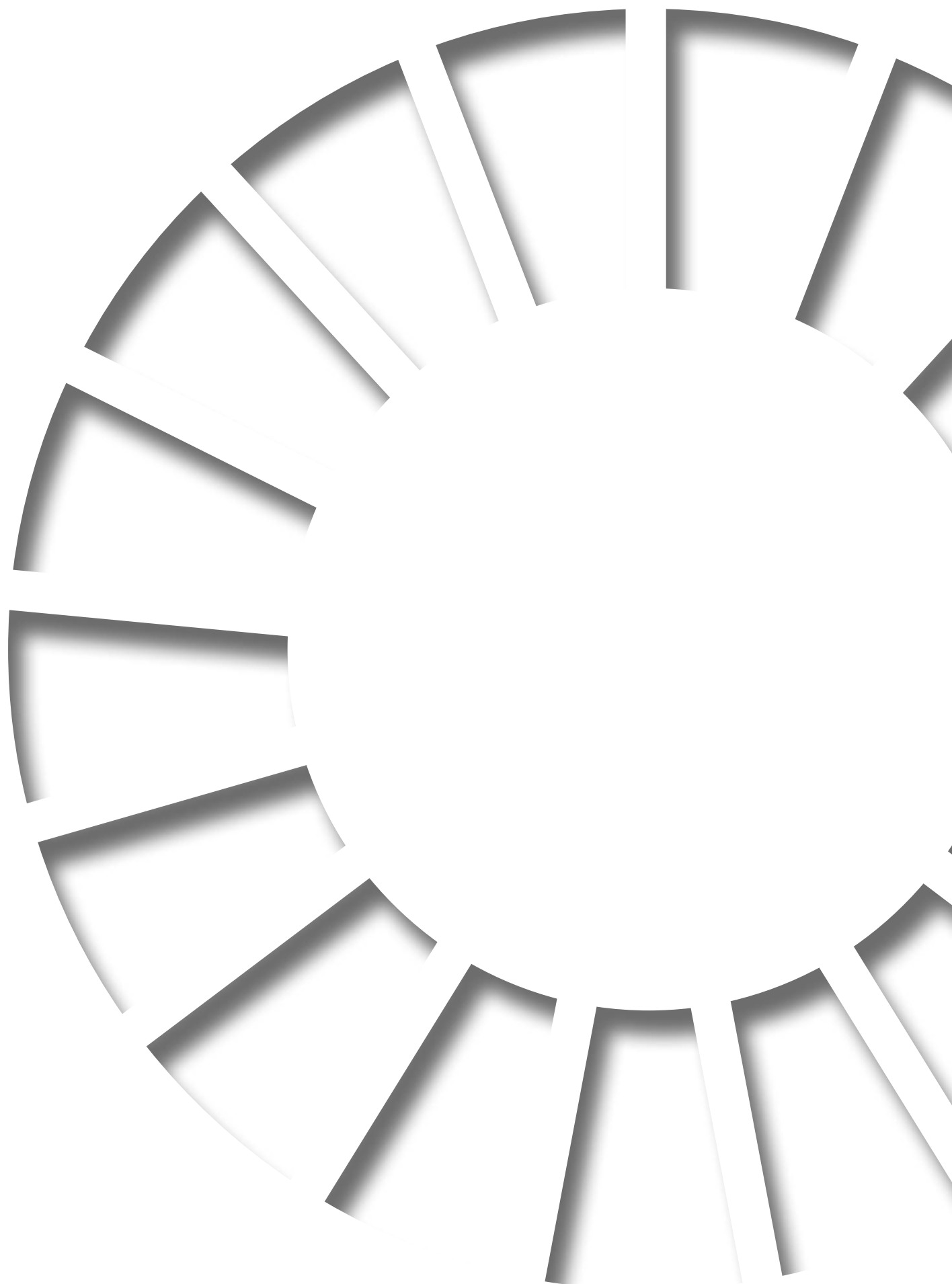
ZERBITZU, PROGRAMA ETA PROIEKTU NABARMENENAK

- **Euskal Museoa** (Bizkaiko Foru Aldundia eta Bilboko Udala). Museoaren instalazioak 2.000 m² handitzea eta diskurtso museografiko berri bat sortzea, Euskal Museoa euskal kulturaren erreferente gisa sendotzeko eta “euskal kultura mundura sartzeko ate bihurtzeko”.
- **Loraldia programa** (Bizkaiko Foru Aldundia). Euskarazko kultura-sorkuntza ikusarazteko eta prestigioa emateko eta beren lana euskaraz edo nagusiki euskaraz egiten duten sortzaileak identifikatzeko eta ezagutarazteko tresna.
- **Kultur etxeen eraldaketa eta bilakaera** (Donostiako Udala). Herritarren parte-hartzetik abiatuta, kultur etxeak eraldatzea eta bilakatzea, gaur egungo eskari eta behar berriei zerbitzu egingo dien kultura- eta komunitate-ekipamenduko eredu berri baten parte izan daitezen.
- **Eduardo Chillidaren jaiotzaren mendeurrenaren ospakizuna** (Donostiako Udala). Artistaren jaiotzaren mendeurrena ospatzea, Chillidaren ondare artistikoa eta hiriarekin duen harreman estua balioesten dituzten hainbat ekitaldirekin.
- **Donostia, Euskararen Hiria** (Donostiako Udala). Babes-neurriak hartzea euskararen ezagutza orokorra den eremu eta auzoetan; ezagutza eta erabilera txikiagoa den lekuetan, hizkuntzaren aldeko jarrerak sustatzea eta ulermena unibertsalizatzeko proiektuak garatzea.
- **Badalab, Hizkuntza Berrikuntzako Laborategia** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Hizkuntzen eta hitzunen arteko berdintasuna sustatzeko esperimendazio-espazioa, euskara biziberritzeko prozesuan berrikuntzaren eta esperimendazioaren aldagaiak txertatzen dituen. Euskararentzako aukera berriak identifikatzen eta azpimarratzen saiatzen da, interakzio-modu berriek eskatzen dituzten plaza eta kanal berriekin esperimendatuz.

- **Gipuzkoa Arigune** (Gipuzkoako Foru Aldundia). Edonork eta edonon euskaraz eroso aritzeko aukera eta baldintzak izatea helburu duen ekimena, agertoki horretan euskara gizarte kohesionatuagoa lortzeko bidea izango baita.

ADIERAZLE ESTRATEGIKOAK

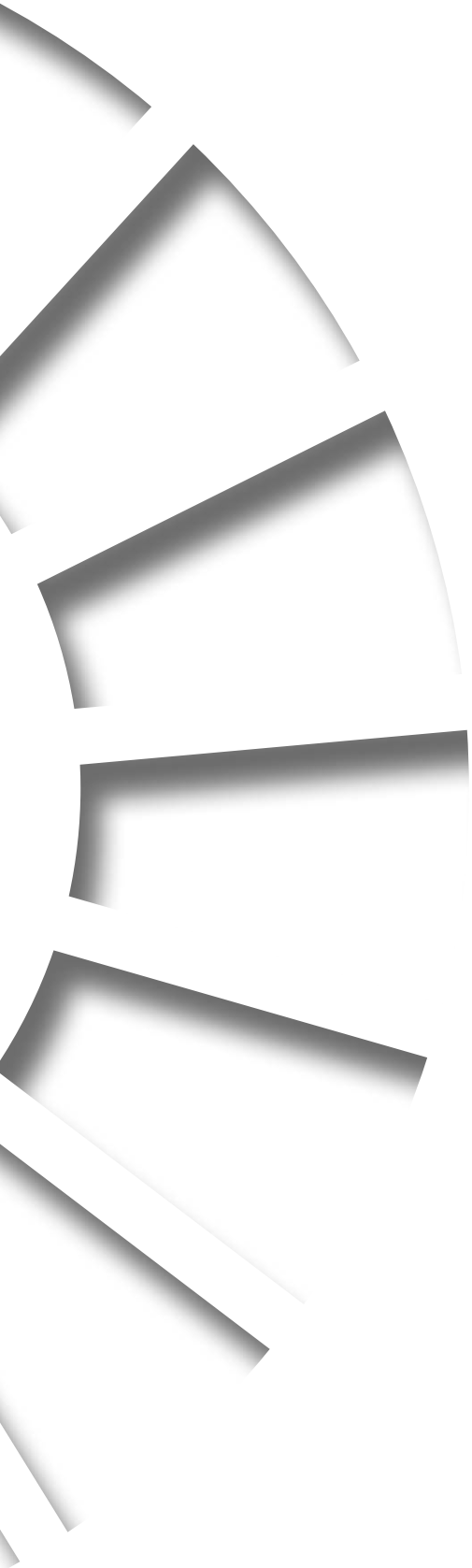
Adierazlea	Oinarrizko datuak	Azken datua	Joera
GJH berri horren adierazle estrategikoak 2025. urtean definituko dira.			

Hirugarren zatia

Ondorioak. 2025.urterako helburuak

EKINTZEN AURRERAPENA

Ondorioak.

2025. Urterako helburuak

Ondorioak

2030 Agendarekin konprometitutako euskal instituzioek eta gizarte-eragileek Garapen Jasangarrirako Helburuak bultzatzen jarraitu dute 2024. urtean beren eskumenen eta auke-
ren esparruan.

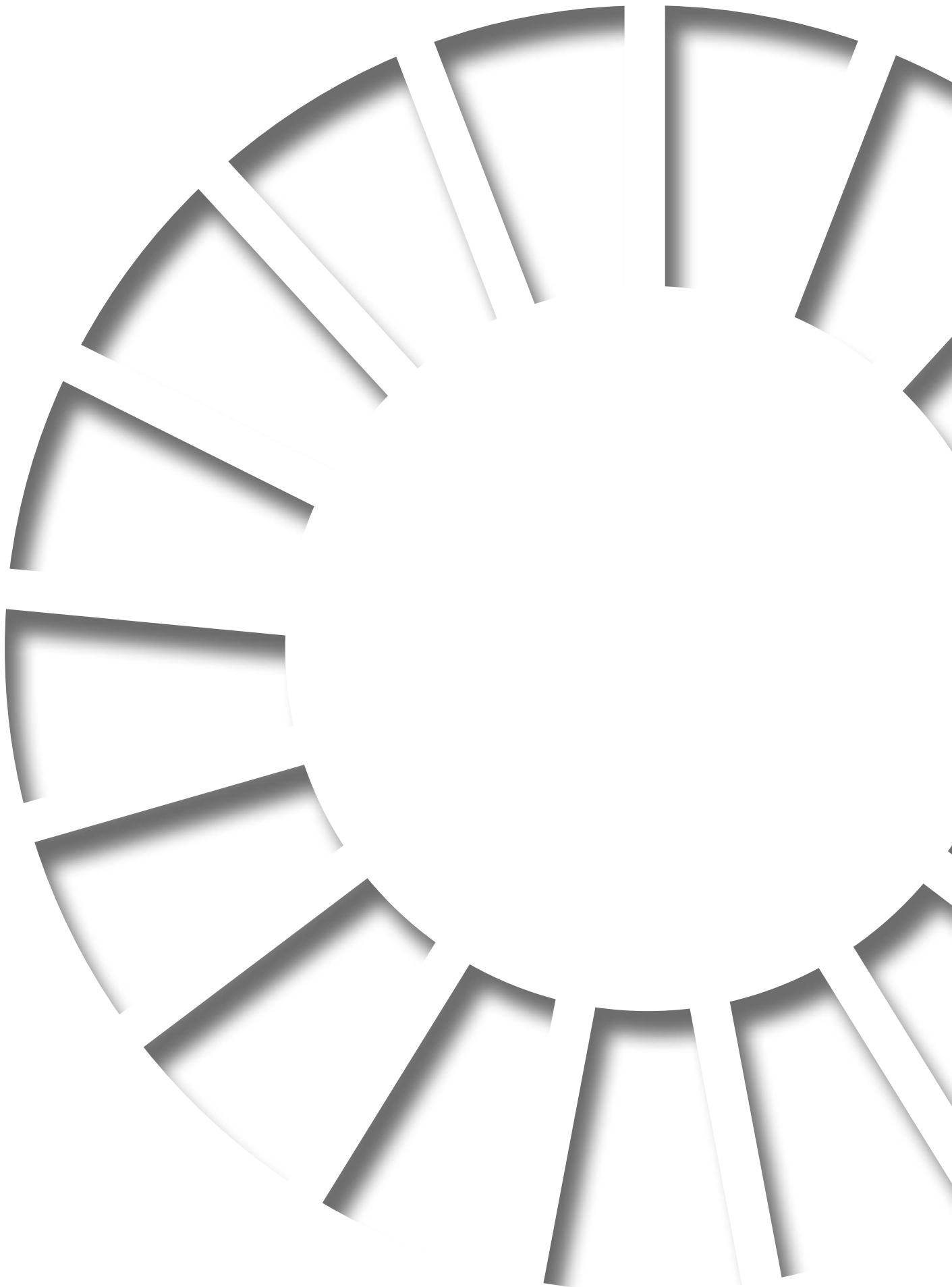
Honako ondorio nagusi hauek atera ditzakegu:

1.	Eusko Legebiltzarraren legegintzaldi berriarekin berritu egin da Euskadik GJHen lokalizazioarekin duen konpromisoa.
2.	2030 Agenda Euskadi Foroak Euskadi 2030 Agendaren gobernantza, koordinazio eta eztabaida partekatuaren organo gisa funtzionatzen jarraitzen du.
3.	Etorkizunari begira eragin garrantzitsua duten 3 lorpen handi finkatu dira. <ul style="list-style-type: none"> - Euskadin Agendaren bultzadan sakontzeko euskarriak:<ul style="list-style-type: none"> • GJHen aldeko Euskal Aliantza, gizarte- eta enpresa-eragileak "2030 Agenda Euskadi Kontratu Sozial baterako" adierazpenarekin lerrokatu izanaren ondorioz. • 2030 Agenda enpresa eta antolakundeetan garatzeko metodologia, konpromiso hori batez ere ekimen pribatuaren esparruan neurri handiagoan hedatzea ahalbidetzen duena. • GJHak EAEko udalerrietan lokalizatzeko lanak azeleratzeko esparru estrategikoa eta laguntza-tresnak, udalerrri txikienetan lokalizatzeko lanetan aurre- ra egiteko funtsezko mugarria izango baita. - Local 2030 Koalizioaren Idazkaritzaren Euskadiko egoitza globalaren jardueraren hasiera. Euskadin instalatuta uzten du lehen mailako eta garrantzi handiko nazioarteko instituzio bat, eta Euskadi posizionatzen du lokalizazioan erreferente den lurralde gisa, maila anitzeko eta eragile anitzeko aliantzen balio estrategikotik abiatuta. - Euskadi 2030 Agendaren jarraipena eta balantzea egiteko sistema, estrategiak eta jarduketak neurtzeko, aztertzeko eta berregokitzeko azpiegitura sendoa eskaintzen duena:<ul style="list-style-type: none"> • Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen politika publikoen jarraipen eta ebaluazio bateratua egiteko adierazleen panela. • Foroaren konpromisoak betetzeari buruzko urteko memoriak. • Borondatezko jarraipen-txostenak egitea.

2025. urterako helburuak

2025. urterako helburu nagusien artean, orain arte garatutako lana finkatzeaz gain, honako hauek nabarmendu ditzakegu:

1.	Kultura demokratikoa finkatzen eta sustatzen sakontzea , kultura demokratikoari buruzko komunikazio, sentsibilizazio eta dibulgazioaren bitartez, eta herritarrek eztabaidatzeko eta parte hartzeko prozesuak bultzatzearen bidez.
2.	18. GJHa (Hizkuntza- eta kultura-aniztasuna) konfiguratzeko.
3.	GJHei buruzko komunikazioa, sentsibilizazioa eta dibulgazioa areagotzea.
4.	Proiektu partekatuak garatzea honako esparru hauetan: <ul style="list-style-type: none"> • Kalitate eta kultura demokratikoa eta inklusio-politikak. • Lehiakortasun fiskala, talentuaren atxikidura eta erakarpenean, kontratazioa eta jasangarritasuna. • Klima-aldaketa, elikadura jasangarria eta landa- eta lurralde-garapenean. • Garapenerako lankidetzak.
5.	Udal-mailan, udal txikienetan lokalizatzeko lanetan sakontzea eta egindako lanaren zabalkundearen azpimarratzea, 2030 Agenda aprobetxatuz garapen jasangarriaren aldetik eraldatzeko gaitasun handiagoa duten proiektuak bultzatzeko.
6.	Local 2030 Koalizioaren Idazkaritzaren egoitza globala Euskadin ezarri izana aprobetxatzea 2030 Agenda Euskadin lokalizatzea neurri handiagoan aktibatze-ko eta Euskadik giza garapen jasangarriarekin duen konpromisoa maila globalean komunikatzeko baliabide gisa.

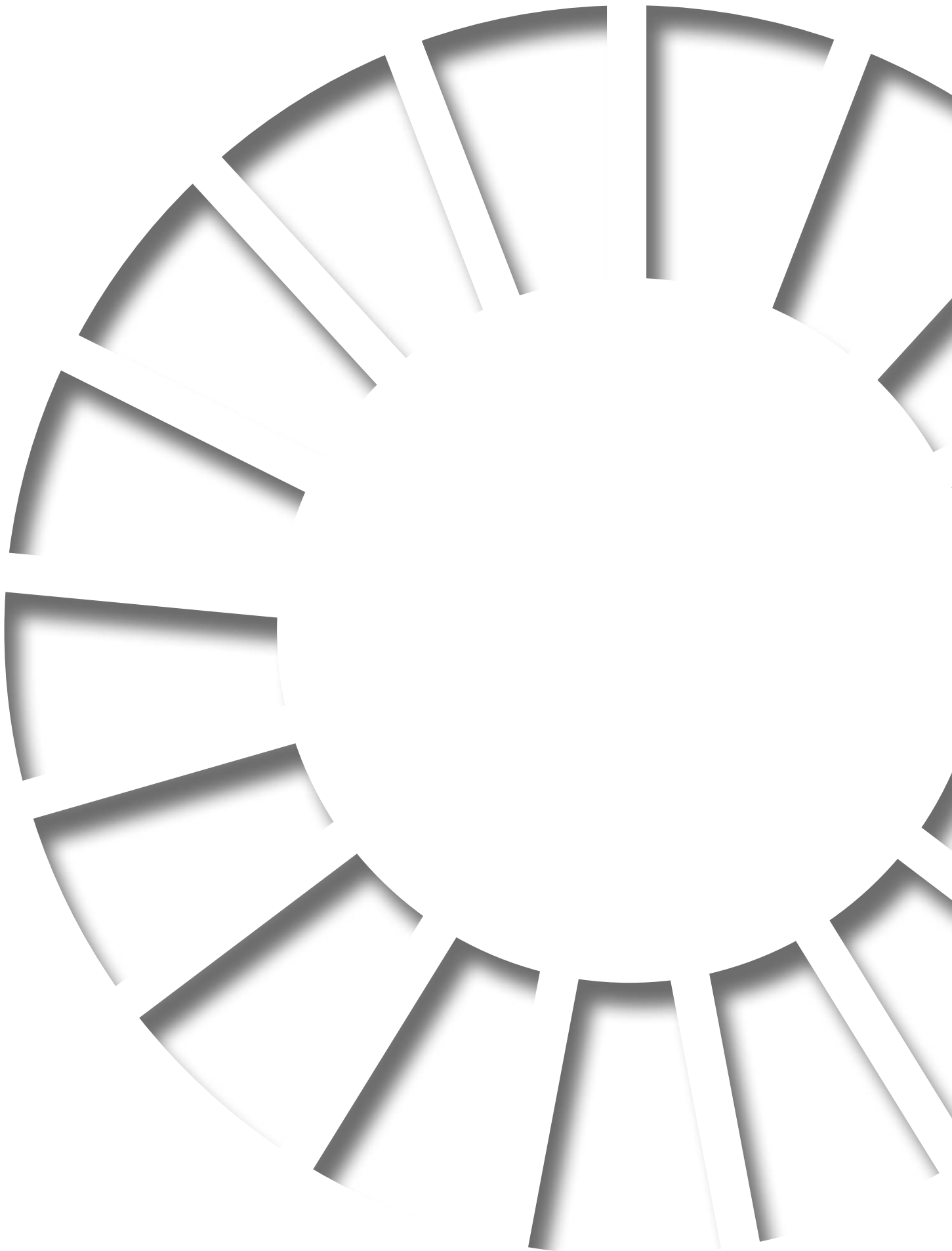

I. eranskina

**2030 Agendaren
Garapen
Jasangarrirako
Helburuekin
2025eko Eusko
Jaurlaritzaren
aurrekontuaren
lerrokatzeari
buruzko
txostena**

Sarrera

Txosten honen xedea Eusko Jaurlaritzaren 2025eko aurrekontua aztertzea da, 2030 Agendaren Garapen Jasangarrirako Helburuekin (GJH) zenbateraino bat datorren zehazteko. Horri esker, 2025eko aurrekontuan jasotako zifrak GJHekin lotu ahal izango dira.

Horrela, guztira 111 aurrekontu-programa lerrokatu dira, 26 gastu-funtziotan sailkatuta, 2030eko Agendako 17 GJHetan eragina dutenak (ikus funtzioen eta programen zerrenda eranskinean), eta 584 inpaktu identifikatu dira guztira, zuzenean aplikatzekoak (GJHko helbururen bat betetzera zuzenean bideratutako aurrekontu-programako baliabideak) eta zeharka aplikatzekoak (aurrekontu-programako baliabideak zeharka GJHko helburuak betetzera bideratzen direnean).

Metodologia

Aurrekontu bateratuko aurrekontu-programa bakoitzerako (111 guztira), prozedura hau jarraitu da:

1. Aurrekontu-programaren helburuak eta jarduerak aztertu dira, baita programa horri lotutako gastu mota ere.
2. Helburu eta jarduera horiek GJHen helburuekin alderatu dira.
3. Kointzidentzien detekzioan oinarrituta, GJH batean edo batzuetan eraginik dagoen zehaztu da, gastuaren izaeraren arabera, programak aldi berean GJH batean baino gehiagotan eragina izan dezakeelako.
4. Zuzeneko aplikazioaren inpaktuak eta zeharkako aplikazioaren inpaktuak bereizteko, aurrekontua gastu-kapituluen arabera banatu da. Oro har, abiapuntua izan da zuzenean aplikatzekoak diren inpaktuak 4., 6. eta 7. kapituluetakako partiden bidez gertatzen direla, eta zeharka aplikatzekoak diren inpaktuak, berriz, gainerako kapituluetakako partiden bidez. Hala ere, aurrekontu-programen izaera espezifikoak kontuan hartuta, horietako batzuetarako ere kontuan hartu dira 1., 2. edo 8.kapituluetakako gastu-partidak, zuzenean aplikatzekoak diren inpaktuen zenbaketan.
5. 16.GJHan eta 17.GJHan eragina duten aurrekontu programetarako, banaketa egin da, gainerako GJHekin alderatuta haztapen txikiagoarekin.

Emaitza nagusiak

Jarraian, lau galdera hauei erantzuteko balio duten datuak aurkezten dira:

- 1 - Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?**
- 2 - Nola laguntzen die gastu-funtzio bakoitzak GJH-ei?**
- 3 - Nola laguntzen die 2025eko aurrekontuak garapenaren 5 P delakoei: People, Planet, Prosperity, Peace and Partnerships?**
- 4 - Zeintzuk dira GJH-en arteko sinergiak?**

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH	Zuzeneko inpaktua	Zeharkako inpaktua	GJH	Zuzeneko inpaktua	Zeharkako inpaktua
1 POBREZIA DESAGERRARAZTEA 	1.380.700	57.759	10 DESBERDINTASUNAK MURRIZTEA 	1.700.397	100.660
2 GOSERIK EZ 	210.722	13.247	11 HIRI ETA KOMUNITATE JASANGARRIAK 	1.691.944	101.353
3 OSASUNA ETA ONGIZATEA 	1.412.135	70.753	12 EKOIZPEN ETA KONTSUMO ARDURATSUAK 	314.025	35.446
4 KALITATEZKO HEZKUNTZA 	685.839	59.034	13 KLIMAREN ALDEKO EKINTZA 	197.068	25.744
5 GENERO BERDINTASUNA 	1.029.291	79.219	14 ITSASPEKO BIZITZA 	84.695	11.772
6 UR GARBIA ETA SANEAMENDUA 	79.536	19.897	15 LEHORREKO EKOSISTEMETAKO BIZITZA 	49.850	9.839
7 ENERGIA IRISGARRIA ETA EZ KUTSAGARRIA 	150.544	22.611	16 BAKEA, JUSTIZIA ETA INSTITUZIO SENDOAK 	939.677	351.980
8 LAN DUINA ETA HAZKUNDE EKONOMIKOA 	1.089.120	617.456	17 HELBURUAK LORTZEKO ALIANTZA 	966.890	367.290
9 INDUSTRIA, BERRIKUNTZA ETA AZPIEGITURA 	1.716.059	85.643			

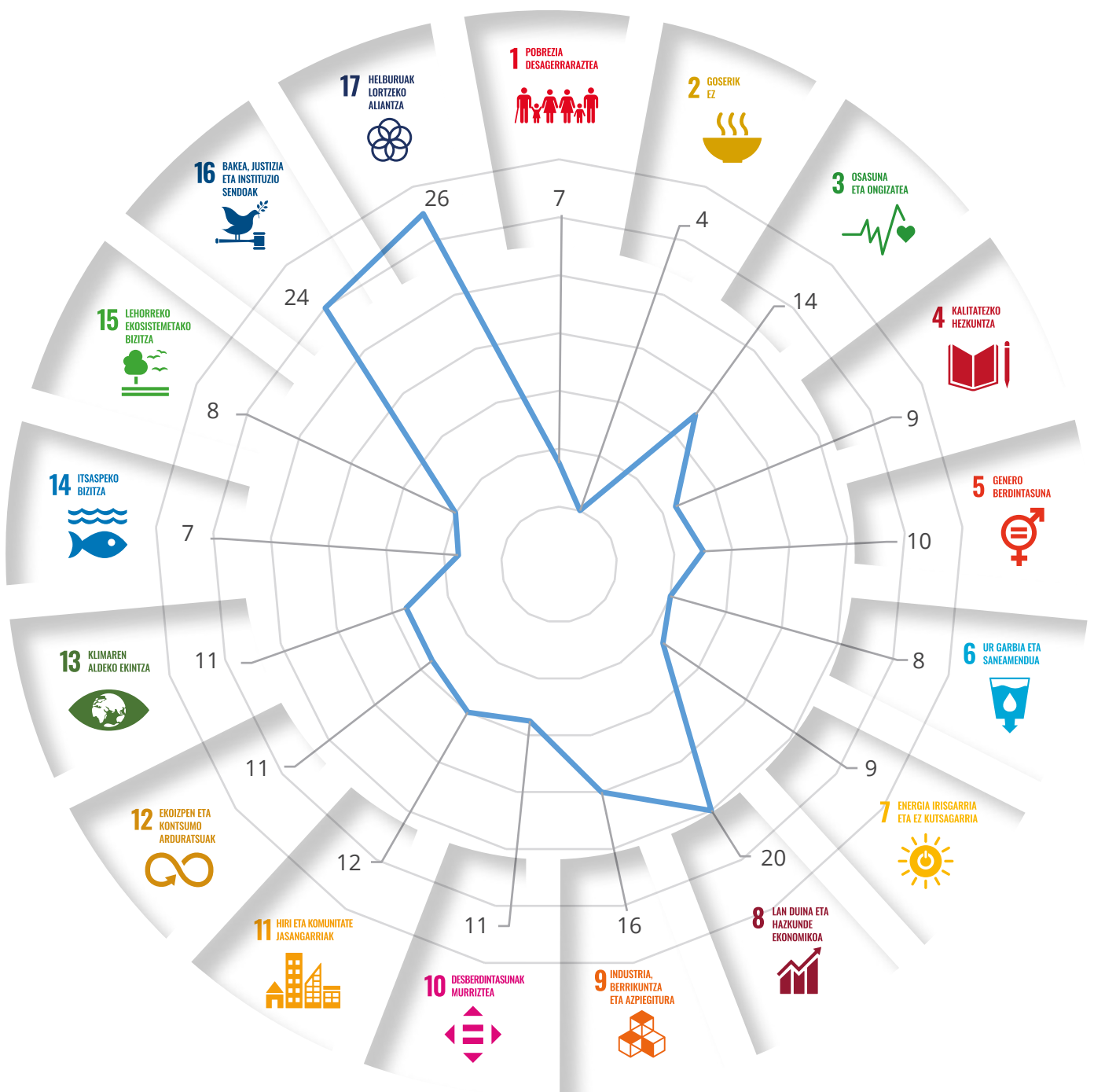
Zenbatekoa mila €-tan

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH guztiek gutxienez lerrokatutako 4 gastu-funtzio dituzte.

17.GJH (Helburuak lortzeko aliantza), 16.GJH (Bakea, Justizia eta erakunde sendoak) eta 8.GJH (Lan duina eta hazkunde ekonomikoa) dira lerrokatutako gastu-funtzio gehien dituztenak.

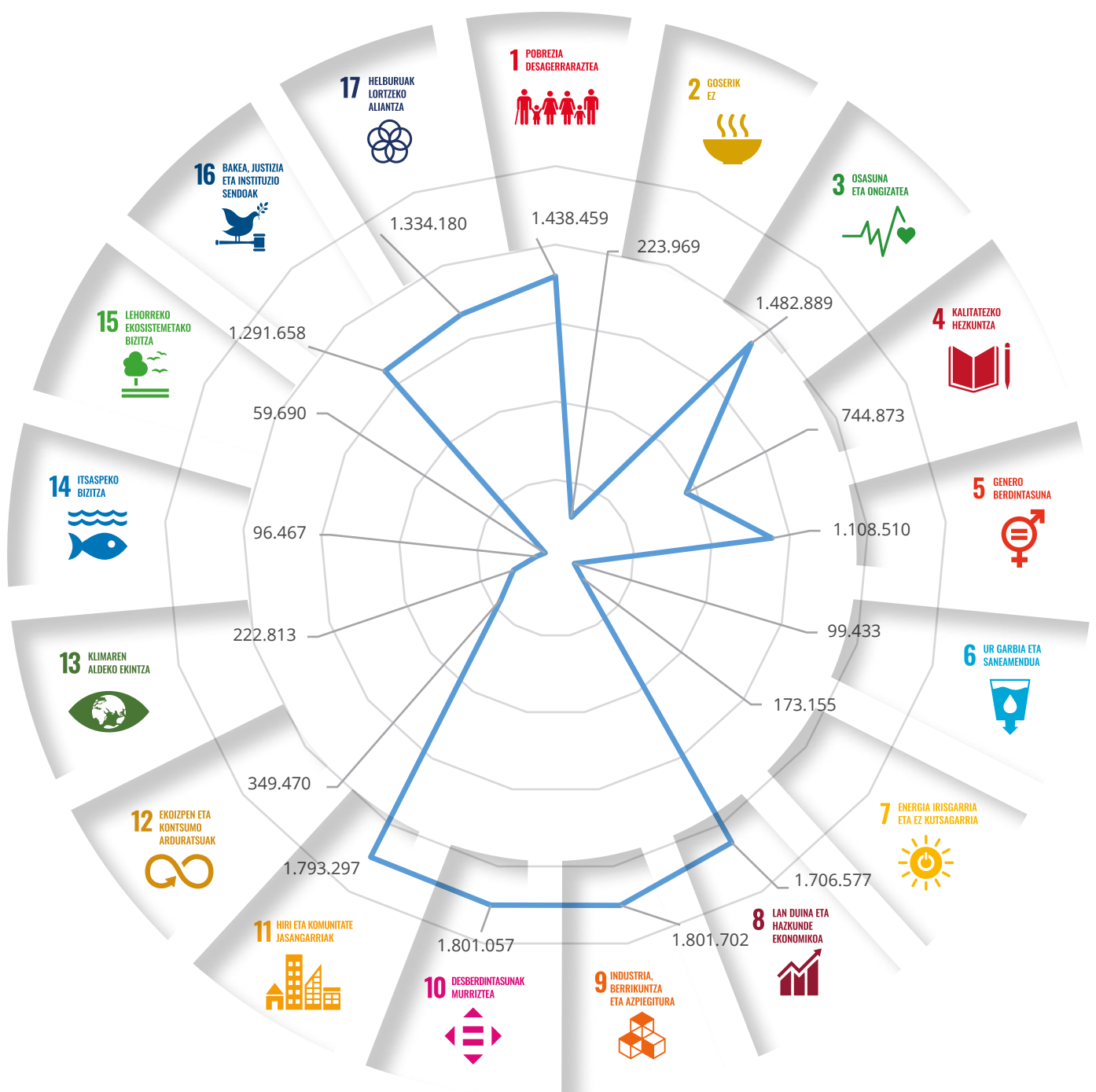
GJH bakoitzarekin lerrokatutako funtzioen kopurua

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

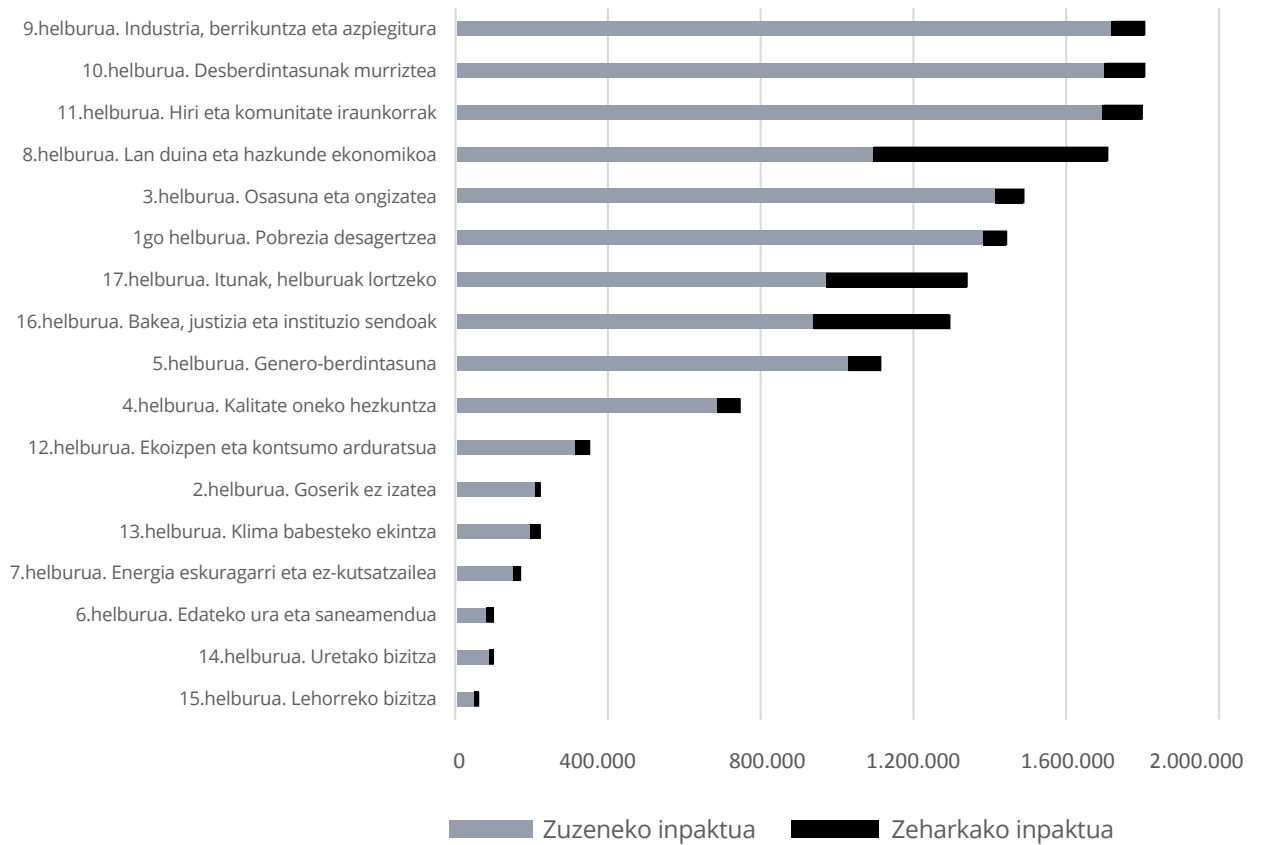
Erakundeen GJHez gain (16 eta 17), aurrekontuaren ahalegin gehiena pobrezia eta desberdintasunen aurka borrokatzeko helburuetan (1, 5 eta 10), hazkunde ekonomikoan eta ongizatean (3, 8, 9 eta 11) eta modu atomizatuagoan eta zeharkakoagoan ingurumen-jasangarritasunarekin lotutako helburuetan (6, 7, 12, 13, 14 eta 15) oinarritzen da.

GJH-ei egindako aurrekontu ekarpena (mila €)

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

Zuzeneko eta zeharkako inpaktua (mila €)

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

7

Funtzio

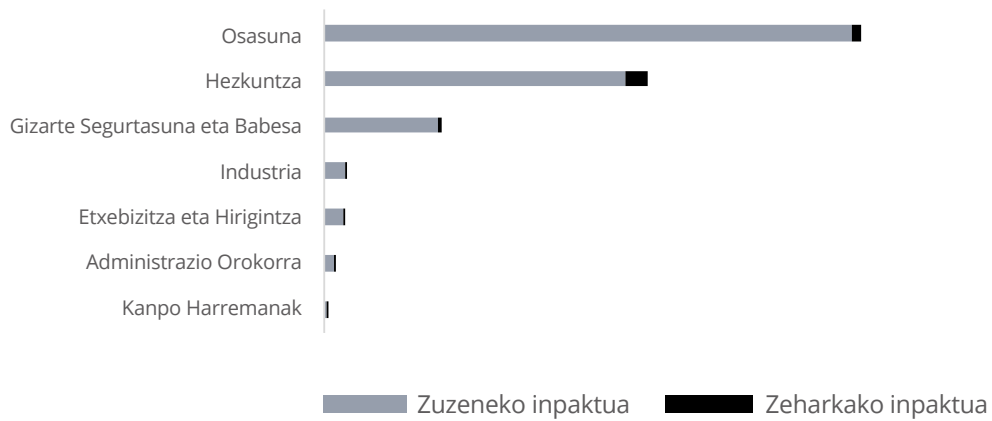
23

Programa

1.438

M€

GJH 1 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

4

Funtzio

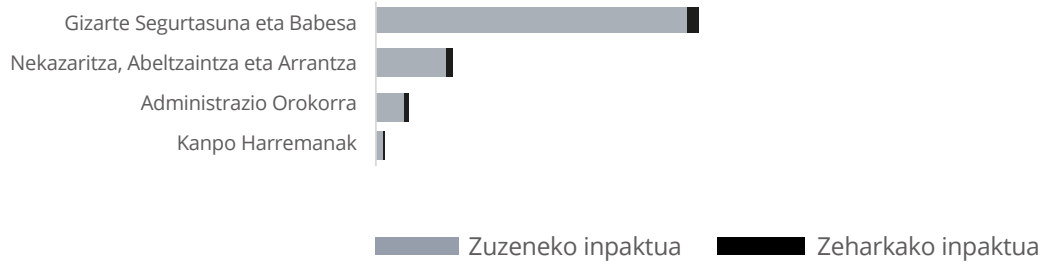
11

Programa

224

M€

GJH 2 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

14

Funtzio

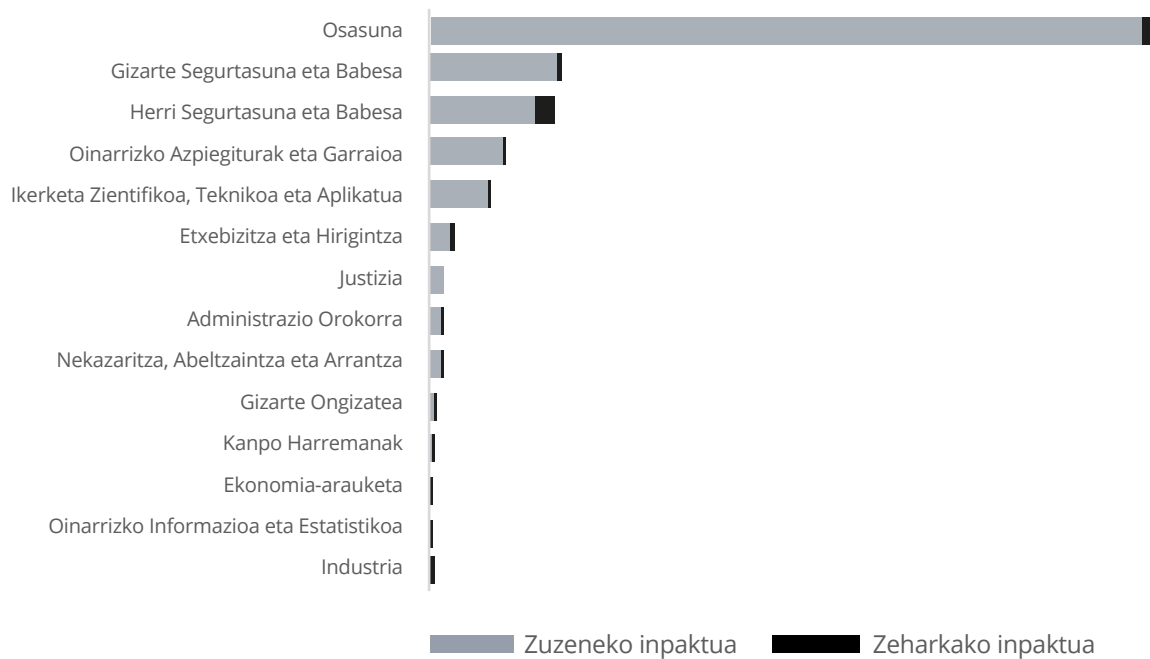
36

Programa

1.483

M€

GJH 3 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

9

Funtzio

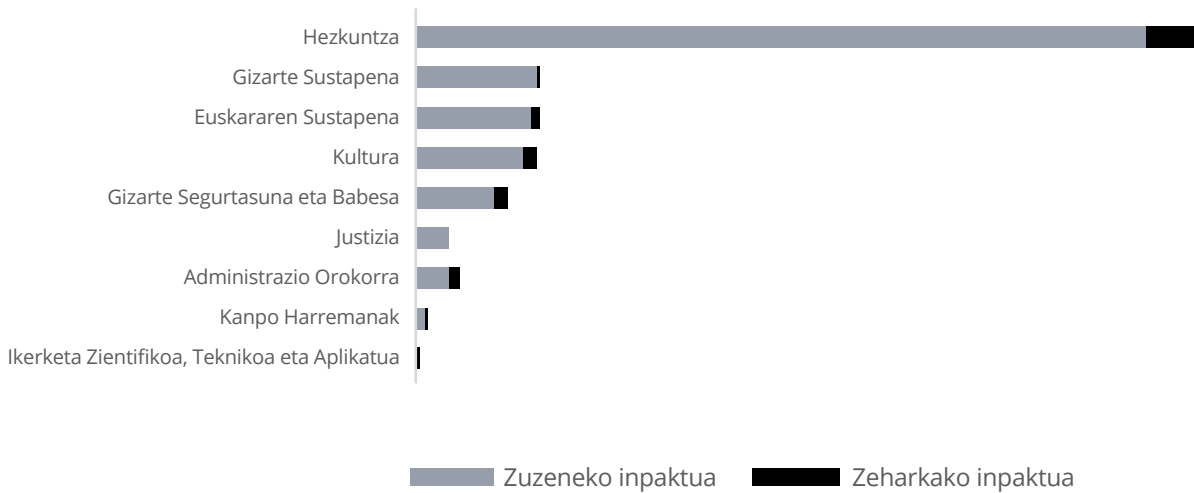
29

Programa

745

M€

GJH 4 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

10

Funtzio

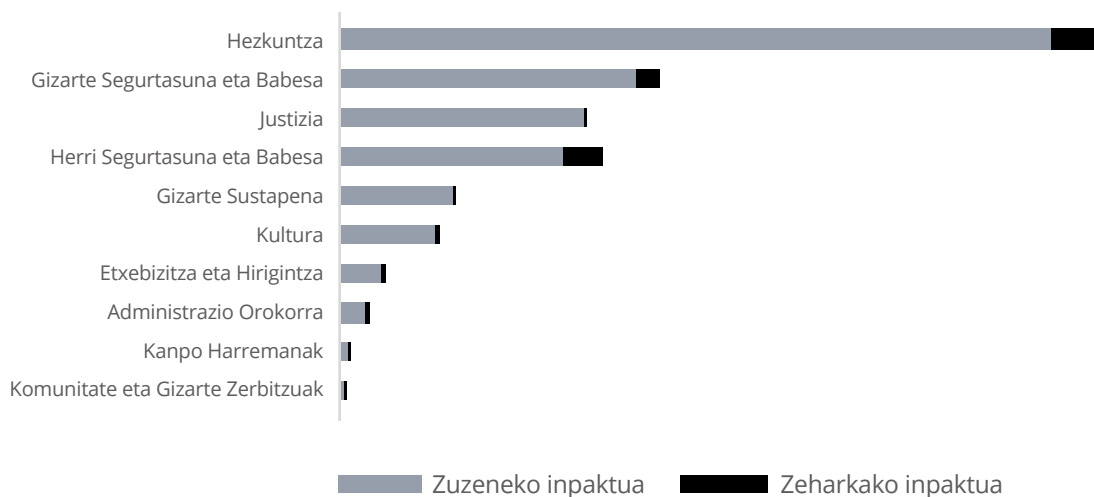
33

Programa

1.109

M€

GJH 5 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

8

Funtzio

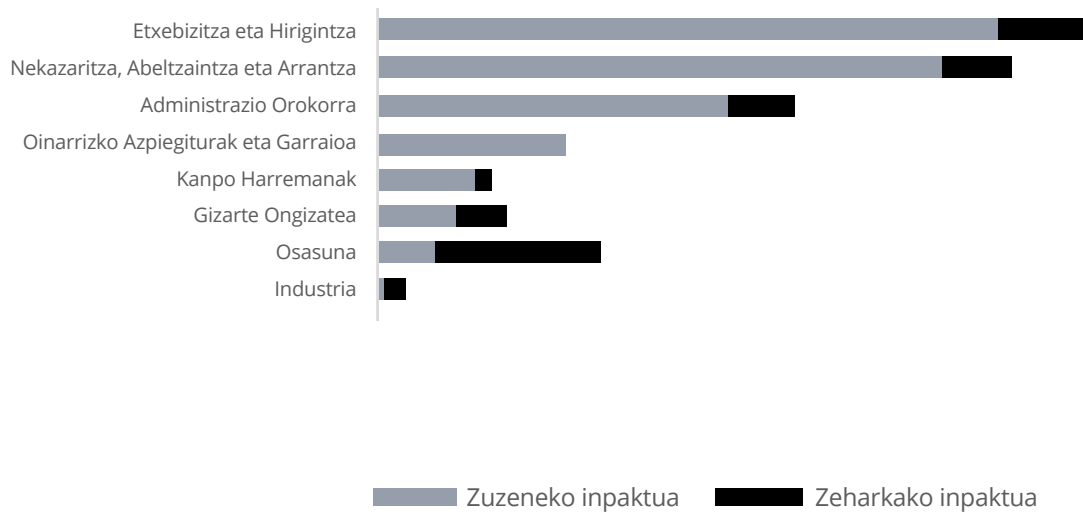
14

Programa

99

M€

GJH 6 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

9

Funtzio

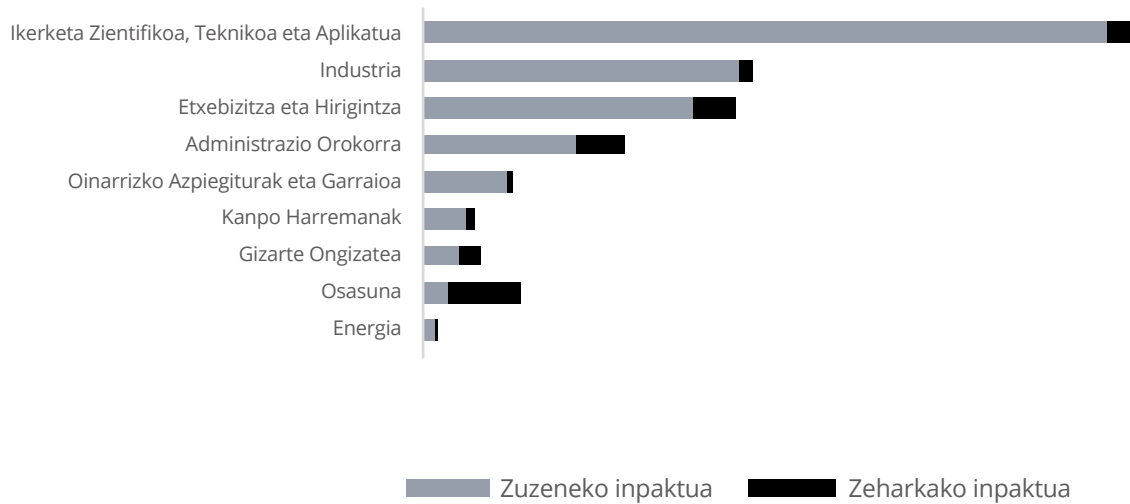
19

Programa

173

M€

GJH 7 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

20

Funtzio

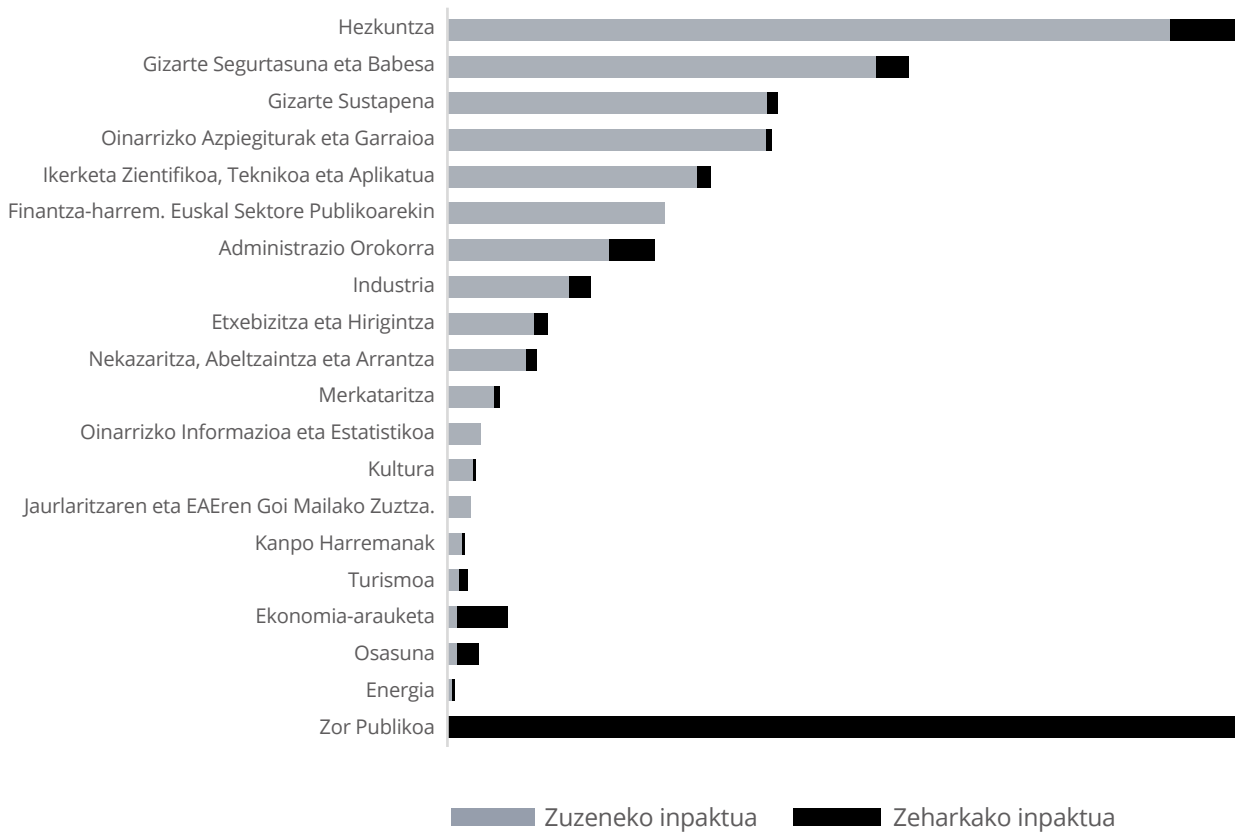
67

Programa

1.707

M€

GJH 8 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

16

Funtzio

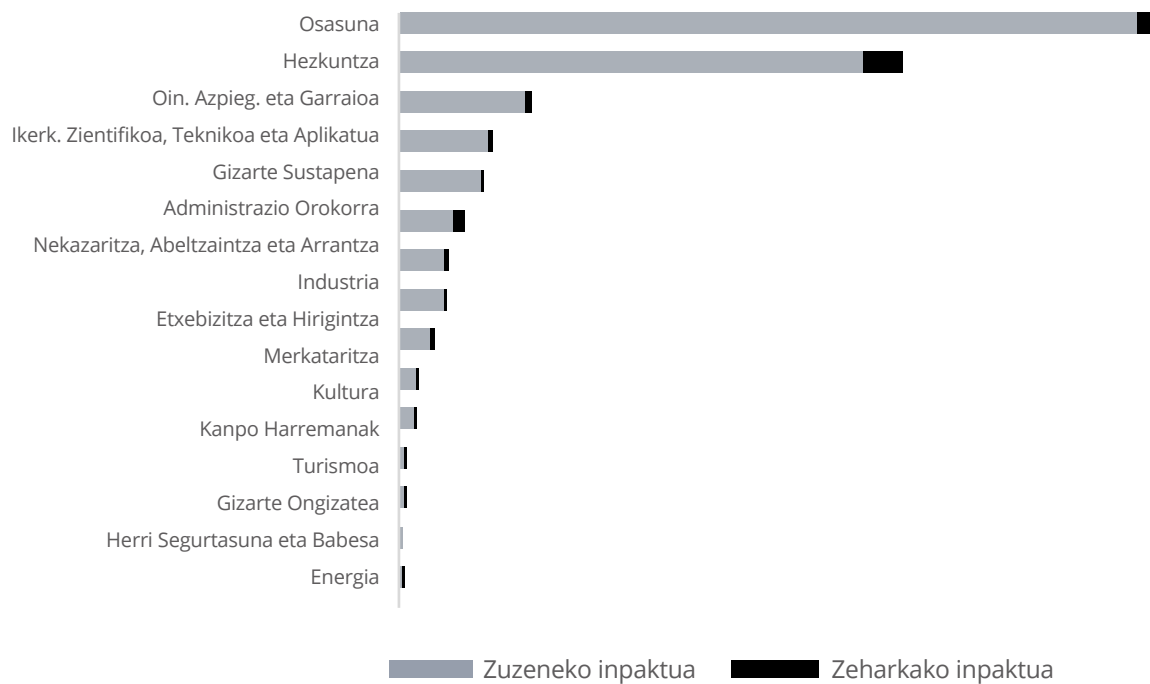
55

Programa

1.802

M€

GJH 9 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

11

Funtzio

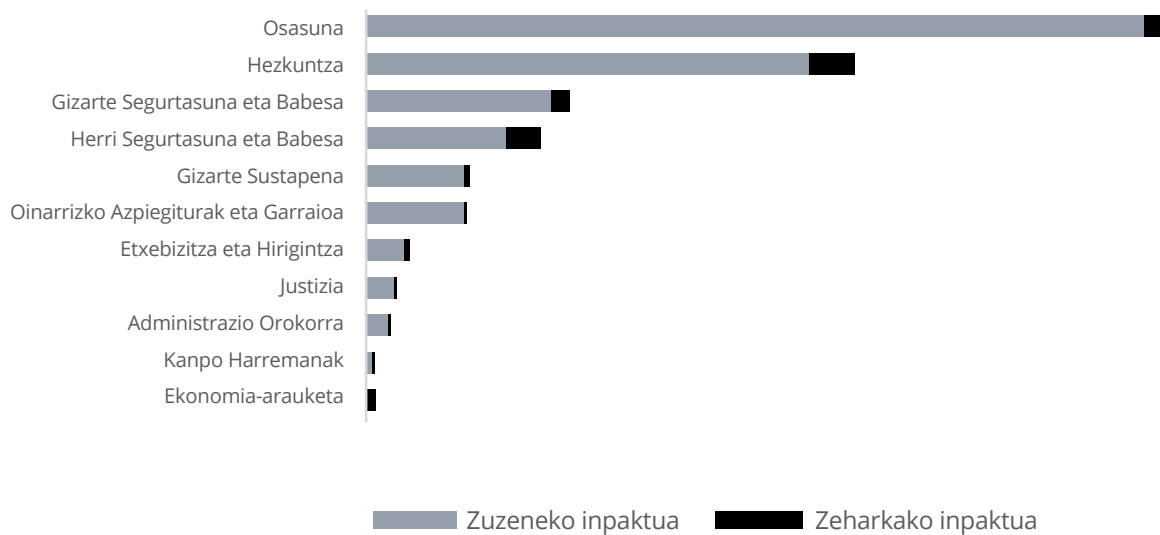
44

Programa

1.801

M€

GJH 10 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

12

Funtzio

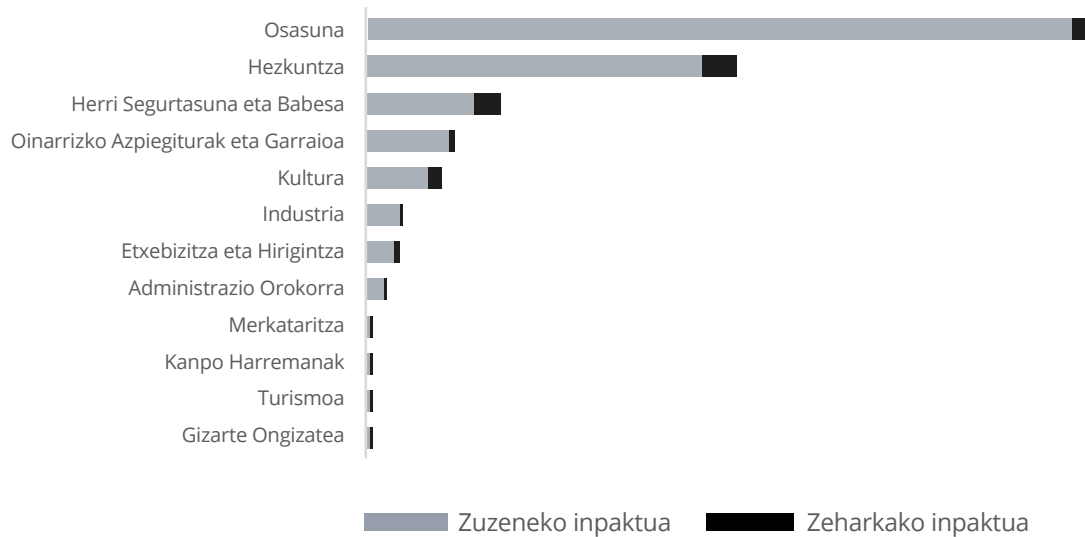
40

Programa

1.793

M€

GJH 11 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

11

Funtzio

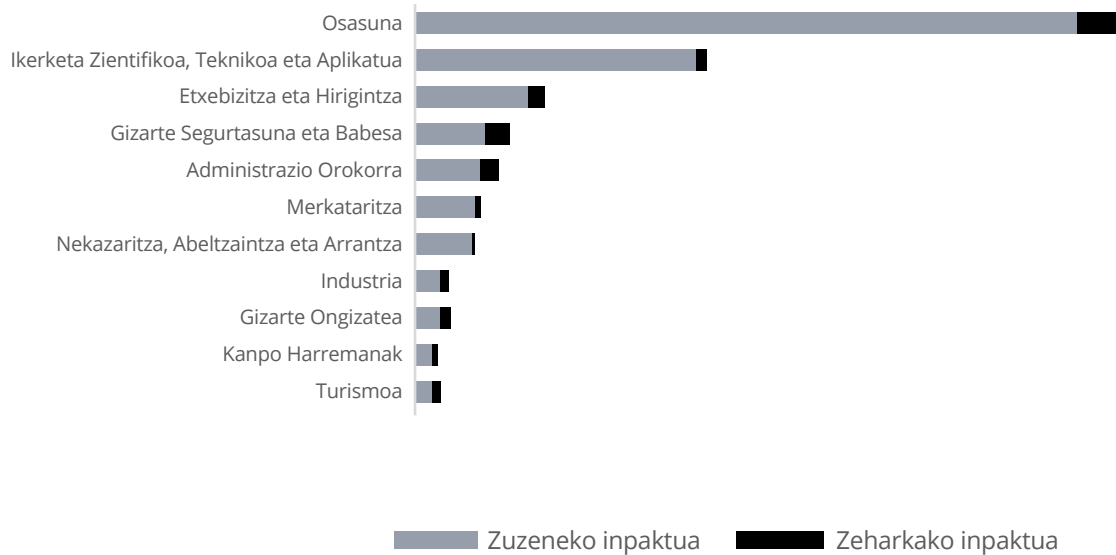
26

Programa

349

M€

GJH 12 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

11

Funtzio

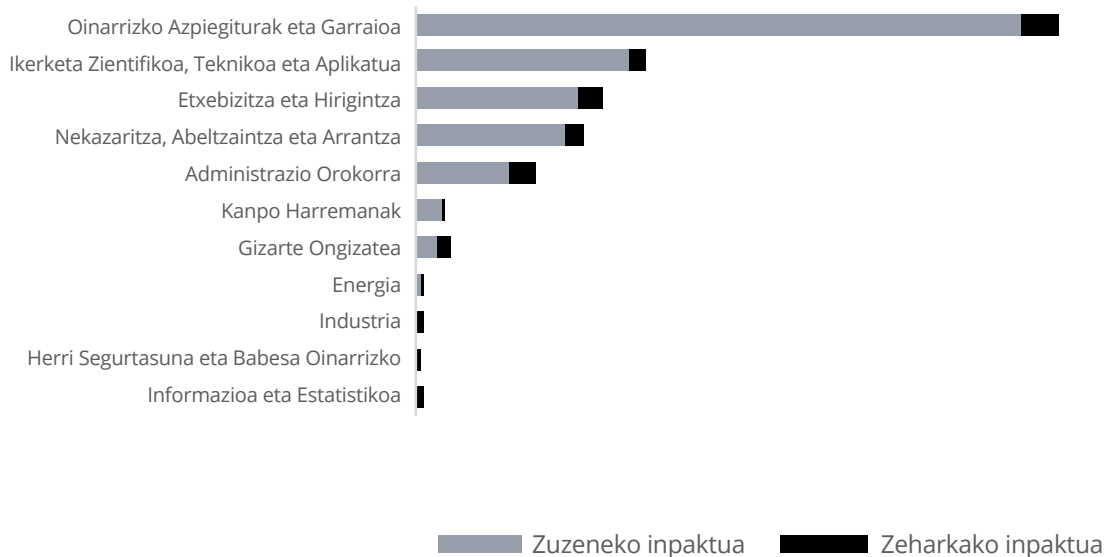
24

Programa

223

M€

GJH 13 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

7

Funtzio

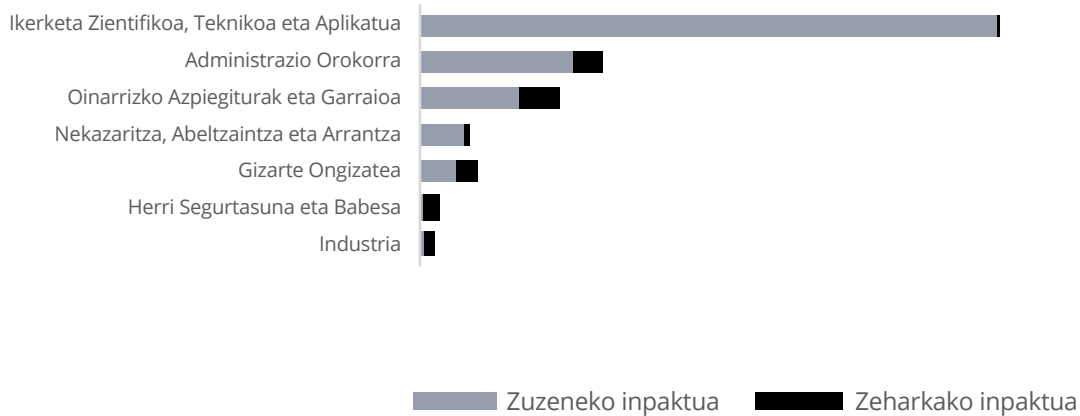
11

Programa

96

M€

GJH 14 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

8

Funtzio

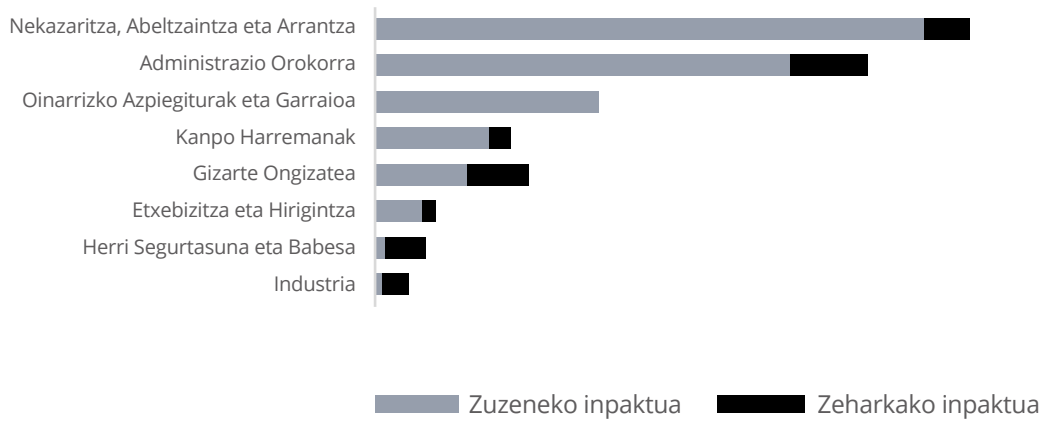
10

Programa

60

M€

GJH 15 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

24

Funtzio

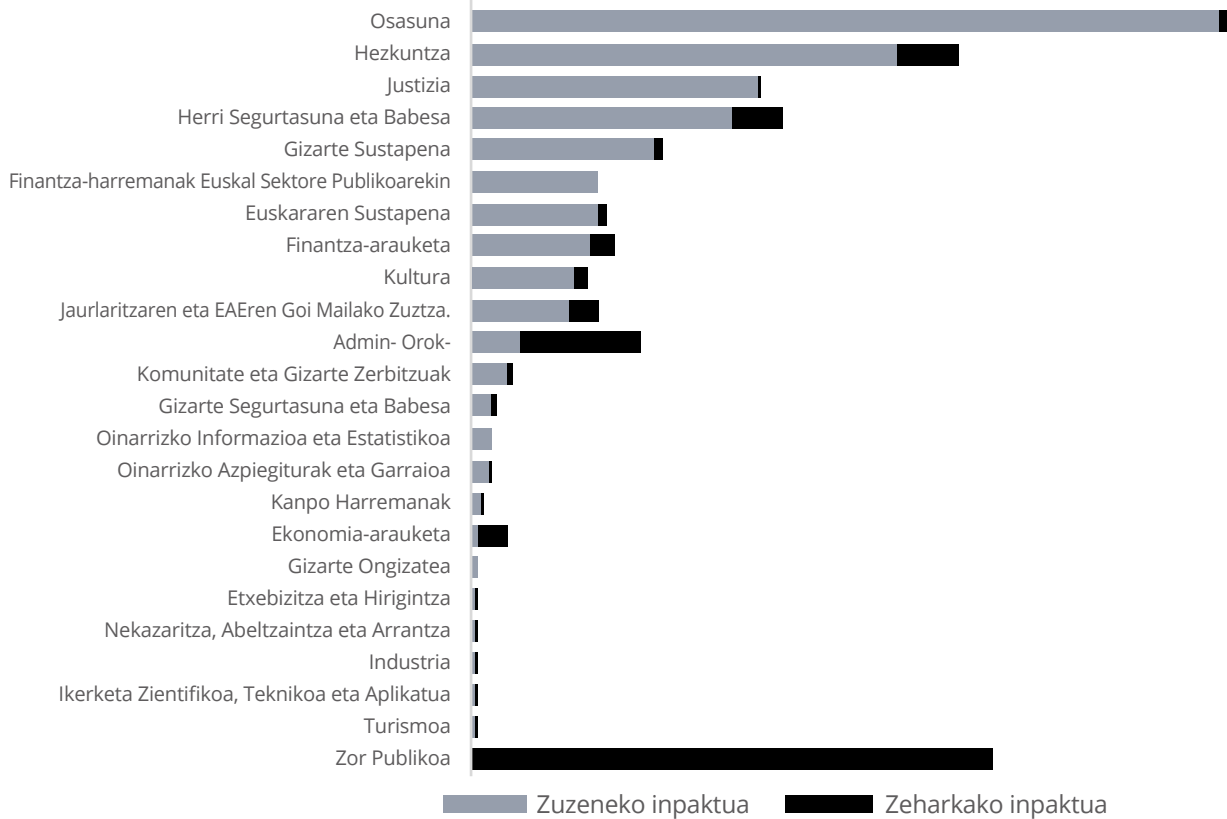
69

Programa

1.292

M€

GJH 16 lortzeko laguntzen duten funtzioak

1. Nola laguntzen du 2025eko aurrekontuak GJH bakoitzean?

GJH-rekin lerrokatutako funtzioak, programak eta aurrekontua

26

Funtzio

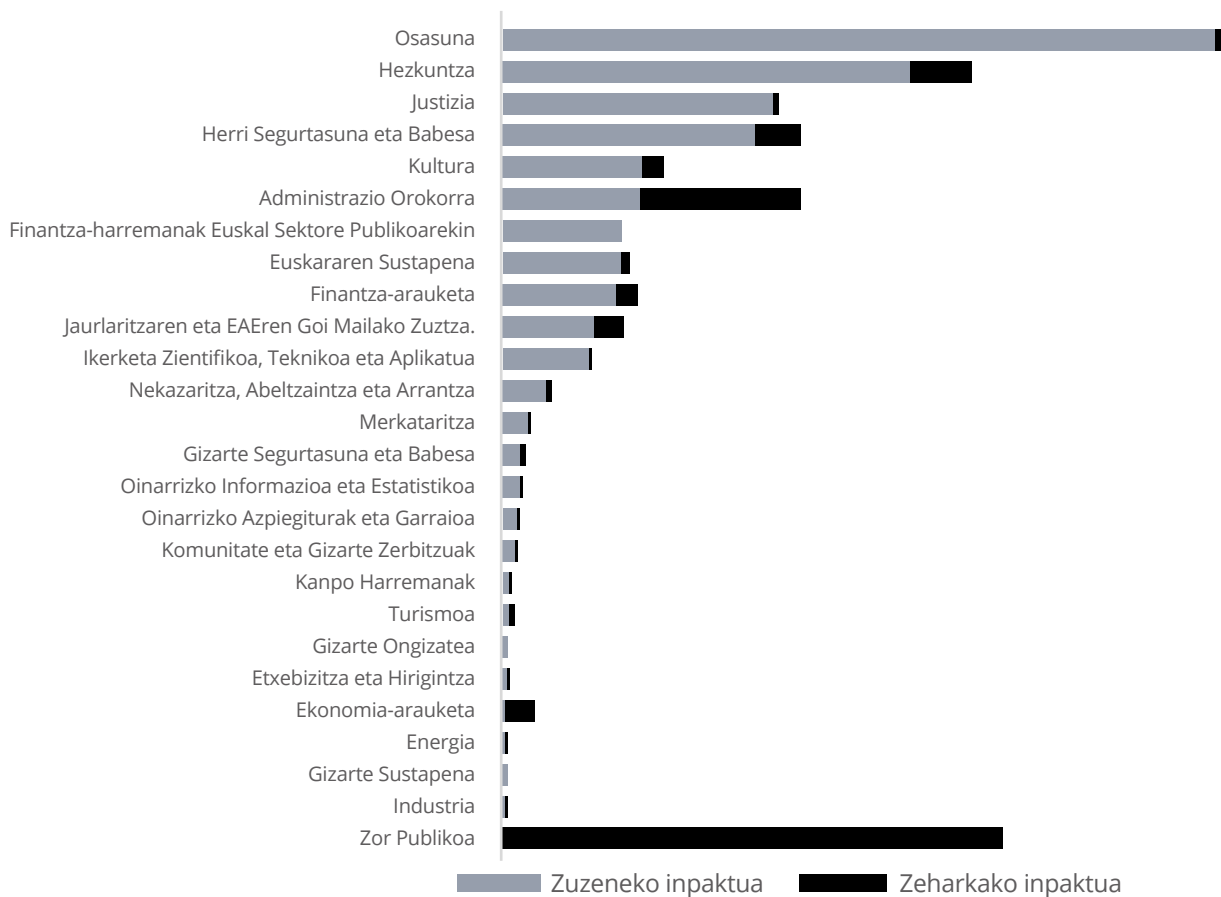
73

Programa

1.334

M€

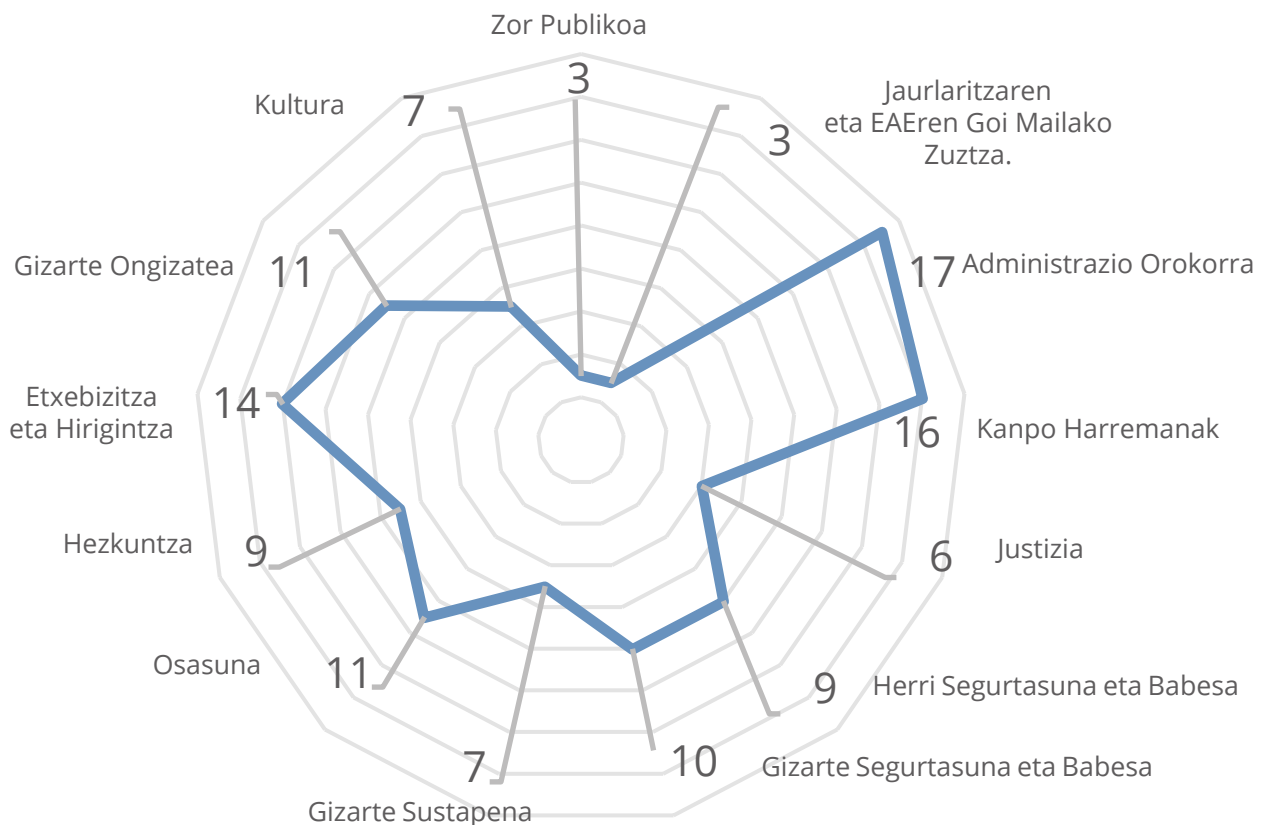
GJH 17 lortzeko laguntzen duten funtzioak

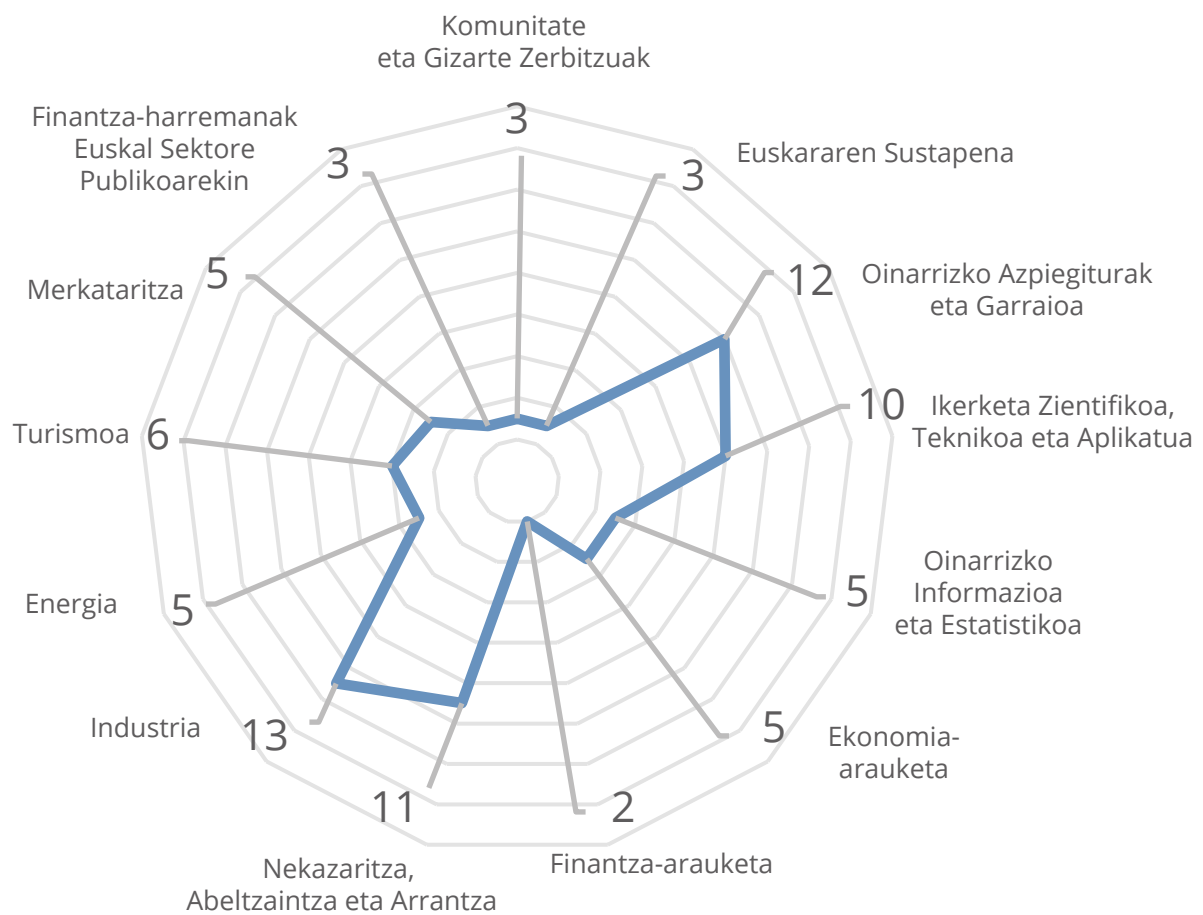
2. Nola laguntzen die gastu-funtzio bakoitzak GJH-ei?

Administrazio Orokorra, Kanpo Harremanak, Oinarrizko Azpiegiturak eta Garraioak eta Industria dira GJH kopuru handienean eragiten duten gastu-funtzioak.

Funtzio bakoitzak parte hartzen duen GJH kopurua

Funtzio bakoitzak parte hartzen duen GJH kopurua

2. Nola laguntzen die gastu-funtzio bakoitzak GJH-ei?

(Administrazio Orokorra) (Mila €)	1 POBREZIA DESAGERRARAZTEA		2 GOSERIK EZ		3 OSASUNA ETA ONGIZATEA		4 KALITATEZKO HEZKUNTZA		5 GENERO BERDINTASUNA		6 UR GARBIA ETA SANEAMENDUA		7 ENERGIA IRISGARRIA ETA EZ KUTSAGARRIA		8 LAN DUINA ETA HAZKUNDE EKONOMIKOA	
01 Zor Publikoa																512.401
11 Jaurkitzaileen eta EA Eren Goi M. Zuztza.															6.219	
12 Administrazio Orokorra	14.242	2.704	14.242	2.704	14.242	2.704	16.843	6.287	14.242	2.704	14.242	2.704	14.250	4.392	46.727	12.527
13 Kanpo Harremanak	3.898	708	3.898	708	3.898	708	3.898	708	3.898	708	3.898	708	3.898	708	3.898	708
14 Justizia					17.608		17.608		142.687	60						
22 Herri Segurtasuna eta Babesa					130.367	24.978			130.212	24.222						
31 Gizarte Segurtasuna eta Babesa	156.926	6.177	156.926	6.177	156.926	6.177	42.494	6.827	173.911	12.616					173.911	12.616
32 Gizarte Sustapena							66.157	306	65.921	306					91.883	2.957
41 Osasuna	733.513	12.607			881.795	16.670					2.240	6.811	2.240	6.811	2.240	6.811
42 Hezkuntza	417.704	31.522					417.704	31.522	417.704	31.522					417.704	31.522
43 Etxebizitza eta Hirigintza	25.200	3.828			25.200	3.828			23.573	3.409	25.200	3.828	25.200	3.828	25.200	3.828
44 Gizarte Ongizatea					5.475	2.087					3.151	2.087	3.151	2.087		
45 Kultura							58.244	7.798	54.826	3.316					7.294	686
46 Komunitate eta Gizarte Zerbitzuak									2.317	357						
47 Euskararen Sustapena							62.840	4.417								
51 Oinarriko Azpiegiturak eta Garraioa					91.810	1.821					7.671		7.671	624	91.810	1.821
54 Ikerketa Zientif., Tek. eta Aplikatua					71.654	2.705	50	1.168					63.830	2.575	71.704	3.873
55 Oinarriko Informazioa eta Estatistikoa					149	1.252									9.287	
61 Ekonomia-arauketa					303	2.132									2.829	14.433
63 Finantza-arauketa																
71 Nekazaritza, Abeltzaintza eta Arrantza			35.656	3.658	12.698	868					22.958	2.789			22.958	2.789
72 Industria	29.216	213			9	4.822					175	969	29.391	1.182	34.946	6.301
73 Energia													911	404	911	404
75 Turismoa															3.490	2.194
76 Merkataritza															13.096	1.585
91 Finantza-harr. Euskal Sektore Publik.															63.013	
LAGUNTZA OSOA	1.380.700	57.759	210.722	13.247	1.412.135	70.753	685.839	59.034	1.029.291	79.219	79.536	19.897	150.544	22.611	1.089.120	617.456
	1.438.459		223.969		1.482.889		744.873		1.108.510		99.433		173.155		1.706.577	

Zuzeneko inpaktua

Zeharkako inpaktua

9 INDUSTRIA, BERRIKUNTZA ETA AZPIEGITURA		10 DESBERDINTASUNAK MURRIZTEA		11 HIRI ETA KOMUNITATE JASANGARRIAK		12 EKOIZPEN ETA KONTSUMO ARDURATSUAK		13 KLIMAREN ALDEKO EKINTZA		14 ITSASPEKO BIZITZA		15 LEHORREKO EKOSISTEMETAKO BIZITZA		16 BAKEA, JUSTIZIA ETA INSTITUZIO SENDOAK		17 HELBURUAK LORTZEKO ALIANTZA	
																	
																	256.201
														24.380	7.298	24.380	7.298
44.126	8.944	14.242	2.704	14.242	2.704	14.250	4.392	14.250	4.392	14.242	2.704	14.242	2.704	12.394	29.908	36.096	42.318
3.898	708	3.898	708	3.898	708	3.898	708	3.898	708			3.898	708	1.949	354	1.949	354
		17.833	2.225											71.456	1.143	71.456	1.143
2.040		130.367	24.978	132.407	24.978			155	756	279	1.379	279	1.379	65.184	12.489	66.204	12.489
		173.911	12.616			15.843	5.067							4.908	1.138	4.908	1.138
66.597	587	91.883	2.957											45.942	1.478	118	
881.795	16.670	733.513	12.607	880.659	16.128	150.522	10.875							365.636	2.898	365.636	2.898
417.704	31.522	417.704	31.522	417.704	31.522									208.852	15.761	208.852	15.761
25.200	3.828	25.200	3.828	25.200	3.828	25.200	3.828	25.200	3.828			1.627	420	815	431	815	431
3.151	2.087			3.151	2.087	5.475	2.087	3.151	2.087	3.151	2.087	3.151	2.087	1.162		1.162	
10.697	1.942			76.805	9.966									25.475	3.556	36.709	5.968
														8.747	1.617	3.450	178
														31.420	2.209	31.420	2.209
101.058	6.162	91.810	1.821	101.058	6.162			93.386	6.162	9.247	3.717	7.671		3.836	312	3.836	312
71.704	3.873					63.830	2.575	32.835	2.397	53.624	336			25	584	22.925	687
								149	1.252					4.644		4.718	626
		34	4.694											1.414	7.216	678	7.216
														29.757	6.092	29.757	6.092
35.656	3.658					12.698	868	22.958	2.789	3.976	581	18.806	1.573	88	318	11.479	1.395
34.937	1.479			29.391	1.182	5.721	1.266	175	969	175	969	175	969	87	484	87	484
911	404							911	404							455	202
3.490	2.194			3.489	1.206	3.490	2.194							1	494	1.745	1.097
13.096	1.585			3.939	882	13.096	1.585									6.548	793
														31.507		31.507	
1.716.059	85.643	1.700.397	100.660	1.691.944	101.353	314.025	35.446	197.068	25.744	84.695	11.772	49.850	9.839	939.677	351.980	966.890	367.290
1.801.702		1.801.057		1.793.297		349.470		222.813		96.467		59.690		1.291.658		1.334.180	

3. Nola laguntzen die 2023ko aurrekontuak garapenaren 5 p delakoei:

PEOPLE, PLANET, PROSPERITY, PEACE and PARTNERSHIP?

Eusko Jaurlaritzak 2023an % 46a inbertitzen du oparotasunean, % 32a pertsonengan, % 5a ingurune naturalaren babesean eta gainerakoa gizarte justu eta inklusiboa sustatzeko eta garapen jasangarria sustatzeko aliantzak ehuntzeko.

4. Zeintzuk dira GJH desberdinen arteko sinergiak?

Nabarmenezkoak:

1. Erakundeen GJHek (16 eta 17) gainerako GJHak lortzeko duten eginkizun instrumentala.
2. 8. GJHak(Lan duina eta hazkunde ekonomikoa) eta 9. GJHak (Industria, Berrikuntza eta Azpiegitura) osatzen duten ardatz egituratzailea.

	GJH1	GJH2	GJH3	GJH4	GJH5	GJH6	GJH7	GJH8	GJH9	GJH10	GJH11	GJH12	GJH13	GJH14	GJH15	GJH16	GJH17
GJH1		7	11	9	10	8	9	15	14	11	10	11	10	10	8	16	20
GJH2			10	8	10	6	9	15	14	12	11	11	7	7	5	16	19
GJH3				14	13	11	10	18	16	13	12	13	12	11	11	20	21
GJH4					10	10	12	17	15	13	12	14	11	10	8	16	20
GJH5						11	13	18	16	12	12	15	12	11	9	15	20
GJH6							9	15	14	12	11	11	9	10	9	18	21
GJH7								16	15	13	11	11	10	9	9	18	22
GJH8									17	17	17	16	17	16	16	23	24
GJH9										17	15	15	16	15	15	21	23
GJH10											13	16	13	12	11	15	20
GJH11												14	12	11	10	18	21
GJH12													12	13	12	21	21
GJH13														9	9	20	22
GJH14															8	19	21
GJH15																18	21
GJH16																	25
GJH17																	

Oharra: zenbakiak GJH pareen artean lerrotatuta dauden gastu-funtzioen kopurua adierazten dute.

Ondorioak

1-GJHen aurrekontu-estaldura handia: aurrekontu-programen 584 inpaktu kontabilizatu dira guztira, eta GJH guztiei eragiten die. Banaketa hau da: 2. GJHari (zero gosea) eta 15. GJHari (lurreko ekosistemen bizitza) eragiten dieten 10 programetatik 17. GJHari (helburuak lortzeko aliantzak) eragiten dioten 73 programetara.

2-Aurrekontu-programen balioaniztasuna: funtzio ia guztiak gutxienez 2 GJHrekin lerrokatuta daude, eta tarterik ohikoena 3 eta 7 GJH artekoa da. Era berean, aurrekontu-programen %94 bi GJH edo gehiagorekin lerrokatuta daude.

3-Aurrekontuaren eta garapen iraunkorraren oinarri hirukoitzaren (ekonomikoa, soziala eta ingurumenekoa) arteko **lerrokatze maila altua:** aurrekontuaren, %46a bizitza oparoak eta naturarekin bat datozenak bermatzeko erabiltzen da, %32a pobrezia-aren aurkako borrokan eta pertsonen duintasuna eta berdintasuna bermatzeko eta %5a etorkizuneko belaunaldientzako baliabide naturalak eta giroa babesteko.

4-GJH instituzionalen zeregin garrantzitsua: 16. eta 17.GJHen zeharkako izaerak Eusko Jaurlaritzak GJHak lortzeko hartzen duen lidergoa islatzen du.

5- 8 eta 9.GJHen (hazkundearen eta aberastasuna sortzearen motorrak) eta gainerako gizarte- eta ingurumen-arloko GJHen arteko **sinergia handiak.**

Eranskina

2025eko gastu-aurrekontuaren egitura funtzionala (26 funtzio)

Egitura funtzionala	Deskribapena euskaraz	Deskribapena gaztelaniaz
Estructura funcional	Descripción Euskera	Descripción castellano
01	Zor Publikoa	Deuda Pública
11	Jaurilaritzaren eta EA Eren Goi Mailako Zuztza.	Alta Dirección de la Com. Autónoma y del Gobierno
12	Administrazio Orokorra	Administración General
13	Kanpo Harremanak	Relaciones Exteriores
14	Justizia	Justicia
22	Herri Segurtasuna eta Babesa	Seguridad y Protección Civil
31	Gizarte Segurtasuna eta Babesa	Seguridad y Protección Social
32	Gizarte Sustapena	Promoción Social
41	Osasuna	Sanidad
42	Hezkuntza	Educación
43	Etxebizitza eta Hirigintza	Vivienda y Urbanismo
44	Gizarte Ongizatea	Bienestar Comunitario
45	Kultura	Cultura
46	Komunitate eta Gizarte Zerbitzuak	Otros Servicios Comunitarios y Sociales
47	Euskararen Sustapena	Promoción del Euskera
51	Oinarrizko Azpiegiturak eta Garraioa	Infraestructuras Básicas y Transportes
54	Ikerketa Zientifikoa, Teknikoa eta Aplikatua	Investigación Científica, Técnica y Aplicada
55	Oinarrizko Informazioa eta Estatistikoa	Información Básica y Estadística
61	Ekonomia-arauketa	Regulación Económica
63	Finantza-arauketa	Regulación Financiera
71	Nekazaritza, Abeltzaintza eta Arrantza	Agricultura, Ganadería y Pesca
72	Industria	Industria
73	Energia	Energía
75	Turismoa	Turismo
76	Merkataritza	Comercio
91	Finantza-harremanak Euskal Sektore Publikoarekin	Relaciones Financieras con el Sector Público Vasco

Eranskina

2025eko gastu-aurrekontuaren programen egitura (111 Programa)

Egitura funtzionala	Deskribapena euskaraz	Deskribapena gaztelaniaz
Estructura funcional	Descripción Euskera	Descripción castellano
0111	Zor Publikoa	Deuda Pública
1111	Legebiltzarra	Parlamento
1112	Herri Kontuen Euskal Epaitegia	Tribunal Vasco de Cuentas Públicas
1113	Datuak Babesteko Euskal Agintaritz	Autoridad Vasca de Protección de Datos
1121	Lehendakaritza. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Lehendakaritza
1122	Komunikazio eta Berrikuntza Soziala	Comunicación e Innovación Social
1124	Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoet. Batzordea	Consejo Económico y Social Vasco
1125	Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoa	Comisión Jurídica Asesora de Euskadi
1211	Gobernantza, Ad. Digit. eta Autog. Egitura eta Lag	Estructura y Apoyo de Gobernanza, Ad. Dig. y Autog
1212	Zerbitzu Orokorrak	Servicios Generales
1213	F. Publikoa, Langileen Hautaketa eta Prestakuntza	Función Pública, Selección y Formación Personal
1214	Informatika eta Telekomunikazioak	Informática y Telecomunicaciones
1215	Berrikuntza eta Administrazio Elektronikoa	Innovación y Administración Electrónica
1217	Erakundeen Harremanak	Relaciones Institucionales
1218	Araubide Juridikoa	Régimen Jurídico
1219	EAEko Administrazio Orokorreko beste Zerbitzuak	Otros Servicios de la Administración General CAE
1221	Hainbat Sail	Diversos Departamentos
1222	Kreditu Orokorra	Crédito Global
1228	Berreskuratze eta erresilientzia mekanismoa	Mecanismo de recuperación y resiliencia
1311	Kanpo Harremanak	Acción Exterior
1312	Lankidetzeta eta Elkartasuna	Cooperación y Solidaridad
1410	Justizia eta Giza Eskubideak. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Justicia y Derechos Humanos
1411	Justizi Administrazioa	Administración de Justicia
1412	Justizia	Justicia
1413	Espetxe-erakundeak	Instituciones penitenciarias
2211	Segurtasuna. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Seguridad
2221	Trafikoa	Tráfico
2223	Ertzaintza Zerbitzuan	Ertzaintza en Servicio
2225	Euskal Zibersegurtasun Agentzia	Agencia Vasca de Ciberseguridad
2231	Larrialdiei aurre egitea	Atención de Emergencias
3110	Ekonomia, Lana eta Enplegua. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Economía, Trabajo y Empleo
3111	Ong., Gazt. eta E.D. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Bienestar, Juvent. y Reto D.

Eranskina

2025eko gastu-aurrekontuaren programen egitura (111 Programa)

Egitura funtzionala	Deskribapena euskaraz	Deskribapena gaztelaniaz
Estructura funcional	Descripción Euskera	Descripción castellano
3112	Lana	Trabajo
3121	Gizarteratzea	Inclusión Social
3122	Inmigrazioa	Inmigración
3123	Gizarte Zerbitzuak	Servicios Sociales
3124	Familia eta Komunitate Politika	Política Familiar y Comunitaria
3131	Gizarte Solaskidetzaren Garapena	Desarrollo de la Interlocución Social
3211	Enplegua	Empleo
3212	Gizarte Ekonomia	Economía Social
3213	Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseilua	Consejo Superior de Cooperativas de Euskadi
3221	Emakumeen Aukera Berdintasuna Sustatzea	Promoción de Igualdad Oportunidades para la Mujer
3222	Gazteria	Juventud
3231	Prestakuntza	Formación
4111	Osasuna. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Salud
4112	Osasun Finantzaketa eta Kontratazioa	Financiación y Contratación Sanitaria
4113	Osasun Publikoa	Salud Pública
4114	Osasun Ikerketa eta Plangintza	Investigación y Planificación Sanitaria
4115	Farmazia	Farmacia
4116	Adikzioak	Adicciones
4211	Hezkuntza. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Educación
4221	Haur eta Lehen Hezkuntza	Educación Infantil y Primaria
4222	Bigarren Hezkuntza eta Lanbide Heziketa	Educación Secundaria y Formación Profesional
4223	Unibertsitateko Irakaskuntza	Enseñanza Universitaria
4224	Araubide Bereziko Irakaskuntzak	Enseñanzas de Régimen Especial
4225	Hezkuntza Berritzea eta Irakasleak Etengabe Presta	Innovación Educ. y Form. Perman. del Profesorado
4226	Etengabeko Ikaskuntza eta Helduen Hezkuntza	Aprendizaje Permanente y Edu. Personas Adultas EPA
4231	Hezkuntza Sustapena	Promoción Educativa
4311	Etxebizitza eta Hiri Agenda. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Vivienda y Agenda Urbana
4312	Etxebizitza	Vivienda
4313	Lurralde Antolamendua	Ordenación Territorial
4421	Ingurumenaren Babesa	Protección del Medio Ambiente
4431	Kontsumoa	Consumo

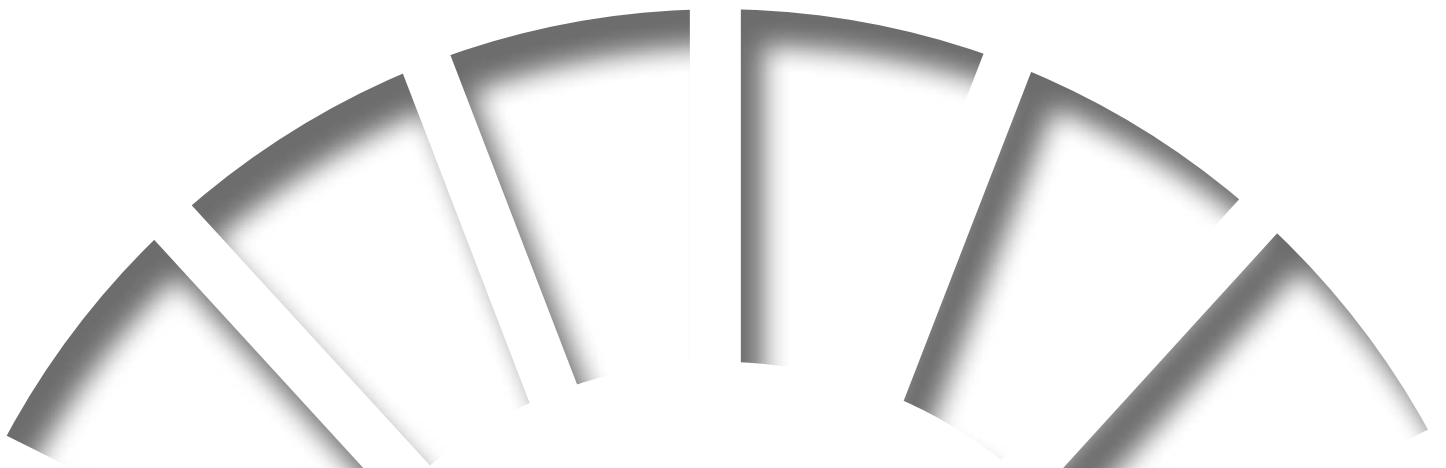
Eranskina

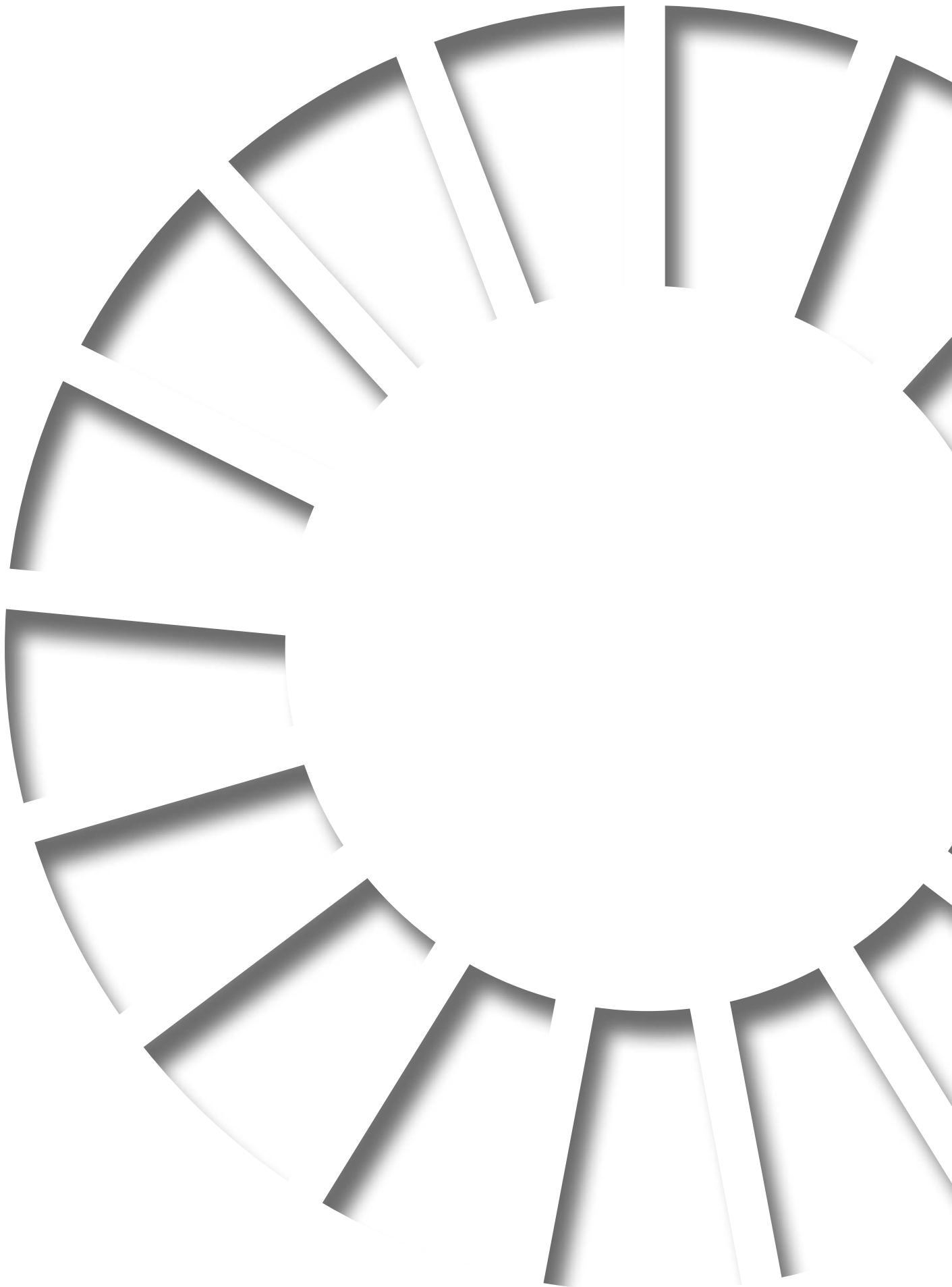
2025eko gastu-aurrekontuaren programen egitura (111 Programa)

Egitura funtzionala	Deskribapena euskaraz	Deskribapena gaztelaniaz
Estructura funcional	Descripción euskera	Descripción castellano
4511	Kultura/Hizkuntza Politika. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Cultura y Polít. Lingüística
4512	Kirolak	Deportes
4513	Kulturaren Sustapena	Promoción de la Cultura
4514	Ondare Historiko Artistikoa	Patrimonio Histórico Artístico
4515	Gizarte Hedabideak	Medios de Comunicación Social
4611	Hauteskundeak	Procesos Electorales
4621	Biktimak eta Giza Eskubideak	Víctimas y Derechos Humanos
4622	Memoria, Bizikidetzeta eta Giza Eskubideen Institut.	Instituto de la Memoria, la Convivencia y DDHH
4711	Hizkuntza Politika	Política Lingüística
4712	Administrazio Publikoaren Hizkuntza Normalkuntza	Normalización Lingüística de la Admón. Pública
4715	Hezkuntza Sistemaren Euskalduntzea	Euskaldunización del Sistema Educativo
5111	Mugikortasun Jasangarria. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Movilidad Sostenible
5121	Uraren Plangintza eta Administrazioa	Planificación y Administración Hidráulica
5131	Trenbideko garraioaren azpiegitura eta kudeaketa	Infraestructura y Gestión Transporte Ferroviario
5135	EAE-KO Trenbide Sare Berria-Kudeaketa Kredituak	Nueva Red Ferroviaria en la CAE-Créditos Gestión
5136	Bilboko Hegoaldeko Tren Saihesbidea-Kudeaketa Kre.	Variante Sur Ferroviaria de Bilbao-C. de Gestión
5141	Garraioaren plangintza	Planificación del Transporte
5151	Portuak	Puertos
5410	Zientzia, Unibert. eta Berrikun. Egitura eta Lagu.	Estructura y Apoyo de Ciencia, Universid. e Innov.
5411	Nekazaritza eta Arrantza Alorreko Ikerk. eta Gara.	Investigación y Desarrollo Agropesquero
5412	Ikerketa	Investigación
5413	Teknologia	Tecnología
5414	Berrikuntzarako Funtsa	Fondo de Innovación
5415	Eraldaketa Digitala eta Ekintzaitza Berritzaile	Transformación Digital y Emprendimiento Innovador
5511	Estatistika	Estadística
5512	Meteorologia eta Klimatologia	Meteorología y Climatología
6110	Ogasuna eta Finantzak. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Hacienda y Finanzas
6111	Ekonomia eta Gastu Publikoa	Economía y Gasto Público
6112	Zerga-politika	Política Fiscal
6113	Joko eta Ikuskizunak	Juego y Espectáculos
6114	Ondare eta Kontratazioa	Patrimonio y Contratación

2025eko gastu-aurrekontuaren programen egitura (111 Programa)

Egitura funtzionala	Deskribapena euskaraz	Deskribapena gaztelaniaz
Estructura funcional	Descripción euskera	Descripción castellano
6115	Lehiaren Euskal Agintaritzza	Autoridad Vasca de la Competencia
6116	Ekonomia eta Plangintza	Economía y Planificación
6311	Finantza-Politika	Política Financiera
7110	Elikadura, Landa Gar., Nek., eta Arrant. Egit. Lag	Estructura y Apoyo de Alimentación, Desarrollo Ru.
7111	Nekazaritza, eta Landaren eta Itsasertzaren garap.	Agricultura y Desarrollo Rural y Litoral
7112	Arrantza	Pesca
7113	Elikagaien Sustapena eta Kalitatea	Promoción y Calidad Alimentaria
7211	Industr., Trans. Energ._Jas. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Industria, T.Energ. y Soste.
7212	Industria Garapena	Desarrollo Industrial
7213	Industria Segurtasuna	Seguridad Industrial
7214	Berrikuntza eta Lehiakortasun Estrategia	Innovación y Estrategia de Competitividad
7311	Energia eta Meatze Politika eta Garapena	Política y Desarrollo Energético y Minero
7510	Turismo, Merkataritza, Kont. Egitura eta Laguntza	Estructura y Apoyo de Turismo, Comercio y Consumo
7511	Turismo eta Ostalaritza	Turismo y Hostelería
7612	Barne Merkataritza	Comercio Interior
7613	Nazioartekotzea	Internacionalización
9119	Beste finant-harrem. batz. Eusk. Sek. Publikoarekin	Otras Relaciones Financieras con Sec. Públi. Vasco

Anexo II

Euskadiko 2030 Agendaren maila anitzeko jarraipenerako borondatezko txostenaren estatistika- eranskina

---

Euskadirako garapen
jasangarrirako helburuen
adierazleak

Instituto Vasco De Estadística

2015eko irailaren 25ean, Nazio Batuen Erakundeko 193 herrialde kideek Garapen Jasangarrirako 2030 Agenda onartu zuten, 17 helbururekin eta 176 jomugarekin, ekonomiaren, gizartearen eta ingurumenaren esparruetan. 2030 Agendaren jarraipena egiteko, Nazio Batuen Batzar Nagusiak, 2017ko uztailean, munduko adierazleen esparrua onartu zuen, 248 munduko adierazle bakarrez osatua, unibertsaltasunaren, integrazioaren eta parte-hartzearen printzipioen arabera.

Eustat-Euskal Estatistika Erakundea erabat konprometituta dago Nazio Batuen Batzar Nagusiak 71/313 ebazpenean estatistika ofizialei ematen dien eginkizun nagusiarekin. Euskal Estatistika Plana onartu ondoren, Eustatek, Euskal Autonomia Erkidegoko estatistika-sistemaren erakunde arduradun gisa, Garapen Iraunkorrerako 2030 Agendaren Adierazleen estatistika abiarazi zuen 2019an. Estatistika horren helburua da gizarte-eragileen eskura jartzea estatistika-adierazle sorta bat, Nazio Batuek ezarritako esparruarekin lerrokatua, helburuen eta jomuguen betetze-mailaren etengabeko monitorizazioa ahalbidetzen duena.

2020an, Eustaten Euskal AEko Garapen Iraunkorrerako 2030 Agendaren adierazleak hedatzeko plataforma sortu zen, garapen jasangarriko adierazle guztiak modu integratuan biltzeko, lurralde-maila guztietan (Euskadi eta Lurralde Historikoak (Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa) eta udal-taldeak).

Euskadiko 2030 Agendaren Maila Anitzeko Jarraipen Borondatezko Txostenari erantsitako dokumentu honek, modu grafikoan eta eskuragarri dauden azken datuekin, gaur egun Eustaten adierazleen plataforman barne hartutako adierazle estatistikoak eskaintzen ditu, Garapen Jasangarriaren 17 Helburuen eta 176 jomuguen jarraipena egiteko. Gaur egun, 248 adierazle globaletatik 125en berri ematen duten 352 adierazle kalkulatzeko dira. 91 adierazle sexuaren arabera banakatzen dira, 69 udalerrri mailan eta 120 lurralde historiko mailan.

Plataforma etengabe ari da garatzen eta berrikusten, Eustatek lankidetzan estuan egiten baitu lan beste estatistika-bulego batzuekin eta estatistika ofizialaren ekoizleekin, bai eta Euskal Autonomia Erkidegoko gizarte-eragile nagusiekin ere, Eusko Jaurlaritzako Gizarte Komunikazio eta Berrikuntzako Idazkaritza Nagusiarekin koordinatuta.

Eustatek epe laburrean aurre egin beharreko erronken artean, Euskal AEko gizarteari aplikagarri zaizkion Nazio Batuen adierazle global guztien informazio egokia ematen duten serie estatistikoak eskaintzea dago, bai eta adierazleak etengabe eremu geografikoen, sexuaren, adin-taldearen eta gainerako parametroen arabera bereiztea ere, inor atzean ez uzteko printzipioa betetzeko. Estatistika-serieak etengabe gehitzeak, gainera, plataforma birdimentsionatzeko beharrezko ariketa bat egitera bultzatzen gaitu, betiere Nazio Batuen jarraibideak kontuan hartuta, 2030 Agendaren jarraipena errazteko Euskal Autonomia Erkidegoan.

Belén Muñiz Villanueva
Zuzendari Nagusia
Eustat-Euskal Estatistika Erakundea

Estatistika-eranskin honek informatutako adierazleetako bakoitzerako dagoen bereizte-mailarik handiena erakusten du. Erabili diren bereizte-mailak honako irudi hauen bitartez adierazten dira:

Lurralde-bereizkuntza:

Euskal Autonomia Erkidegoaren mailan erabilgarri dagoen seriea

Lurralde historikoaren arabera bereizitako seriea

Udalerriaren arabera bereizitako seriea

Sexuaren araberako bereizkuntza:

Sexuaren arabera bereizitako seriea

Argitu beharra dago, halaber, grafikoki irudikatu ez diren erakutsitako serieen balioak erabilgarri dagoen azken aldiari dagozkiola.

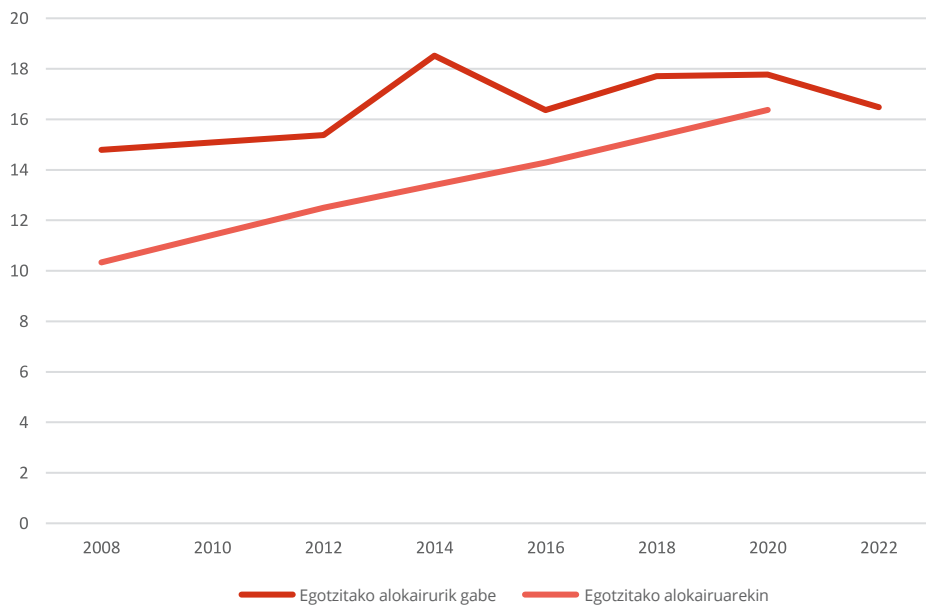

1. HELBURUA: Pobrezia mota guztiak desagertzea mundu osoan

1.2 jomuga. 2030. urterako, gutxienez erdira jaistea pobrezian, bere dimentsio guztietan (definizio nazionalen arabera), bizi diren gizon, emakume eta adin guztietako haurren proportzioa

1.2.1 adierazlea. Pobrezia-atalase nazionalaren azpitik bizi den biztanleriaren proportzioa, sexuaren eta adinaren arabera banatuta

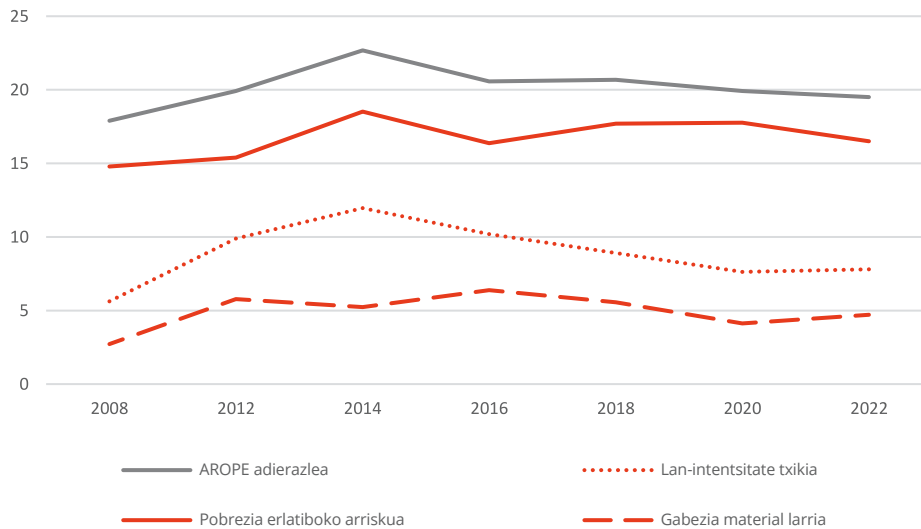
Pobrezia erlatiboko arriskuan dauden eta egotzitako alokairua duten eta egotzitako alokairurik ez duten pertsonen proportzioa, pobrezia-atalase autonomikoa kontuan hartuta

Pobrezia erlatiboko arriskuan dauden pertsonen proportzioa, pobrezia-atalase nazionala kontuan hartuta	10,61	%
Pobrezia erlatiboko arriskuan dauden eta egotzitako alokairua duten pertsonen proportzioa, pobrezia-atalase nazionala kontuan hartuta	8,61	%
Batez besteko errenta pertsonala	25.061	€
Batez besteko errenta erabilgarri pertsonala	20.855	€

1.2.2 adierazlea. Definizio nazionalen arabera pobrezian, bere dimentsio guztietan, bizi diren gizon, emakume eta adin guztietako haurren proportzioa

 Pobreziako edo gizarte-bazterkeriako arriskuan dauden pertsonen proportzioa: AROPE adierazlea, pobreziaren atalase autonomikoa kontuan hartuta

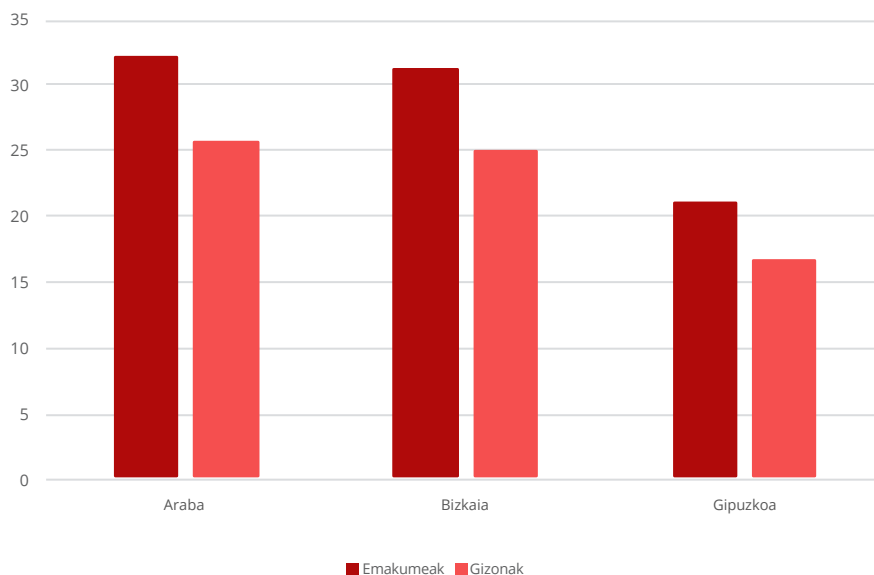

 Pobreziako edo gizarte-bazterkeriako arriskuan dauden pertsonen proportzioa: AROPE adierazlea, pobreziaren atalase nazionala kontuan hartuta	14,59	%
 Gizarte-larrialdietarako laguntzak jasotzen dituzten bizikidetzeta-unitateak	13,01	Per 1.000

1.3 jomuga. Nazio-mailan guztiontzako babes sozialeko sistema eta neurri egokiak gauzatzea, eta, 2030. urterako, pobreen eta kalteberenen babes zabala lortzea

1.3.1 adierazlea. Babes sozialeko sistema baten edo gutxieneko maila baten estaldura duen biztanleriaren proportzioa, sexuaren arabera banatuta, eta honako hauek bereiziz: haurrak, langabetuak, adinekoak, desgaitasunen bat duten pertsonak, haurdun dauden emakumeak, jaioberriak, lan-istripuen biktimak, pobreak eta kalteberak

  Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren onuradunak mila biztanleko 2023. urtea

 Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren onuradun diren atzerritarrak mila biztanleko	87,5	Per 1.000
 Etxebidek azken bosturtekoan esleitutako etxebizitza babestuak (BOE), mila biztanleko	0,81	Per 1.000
 Kotizaziopeko pentsioak jasotzen dituzten biztanleak	25,72	%
 Hileko batez besteko kotizaziopeko pentsioa	1.485	€
 Adinekoentzako eguneko zentroetako plazak	8,65	Per 1.000
 Adinekoentzako egoitza-zentroetako plazak	41,96	Per 1.000
 Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko zentroetako plazak	1,01	Per 1.000
 Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroetako plazak	1,41	Per 1.000

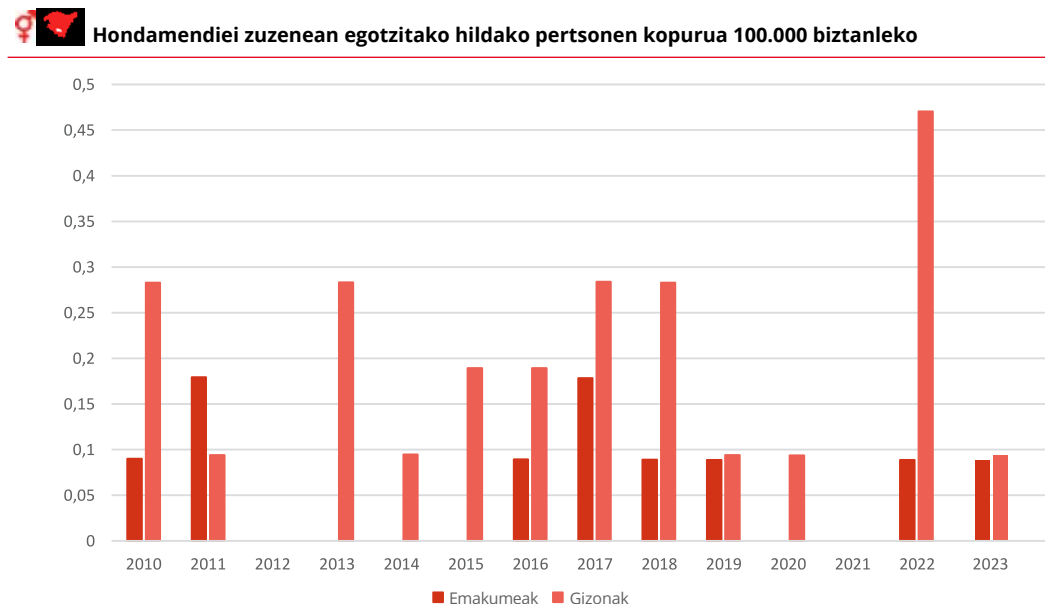
1.4 jomuga. 2030. urterako, gizon eta emakume guztiek, bereziki pobre eta kalteberek, baliabide ekonomikoetarako eskubide berberak dituztela bermatzea, bai eta hauek irispidean izango dituztela ere: oinarrizko zerbitzuak, lurraren eta beste ondasun batzuen jabetza eta kontrola, herentzia, natura-baliabideak, teknologia berri egokiak eta finantza-zerbitzuak, mikrofinantzaketa barne

1.4.1 adierazlea. Oinarrizko zerbitzuetara sarbidea duten etxebizitzetan bizi den biztanleriaren proportzioa

 Iturriko ura duten etxebizitza nagusien proportzioa	99,9	%
 Bainugela duten familia-etxebizitza nagusien proportzioa	99,8	%

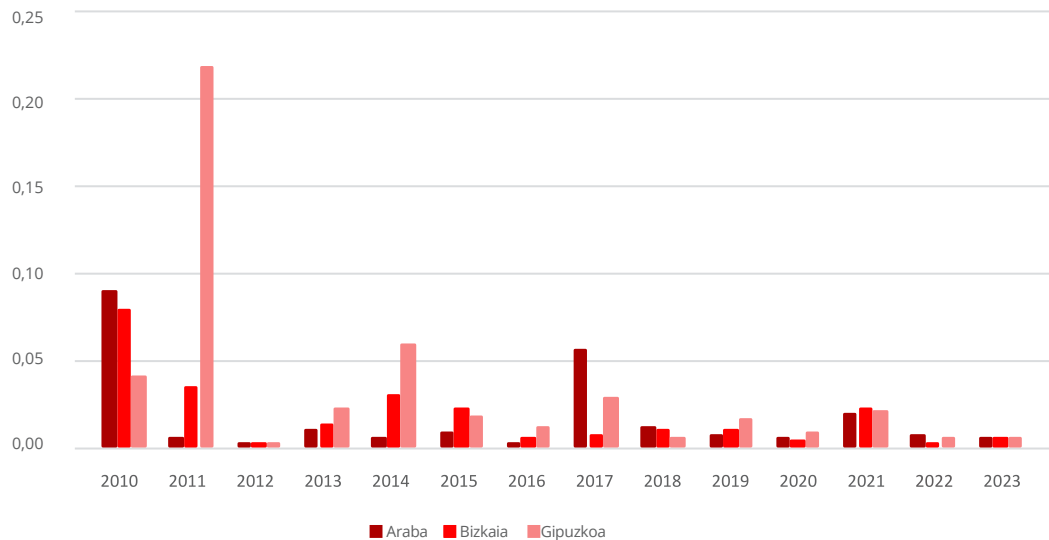
1.5 jomuga. 2030. urterako, pobreen eta ahultasun-egoeretan dauden pertsonen erresilientzia sustatzea, eta haien esposizioa eta ahultasuna murriztea muturreko fenomeno hauekiko: klimarekin eta beste hondamen ekonomiko, sozial eta ingurumeneko batzuekin zerikusia dutenekiko

1.5.1 adierazlea. Hondamendiekin zuzenean lotutako hildako, desagertutako eta kaltetutako pertsonen kopurua 100.000 biztanleko

1.5.2 adierazlea. Hondamendiekin zuzenean lotutako galera ekonomikoak munduko barne produktu gordinari (BPG) dagokionez

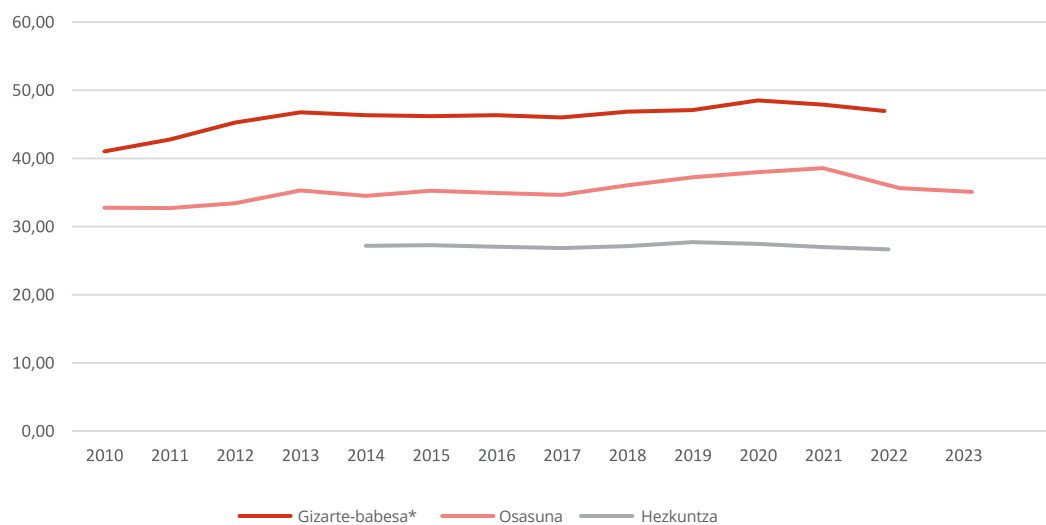
 Kalte pertsonalengatik, diru galerengatik eta ondasunetan izandako kalteengatik ordaindutako edota hornitutako kalte-ordainak, BPGarekiko proportzioan

1.a jomuga. Zenbait iturritatik datozen baliabideen mobilizazio esanguratsua bermatzea, baita garapenerako lankidetzeta hobetuz ere, aurreikusteko moduko nahikoa baliabide emateko garapen-bidean dauden herrialdeei, aurrerapen txikienekoei bereziki, pobrezari dimentsio guztietan amaiera emateko programa eta politikak ezartzeko

1.a.2 adierazlea. Guztizko gastu publikotik oinarrizko zerbitzuetara (hezkuntza, osasuna eta babes soziala) bideratzen den proportzioa

 Funtsezko zerbitzuetarako (hezkuntza, osasuna eta gizarte-babesa) erabiltzen den udal-gastuaren proportzioa

* Gizarte-babeseko gastuak EAEko administrazio publiko guztien gastua hartzen du (Estatua, Eusko Jaurlaritza, foraldundiak eta udalak); Osasun eta Hezkuntzako gastuak, berriz, Autonomia Erkidegoko Administrazioarena baino ez du hartzen.

 Funtsezko zerbitzuetarako (hezkuntza, osasuna eta gizarte-babesa) erabiltzen den udal-gastuaren proportzioa	18,31	%
 Hezkuntzarako erabiltzen den udal-gastuaren proportzioa	4,09	%
 Osasungintzara bideratutako udal-gastuaren proportzioa	0,53	%
 Gizarte-babesera eta gizarte-sustapenera bideratutako udal-gastuaren proportzioa	13,69	%

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK (AZTERTZEN EDO APLIKAEZINA)

1.1.1 adierazlea. Nazioarteko pobrezia-atalasearen azpitik bizi den biztanleriaren proportzioa, sexuaren, adinaren, lan-egoeraren eta kokapen geografikoaren (hiri-edo landa-eremua) arabera banatuta

1.5.3 adierazlea. Hondamendien Arriskua Murrizteko 2015-2030 aldirako Sendaiko Esparruarekin bat etorriz, hondamendien arriskuak murrizteko estrategia nazionalak finkatzen eta aplikatzen dituzten herrialdeen kopurua

1.5.4 adierazlea. Hondamendien arriskuak murrizteko tokiko estrategiak finkatzen eta aplikatzen dituzten tokiko gobernuen proportzioa, hondamendien arriskua murrizteko estrategia nazionalekin bat etorriz

1.a.1 adierazlea. Pobrezia murrizten jarduten duten emaile guztien garapenerako babes ofizialeko dirulaguntzen guztizkoa, herrialde hartzailearen nazio-errenta gordinaren ehuneko gisa

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

1.4.2 adierazlea. Biztanle heldu guztietatik lurrak edukitzeko eskubide seguruak dituztenen proportzioa, sexuaren eta edukitza-motaren banatuta; kontuan hartuko dira a) xede horretarako legez onartutako dokumentazioa dutenak eta b) eskubide horiek segurutzat jotzen dituztenak

1.b.1 adierazlea. Pobreen aldeko gastu sozial publikoa

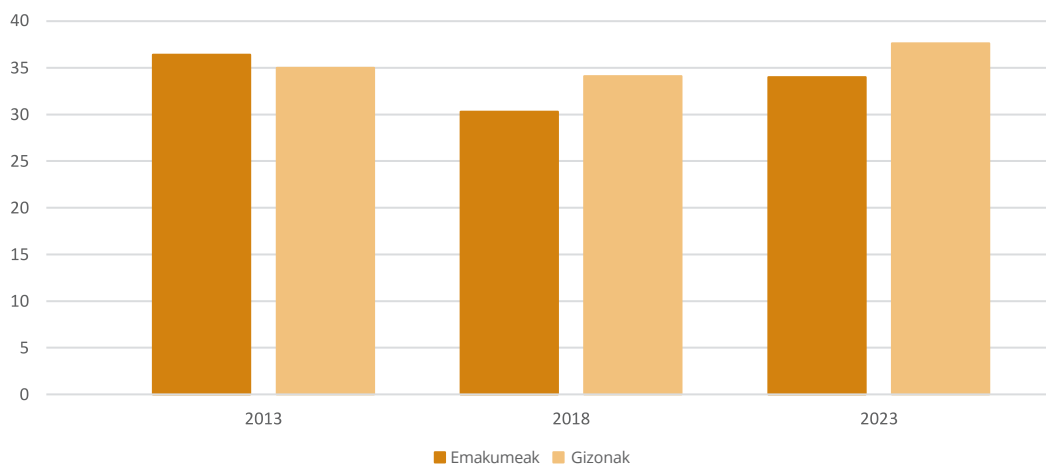

2. HELBURUA: Gosea amaitzea, elikagai-segurtasuna eta elikadura hobea lortzea, eta nekazaritza jasangarria bultzatzea

2.2 jomuga. 2030. urterako, malnutrizioaren modu guztiekin amaitzea, eta, beranduenez 2025ean, nazioartean hazkundearen atzerapenaren eta 5 urtetik beherako umeen ahultasunaren gainean hitzartutako erronkak lortzea, eta nerabeen, haurdun daudenen eta bular-emaile diren emakumeen eta adineko pertsonen nutrizio-beharrei erantzutea

2.2.2 adierazlea. Malnutrizioaren prebalentzia 5 urtetik beherako umeen artean (adin bakoitzeko pisuan, desbideratze tipikoa gutxienez OMEren hazkunde-patroien erdiko balioa baino 2 puntu handiagoa edo txikiagoa denean), motaren arabera (ahultasuna eta gehiegizko pisua) banatuta

Obesitatea, gehiegizko pisua edo pisu eskasa duten 2-17 urteko adingabeen proportzioa

Obesitate-tasa helduen artean	14,00	%
-------------------------------	-------	---

2.3 jomuga. 2030. urterako, nekazaritza-ustiapena eta eskala txikian elikagai-ekoizle diren diru-sarrerak bikoiztea (bereziki, emakume, herri indigena, familiako nekazari, abeltzain eta arrantzaleenak), besteak beste, lurretara sarbide segurua eta bidezkoa edukiz, bai eta beste ekoizpen-baliabide eta input batzuetara eta ezagutza, finantza-zerbitzu, merkatu eta balio erantsia eta nekazaritzakoak ez diren enpleguak sortzeko aukeretara ere

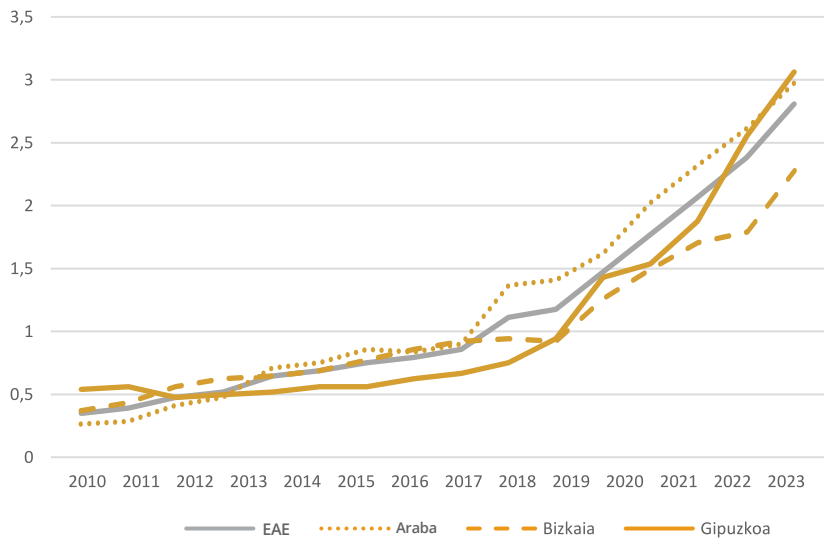
2.3.1 adierazlea. Ekoizpen-bolumena lan-unitateko, ustiapenaren tamainaren eta motaren (nekazaritza/abeltzaina/basogintza) arabera banatuta

Nekazaritzaren, abeltzaintzaren eta arrantzaren balio erantsi gordina (BEG), sektore guztien BEGarekiko	0,9	%
---	-----	---

2.4 jomuga. 2030. urterako, elikagaien ekoizpen-sistemen jasangarritasuna ziurtatzea eta produktibitatea eta ekoizpena areagotzen duten, ekosistemei eusten laguntzen duten, klima-aldaketara, muturreko fenomeno meteorologikoetara, lehorte, uholde eta beste hondamendi batzuetara egokitze gaitasuna indartzen duten eta lurra eta lurzorua kalitatea pixkanaka hobetzen duten nekazaritza-praktika indartsuak aplikatzea

2.4.1 adierazlea. Nekazaritza emankor eta jasangarria lantzen duten laborantza-lurren azaleraren proportzioa

Nekazaritza emankor eta jasagarria lantzen duten laborantza-lurren azaleraren proportzioa

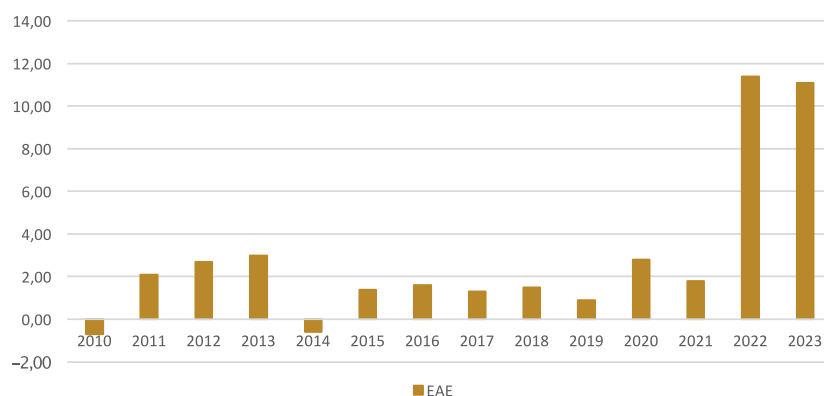

Nekazaritzako ustiategi ekologikoen proportzioa	10,33	%
Abeltzaintzako ustiategi ekologikoen proportzioa	1,77	%
Nekazaritzaren eta abeltzaintzaren amoniako-isuriak	3,98	T (milakotan)
Nekazaritzaren eta abeltzaintzaren amoniako-isuriak hektareako	17,96	Kg
Nekazaritzaren amoniako-isuriak	2,98	T (milakotan)
Amoniako-isuriak nekazaritzako hektareako	35,03	Kg
Abeltzaintzaren amoniako-isuriak	1,00	T (milakotan)
Amoniako-isuriak abeltzaintzako hektareako	7,34	Kg

2.c jomuga. Elikadurako oinarriko produktuen eta eratorrien merkatuak ondo dabiltzala ziurtatzeko neurriak hartzea, eta merkatuei buruzko informaziorako sarbide egokia bideratzea, baita elikaduren erreserben gainean ere, elikagaien prezioen muturreko lurrunkortasuna mugatzen laguntzeko

2.c.1 adierazlea. Elikagaien prezioetako anomalien adierazlea

Elikagaien prezioen indizearen urte arteko aldakuntza-tasa

 Elikagaien prezioen indizea	123,72 Indizea
 Ogiaren eta zerealen prezioen indizea s	126,40 Indizea

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

2.1.1 adierazlea. Azpielikaduraren prebalentzia

2.1.2 adierazlea. Elikaduran segurtasun falta moderatu edo larria duten biztanleen prebalentzia, elikadura-segurtasunaren esperientzia-eskalaren arabera

2.2.1 adierazlea. Hazkundearen atzerapenaren prebalentzia 5 urtetik beherako umeen artean (adin bakoitzeko altueran, desbideratze tipikoa gutxienez OME Osasunaren Mundu Erakundeak finkatutako haurren hazkunde-patroien erdiko balioa baino 2 puntu txikiagoa denean)

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

2.2.3 adierazlea. Anemiaren prebalentzia 15 eta 49 urte bitarteko emakumeen artean, haurdunaldien arabera banatuta (ehunekoa)

2.3.2 adierazlea. Eskala txikian elikagai-ekoizle direnen diru-sarreraren batezbestekoa, sexuaren eta herri indigenaren arabera banatuta

2.5.1 adierazlea. Epe ertain eta luzerako kontserbazio-instalazioetan kontserbatutako a) landare-baliabide genetikoen kopurua eta b) elikadurarako eta nekazaritzarako animalien kopurua

2.5.2 adierazlea. Galtzeko bidean dauden tokiko arraza eta barietateen proportzioa

2.a.1 adierazlea. Gastu publikoko nekazaritza bideratzeko indizea

2.a.2 adierazlea. Nekazaritza-sektorerako bideratutako baliabide-korronte ofizialen guztizkoa (garapenerako babes ofiziala gehi beste korronte ofizial batzuk)

2.b.1 adierazlea. Nekazaritzako eta abeltzaintzako produktuen esportazioari laguntzak

3. HELBURUA: Guztiontzat eta adin guztietan bizimodu osasungarria bermatzea eta ongizatea sustatzea

3.1 jomuga. 2030. urterako, munduko amen heriotza-tasa murriztea, bizirik jaiotako 100.000 umeko hiltzen diren amak 70 baino gutxiago izan daitezen

3.1.1 adierazlea. Heriotza-tasa, amena

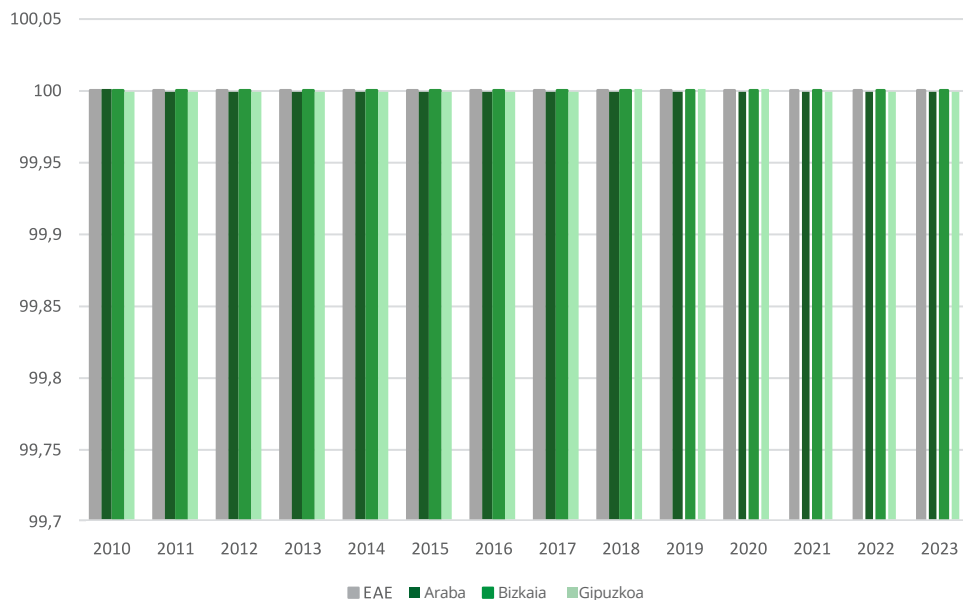
Tasa de mortalidad materna

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EAE	1	0	0	0	0	0	2	0	1	1	1	0	1	1
Araba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bizkaia	1	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	0	0	1
Gipuzkoa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0

3.1.2 adierazlea. Osasun-langile espezializatuak artatutako erditzeen proportzioa

Amen heriotza-tasa. Kasu guztiak

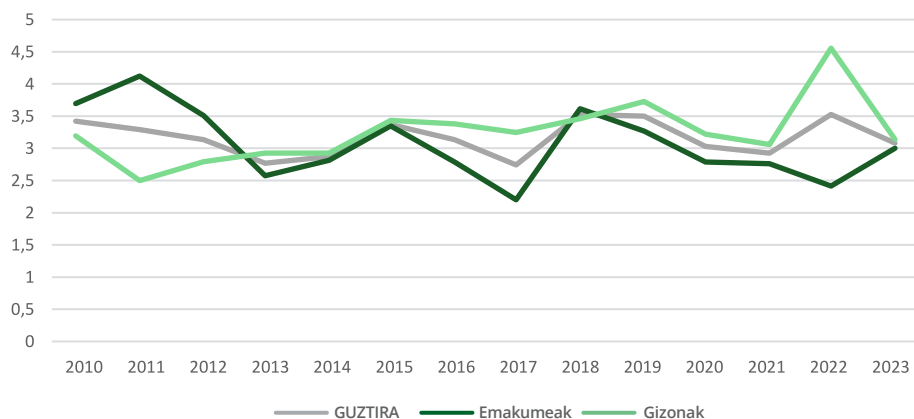

3.2 jomuga. 2030. urterako, jaioberrien eta 5 urtetik beherako umeen heriotza saihegarrii amaiera ematea; horrela, herrialde guztiek jaioberrien heriotza-tasa gutxienez bizirik jaiotako 1.000 bakoitzeko 12ra jaisteko eta 5 urtetik beherako haurren heriotza-tasa gutxienez 1.000 bakoitzeko 25era jaisteko ahalegina egin dezaten lortzea.

3.2.1 adierazlea. Heriotza-tasa, 5 urtetik beherako umeena

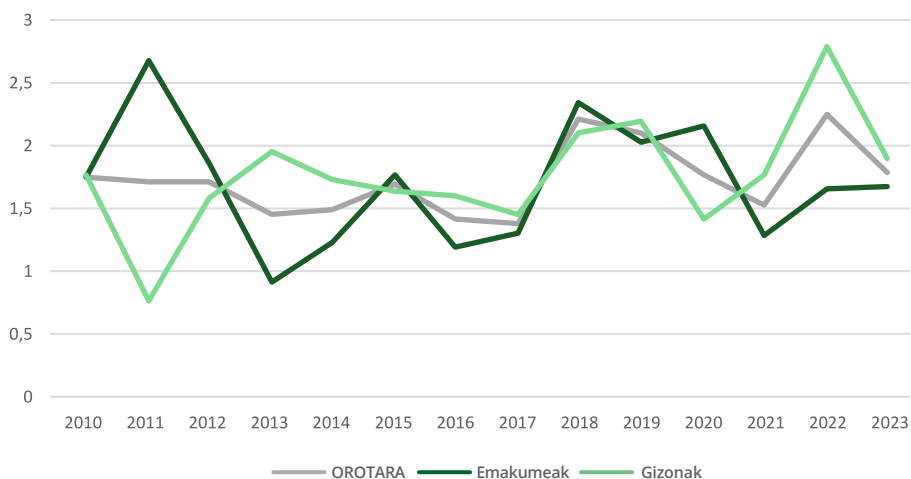
5 urtetik beherako heriotza-tasa. Per 100.000 biztanle

3.2.2 adierazlea. Heriotza-tasa, jaioberriena

Jaioberrien heriotza-tasa. Per 100.000 biztanle

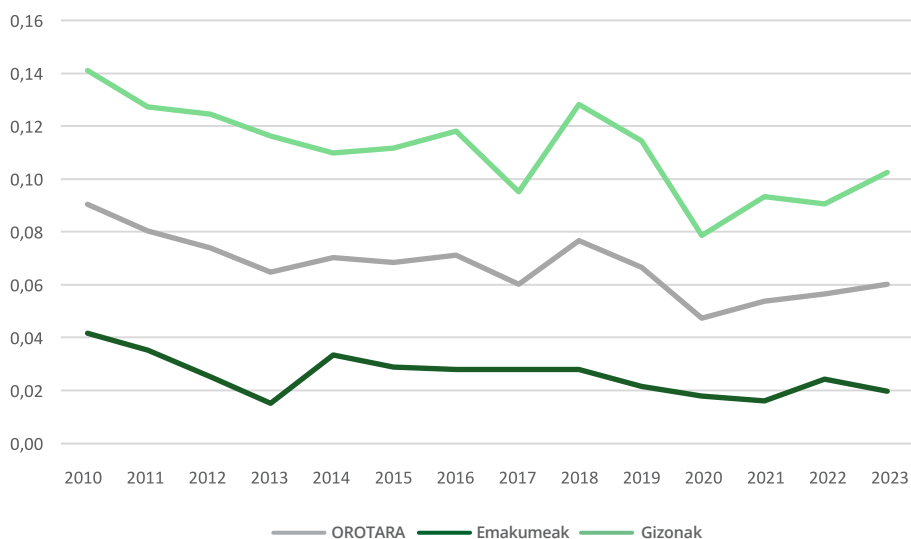

3.3 jomuga. 2030. urterako, HIESaren, tuberkulosiaren eta malariaren izurriekin eta aintzat hartu ez diren beste gaixotasun tropikal batzuekin amaitzea eta hepatitisari, uraren bidez transmititutako gaixotasunei eta transmiti daitezkeen beste gaixotasun batzuei aurre egitea

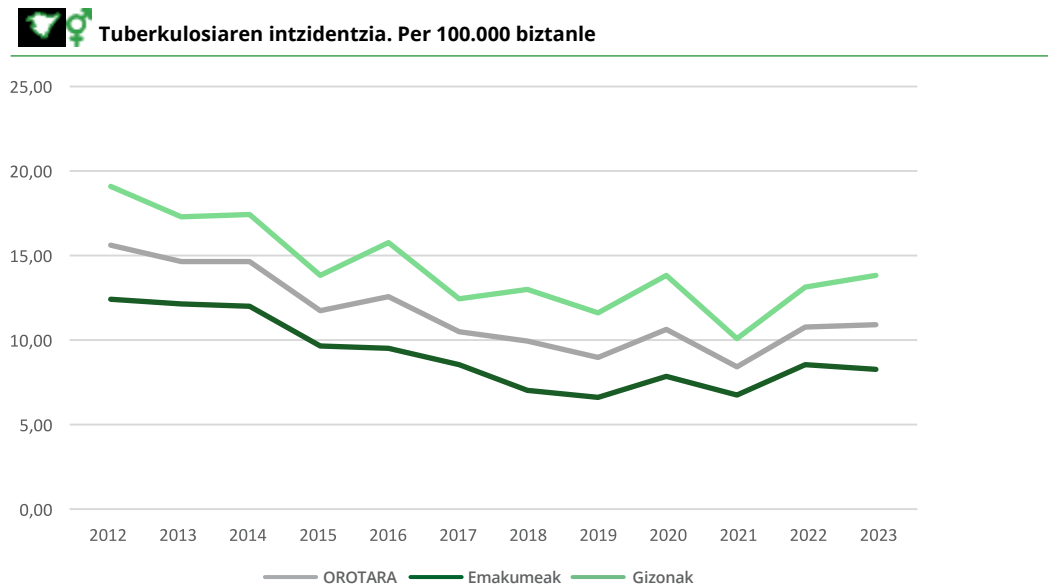
3.3.1 adierazlea. GIBaren infekzio berrien kopurua GIBik ez duten 1.000 biztanleko, sexuaren, adinaren eta gizatalde giltzarrien arabera banatuta

GIBaren diagnostiko berrien intzidentzia. Per 1.000 biztanle

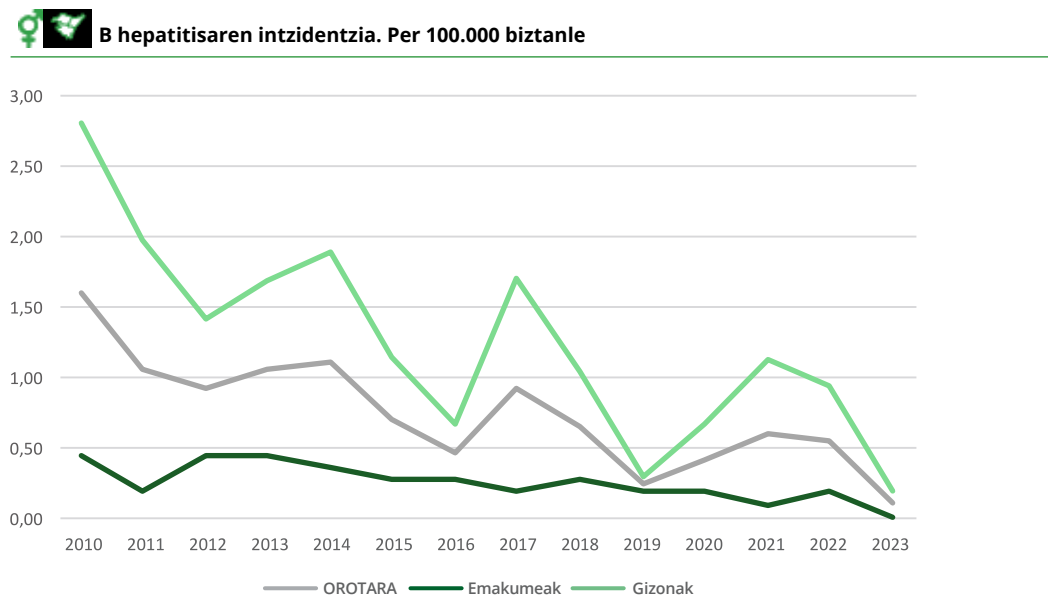
3.3.2 adierazlea. Tuberkulosiaren intzidentzia 100.000 biztanleko

3.3.3 adierazlea. Malariaren intzidentzia 1.000 biztanleko

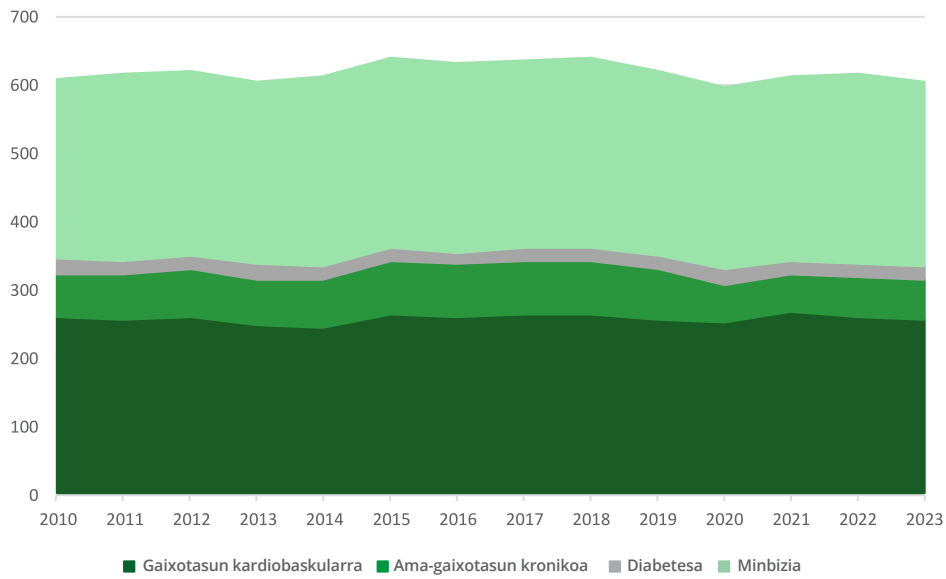
3.3.4 adierazlea. B hepatitisaren intzidentzia 100.000 biztanleko

3.4 jomuga. 2030. urterako, heren batera murriztea transmititu ezin diren gaixotasunen ondoriozko heriotza-tasa goiztiarra, prebentzioaren eta tratamenduaren bidez, eta osasun mentala eta ongizatea sustatzea

3.4.1 adierazlea. Heriotza-tasa, gaixotasun kardiobaskularrei, minbiziari, diabetesari eta arnas gaixotasun kronikoei egotzen zaiena

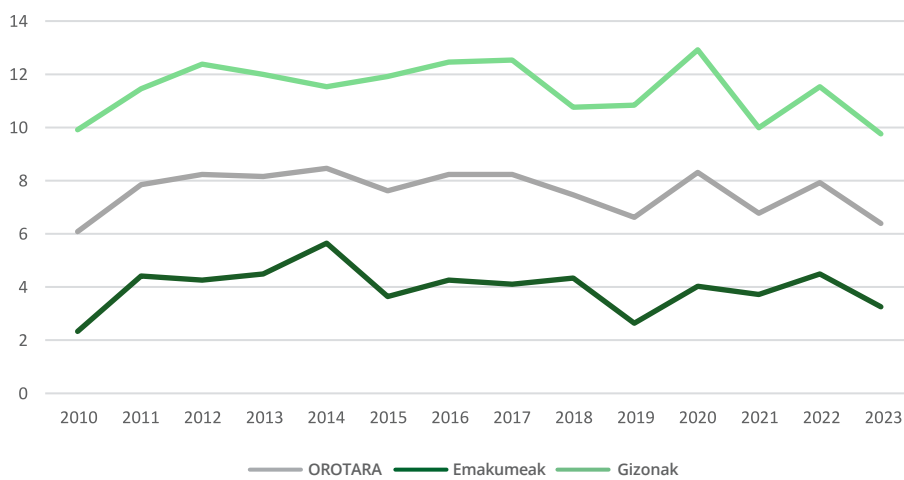
Gaixotasunei egotzitako heriotza-tasa. Per 100.000 biztanle

Bularreko minbiziaren populazio-baheketak estalitako biztanleriaren proportzioa	73,2	%
Kolon eta ondesteko minbiziaren populazio-baheketak estalitako biztanleriaren proportzioa	70,5	%
Bizi-itxaropena jaiotzean	83,98	Urteak
Giza garapenaren indizea	0,936	Indizea
Galdutako bizitza-urte potentzialak	24,86	Urteak

3.4.2 adierazlea. Heriotza-tasa, suizidioaren ondoriozkoa

Suizidioagatiko heriotza-tasa. Per 100.000 biztanle

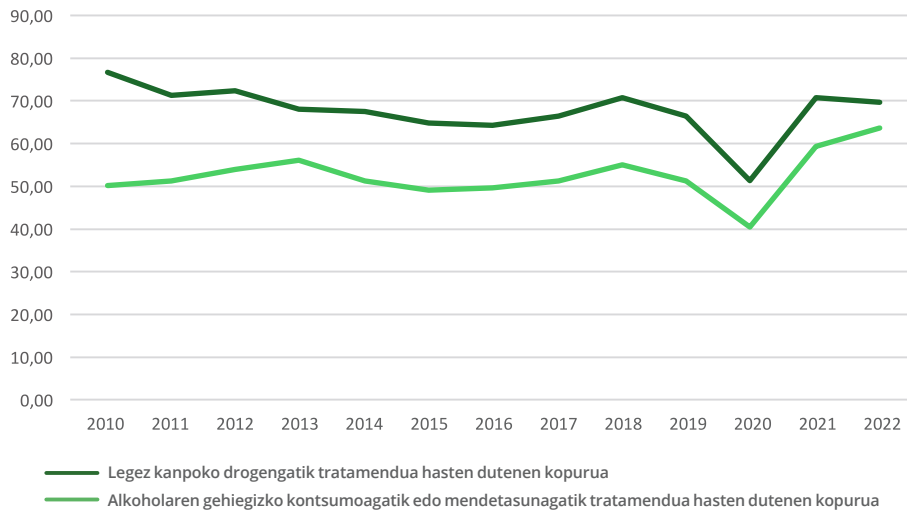

3.5 jomuga. Mendekotasuna sortzen duten substantzien prebentzioa eta tratamendua indartzea, estupefazianteen erabilera desegokia eta alkoholaren kontsumo kaltegarria barne

3.5.1 adierazlea. Mendekotasuna sortzen duten substantzien abusuak eragindako nahasmenduentsako tratamenduen (farmakologikoak, psikosozialak eta errehabilitazio- eta postratamendu-zerbitzuak) estaldura

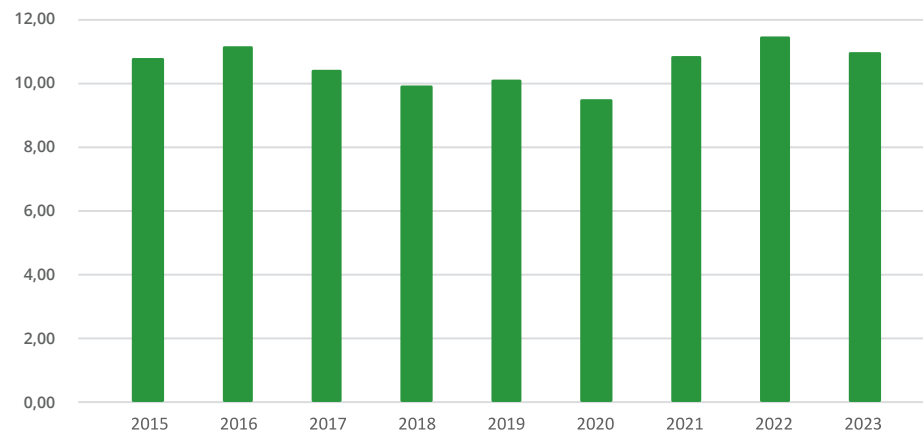
Tratamendua hasten dutenen kopurua, 100.000 biztanleko

3.5.2 adierazlea. Per capita alkohol-kontsumoa (15 urtetik gora) urte zibil bakoitzeko, alkohol puruaren litrotan

Per capita alkohol-kontsumoa (15 urte edo gehiagoko biztanleak) urte bakoitzeko, alkohol puruaren litrotan

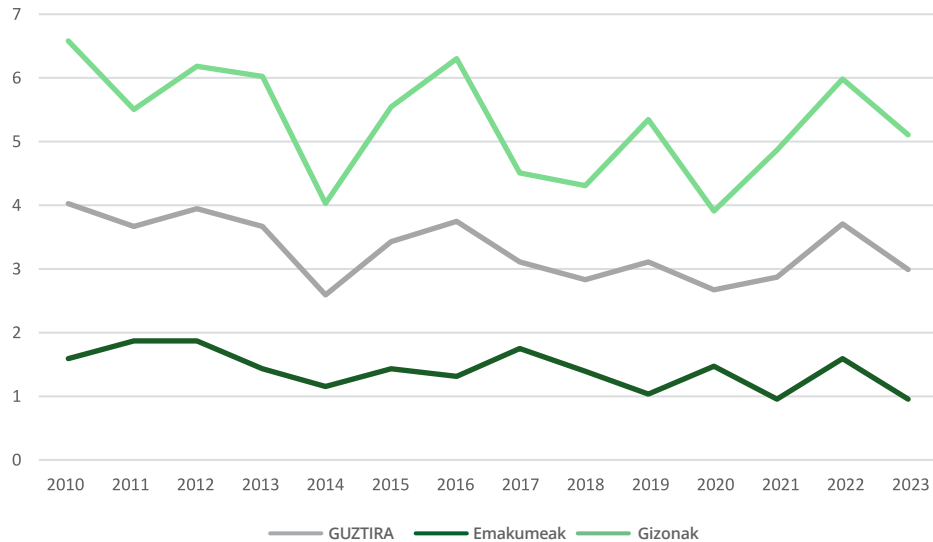

3.6 jomuga. 2030. urterako, erdira murriztea munduan trafiko-istripuen ondorioz eragindako heriotza- eta lesio-kopurua

3.6.1 adierazlea. Heriotza-tasa, trafiko istripuetan izandako lesioen ondoriozkoa

Trafiko-istripuek eragindako lesioen ondoriozko heriotza-tasa, 100.000 biztanleko

3.7 jomuga. 2030. urterako, sexu- eta ugalketa-osasuneko zerbitzuetarako sarbidea bermatzea, familia-plangintzakoak, informaziokoak eta hezkuntzakoak barne, eta ugalketa-osasuna sartzea estrategia eta programa nazionaletan

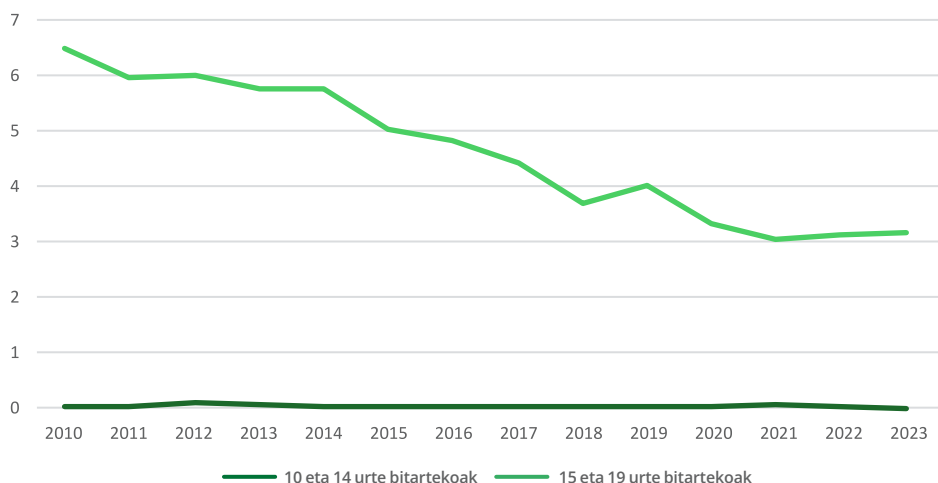
3.7.1 adierazlea. Haurra izateko adinean dauden emakumeen artean (15-49 urte), familia-plangintzako beharrei metodo modernoekin erantzuten dietenen proportzioa

18 eta 49 urte bitarteko emakumeen proportzioa, gizon batekin ezkonduak edo bikotekide maskulinoarekin, familia-plangintzaren premiak metodo modernoekin betetzen dituztenak	76,95	%
---	--------------	----------

3.7.2 adierazlea. Emakume nerabeen ugalkortasuna (10 eta 14 urte artean eta 15 eta 19 urte artean), adin-talde horretako 1.000 emakumeko

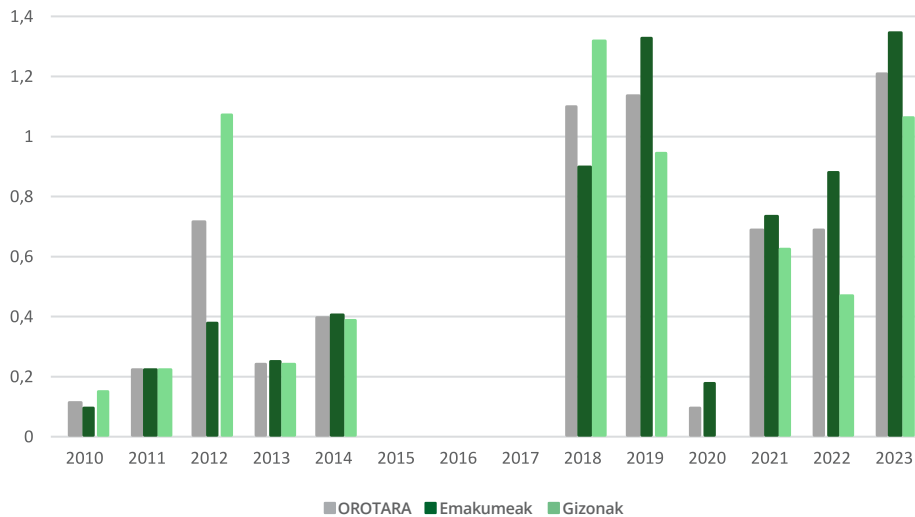
Nerabeen ugalkortasun-tasa, adin-talde horretako 1.000 emakumeko

3.8 jomuga. Osasun-estaldura unibertsala lortzea, bereziki finantza-arriskuen aurkako babesa, kalitatezko funtsezko osasun-zerbitzuetarako sarbidea, eta guztiontzako seguruak, eraginkorrak, eskuragarriak eta kalitatezkoak diren medikamentu eta txertoak eskuratzeko aukera

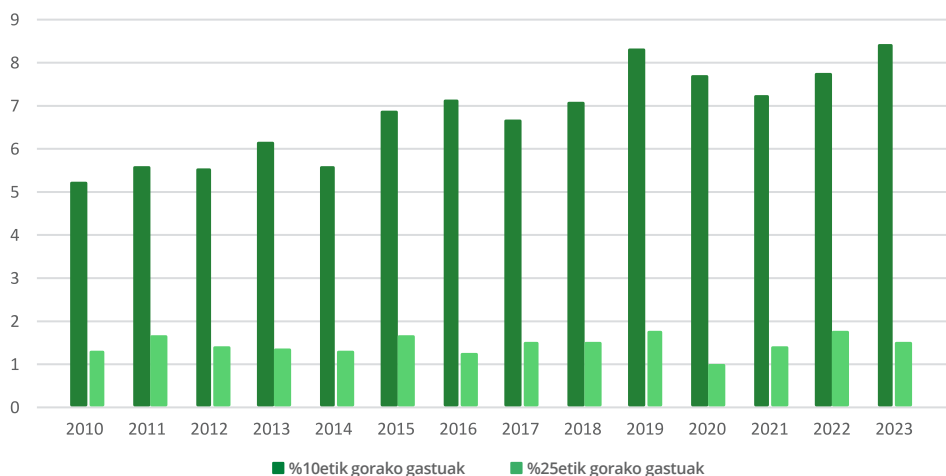
3.8.1 adierazlea. Funtsezko osasun-zerbitzuen estaldura

 Arreta medikoaren premia ase gabe duten 16 urte eta gehiagoko pertsonen proportzioa

3.8.2 adierazlea. Etxebizitzan osasun-gastu handiak dituen biztanleriaren proportzioa, etxebizitzetako gastu eta diru-sarrera guztien ehuneko gisa

 Osasun-gastu handiak (familia-etxearen guztizko gastuaren ehuneko jakin batetik gorakoak) dituzten familia-etxeetan bizi diren pertsonen proportzioa

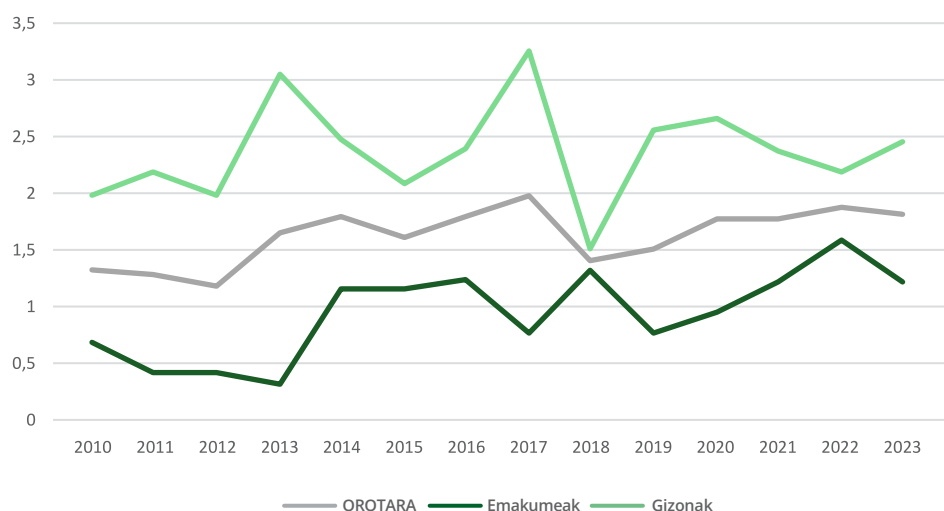

3.9 jomuga. 2030. urterako, nabarmen jaitea produktu kimiko arriskutsuen eta airearen, uraren eta luraren poluzioaren eta kutsaduraren ondorioz eragindako heriotzak eta gaixotasunak

3.9.3 adierazlea. Heriotza-tasa, nahi gabeko intoxikazioei egozten zaiena

Nahi gabeko intoxikazioei egotzitako heriotza-tasa, 10.000 biztanleko

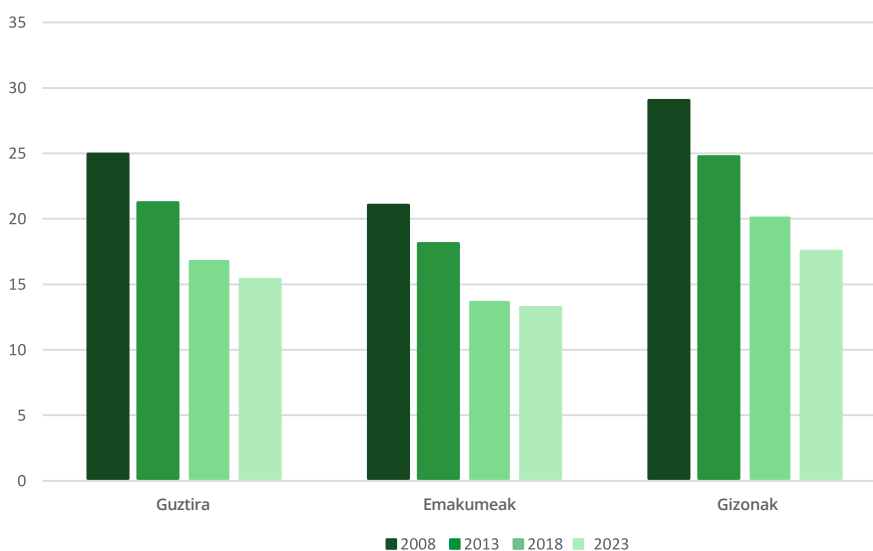

3.a jomuga. Osasunaren Mundu Erakundearen Tabakoaren Kontrolerako Esparru Hitzar-menaren aplikazioa indartzea herrialde guztietan, hala badagokie

3.a.1 adierazlea. Tabako-kontsumoaren prebalentzia 15 urtetik gora (adinka banatuta)

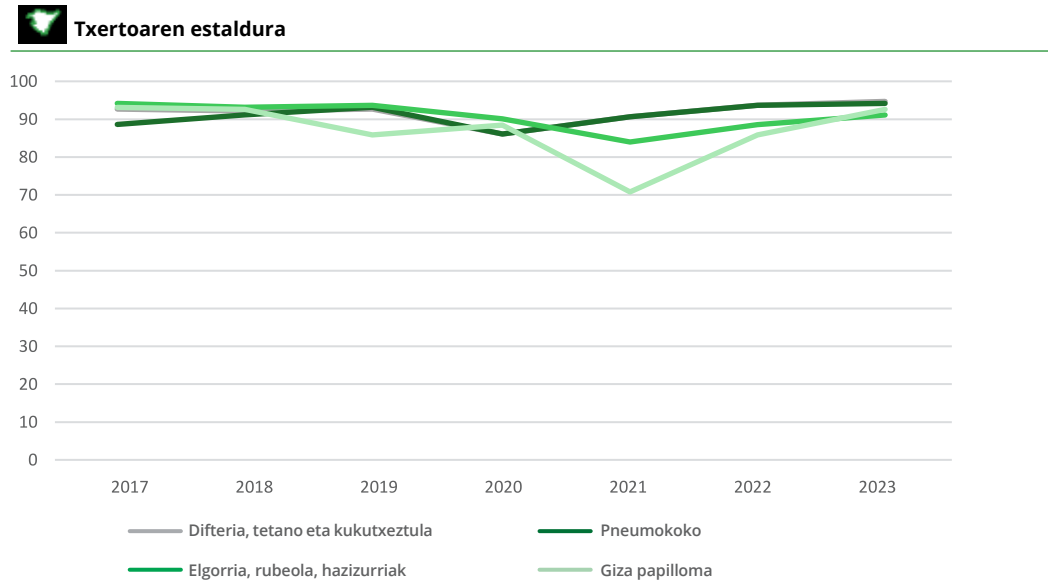

Egunero erretzen duten 15 urte eta gehiagoko pertsonen proportzioa. %

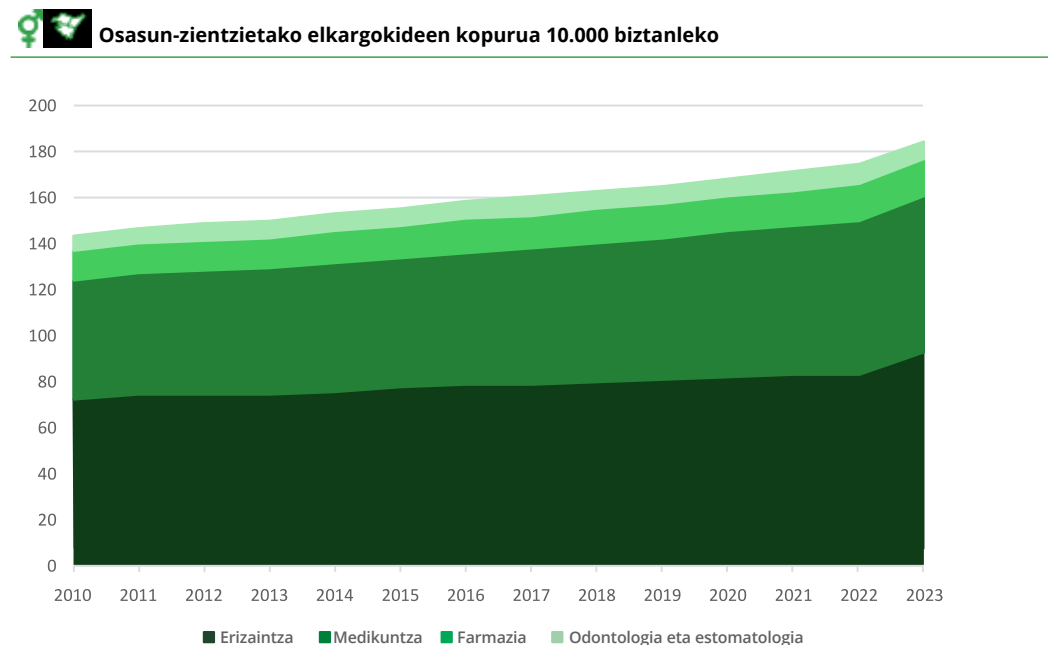
3.b jomuga. Batez ere garapen-bidean dauden herrialdeei eragiten dieten gaixotasun transmitigarrien eta ez-transmitigarrien aurkako txertoak eta medikamentuak ikertzeko eta garatzeko jarduerak bultzatzea eta funtsezko medikamentu eta txerto eskuragarrietara jotzeko bideak erraztea. Hori guztia, Merkataritzarekin eta Osasun Publikoarekin lotutako Jabetza Intelektualeko Eskubideen alderdiei buruzko Hitzarmenari buruzko Adierazpenarekin bat; bertan baieztatzen da garapen-bidean dauden herrialdeek Merkataritzarekin eta Osasun Publikoarekin lotutako Jabetza Intelektualeko Eskubideen alderdiei buruzko Hitzarmenean Osasun publikoa babesteko eta, bereziki, guztiontzako medikamentuak eskuratzeko malgutasunari buruz adierazten diren xedapenak ahalik eta gehien erabiltzeko eskubidea dutela

3.b.1 adierazlea. Programa nazional bakoitzean sartzen diren txerto guztiakin imunitzatutako biztanleriaren proportzioa

3.c jomuga. Nabarmen areagotzea osasunaren finantzaketa eta osasun-langileen kontratazioa, hobekuntza eta gaikuntza, eta horiei eustea garapen-bidean dauden herrialdeetan, bereziki, aurrerapen txikieneko herrialdeetan eta garapen-bidean dauden uharte-estatuetan

3.c.1 adierazlea. Osasun-langileen dentsitatea eta banaketa

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

3.3.5 adierazlea. Aintzat hartu ez diren gaixotasun tropikalen eraginez esku-hartzea behar duten pertsonen kopurua

3.b.3 adierazlea. Osasun-ikerketako sektoreen eta funtsezko osasun-arretaren garapenera bideratutako laguntza ofizialen guztizko garbia

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

3.9.1 adierazlea. Heriotza-tasa, etxebizitzan eta horien inguruko airearen kutsadurari egozten zaiona

3.9.2 adierazlea. Heriotza-tasa, ur osasungaitzari, saneamendu eskasari eta higiene faltari egozten zaiona (ur-, saneamendu- eta higiene-zerbitzu osasungaitzen eraginean egotea; WASH deritzona)

3.b.2 adierazlea. Osasun-ikerketako sektoreen eta funtsezko osasun-arretaren garapenera bideratutako laguntza ofizialen guztizko garbia

3.d.1 adierazlea. Nazioarteko Osasun Araudian (IHR) ezarritako gaitasuna eta osasun-larrialdietarako prestakuntza

3.d.2 adierazlea. Antimikrobianoekiko erresistenteak diren organismo jakin batzuek eragindako odol-uholdearen infekzioen ehunekoa

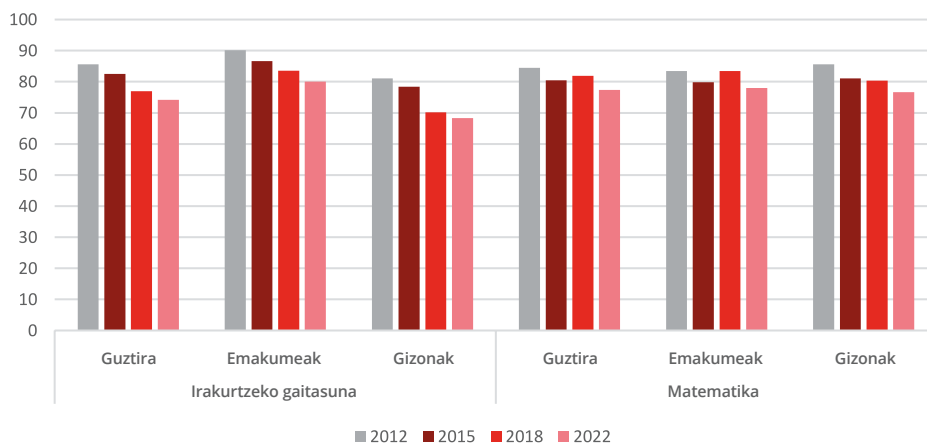
4. HELBURUA: Guztiontzako kalitatezko hezkuntza inklusiboa nahiz bidezkoa bermatzea eta etengabeko ikaskuntzarako aukerak bultzatzea

4.1 jomuga. 2030. urterako, haur guztiek lehen eta bigarren hezkuntzako irakaskuntza amaitzen dutela ziurtatzea; doakoa, bidezkoa eta kalitatezkoa izan behar du, eta ikaskuntza ´-emaitza egokiak eta eraginkorrak ekarri behar ditu

4.1.1 adierazlea. i) Irakurketan eta ii) matematikan gutxieneko gaitasun-maila lortu duten haurren eta nerabeen proportzioa, sexuaren arabera banatuta, honako maila hauetan: a) bigarren eta hirugarren mailetan, b) lehen hezkuntzaren amaieran eta c) behe-mailako bigarren hezkuntzaren amaieran

Gaitasunaren 2. maila gutxienez lortu duten 15 urteko pertsonen proportzioa

10-14 urteko biztanleen analfabetismo-tasa

0,00 %

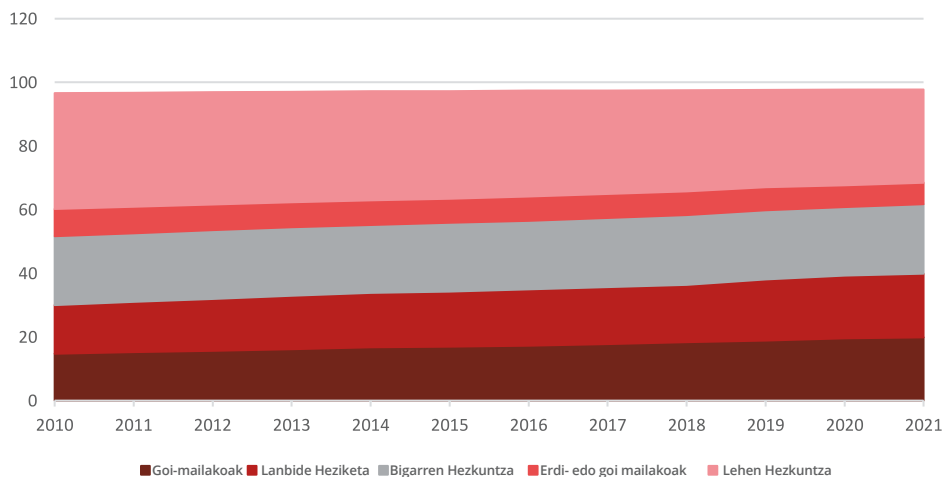
10 urte edo gehiagoko biztanleriaren analfabetismo-tasa

0,30 %

4.1.2 adierazlea. Ikasketak amaitzearen indizea (lehen hezkuntza, bigarren hezkuntzako lehen zikloa eta bigarren hezkuntzako bigarren zikloa)

Ikasketak dituzten 10 urte eta gehiagoko biztanleen proportzioa

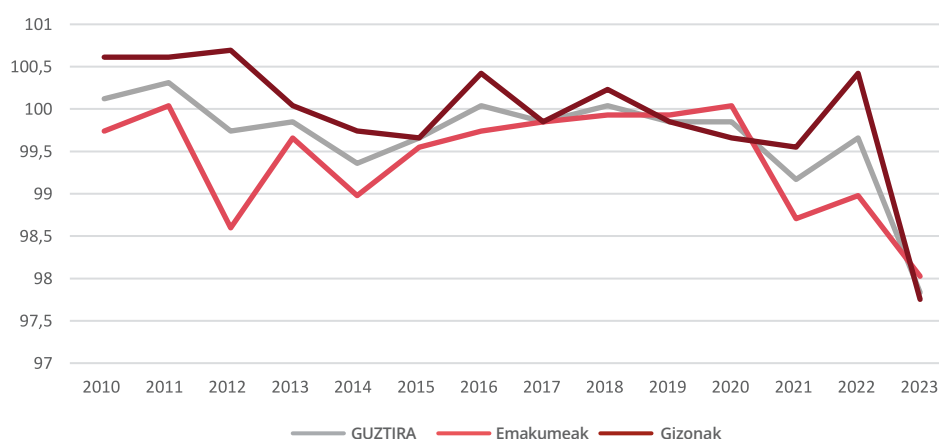

 Gutxienez bigarren hezkuntzako lehen etapa amaitu duten 18 eta 20 urte bitarteko pertsonen proportzioa	94,90	%
 Gutxienez bigarren hezkuntzako bigarren etapa amaitu duten 20 eta 22 urte bitarteko pertsonen proportzioa	84,70	%
 18-24 urte bitarteko biztanleen eskola-uzte goiztiarraren tasa	8,80	%

4.2 jomuga. 2030. urterako, haur guztiak lehen haurtzaroan eta eskolaurreko hezkuntzan arretarako eta garapenerako kalitatezko zerbitzuak eskura ditzaketela ziurtatzea, lehen hezkuntzarako prest egon daitezen

4.2.2 adierazlea. Ikaskuntza antolatuan (lehen hezkuntzan hasteko adin ofiziala baino urtebete lehenago) dagoen parte-hartzearen tasa, sexuaren arabera banatuta

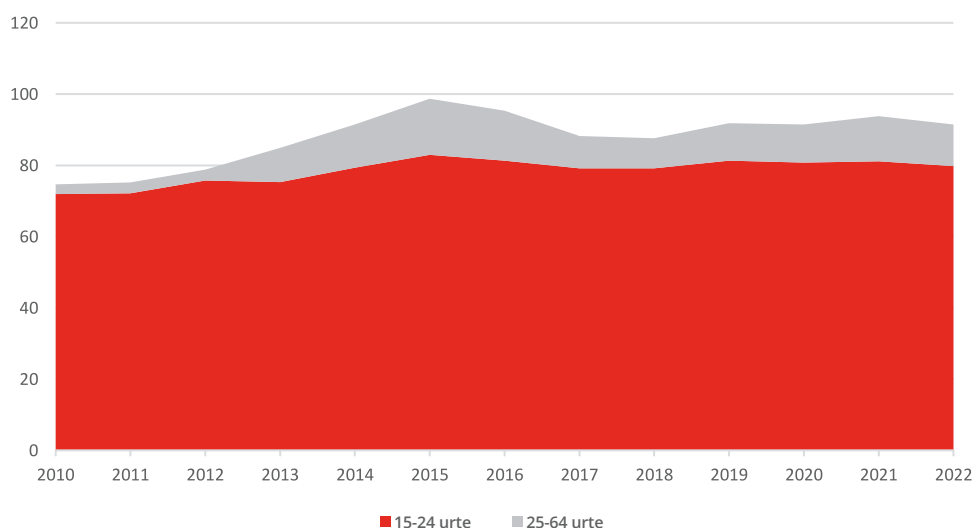
 Eskolatzeko tasa garbia 5 urterekin

4.3 jomuga. 2030. urterako, gizon eta emakume guztiak kalitatezko prestakuntza tekniko, profesional eta goi-mailakoa eskuratzeko berdintasunezko sarbidea dutela ziurtatzea, unibertsitate-irakaskuntzakoa barne

4.3.1 adierazlea. Gazteek eta helduek prestakuntza akademikoan zein ez-akademikoan azken 12 hilabeteetan izan duten parte-hartzearen tasa, sexuaren arabera banatuta

 Azken lau asteetan ikasketak edo prestakuntza egin dituzten pertsonen proportzioa

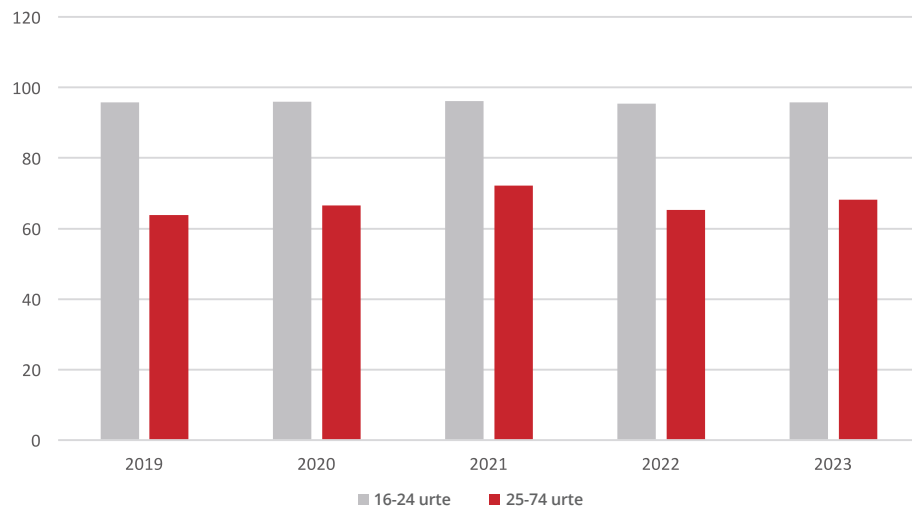

 Azken 12 hilabeteetan hezkuntza-jarduerak egin dituzten 18-64 urteko pertsonen proportzioa	52,93	%
 Azken lau asteetan ikasketak edo prestakuntza egin dituzten 15-64 urteko pertsonen proportzioa	24,1	%
 Giza garapenaren indizea	0,936	Indizea
 Hirugarren mailako ikasketak amaitu dituzten 30-34 urteko pertsonen proportzioa	48,78	%

4.4 jomuga. 2030. urterako, nabarmen areagotzea enplegua eta lan duina eskuratzeko eta ekintzailetzarako beharrezko gaitasunak, batez ere teknikoak eta lanbidekoak, dituzten gazte eta helduen kopurua

4.4.1 adierazlea. Informazio- eta komunikazio-teknologietan (IKT) gaitasunak dituzten gazte eta helduen proportzioa, duten gaitasun motaren arabera banatuta

 Azken 12 hilabeteetan trebetasun informatikoren bat erabili duten pertsonen proportzioa

 Azken 12 hilabeteetan trebetasun informatikoren bat erabili duten 16-74 urteko pertsonen proportzioa	69,84	%
--	-------	---

4.5 jomuga. 2030. urterako, genero-desberdintasunak ezabatzea hezkuntzan, eta berdintasunean oinarritzen den sarbidea ematea irakaskuntzako maila guztietan eta lanbide-prestakuntzan pertsona ahulenei, desgaitasunen bat duten pertsonen, herri indigenei eta ahultasun-egoeran dauden haurrei barne

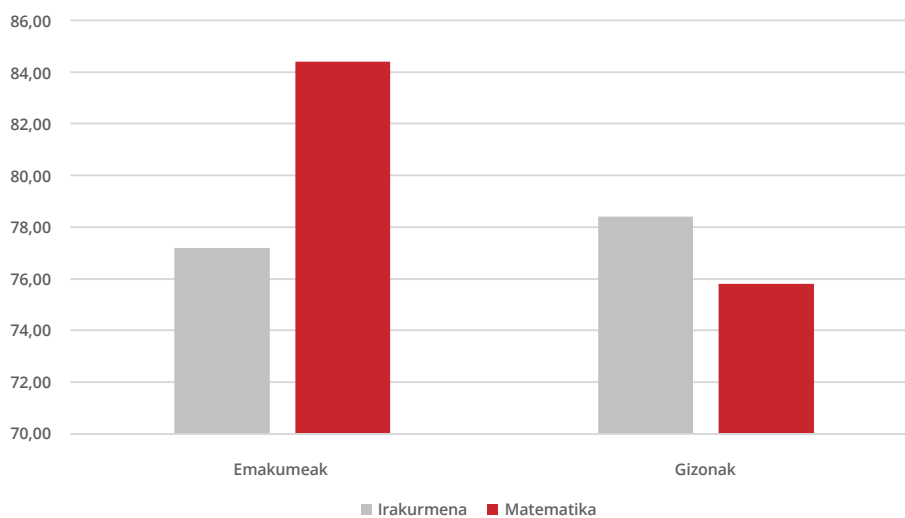
4.5.1 adierazlea. Zerrenda honetan xehatu daitezkeen hezkuntza-adierazle guztietarako parekidetasun-indizeak (gizon-emakumeen artean, landa- eta hiri-eremuen artean, aberastasun handiagoko eta txikiagoko kintilen artean, eta hainbat taldetan, hala nola desgaitasunen bat dutenetan, herri indigenetan eta gaztzen ondorioak jasan dituztenetan; datuak eskuratu ahala)

	Azken 12 hilabeteetan hezkuntza-jarduerak egin dituzten 18-64 urteko biztanleen artean, emakumeen eta gizonen arteko parekotasun-indizea	1,07	Indizea
	Azken 12 hilabeteetan hezkuntza-jarduerak egin dituzten 18-64 urteko biztanleen artean, diru-sarrera txikiak eta altuenak dituzten familia-etxeetan bizi diren pertsonen arteko parekotasun-indizea	0,60	Indizea
	Azken 12 hilabeteetan hezkuntza-jarduerak egin dituzten 18-64 urteko biztanleen artean, osasun-arazoengatik mugak dituzten edo ez dituzten pertsonen arteko parekotasun-indizea	0,68	Indizea
	Azken lau asteetan ikasketak edo prestakuntza egin dituzten 15-64 urteko biztanleen artean, emakumeen eta gizonen arteko parekotasun-indizea	1,11	Indizea
	Azken lau asteetan ikasketak edo prestakuntza egin dituzten 15-64 urteko biztanleen parekotasun-indizea 10.000 biztanle edo gutxiagoko udalerrietan bizi diren pertsonen eta 10.000 biztanletik gorako udalerrien bizi direnen artean	1,01	Indizea

4.6 jomuga 2030. urterako, gazte guztiak eta helduen proportzio handi bat, bai gizonak bai emakumeak, alfabetatuta daudela eta aritmetikako oinarrizko ezagutzak dituztela ziurtatzea

4.6.1 adierazlea a) Alfabetizazioan eta b) aritmetikan gutxieneko gaitasun funtzionala lortu duen adin-talde jakin bateko biztanleriaren proportzioa, sexuaren arabera banatuta

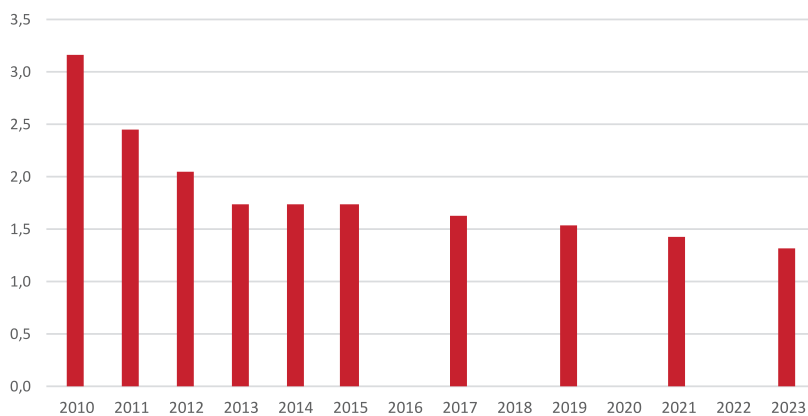
 Gaitasunen eskalan gutxienez 2. maila lortu duten 16-65 urteko pertsonen proportzioa. 2023 urtea

4.a jomuga. Haurren eta desgaitasunen bat duten pertsonen beharrak eta genero-desberdintasunak kontuan hartzen dituzten eta ikaskuntza-ingurune seguruak, indarkeria gabeak, inklusiboak eta guztiontzako eraginkorrak eskaintzen dituzten hezkuntzako instalazioak eraikitzea eta egokitzea

4.a.1 adierazlea. Oinarrizko zerbitzuak eskaintzen dituzten ikastetxeen proportzioa, zerbitzu-moten arabera banatuta

Unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetan irakaskuntza- eta ikaskuntza-zereginetara bideratutako ordenagailu bakoitzeko batez besteko ikasle kopurua

 Elektrizitatea duten unibertsitateaz kanpoko ikastetxeen proportzioa	100,00	%
 Interneterako konexioa duten unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetako ohiko gelen proportzioa	98,10	%
 Edateko ura duten unibertsitateaz kanpoko ikastetxeen proportzioa	100,00	%
 Oinarrizko saneamendu-instalazioak sexuaren arabera bereizita dituzten unibertsitateaz kanpoko ikastetxeen proportzioa	100,00	%
 Eskuak garbitzeko oinarrizko instalazioak dituzten unibertsitateaz kanpoko ikastetxeen proportzioa	100,00	%

4.c.1 jomuga. 2030. urterako, nabarmen areagotzea goi-prestakuntza duten irakasleen eskaintza, bai eta garapen-bidean dauden herrialdeetan, aurrerapen txikieneko herrialdeetan eta garapen-bidean dauden uharte-estatuatan irakasleen prestakuntzarako nazioarteko lankidetzaren bidez ere

4.c.1 adierazlea. Gutxieneko kalifikazioak dituzten irakasleen proportzioa, hezkuntza-mailaka banatuta

 Eskolaurrean irakasteko gutxieneko kalifikazioak dituzten irakasleen proportzioa	100,00	%
 Lehen hezkuntzan irakasteko gutxieneko kalifikazioak dituzten irakasleen proportzioa	100,00	%
 Behe mailako bigarren hezkuntzan irakasteko gutxieneko kalifikazioak dituzten irakasleen proportzioa	100,00	%
 Goi mailako bigarren hezkuntzan irakasteko gutxieneko kalifikazioak dituzten irakasleen proportzioa	100,00	%

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

4.7.1 adierazlea. I) Munduko herritartasunerako hezkuntzak eta ii) garapen jasangarri-rako hezkuntzak esparru hauetan duten txertatze-maila: a) hezkuntza-politika nazional-ean, b) hezkuntza-planetan, c) irakasleen prestakuntzan eta d) ikasleen ebaluazioan

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

4.2.1 adierazlea. 24 eta 59 hilabete bitarteko haurren artean, osasunean, ikaskuntzan eta ongizate psikosozialean garapen egokia dutenen proportzioa, sexuaren arabera banatuta

4.b.1 adierazlea. Beketara bideratutako garapenerako laguntza ofizialaren bolumena, sektoreen eta ikasketa-moten arabera

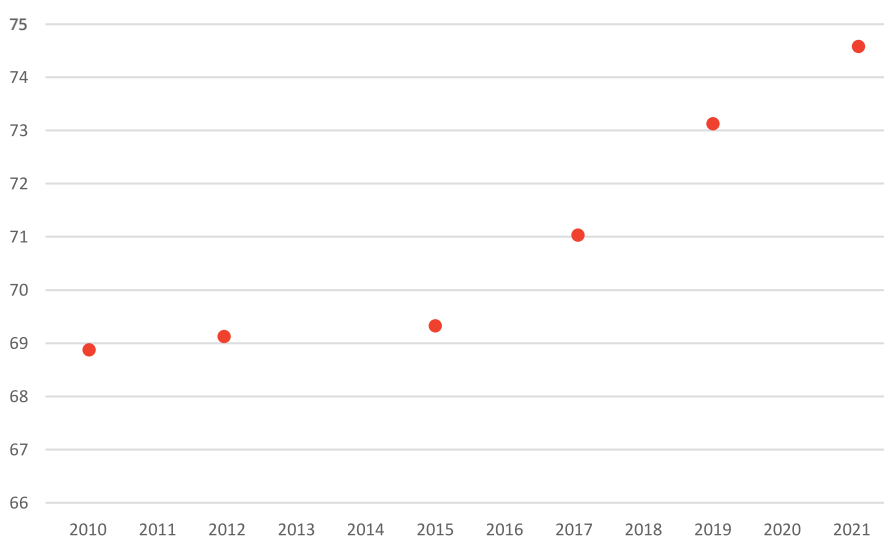
5. HELBURUA: Genero-berdintasuna lortzea eta emakume nahiz neska guztiak ahalduntzea

5.1 jomuga. Mundu guztian emakume eta neskatoen aurkako diskriminazio-modu guztiekin amaitzea

5.1.1 adierazlea. Berdintasuna eta sexuagatiko diskriminaziorik eza sustatzeko, be-
tearazteko eta gainbegiratzeko esparru juridikorik dagoen ala ez zehaztea

Genero berdintasunaren indizea

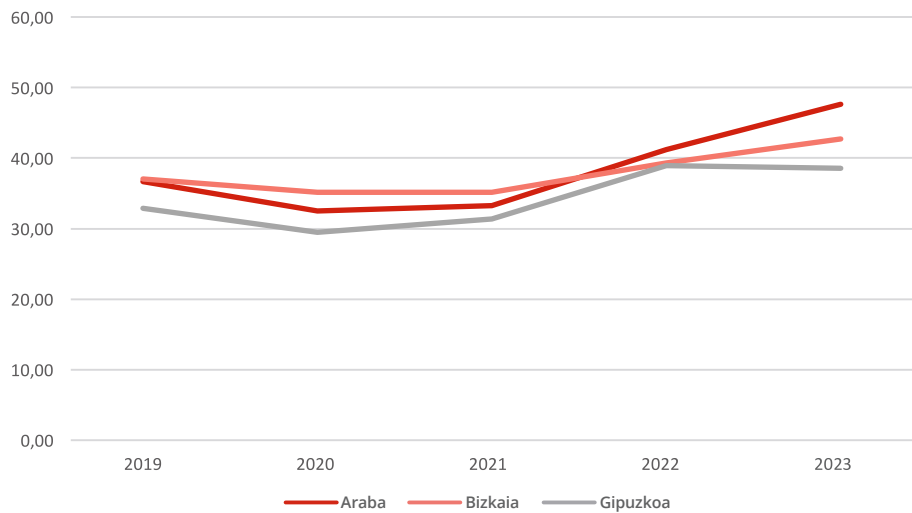

 Genero-berdintasuna sustatzeko, indartzeko eta gainbegiratzeko esparru juridikoak egotea: lege-esparru orokorra eta bizitza publikoa	100,00	%
 Genero-berdintasuna sustatzeko, indartzeko eta gainbegiratzeko esparru juridikoak egotea: emakumearen aurkako indarkeria	100,00	%
 Genero-berdintasuna sustatzeko, indartzeko eta gainbegiratzeko esparru juridikoak egotea: enplegua eta dirulaguntza ekonomikoak	100,00	%
 Genero-berdintasuna sustatzeko, indartzeko eta gainbegiratzeko esparru juridikoak egotea: ezkontza eta familia	81,80	%

5.2 jomuga. Emakume eta neskatu guztien aurkako indarkeria-modu guztiak ezabatzea eremu publiko eta pribatuetan, sexu-saleroketa eta sexu-esplotazioa eta beste esplotazio-mota batzuk barne

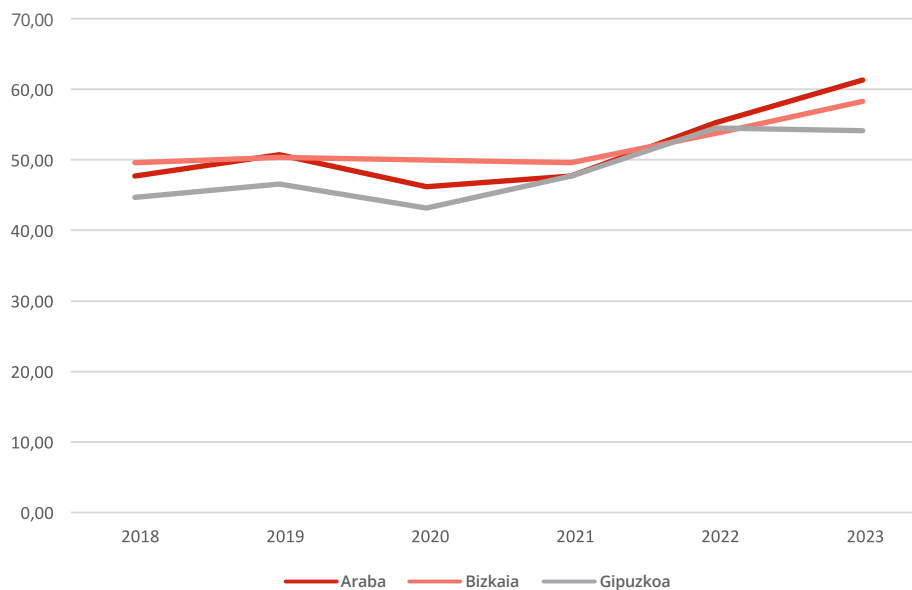
5.2.1 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan egungo bikotekidearen edo bikotekide ohia-
ren indarkeria fisiko, sexual edo psikologikoa pairatu duten 15 urtetik gorako neska-
to eta emakumeen proportzioa, indarkeria-motaren eta adinaren arabera

Emakumeen aurkako biktimizazioen tasa egungo edo aurreko bikotekidearen esku. Per 10.000

5.2.2 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan bikotekidea ez den norbaiten indarkeria sexuala pairatu duten 15 urtetik gorako neskatu eta emakumeen proportzioa, adinaren eta gertalekuaren arabera.

Emakumeen aurkako biktimizazioen tasa

Emakumeen aurkako sexu-indarkeriaren biktimizazioen tasa	5,68 Per 10.000
Emakumeen aurkako familia barruko biktimizazioen tasa	9,79 Per 10.000

5.3 jomuga. Praktika kaltegarri guztiak ezabatzea, besteak beste, haurren ezkontza, goiztiarra eta behartua, eta emakumeen genitalen mutilazioa

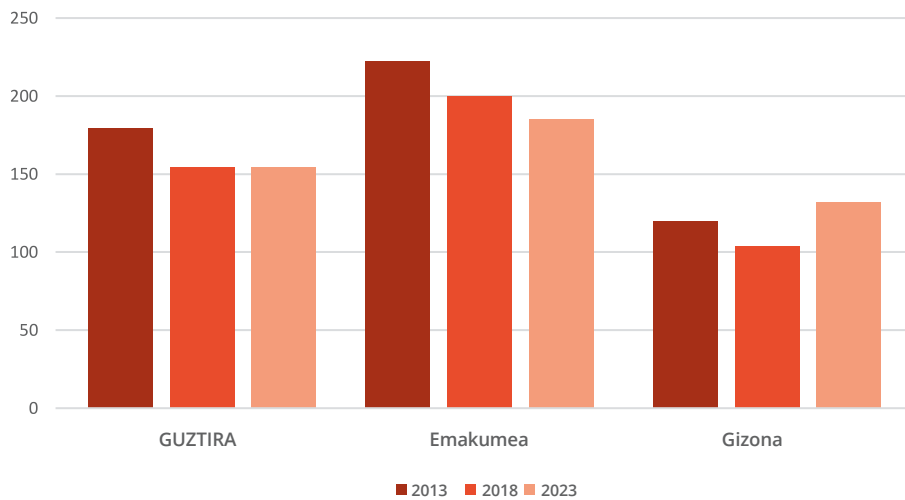
5.3.1 adierazlea. 15 urte bete aurretik eta 18 urte bete aurretik ezkondu zuten edo harreman egonkor bat zuten 20 eta 24 urte bitarteko emakumeen proportzioa

 Gizon batekin ezkondu diren 16 eta 17 urteko emakumeen proportzioa	0,00 %
---	---------------

5.4 jomuga. Ordaindu gabeko zaintzak eta etxeko lana aitortzea eta baloratzea zerbitzu publiko, azpiegitura eta gizarte-babeseko politiken bidez, eta etxean eta familian parte-katutako erantzukizuna sustatuz, herrialde bakoitzean dagokionaren arabera

5.4.1 adierazlea. Ordaindu gabeko etxeko lanetan eta zaintza-lanetan emandako denboraren proportzioa, sexuaren, adinaren eta lekuaren arabera

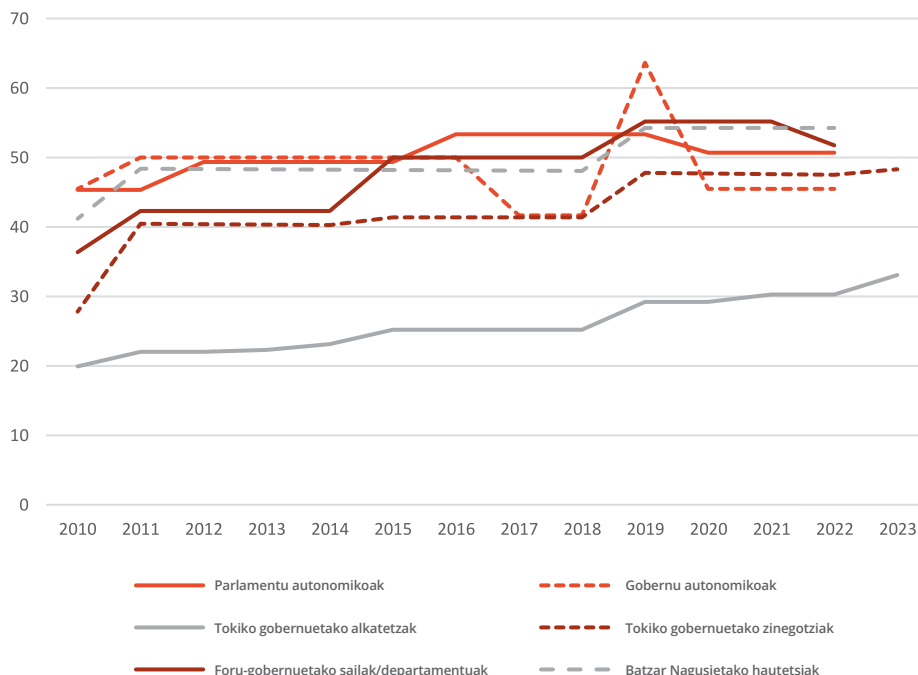
 Batez besteko egun batean etxean eta familian emandako denbora

5.5 jomuga. Emakumeen parte-hartze osoa eta eraginkorra ziurtatzea, baita lidergoko aukera-berdintasuna ere, bizitza politikoko, ekonomikoko eta publikoko maila erabakitzaile guztietan

5.5.1 adierazlea. Emakumeen eskuetan dauden jarlekuen proportzioa, a) parlamentu nazionaletan eta b) tokiko gobernuetan

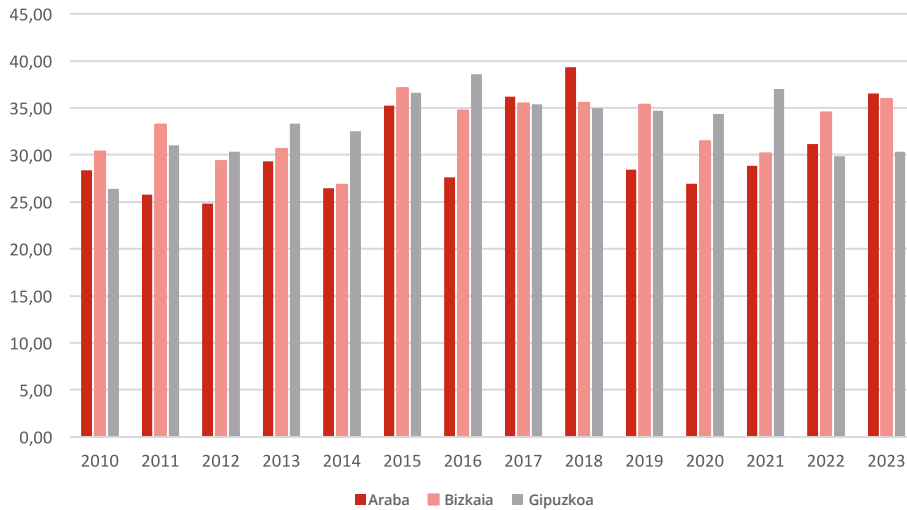
 Zenbait gobernutan karguak betetzen dituzten emakumeen proportzioa

5.5.2 adierazlea. Emakumeen proportzioa zuzendaritza-karguetan

Zuzendaritza-karguetan dauden emakumeen proportzioa

Goi-zuzendaritzako emakumeen proportzioa

29,60 %

Emakumeen proportzioa enpresaburuen artean

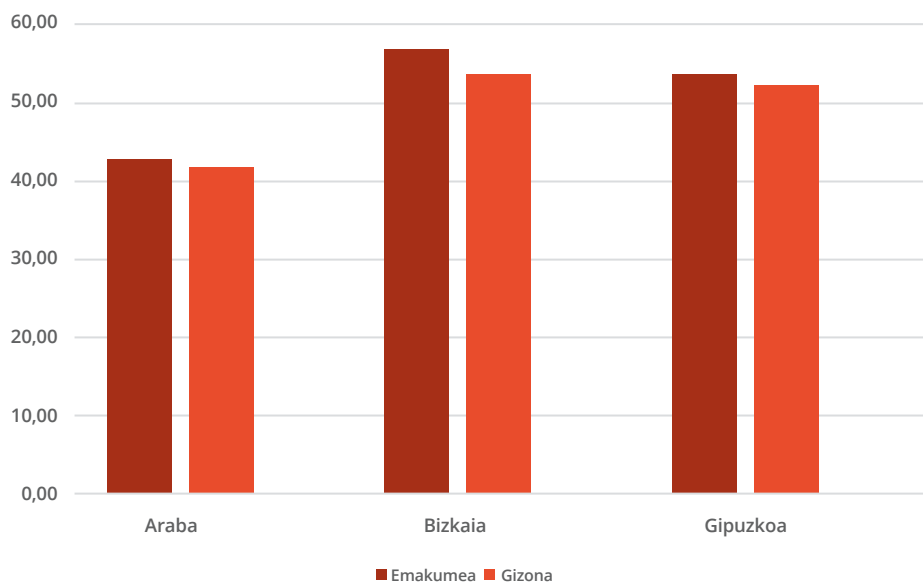
35,20 %

5.a jomuga Emakumeei baliabide ekonomikoetarako eskubide-berdintasuna eta lurraren jabetza eta kontrolerako eta ondasunak, finantza-zerbitzuak, herentzia eta natura-baliabideak eduki ahal izateko eskubide-berdintasuna ematen dieten erreformei ekitia, lege nazionalekin

5.a.1 adierazlea a) Nekazaritza-lurren jabetza-eskubideak edo eskubide seguruak dituzten biztanle nekazari guztien proportzioa, sexuaren arabera banatuta; eta b) nekazaritza-lurren jabeen edo eskubideen titularren artean dauden emakumeen proportzioa, edukitza-motaren

Nekazaritza-ustiategien titularren proportzioa nekazaritzako langile guztiekiko

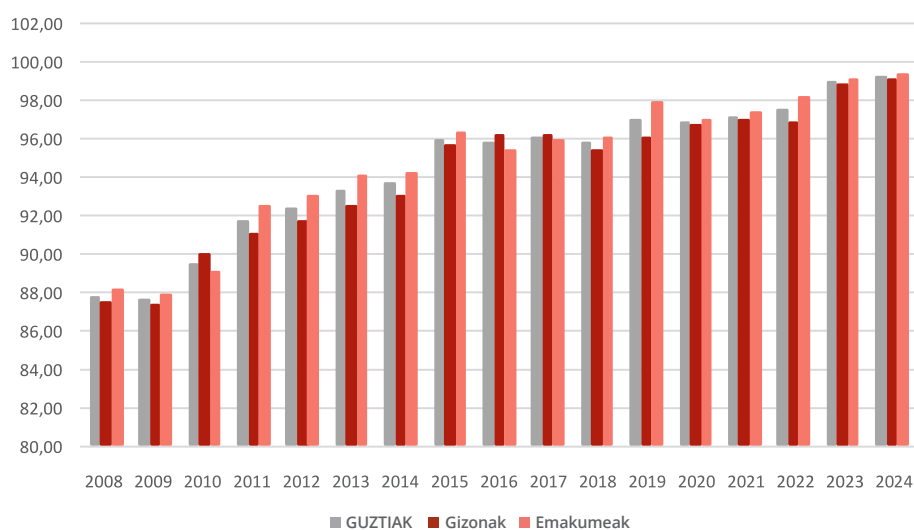

 Nekazaritza-ustiategien titular diren emakumeen proportzioa nekazaritza-ustiategien titular guztiekikoa	38,19	%
 Jabetzako nekazaritza-ustiategien titular diren emakumeen proportzioa jabetzako nekazaritza-ustiategien titular guztiekiko	40,39	%
 Errentamenduan dauden nekazaritza-ustiategien titular diren emakumeen proportzioa errentamenduan dauden nekazaritza-ustiategien titular guztiekiko	29,75	%
5.a.2 adierazlea Ordenamendu juridikoan (ohiturazko zuzenbidea barne) emakumei lurraren jabetzarako eta kontrolerako eskubide-berdintasuna bermatzen dieten herrialdeen proportzioa		
 Esparru juridikoak zenbateraino bermatzen duen emakumeen eta lurren arteko eskubide berdintasuna	6	Indizea

5.b jomuga. Teknologia instrumentalaren erabilera hobetzea, bereziki, informazioaren eta komunikazioen teknologiarena, emakumeen ahalduntzea sustatzeko

5.b.1 adierazlea. Telefono mugikorra duten pertsonen proportzioa, sexuaren arabera banatuta

 Azken hiru hilabeteetan mugikorra erabili duten 16-74 urteko pertsonen proportzioa

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

5.3.2 adierazlea. Emakumeen genitalen mutilazioa jasan duten 15 eta 49 urte bitarteko neskatok eta emakumeen proportzioa, adinaren arabera banatuta

5.6.2 adierazlea. 15 urtetik aurrerako gizon-emakumei sexu- eta ugalketa-arloko osasun-zerbitzuetarako sarbide oso eta parekidea bermatzeko, bai eta horri buruzko informazioa eta heziketa ere, legeak eta araudiak dituzten herrialdeen kopurua

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

5.6.1 adierazlea. Sexu-harremanei, antisorgailuen erabilerari eta ugaltze-osasunari buruzko erabaki propio eta informatuak hartzen dituzten 15 eta 49 urte bitarteko emakumeen proportzioa

5.c.1 adierazlea. Genero-berdintasunaren eta emakumeen ahalduntzearen jarraipena egiteko sistemak dituzten eta funts publikoak horretara bideratzen dituzten herrialdeen proportzioa

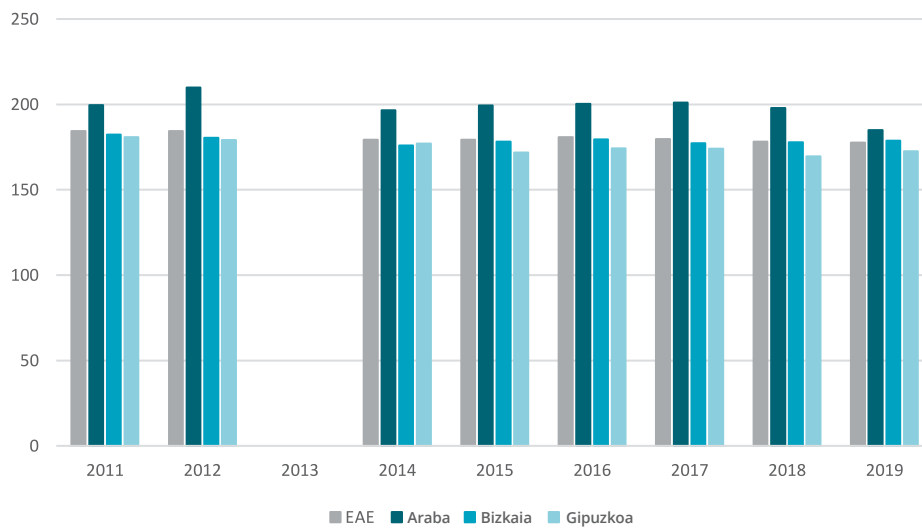
6. HELBURUA: Uraren eskuragarritasuna eta kudeaketa jasangarria nahiz guztiontzako saneamendua bermatzea

6.1 jomuga. 2030. urterako, ur edangarria lortzeko aukera unibertsala eta bidezkoa izan dadila lortzea, denontzako prezio egokian

6.1.1 adierazlea. Arriskurik gabe kudeatzen diren ura hornitzeko zerbitzuak erabiltzen dituen biztanleriaren proportzioa

Ur eskaria biztanleko eta eguneko. Litroak

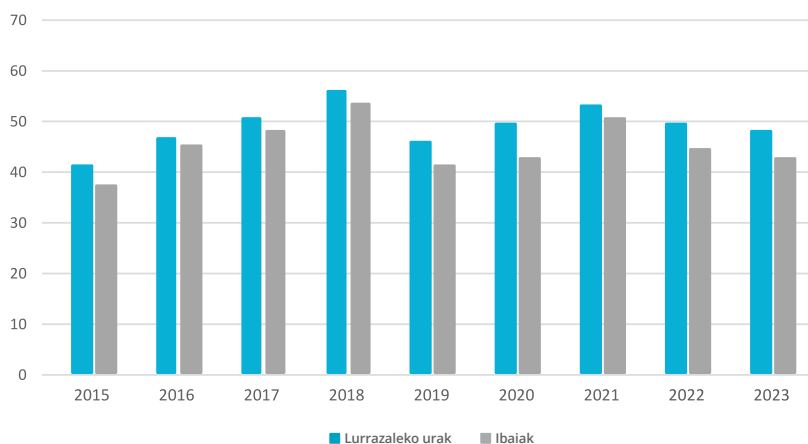
Kontsumoko Uren Sistema Nazionalaren ur-hornidura jasotzen duten pertsonen proportzioa	76,10	%
Edateko uraren osasun-kalifikazioa	3,00	Indizea

6.3 jomuga. 2030. urterako, uraren kalitatea hobetzea, alegia: kutsadura murriztea; hondakin, produktu kimiko eta material arriskutsurik ez isurtzea; tratatu gabeko hondakin-uren ehunekoa erdira murriztea; eta arriskurik gabeko birziklatzea eta berrerabilera nabarmen areagotzea mundu osoan

6.3.2 adierazlea. Kalitate oneko ur-masen proportzioa

Ur-masen kalitatea. Egoera global ona duten ur-masen ehunekoa

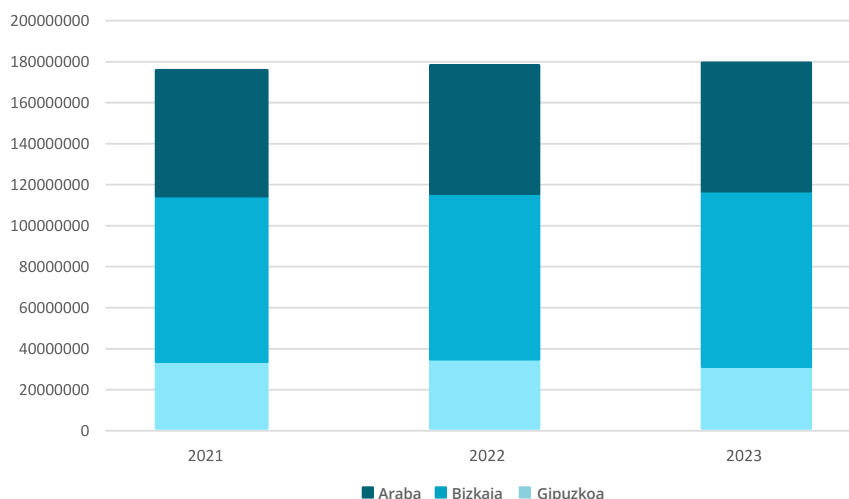

6.4 jomuga. 2030. urterako, nabarmen areagotzea baliabide hidrikoen erabilera eraginkorra sektore guztietan, eta bermatzea ur gezaren erauzketaren eta horniduraren jasagarritasuna, ur-gabeziari aurre egiteko eta urrik ez duten pertsonen kopurua nabarmen murrizteko

6.4.2 adierazlea. Estres hidrikoaren maila: eskuragarri dauden ur-baliabideetatik erauzten den ur gezaren proportzioa

Uraren kontsumoa. Metro kuboak

6.b jomuga. Tokiko komunitateek ur- eta saneamendu-kudeaketaren hobekuntzan duten parte-hartzea babestea eta sendotzea

6.b.1 adierazlea. Tokiko komunitateek ur- eta saneamendu-kudeaketan parte hartzeko politikak eta prozedura operatiboak finkatu dituzten tokiko administrazio-sailen proportzioa

	Kontsumoko uren eta saneamenduaren kudeaketan tokiko komunitateek parte hartzeko politikak eta prozedura operatiboak finkatu dituzten tokiko administrazioen proportzioa	100	%
	Bainatzeko uren kudeaketan tokiko komunitateek parte hartzeko politikak eta prozedura operatiboak finkatu dituzten tokiko administrazio-sailen proportzioa	100	%

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

6.2.1 adierazlea. Honako hauek erabiltzen dituen biztanleriaren proportzioa: a) arriskurik gabe kudeatzen diren saneamendu-zerbitzuak eta b) eskuak urez eta xaboiz garbitzeko instalazioak

6.5.2 adierazlea. Uren arloko lankidetzarako ekintzekin lotuta dauden arro mugakideen azaleraren proportzioa

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

6.3.1 adierazlea. Behar bezala tratatu gabeko etxeke eta industriako hondakin-uren fluxuen proportzioa

6.4.1 adierazlea. Aldaketak denboran zehar baliabide hidrikoen erabilera eraginkorrean

6.5.1 adierazlea. Baliabide hidrikoen kudeaketa integratuaren maila

6.6.1 adierazlea. Aldaketak denboran zehar urarekin lotura duten ekosistemen hedaduran

6.a.1 adierazlea. Ur- eta saneamendu-arlorako bideratutako garapenerako laguntza ofizialaren bolumena, gobernuak kudeatzen duen gastuen plan baten zati gisa

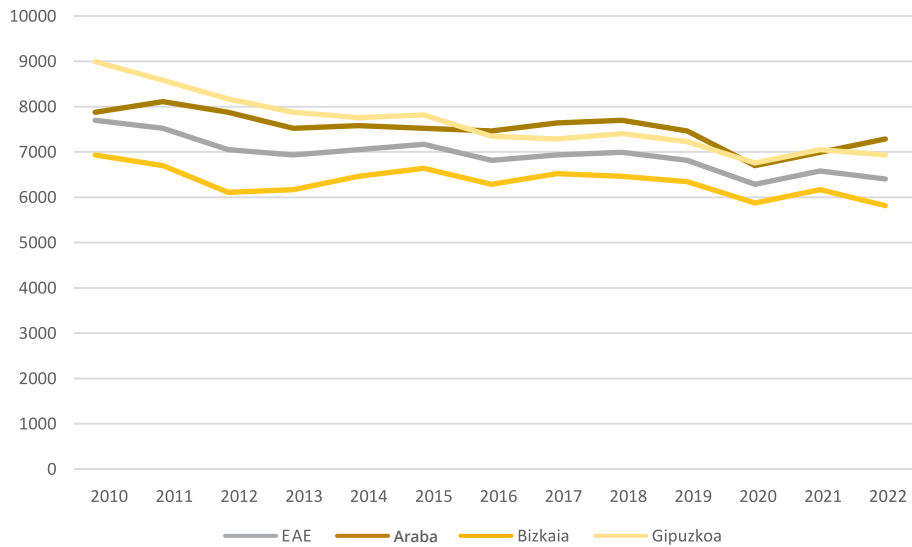

7. HELBURUA: Energia eskuragarria, segurua, jasangarria eta modernoa bermatzea

7.1 jomuga. 2030. urterako, energia-zerbitzu arrazoizko, fidagarri eta modernoetarako sarbide unibertsala bermatzea

7.1.1 adierazlea. Elektrizitaterako sarbidea duen biztanleriaren proportzioa

 Elektrizitate kontsumoa biztanleko (kWh)

 Kontsumitutako energiaren urteko kostua

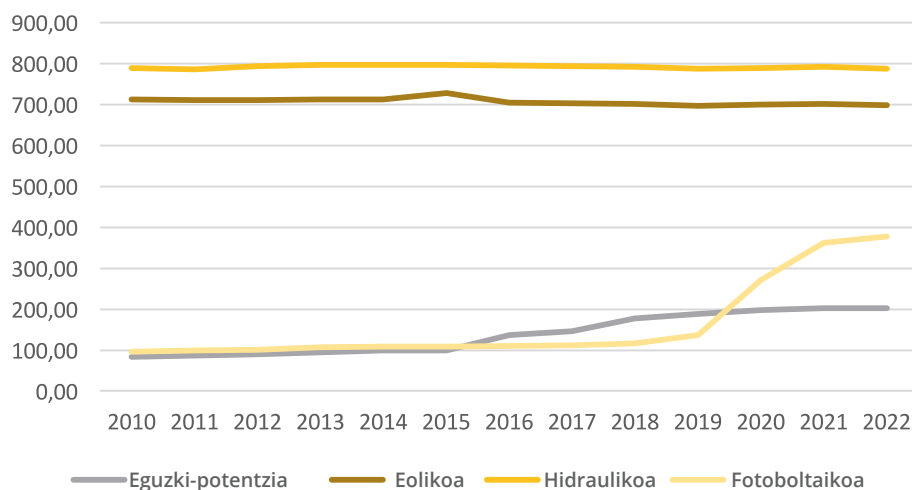
7.049 Milioi €

 Hodi bidezko gasa duten familia-etxebizitza nagusien proportzioa

55,3 %

7.1.2 adierazlea. Energia-iturri nagusi gisa erregai eta teknologia garbiak erabiltzen dituen biztanleriaren proportzioa

 Instalatutako potentzia biztanleko, kW eta m² (eguzki-energia termikoa)

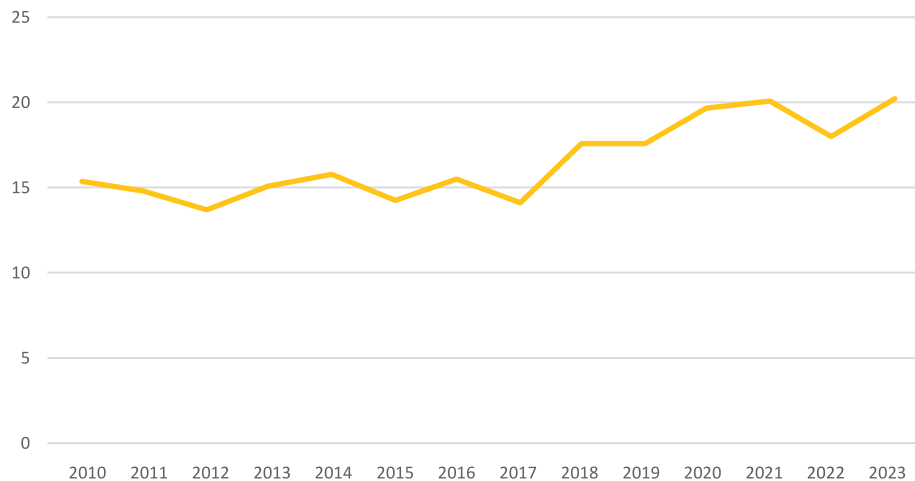

7.2 jomuga. 2030. urterako, nabarmen areagotzea energia berriztagarrien proportzioa, energia-iturri guztien artean

7.2.1 adierazlea. Energia berriztagarrien proportzioa energiaren azken osoko kontsumoan

Energia berriztagarrien proportzioa energiaren azken kontsumo gordinean

Energia berriztagarrien proportzioa energia elektrikoaren ekoizpenean

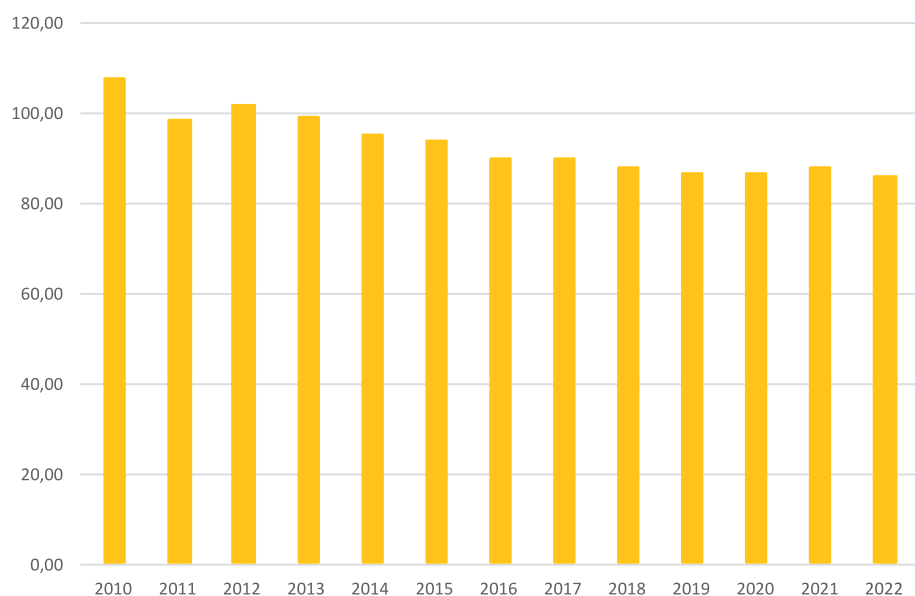
17,08 %

7.3 jomuga. 2030. urterako, energia-eraginkortasunaren hobekuntzaren munduko tasa bikoiztea

7.3.1 adierazlea. Energia-intentsitatea, energia primarioaren eta BPGaren arabera neurtuta

Energia-intentsitatea (Tep (milioi €))

 Energia elektrikoaren kontsumoa BPGaren unitateko	12,7 Tep / milioi €
 CO2 isuri espezifikoak elektrizitatea sortzean	300 tCO ₂ /GWh

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

7.a.1 adierazlea. Nazioarteko finantza-korronteak garapen-bidean dauden herrialdeetara, energia garbien ikerketa eta garapena babesteko eta energia berriztagarrien ekoizpena sustatzeko, sistema hibridoak barne

7.b.1 adierazlea. Energia berriztagarriak ekoizteko ahalmen instalatua garapen-bidean dauden herrialdeetan (per capita watt)

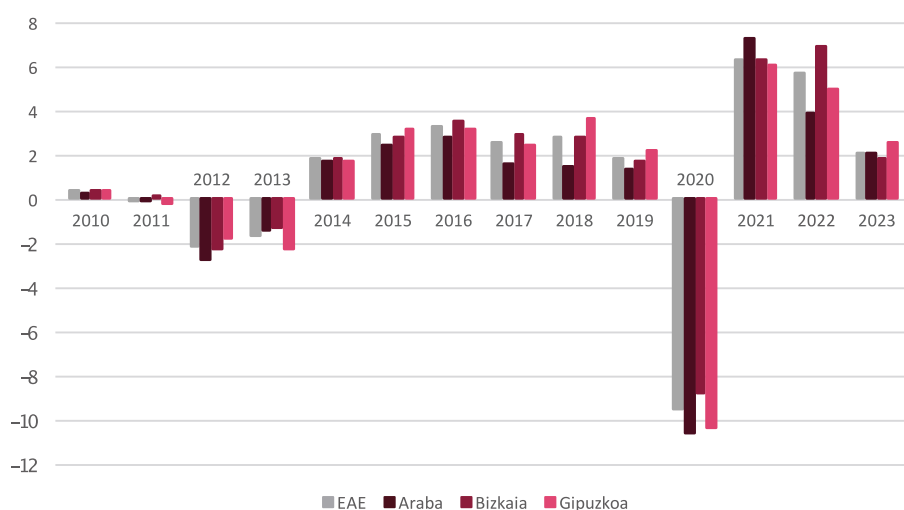
8. HELBURUA: Guztiontzako hazkunde ekonomiko jarraitua, inklusiboa eta jasangarria, osoko enplegu produktiboa eta lan duina sustatzea

8.1 jomuga. Bere horretan eustea per capita hazkuntza ekonomikoari, ezaugarri nazionalen arabera, eta barne-produktu gordina urtean gutxienez % 7 haz dadila bermatzea aurrerapen txikieneko herrialdeetan

8.1.1 adierazlea. Per capita BPG errealaren urte arteko hazkunde-tasa

Biztanleko BPG errealaren urteko hazkunde-tasa. Ehunekoa

Biztanleko BPGaren indizea, EU 27=100

108 Indizea

Errenta pertsonalaren urteko batez besteko hazkunde-tasa metatua azken aldian

3,30 %

Biztanleko BPG nominalaren urteko hazkunde-tasa

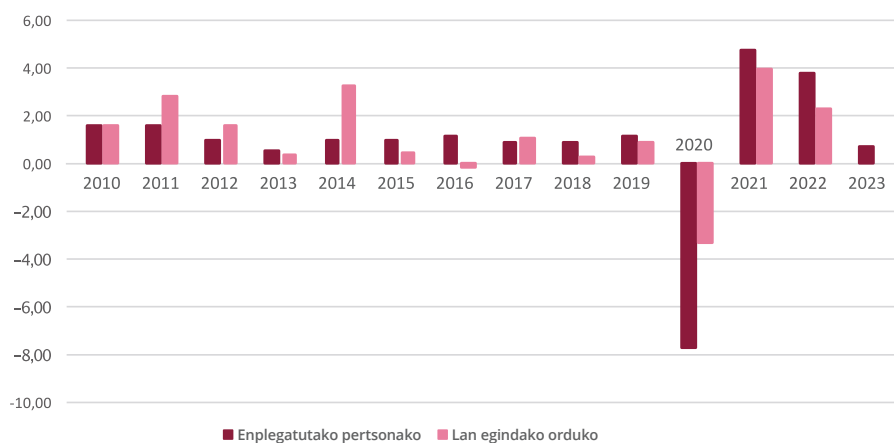
10,50 %

8.2 jomuga. Produktibitate ekonomikoaren maila handiagoak lortzea, dibertsifikazioaren, modernizazio teknologikoaren eta berrikuntzaren bidez, besteak beste, balio erantsi handia duten eta eskulan asko erabiltzen duten sektoreei arreta eskainiz

8.2.1 adierazlea. BPG errealaren urte arteko hazkunde-tasa pertsona landuneko

BPG errealaren urteko hazkunde-tasa. Ehunekoa

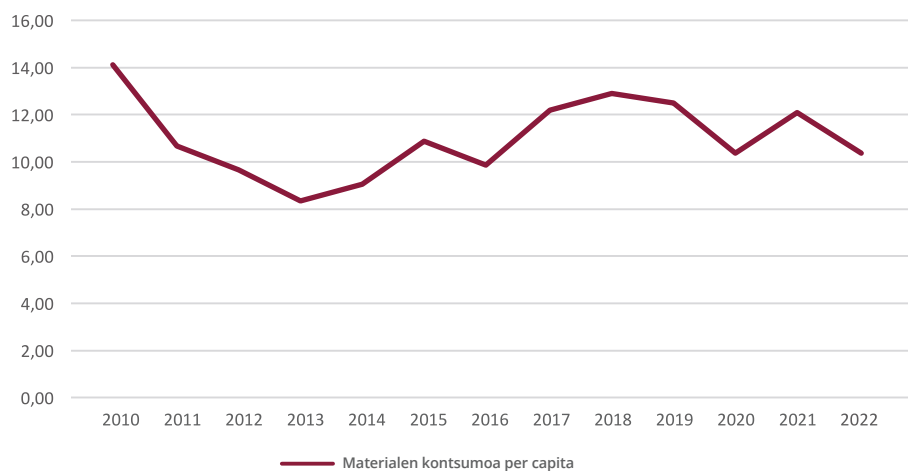

 BPG nominalaren urteko hazkunde-tasa, lanpostuko	7,52	%
---	-------------	---

8.4 jomuga. 2030. urterako, pixkanaka hobetzea munduko baliabideen ekoizpen eta kontsumo eraginkorra, eta hazkunde ekonomikoa ingurumenaren degradaziotik bereizten saiatzea, Kontsumo eta Ekoizpen Modalitate Jasangarriari buruzko Programen Hamar Urterako Esparruarekin bat etorritz, garatutako herrialdeetatik hasita

8.4.2 adierazlea. Barne-kontsumo materiala balio absolututan, per capita barne-kontsumo materiala eta barne-kontsumo materiala BPGaren arabera

 Materialen kontsumoa per capita. T (biztanleko)

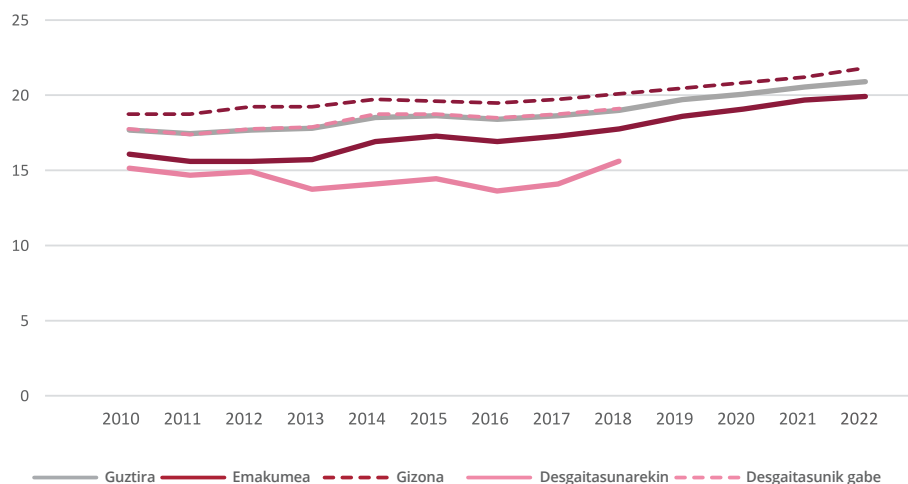
 Materialen kontsumoa BPGaren arabera	264,1	T / Milioi €
---	--------------	--------------

 Materialen bertako kontsumoa	22.897	T (milakotan)
---	---------------	---------------

8.5 jomuga. 2030. urterako, enplegu osoa eta produktiboa eta lan egokia lortzea emakume eta gizon guztientzat, gazteak eta desgaitasunen bat dutenak barne; eta balio bereko lanarengatik soldata berdina eman dadila lortzea

8.5.1 adierazlea. Pertsona enplegatuen orduko diru-sarrerak, sexuaren, adinaren eta lanbidearen arabera, eta desgaitasunen bat dutenak kontuan hartuta

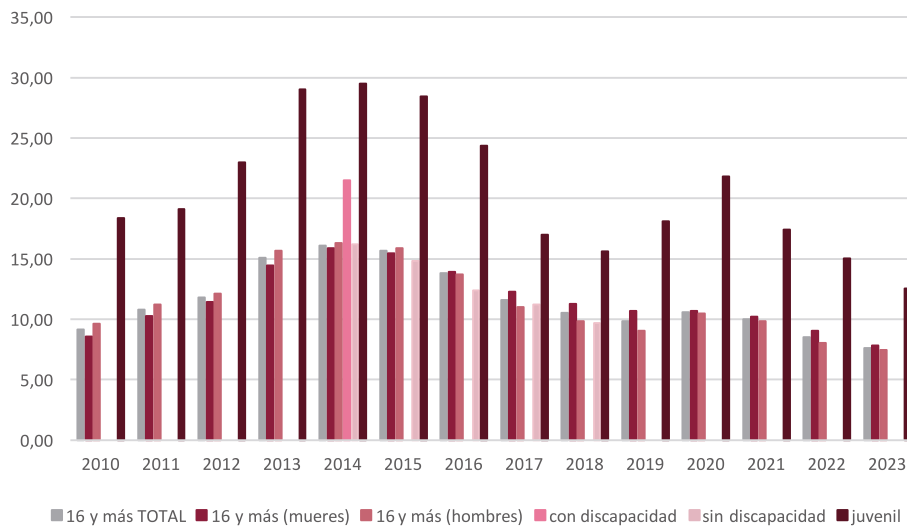
 Batez besteko diru-sarrera lanorduko. €

 Lanetik eratorritako errenta pertsonalaren proportzioa	58,3 %
 Batez besteko errenta pertsonal osoan emakumeen eta gizonen arteko parekotasun-indizea	66,5 Indizea
 Lanaren ondoriozko batez besteko errenta pertsonalean emakumeen eta gizonen arteko parekotasun-indizea	65,2 Indizea

8.5.2 adierazlea. Langabezia-tasa, sexuaren eta adinaren arabera eta desgaitasunen bat dutenak kontuan hartuta

 Langabezia-tasa. Ehunekoa

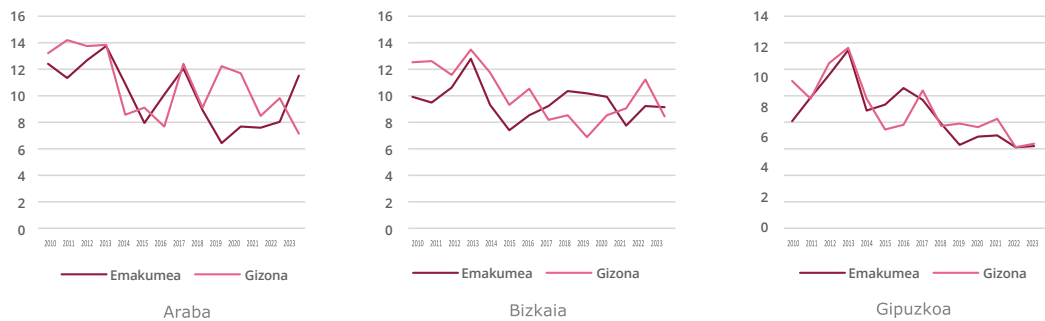

 Giza garapenaren indizea	0,936 Indizea
 Biztanleriaren jarduera-tasa	49,3 %
 16 urte eta gehiagoko biztanleriaren okupazio-tasa	52,2 %

8.6 jomuga. 2030. urterako, nabarmen murriztea enplegurik ez duten eta ikasten edo gaitzen ari ez diren gazteen proportzioa.

8.6.1 adierazlea. Ikasten edo gaitzen ari ez diren eta enplegurik ez duten gazteen (15 eta 24 urte bitartean) proportzioa

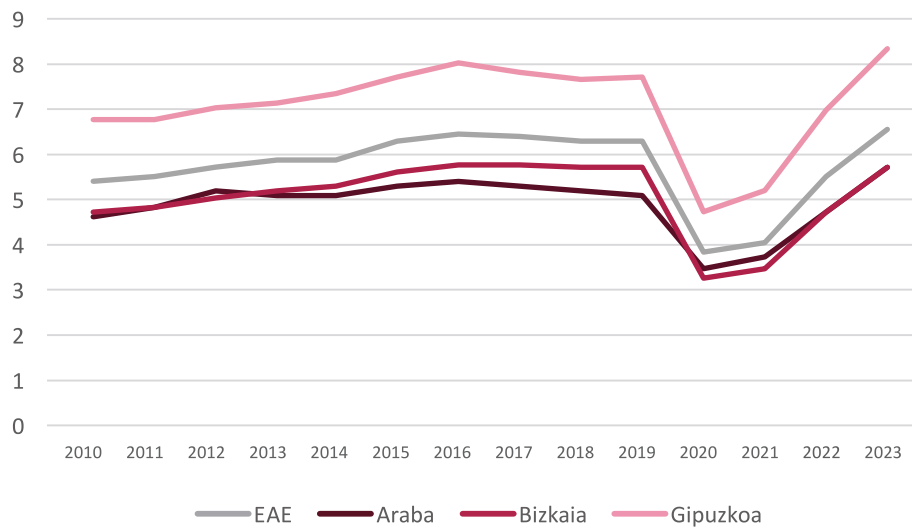
Ikasketarik egiten ez duten, lanean ez dauden eta prestakuntzarik jasotzen ez duten 15-24 urteko gazteen proportzioa

8.9 jomuga. 2030. urterako, turismo jasagarria sustatzera bideratutako politikak egitea eta mar-txan jartzea, lanpostuak sor ditzan eta tokiko kultura eta produktuak susta ditzan

8.9.1 adierazlea. Zuzenean turismoak sortzen duen BPGa, BPG osoarekiko eta ha-zkunde-tasarekiko proportzioan

Turismoak sortutako BPGa, BPG osoaren proportzioan

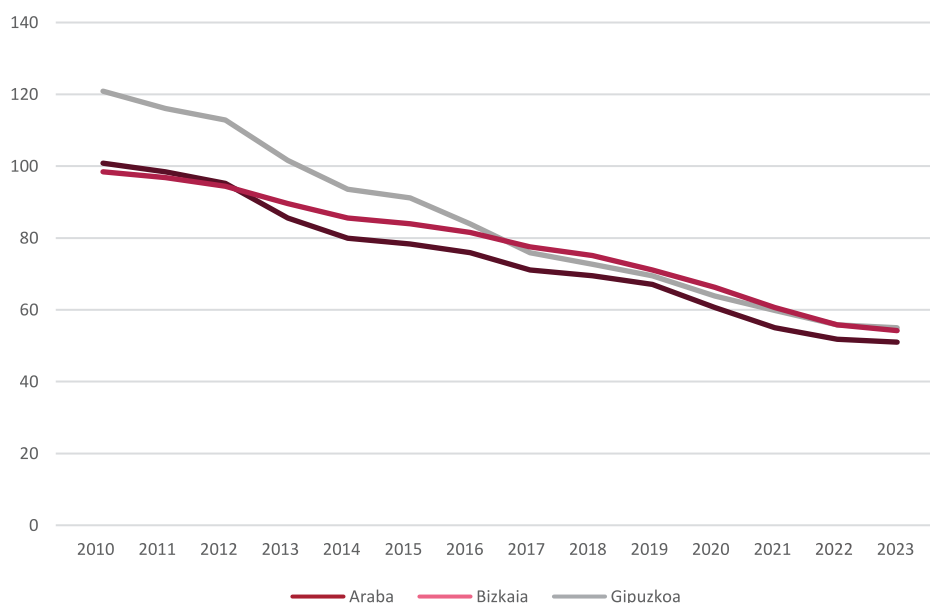
Turismoak sortutako BPGaren hazkunde-tasa	29,6	%
Turisten ostatu-gauak biztanleko	10,51	Ostatu-gauak
Egoiliarak ez diren turisten ostatu-gauak biztanleko	8,70	Ostatu-gauak
Kultura-bidaietako gastuaren proportzioa, aisia, jolas eta oporretako bidaietako gastuaren aldean	42,02	%
Kultura-bidaietako gastuaren proportzioa bidaietako gastuarekiko	24,99	%
Gehieneko okupazioko bi hilabeteetan turistek igarotako gauen proportzioa, turisten ostatu-gau guztien aldean	28,63	%
Gehieneko okupazioko bi hilabeteetan egoiliarak ez diren turisten ostatu-gauen proportzioa, egoiliarak ez diren turisten ostatu-gauen guztizkoen artean	26,64	%
Kultura-sektorean okupatutako pertsonen proportzioa pertsona okupatu guztiekiko	3,7	%

8.10 jomuga. Finantza-erakunde nazionalak pertsona guztientzako banku-, finantza- eta aseguru-zerbitzuetarako sarbidea sustatzeko eta zabaltzeko duten ahalmena areagotzea

8.10.1 adierazlea. a) Banku komertzialen kopurua 100.000 pertsona helduko, eta b) kutxazain automatikoen kopurua 100.000 pertsona helduko

Banku komertzialen bulegoen kopurua, 15 urte eta gehiagoko 100.000 biztanleko

8.10.2 adierazlea. Banku batean, beste finantza-erakunde batean edo mugikorreko diruaren zerbitzu-hornitzaile batean kontu bat duten helduen (15 urtetik gora) proportzioa

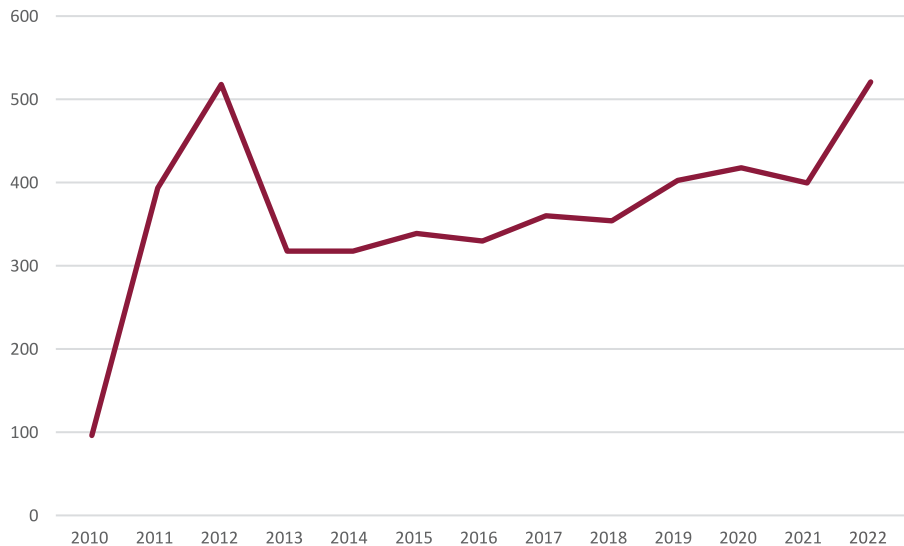

Kontu korrante bat duten 18 eta 79 urte bitarteko pertsonen proportzioa

99,25 %

8.b jomuga. 2030. urterako, gazteek enplegua lortzeko mundu-mailako estrategia bat garatzea eta martxan jartzea, eta Lanaren Nazioarteko Erakundearen Enplegurako Munduko Ituna aplikatzea

8.b.1 adierazlea. Gazteek enplegua lortzeko estrategia nazional antolatu bat izatea eta martxan egotea, estrategia burujabe gisa edo lan-estrategia nazional baten barnean

Administrazio publiko autonomikoek enplegua sustatzeko egiten duten gastua (milioi €)

Administrazio publiko autonomikoek enpleguaren sustapenean egindako gastuaren proportzioa

3,8

%

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

8.7.1 adierazlea. 5 eta 17 urte bitarteko haurren lanaren proportzioa eta lan egiten duten haurren kopurua, sexuaren eta adinaren arabera banatuta

8.8.2 adierazlea. Lan-eskubideen (elkartzeko eta negoziazio kolektiborako askatasuna) betetze-maila nazionala, Lanaren Nazioarteko Erakundearen (LANE) testuen eta barne-legediaren arabera, sexuaren eta migrazio-estatusaren arabera banatuta

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

8.3.1 adierazlea. Enplegu informalaren proportzioa guztizko enplegutik, sektoreen eta sexuen arabera banatuta

8.4.1 adierazlea. Aztarna materiala balio absolututan, per capita aztarna materiala eta BPGaren araberrako aztarna materiala kontuan hartuz

8.8.1 adierazlea. Heriotza eragin duten zein eragin ez duten laneko lesioak 100.000 langileko, sexuaren eta migrazio-estatusaren arabera banatuta

8.a.1 adierazlea. Konpromisoak eta gastuak merkataritzari laguntzeko ekimenekin lotuta

9 INDUSTRIA,
BERRIKUNTZA
ETA AZPIEGITURA

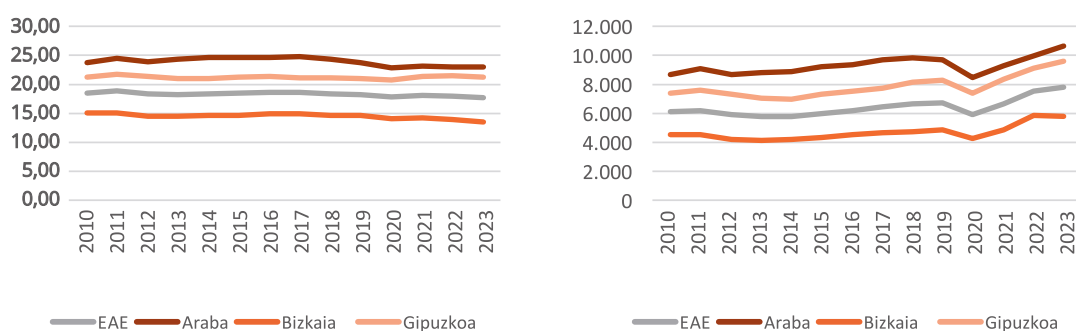
9. HELBURUA: Azpiegitura erresilienteak eraikitzea, industrializazio jasagarria bultzatzea eta berrikuntza sustatzea

9.2 jomuga. Industrializazio inklusiboa eta jasagarria sustatzea eta, hemendik 2030era, nabarmen areagotzea industriak enpleguari eta barne-produktu gordinari egiten dion ekarpena, bat etorri egoera nazionalekin, eta ekarpen hori bikoiztea aurrerapen txikieneko herrialdeetan

9.2.1 adierazlea. Manufaktura-sektorearen balio erantsia, BPGarekiko proportzioan eta per capita

Manufaktura-sektorearen balio erantsia, BPGarekiko proportzioan. Manufaktura-sektorearen per capita balio erantsia. % eta €.

Manufaktura-sektorearen per capita balio erantsi nominala

7.540 €

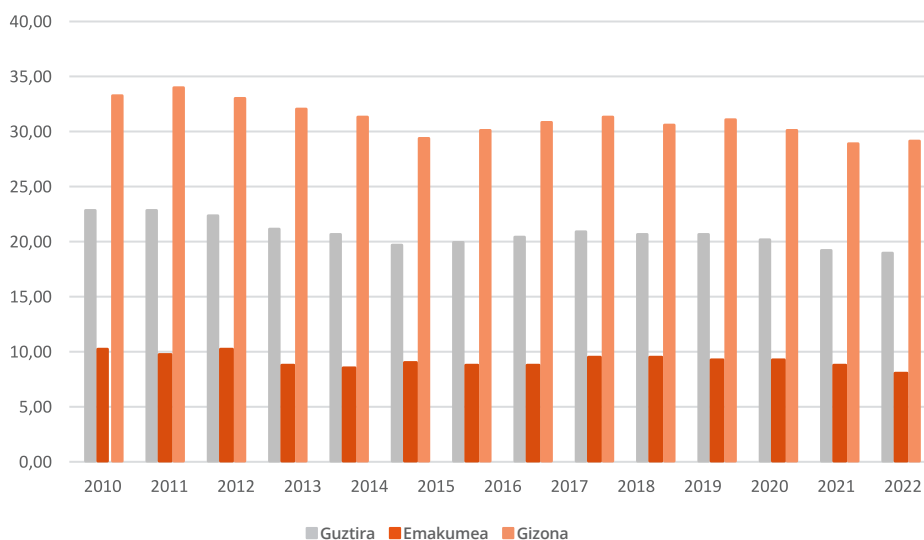
Manufaktura-sektorearen balio erantsi nominal BPGarekiko proportzioan

19,2 %

9.2.2 adierazlea. Manufaktura-sektoreko enplegua, enplegu osoarekiko proportzioan

Manufaktura-sektorean okupaturako pertsonen proportzioa. Ehunekoa

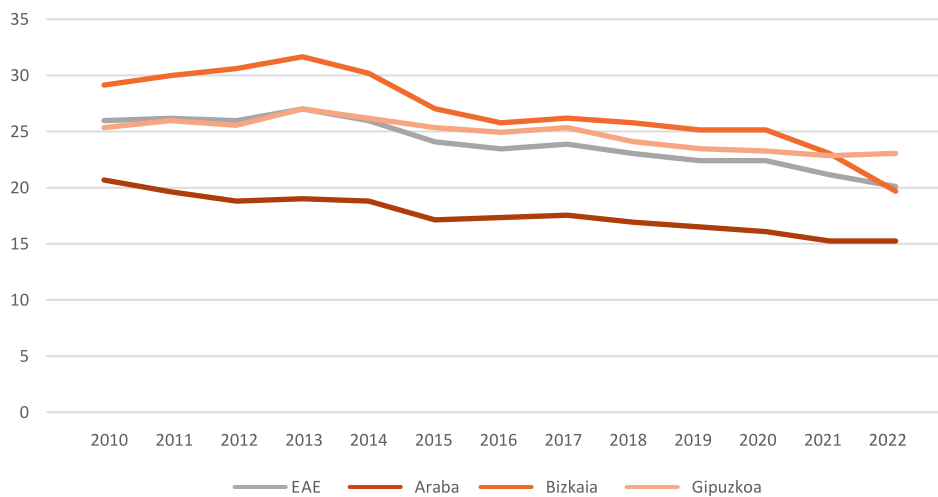

 Manufaktura-sektoreko enplegua, enplegu osoarekiko proportzioan (enplegatuak)	19,00	%
 Manufaktura-sektoreko enplegua, enplegu osoarekiko proportzioan (lan egindako orduak)	19,70	%
 Manufaktura-sektoreko enplegua, guztizko enpleguaren proportzioan (lanpostuak)	18,40	%

9.3 jomuga. Industria txikiek eta beste enpresa batzuek finantza-zerbitzuak, arrazoizko kredituak barne, lortzeko dituzten aukerak areagotzea, bereziki garapen-bidean dauden herrialdeetan, eta industria edo enpresa horiek balio-kateetan eta merkatuetan sar daitezela ahalbidetzea

9.3.1 adierazlea. Industria txikien proportzioa, industria sektoreko balio erantsi osoan

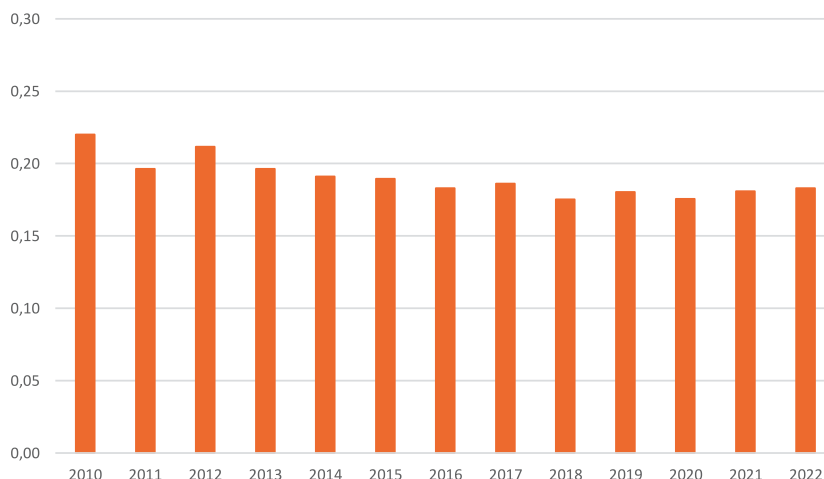
 Enpresa txikiei dagokien manufaktura-sektorearen balio erantsi osoaren proportzioa. %

9.4 jomuga. 2030. urterako, azpiegiturak modernizatzea eta industriak eraldatzea, jasangarriak izan daitezzen. Horretarako, eraginkortasun handiagoko baliabideak erabili behar dira eta teknologia- eta industria-prozesu garbiak eta ingurumenaren ikuspegitik arrazoizkoak erabiltzen direla bermatu behar da, eta herrialde guztiek dagozkien ahalmenen arabera neurriak har ditzatela lortu behar da

9.4.1 adierazlea. CO2 emisioak, balio erantsiko unitateko

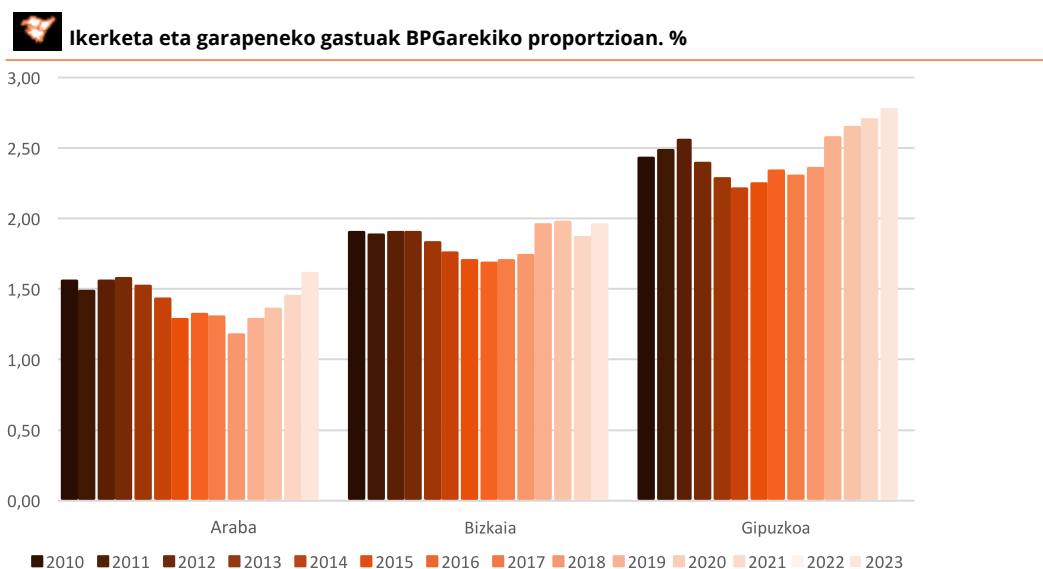
 Unitate egoiliarren CO2 isurketak BPGko unitate bakoitzeko. Kg

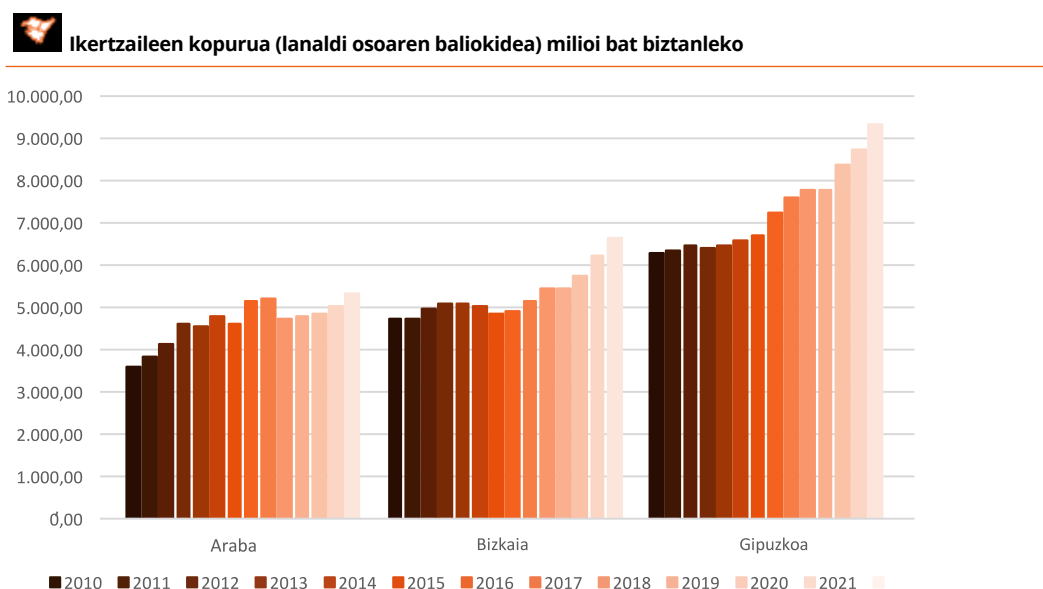
 Unitate egoiliarren CO2 isurketak manufaktura-sektoreko balio erantsiaren unitateko	0,38	Kg
 PM 2,5 isuriak manufaktura-sektoreko balio erantsiaren unitate bakoitzeko	0,06	%
 PM 10 isuriak manufaktura-sektoreko balio erantsiko unitate bakoitzeko	0,14	%
 CO2 isuriak 1990. urtearekin alderatuta	13,98	%
 CO2 isuriak 2005. urtearekin alderatuta	-20,65	%

9.5 jomuga. Ikerketa zientifikoa areagotzea eta herrialde guztietako industria-sektoreen ahalmen teknologikoa hobetzea, bereziki garapen-bidean dauden herrialdeetan. Horretarako, berrikuntza sustatu behar da eta nabarmen areagotu behar da, hemendik 2030era, ikerketan eta garapenean lan egiten duten pertsonen kopurua (milioi biztanletik), baita sektore publikoek eta pribatuek ikerketan eta garapenean egiten duten gastua ere

9.5.1 adierazlea. Ikerketaren eta garapenaren alorreko gastua, BPGarekiko proportzioan

9.5.2 adierazlea. Ikertzaile-kopurua (lanaldi osoei dagokien kopurua), milioi biztanletik

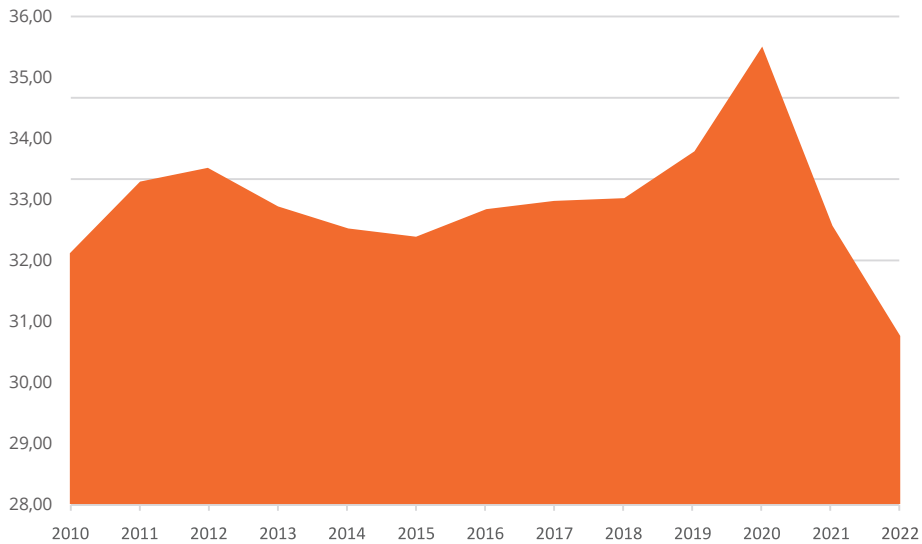

9.b jomuga. Teknologia, ikerketa eta berrikuntza nazionalen garapenari babesa ematea garapen-bidean dauden herrialdeetan, baita industria-dibertsifikazioa eta oinarrizko produktuei balioa ematea ahalbidetuko duen araud-esparru bat bermatuz ere, besteak beste

9.b.1 adierazlea. Goi- eta erdi-mailako teknologiako industriaren balio erantsiaren proportzioa, balio erantsi osoarekiko

Goi-ertaineko eta goi-teknologiako jardueri dagokien manufaktura-sektorearen balio erantsi osoaren proportzioa

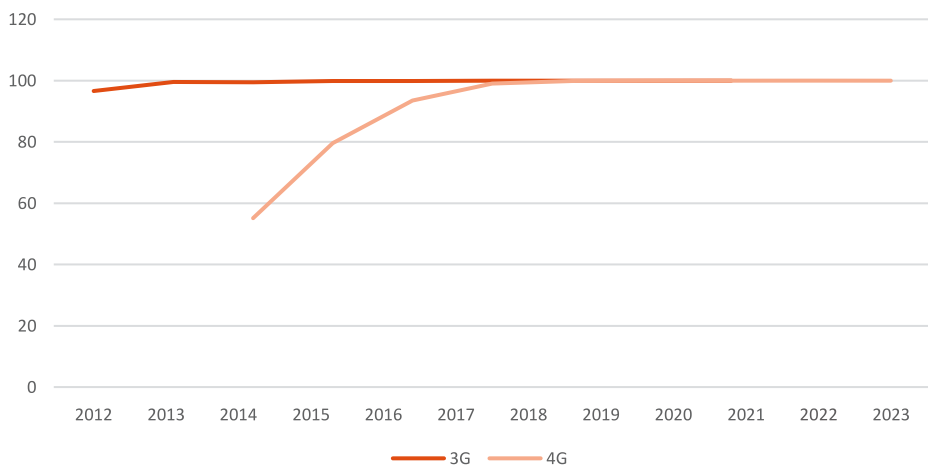

9.c jomuga. Nabarmen areagotzea informazioaren eta komunikazioen teknologiarako sarbidea, eta, 2030rako, aurrerapen txikieneko herrialdeei Interneterako sarbide unibertsala eta arrazoizkoa emateko ahalegina egitea

9.c.1 adierazlea. Sare mugikorraren estaldura duen biztanleriaren proportzioa, teknologiaren arabera banatuta

3,5G eta 4G sare mugikorraren estaldura duten etxeen proportzioa

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

9.1.1 adierazlea. Urte osoan ibiltzeko moduko errepide batetik 2 km baino gutxiagora bizi den landa-biztanleriaren proportzioa

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

9.1.2 adierazlea. Bidaiari- eta karga-garraioaren bolumena, garraiobideen arabera banatuta

9.3.2 adierazlea. Mailegu bat edo kreditu-lerro bat lortu duten industria txikien proportzioa

9.a.1 adierazlea. Azpiegituretara bideratutako nazioarteko babes ofizial osoa (garpenerako laguntza ofiziala eta bestelako baliabide-korronte ofizialak)

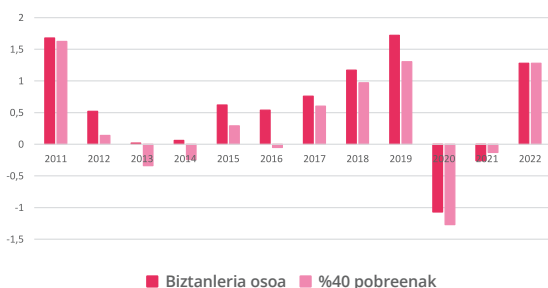
10. HELBURUA: Herrialde bakoitzaren barneko eta herrialdeen arteko desberdintasunak murriztea

10.1 jomuga. 2030. urterako, biztanle pobreenen % 40ren diru-sarrerek pixkanaka batez besteko nazionala igaro dezatela eta kopuru horietan jarrai dezala lortzea

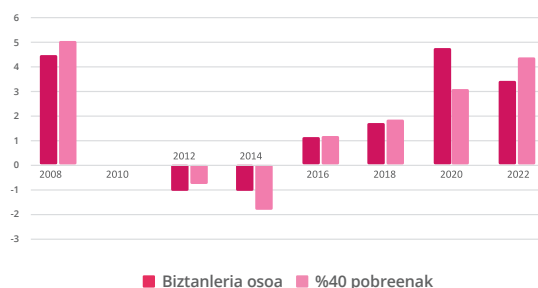
10.1.1 adierazlea. Etxeetako gastuen eta diru-sarreraren hazkunde-tasak, per capita, bai biztanle pobreenen % 40an, bai biztanleria osoan

Familia-etxeetako gastuen per capita hazkunde-tasa, biztanleriaren % 40 pobreena

Gastuak

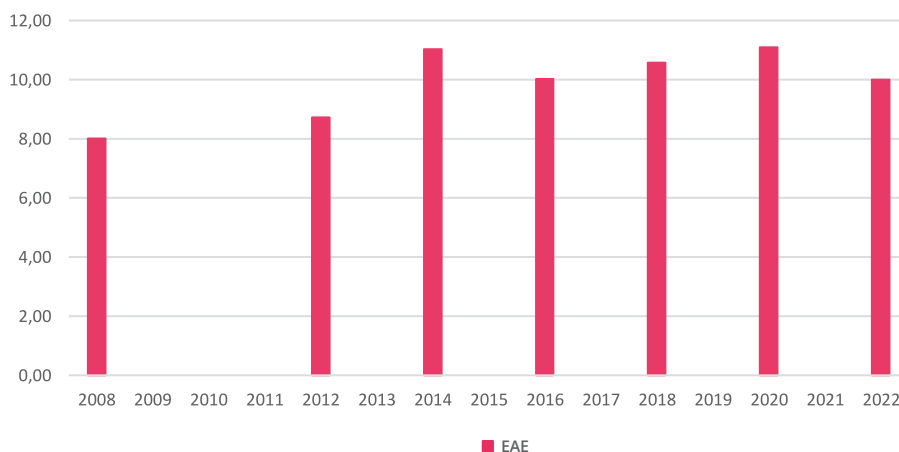
Diru sarrerak

10.2 jomuga. 2030. urterako, pertsona guztien gizarte-, ekonomia- eta politika-inklusiua indartzea eta sustatzea, beren adina, sexua, desgaitasuna, arraza, etnia, jatorria, erlijioa, egoera ekonomikoa edo beste edozein egoera edonolakoa izanda ere

10.2.1 adierazlea. Diru-sarreraren medianaren % 50 baino gutxiagorekin bizi diren pertsonen proportzioa, sexua, adina eta desgaitasunak kontuan izanda

Diru-sarreraren medianaren % 50etik behera bizi diren pertsonen proportzioa, mediana autonomikoa kontuan hartuta

EAE

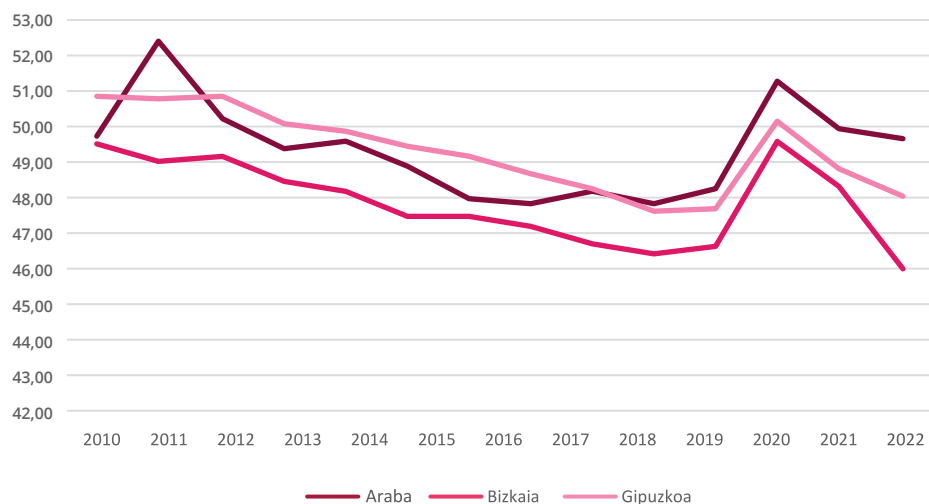
Diru-sarreraren medianaren % 50etik behera bizi diren pertsonen proportzioa, mediana nazionala kontuan hartuta	5,97	%
Índice de Gini	28,88	Indizea
20/80 ratioa, familia-errenta erabilgarriaren berdintasunarena	9,60	%

10.4 jomuga. Politikak ezartzea (bereziki, zergei, soldatei eta gizarte-babesari lotutakoak), eta pixkanaka gero eta berdintasun handiagoa lortzea

10.4.1 adierazlea. Enpleguak sortutako BPGaren proportzioa

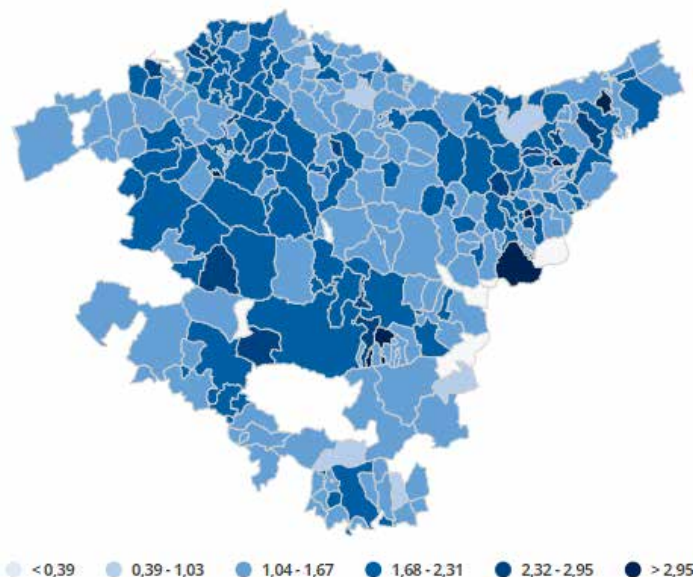
Soldatapeko lanak sortutako BPGaren proportzioa

10.4.2 adierazlea. Zergei lotutako politiken birbanaketa-efektua

Gizarte Segurantzako afiliatuen kopurua pentsiodun bakoitzeko. 2023. urtea

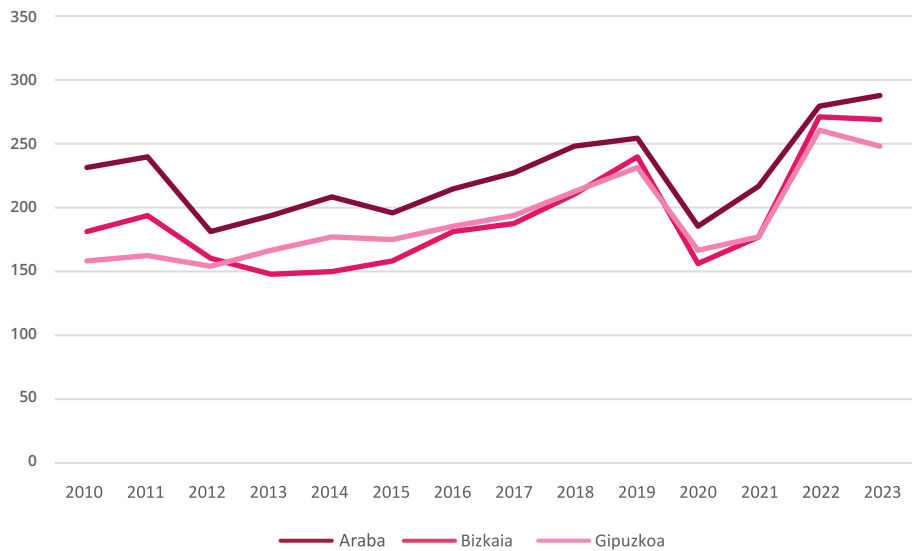

10.7 jomuga. Pertsonen migrazio eta mugikortasun ordenatua, segurua, arautua eta arduratsua ahalbidetzea, baita migrazio-politika planifikatuak eta ondo kudeatuak aplikatuta ere

10.7.2 adierazlea. Migrazio-politika ondo kudeatuak aplikatu dituzten herrialdeen kopurua, pertsonen migrazio eta mugikortasun ordenatua, segurua, arautua eta arduratsua ahalbidetzeko

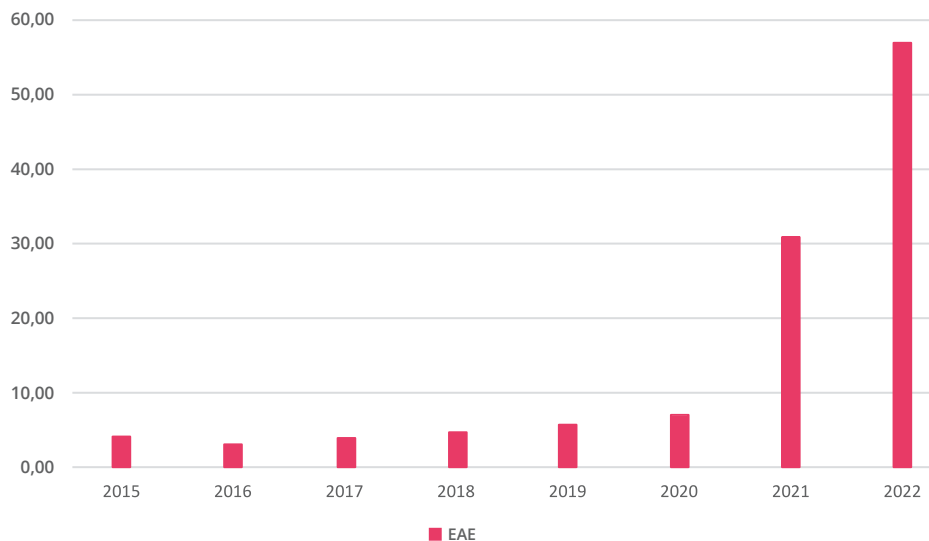
Inmigrante kopurua 10.000 biztanleko. 2023. urtea

10.7.4 adierazlea Errefuxiatuek osatzen duten biztanleriaren proportzioa, jatorrizko herrialdeen arabera banatuta

Errefuxiatuen kopurua 100.000 biztanleko

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

10.6.1 adierazlea. Garapen-bidean dauden herrialdeek nazioarteko erakundeetan dituzten ordezkarien eta boto-eskubideen proportzioa

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

10.3.1 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan, giza eskubideen nazioarteko legeek debekatzen dituzten diskriminazio-moduren bat dela eta diskriminatuta edo erasota sentitu den biztanleriaren proportzioa

10.5.1 adierazlea. Finantza-sendotasunaren adierazleak

10.7.1 adierazlea. Enplegatuak ordaindutako kontratazio-kostua, helmugako herrialdean jasotako hilabeteko diru-sarrerekiko proportzioan

10.7.3 adierazlea. Nazioarteko helmuga baterako migrazio-prozesuan hil edo desagertu diren pertsonen kopurua

10.7.4 adierazlea. Errefuxiatuek osatzen duten biztanleriaren proportzioa, jatorrizko herrialdeen arabera banatuta

10.a.1 adierazlea. Aurrerapen txikieneko herrialdeen eta muga-zergarik ez duten garapen-bideko herrialdeetako inportazioei aplikatzen zaizkien muga-zergen proportzioa

10.b.1 adierazlea. Garapenerako baliabide-korronteen guztizkoa, herrialde hartzaileen eta emaileen arabera eta korronte-motaren arabera banatuta (adibidez, garapenerako laguntza ofiziala, atzerriko inbertsio zuzena eta beste korronte batzuk)

10.c.1 adierazlea. Migratzaile-taldeen kostuak, bidalitako kopuruen proportzioan

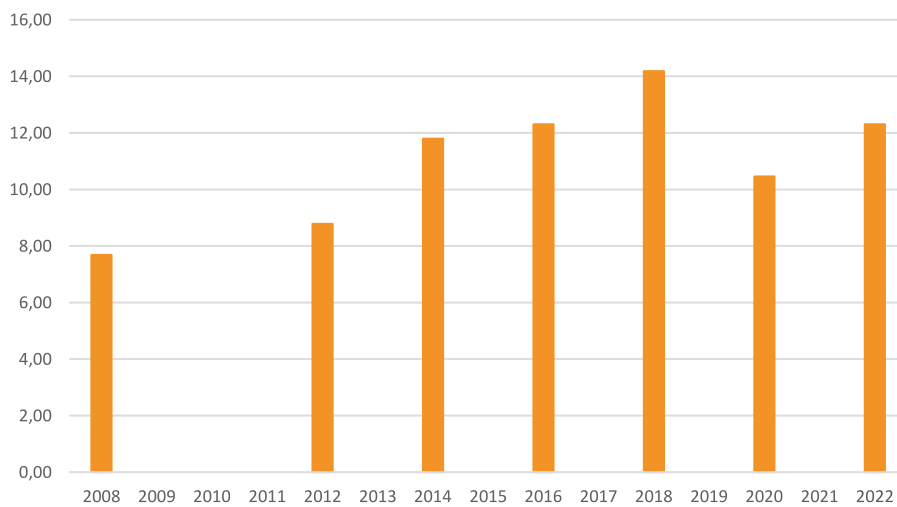
11. HELBURUA: Hiriak eta giza kokaguneak inklusiboak, seguruak, erresilienteak eta jasangarriak izatea lortzea

11.1 jomuga. 2030. urterako, pertsona guztiek etxebizitza eta oinarrizko zerbitzu egokiak, seguruak eta arrazoizkoak izan ditzatela bermatzea, eta auzo marjinalak hobetzea

11.1.1 adierazlea. Auzo marjinaletan, kokaleku informaletan edo etxebizitza desegokietan bizi den hiri-biztanleriaren proportzioa

Etxebizitzan gabezia jakin batzuk dituzten familia-etxeetan bizi diren pertsonen proportzioa

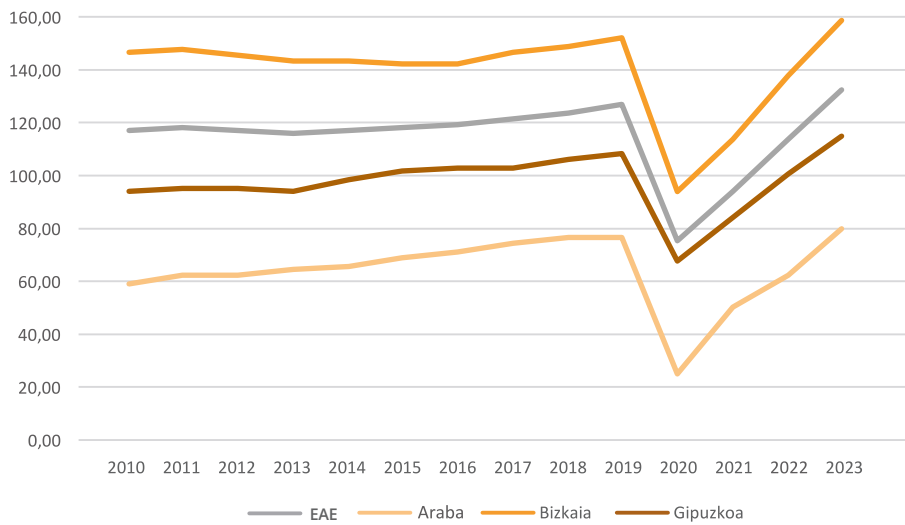
Etxebizitzan auzokoen edo kanpokoan zarata-arazoak dituzten pertsonen proportzioa	20,85	%
Etxebidek azken bosturtekoan esleitutako etxebizitza babestuak (BOE), mila biztanleko	0,81	Per 1.000
Familia-etxebizitza nagusietan bizi direnen batez besteko kopurua	2,40	Pertsonak
Familia-etxebizitzaren batez besteko azalera erabilgarria	87,40	m ²
Familia-etxebizitzaren batez besteko antzintasuna	47,90	Urteak

11.2 jomuga. 2030. urterako, pertsona guztientzako garraio-sistema seguru, arrazoizko, irisgarri eta jasangarria izateko aukera ematea, batez ere, garraio publikoa areagotuz eta ahultasun-egoeran dauden pertsonen beharrei arreta berezia eskainiz (emakumeak, haurrak, desgaitasunen bat dutenak eta adineko pertsonak)

11.2.1 adierazlea. Garraio publikora sarbide egokia duen biztanleriaren proportzioa, sexua, adina eta desgaitasuna kontuan izanda

Lurreko garraio kolektiboko zerbitzu publikoetan joan-etorriak biztanleko

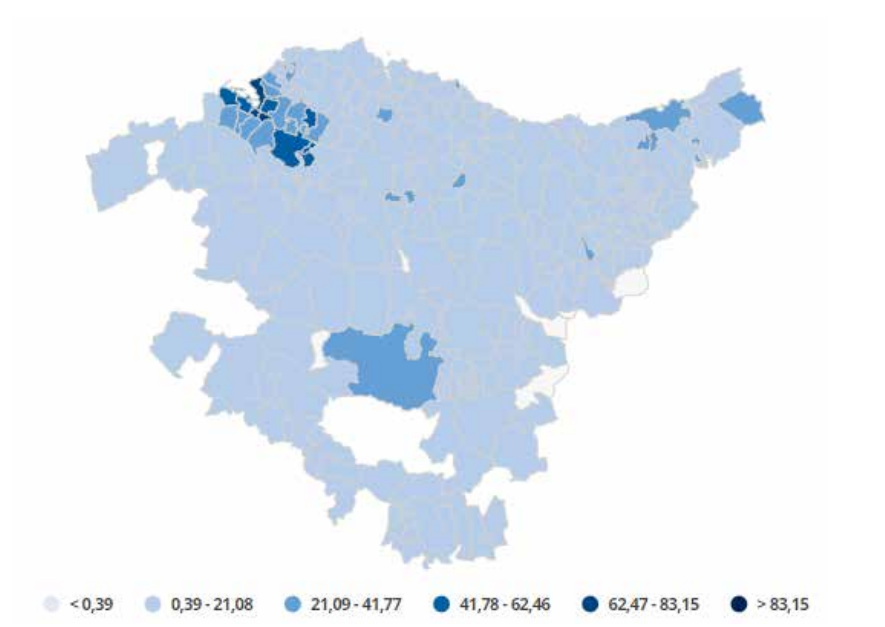

11.3 jomuga. 2030. urterako, hirigintza inklusiboa eta jasangarria areagotzea, eta baita giza kokaguneen kudeaketa parte-hartzailea, integratua eta jasangarria ere, herrialde guztietan

11.3.1 adierazlea. Lur-kontsumoaren tasaren eta biztanleria-hazkundearen tasaren arteko erlazioa

Artifizializatutako lurzorua azalera. Ehunekoa. 2022. urtea

11.3.2 adierazlea. Gizarte zibilak hiri-antolamenduan eta -kudeaketan zuzenean parte hartzeko egitura bat duten eta erregulartasunez eta modu demokratikoan jokatzeko duten hirien proportzioa

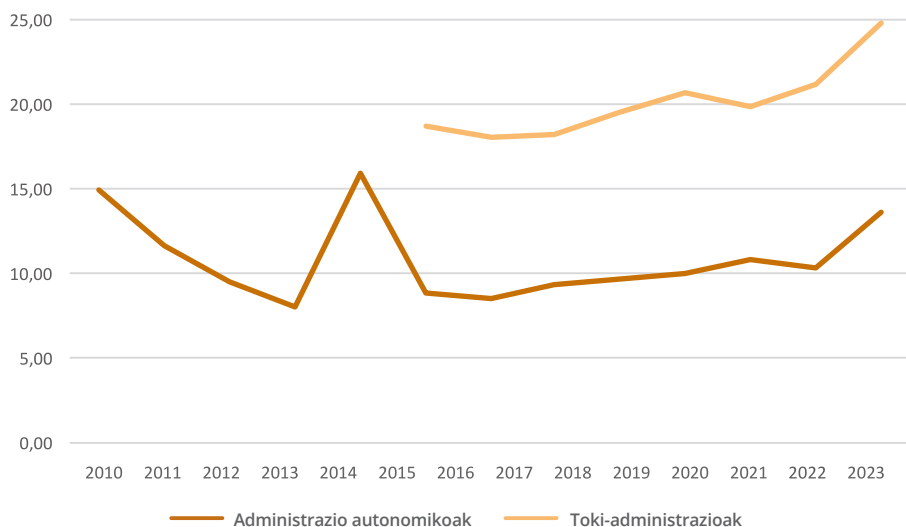
Hiri-plangintzan eta kudeaketan gizarte zibilak zuzenean parte hartzeko egitura duten eta erregulartasunez eta demokratikoki funtzionatzen duten hirien proportzioa

100 %

11.4 jomuga. Munduko kultura- eta natura-ondarea babesteko eta zaintzeko ahaleginak bikoiztea

11.4.1 adierazlea. Kultura- eta natura-ondare guztia babestera eta zaintzera bideratutako per capita gastuak, finantzaketa-iturriaren (publikoa edo pribatua), ondare-motaren (kultura- edo natura-ondarea) eta gobernu-motaren (nazionala, eskualdekoa, udalerrikoa) arabera banatuta

 Autonomia-erkidegoko eta tokiko herri-administrazioen per capita gastua kultura-ondarea zaintzeko, babesteko eta kontserbatzeko

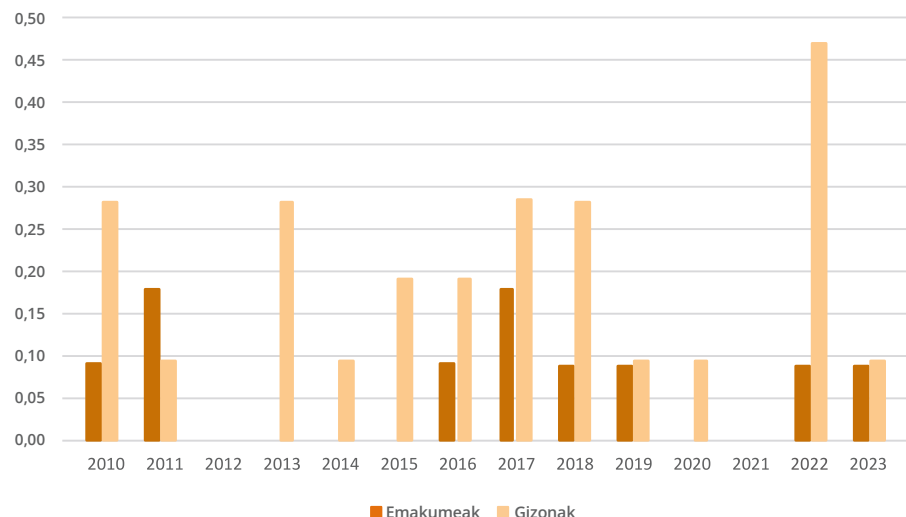

 Autonomia-erkidegoko eta tokiko herri-administrazioen per capita gastua kultura-ondarea zaintzeko, babesteko eta kontserbatzeko **37,74** €

11.5 jomuga. 2030. urterako, nabarmen murriztea hondamendien ondorioz (urarekin zerikusia dutenak barne) sortutako heriotzen eta horien eraginak jasaten dituzten pertsonen kopurua, eta nabarmen murriztea hondamendiek sortutako zuzeneko galera ekonomikoak, munduko barne-produktu gordinarekin alderatuta, arreta berezia emanez pobleei eta ahultasun-egoeran dauden pertsoneri

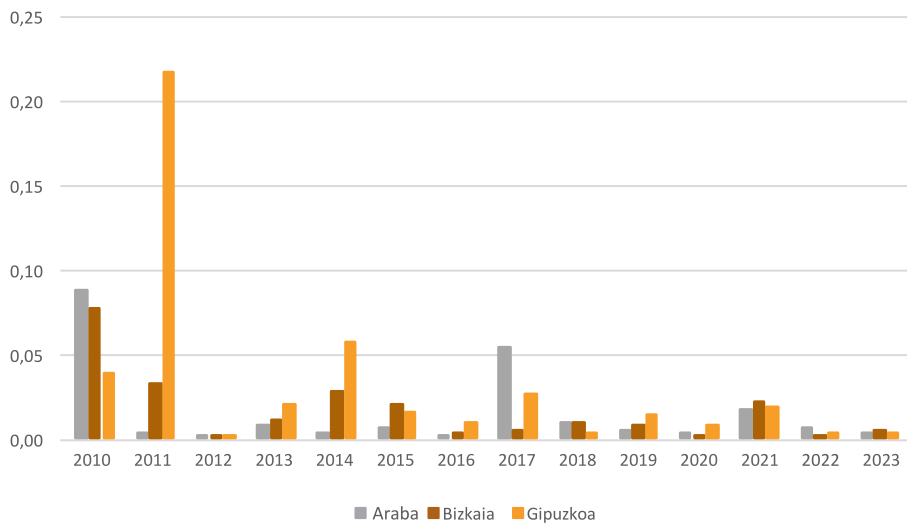
11.5.1 adierazlea. Hondamendiekin zuzenean lotutako hildako, desagertutako eta kaltetutako pertsonen kopurua 100.000 biztanleko

 Hondamendiei zuzenean egotzitako hildako pertsonen kopurua 100.000 biztanleko

11.5.2 adierazlea. Hondamendiekin zuzenean lotutako galera ekonomikoak munduko barne produktu gordinari (BPG) dagokionez

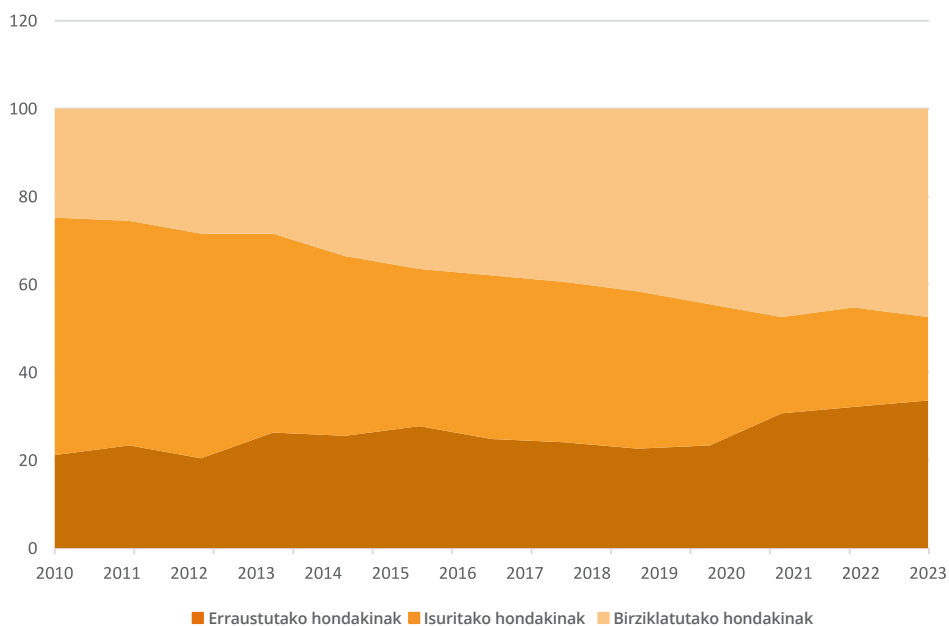
 Kalte pertsonalengatik, diru galerengatik eta ondasunetan izandako kalteengatik ordaindutako edota hornitutako kalte-ordainak, BPGarekiko proportzioan. Ehunekoa

11.6 jomuga. 2030. urterako, hirietako per capita ingurumen-inpaktu negatiboa murriztea, eta arreta berezia eskaintzea airearen kalitateari eta udal-hondakinen eta beste hondakin batzuen kudeaketari

11.6.1 adierazlea. Kontrolatutako instalazioetan kudeatzen diren udal-hondakin solidoak, udal-hondakin guztiekiko proportzioan, hirien arabera banatuta

 Erraustutako, isuritako eta birziklatutako hiri-hondakinen proportzioa, sortutako eta tratatutako hiri-hondakin guztiekiko

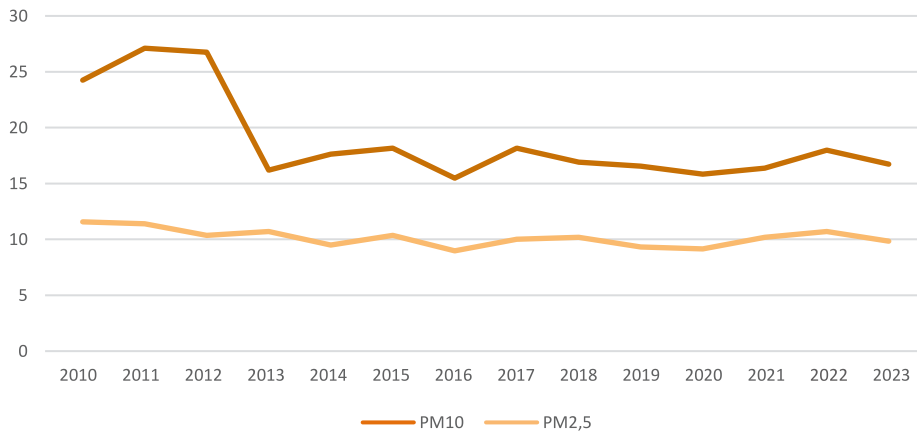

 Bildutako hiri-hondakinak per capita	446,24	Kg
---	---------------	----

11.6.2 adierazlea. Hirietan esekita dauden partikula finen urteko batez besteko mailak (adibidez, PM2.5 eta PM10), biztanleriaren arabera haztatuta

Partikulen batez besteko maila hirietan, biztanleriaren arabera haztatuta

Airearen kalitatearen indizea

91,20 Kg

11.a.1 adierazlea a) Biztanleen dinamikari erantzuten dioten, b) lurralde-garapen orekatua bermatzen duten eta c) tokiko zerga-marjina handitzen duten hiri-politika nazionalak edo eskualdeko garapen-planak dituzten herrialdeen kopurua

Plan orokorra edo hirigintza-plangintzako arau subsidiarioak dituzten udalerrietan bizi diren biztanleen proportzioa

100 %

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

11.5.3 adierazlea. Hondamendiei egotzitako a) azpiegitura kritikoan izandako kalteak eta b) oinarriko zerbitzuen etenduren kopurua

11.7.1 adierazlea. Hirietako azalera eraikitik guztiontzako espazio ireki eta publikoetara bideratzen den proportzioa, sexuaren, adinaren eta desgaitasunen bat duten pertsonen arabera banatuta

11.7.2 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan eraso fisiko edo sexualen biktima izan diren pertsonen proportzioa, sexuaren, adinaren, desgaitasun-mailaren eta gertalekuaren arabera banatuta

11.b.1 adierazlea. Hondamendien Arriskua Murrizteko 2015-2030 aldirako Sendaiko Esparruarekin bat etorritik, hondamendien arriskuak murrizteko estrategia nazionalak finkatzen eta aplikatzen dituzten herrialdeen kopurua

11.b.2 adierazlea. Hondamendien arriskuak murrizteko tokiko estrategiak finkatzen eta aplikatzen dituzten tokiko gobernuen proportzioa, hondamendien arriskua murrizteko estrategia nazionalekin bat etorritik

12. HELBURUA: Kontsumo eta ekoizpen modalitate jasangarriak bermatzea

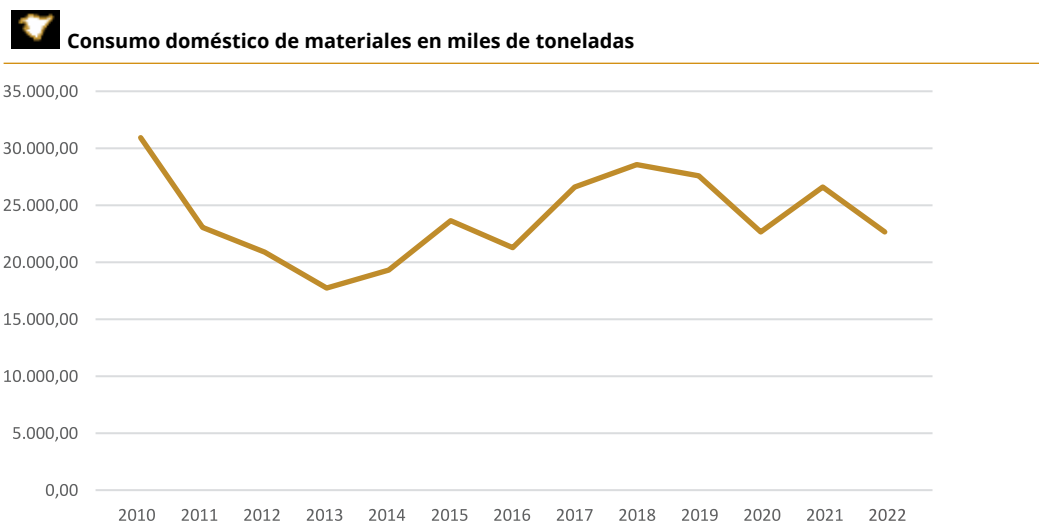
12.1 jomuga. Kontsumo eta Ekoizpen Modalitate Jasangarriei buruzko Programen Hamar Urterako Esparrua aplikatzea, herrialde guztien parte-hartzearekin eta garatutako herrialdeek gidatuta, kontuan izanda garapen-bidean dauden herrialdeen garapen-maila eta ahalmenak

12.1.1 adierazlea. Kontsumo- eta ekoizpen-modalitate jasangarriak lortzera bideratutako tresna politikoak sortzen, ezartzen eta aplikatzen dituzten herrialdeen kopurua

 Kontsumo eta ekoizpen jasangarriko modalitateetarako trantsizioa laguntzeko politika-tresnak egin, hartu edo aplikatzen dira	Sí
---	-----------

12.2 jomuga. 2030. urterako, baliabide naturalen kudeaketa jasangarria eta erabilera eraginkorra egin dadila lortzea

12.2.2 adierazlea. Barne-kontsumo materiala balio absolututan, per capita barne-kontsumo materiala eta barne-kontsumo materiala BPGaren arabera

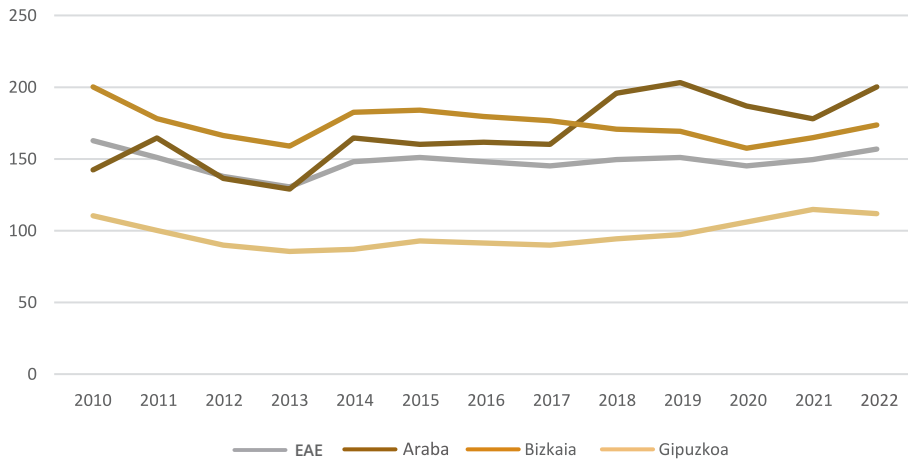

 Materialen kontsumoa BPGaren arabera	264,1 T/miloi €
 Materialen kontsumoa biztanle bakoitzeko	10,40 T (biztanleko)

12.4 jomuga. 2030. urterako, produktu kimikoak eta hondakin guztiak ekologikoki arrazoi-zkoa den moduren batean kudeatzea beren bizi-zikloan, hitzartutako nazioarteko esparruekin bat etorriz; eta nabarmen murriztea atmosferara, urera eta lurrera egiten dituzten isuriak, horiek giza osasunean eta ingurumenean dituzten eragin kaltegarriak arintze aldera

12.4.2 adierazlea. a) Per capita sortutako hondakin arriskutsuak eta b) tratatutako hondakin arriskutsuen proportzioa, tratamendu-motaren arabera banatuta

Sortutako hondakin arriskutsuak per capita

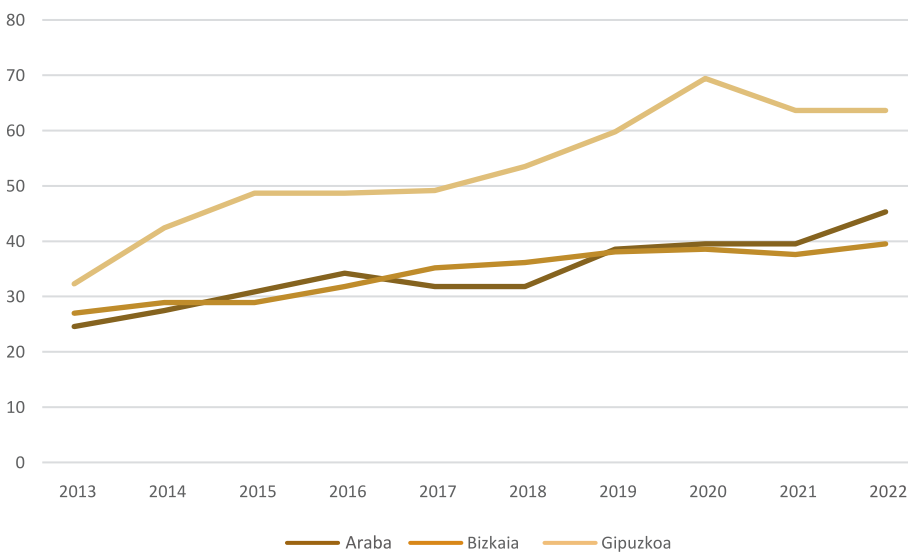

Birziklatutako hondakin arriskutsuen proportzioa	60,43	%
Balorizazio energetikoarekin erraustutako hondakin arriskutsuen proportzioa	0,00	%
Balorizazio energetikorik gabe erraustutako hondakin arriskutsuen proportzioa	0,11	%
Isuritako hondakin arriskutsuen proportzioa	39,45	%

12.5 jomuga. 2030. urterako, nabarmen murriztea hondakinen sorrera, prebentzio-, murrizketa-, birziklatze- eta berrerabilpen-jardueren bitartez

12.5.1 adierazlea. Birziklatze-tasa nazionala, birziklatutako materialaren tonatan

Birziklatutako hiri-hondakinen proportzioa, sortutako eta tratatutako hiri-hondakin guztiekiko

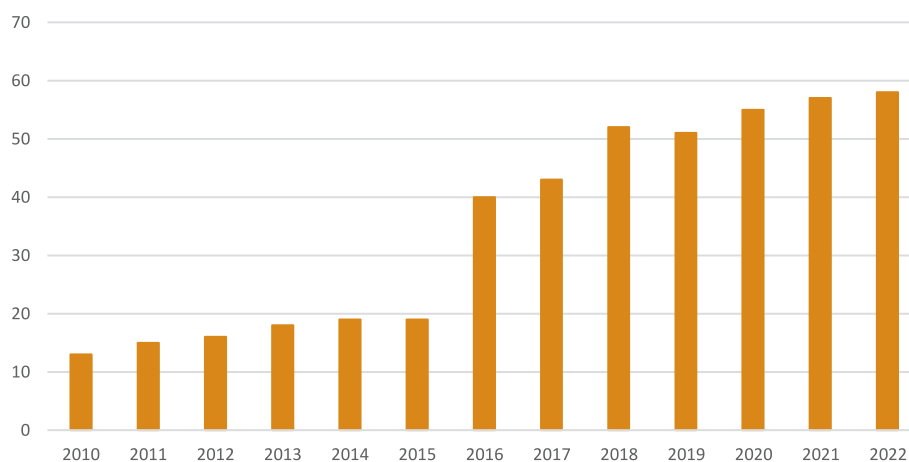
Birziklatutako hiri-hondakinen proportzioa, sortutako eta tratatutako hiri-hondakin guztiekiko	47,23	%
---	--------------	----------

12.6 jomuga. Enpresak animatzea, bereziki enpresa handiak eta transnazionalak, jardunbide jasangarriak erabiltzera eta jasangarritasunari buruzko informazioa sartzera beren txostenen aurkezpen-zikloan

12.6.1 adierazlea. Jasangarritasunari buruzko txostenak argitaratzen dituzten enpresen kopurua

Europar etiketa ekologikoaren lizentzien kopurua

Europar Batasuneko Ingurumen Kudeaketa eta Auditoria Sistema (EMAS) duten erakundeen kopurua

99 Erakundeak

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

12.2.1 adierazlea. Aztarna materiala balio absolututan, per capita aztarna materiala eta BPGaren arabera azarna materiala kontuan hartuz

12.3.1 adierazlea. a) Elikagai-galeraren indizea eta b) Alferrik galtzen diren elikagaien indizea

12.4.1 adierazlea. Hondakin arriskutsuei eta bestelako produktu kimikoei buruzko nazioarteko ingurumen-hitzarmen multilateraletan informazioa transmititzeko konpromisoak eta eginbeharrak betetzen dituzten atalen kopurua, hitzarmen horietako bakoitzean eskatzen den bezala

12.7.1 adierazlea. Erosketa publikoen arloan politika eta ekintza-plan jasangarriak aplikatzen dituzten herrialdeen kopurua

12.8.1 adierazlea. Munduko herritartasunerako hezkuntzak eta garapen jasangarri-rako hezkuntzak esparru hauetan duten txertatze-maila: a) hezkuntza-politika nazio-naletan, b) hezkuntza-planetan, c) irakasleen prestakuntzan eta d) ikasleen ebaluazioan

12.a.1 adierazlea. Energia berriztagarriak ekoizteko ahalmen instalatua garapen-bidean dauden herrialdeetan (per capita watt)

12.b.1 adierazlea. Turismoaren jasangarritasunak dituen ekonomia- eta ingurumen-alderdien jarraipena egiteko kontabilitate-tresna normalizatuen aplikazioa

12.c.1 adierazlea. Erregai fosilentzako diru-laguntzen zenbatekoa (ekoizpena eta kontsumoa) BPGaren unitate bakoitzeko

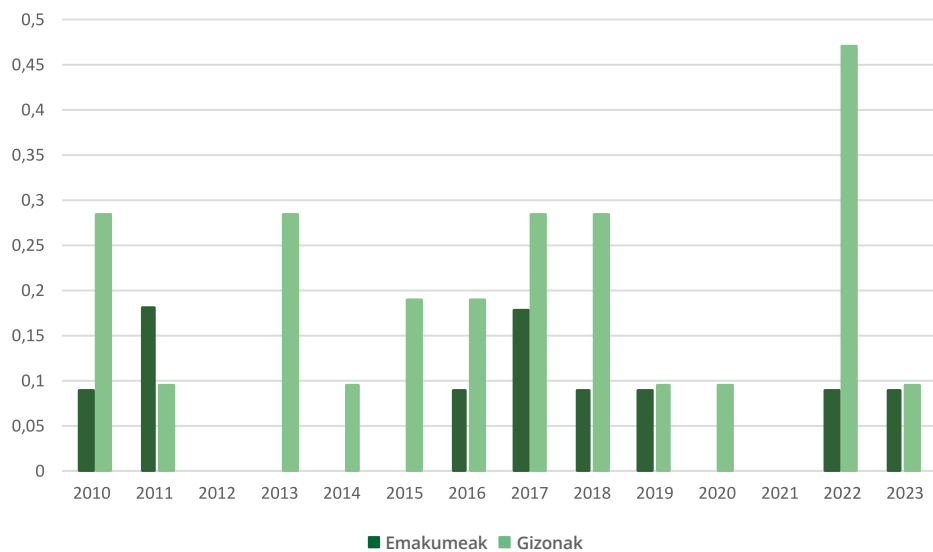
13. HELBURUA: Neurri urgenteak hartzea klima-aldaketaren eta haren ondorioen aurka egiteko

13.1 jomuga. Klimarekin eta hondamendi naturalekin lotutako arriskuekiko erresilientzia eta horietara egokitzeko ahalmena sendotzea herrialde guztietan

13.1.1 adierazlea. Hondamendiekin zuzenean lotutako hildako, desagertutako eta kaltetutako pertsonen kopurua 100.000 pertsonako

Hondamendiei zuzenean egotzitako hildako pertsonen kopurua 100.000 biztanleko

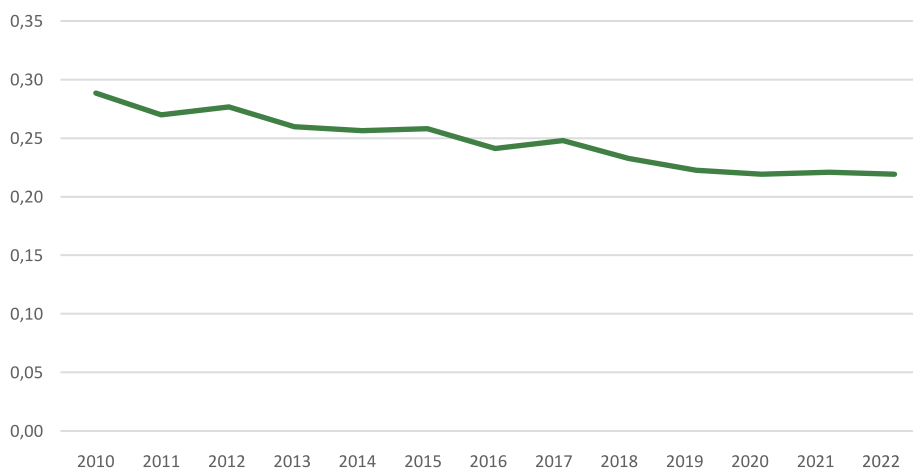

13.2 jomuga. Klima-aldaketarekin lotutako neurriak sartzea politika, estrategia eta plan nazionaletan

13.2.2 adierazlea. Berotegi-efektuko gasen isurpena guztira, urteka

Emisiones totales de gases de efecto invernadero de las unidades residentes por unidad de PIB

 Unitate egoiliarren berotegi efektuko gasen guztizko isurtzeak per capita	8,43 TCO ₂ baliokide/biztanle
 Berotegi-efektuko gasen emisioa, 1990. urtearekin alderatuta	-10,82 %
 Berotegi-efektuko gasen emisioa, 2005. urtearekin alderatuta	-27,37 %

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

13.1.3 adierazlea. Hondamendien arriskuak murrizteko tokiko estrategiak finkatzen eta aplikatzen dituzten tokiko gobernuen proportzioa, hondamendien arriskua murrizteko estrategia nazionalekin bat etorritik

13.2.1 adierazlea. Nazio Batuen Klima Aldaketari buruzko Esparru Konbentzioaren idazkaritzari jakinarazitako nazio mailan zehaztutako ekarpenak, epe luzerako estrategiak, egokitzeko plan nazionalak eta egokitzapenari buruzko komunikazioak dituzten herrialdeen kopurua

13.a.1 adierazlea. Hornitutako eta mobilizatutako kantitateak Estatu Batuetako dolarretan, gaur egun ezarritako helburuari dagokionez (hemendik 2025era denon artean 100.000 milioi dolar mobilizatzea)

13.b.1 adierazlea. Nazio Batuen Klima Aldaketari buruzko Esparru Konbentzioaren idazkaritzari jakinarazitako nazio mailan zehaztutako ekarpenak, epe luzerako estrategiak, egokitzeko plan nazionalak eta egokitzapenari buruzko komunikazioak dituzten aurrerapen txikieneko herrialdeen eta garapen-bidean dauden uharte-estatu txikien kopurua

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

13.1.2 adierazlea. Hondamendien Arriskua Murrizteko 2015-2030 aldirako Sendaiko Esparruarekin bat etorritik, hondamendien arriskuak murrizteko estrategia nazionalak finkatzen eta aplikatzen dituzten herrialdeen kopurua

13.3.1 adierazlea. Munduko herritartasunerako hezkuntzak eta garapen jasangarri-rako hezkuntzak esparru hauetan duten txertatze-maila: a) hezkuntza-politika nazionaletan, b) hezkuntza-planetan, c) irakasleen prestakuntzan eta d) ikasleen ebaluazioan

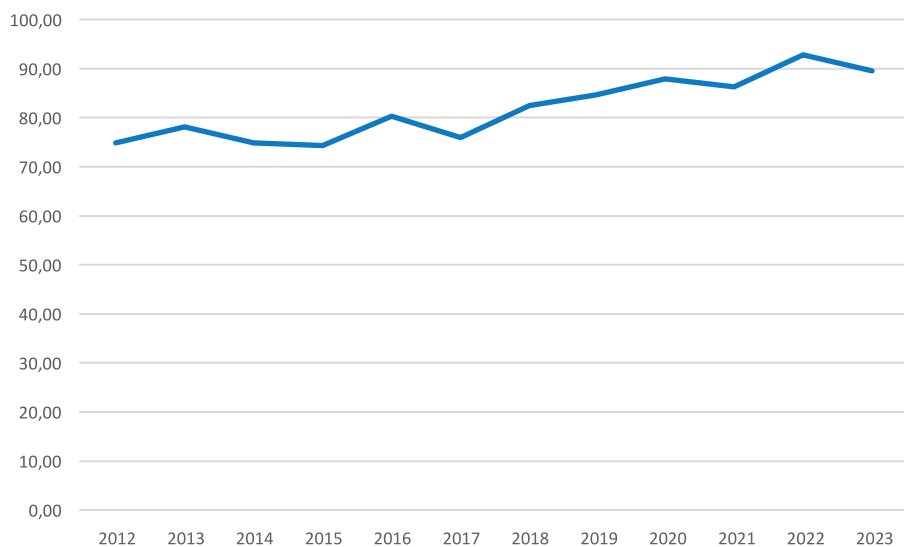
14. HELBURUA: Ozeanoak, itsasoak eta itsas baliabideak mantentzea eta modu jasangarrian erabiltzea

14.1 jomuga. 2025. urterako, mota guztietako itsas kutsadura aurreikustea eta nabarmen murriztea, bereziki, lurrean eginiko jardueren bidez sortutakoa (itsas detrituak eta elikagaien bidezko kutsadura barne)

14.1.1 adierazlea. a) Kostaldeko eutrofizazioaren indizea; eta b) hondakin plastikoaren dentsitatea

Bainatzeko uren kalitatea

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

14.5.1 adierazlea. Babestutako eremuen hedadura, itsas eremuei dagokienez

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

14.2.1 adierazlea. Itsas eremuak kudeatzean, ekosistemetan oinarritutako ikuspegiak aplikatzen dituzten herrialdeen kopurua

14.3.1 adierazlea. Itsasoaren batezbesteko azidotetasuna (pH), lagin adierazgarrien multzo adostu batean neurtuta

14.4.1 adierazlea. Ezaugarri biologikoen arabera maila jasangarriak dituzten arrain-populazioen proportzioa

14.6.1 adierazlea. Legez kanpoko arrantza, aitortu gabekoa eta arautu gabekoa kentzea helburu duten nazioarteko tresnen aplikazio-maila

14.7.1 adierazlea. Garapen-bidean dauden uharte-estatu txikietako, aurrerapen txiki-kieneko herrialdeetako eta gainerako herrialdeetako BPGan arrantzaren kudeaketa jasangarriak duen proportzioa

14.a.1 adierazlea. Ikerketarako aurrekontu osotik itsas teknologiaren esparruko ikerketara bideratutako proportzioa

14.b.1 adierazlea. Eskala txikiko arrantzan sartzeko eskubideak aitortu eta babes-tuko dituen esparru juridiko, arauemaile edo instituzional baten aplikazio-maila

14.c.1 adierazlea. Esparru juridiko, arautzaile eta instituzionalen bidez, ozeanoekin zerikusia duten tresnak berresten, onartzen eta inplementatzen aurrera egiten duten herrialdeen kopurua, ozeanoak eta bertako baliabideak zaintzeko eta jasangarritasunez erabiltzeko Itsas Zuzenbideari buruzko Nazio Batuen Konbentzioan jasotako nazioarteko zuzenbidea aplikatuz

15. HELBURUA: Lehorreko bizitza babestea, lehengoratzea eta modu jasangarrian erabili dadila sustatzea, basoak modu jasangarrian kudeatzea, basamortutzearen aurka borrokatzea, lurren degradazioa gelditzea eta lehengoratzea, eta biodibertsitatearen galera gelditzea

15.1 jomuga. 2030. urterako, lurreko ekosistemen eta ur gezaren barne-ekosistemen eta horien zerbitzuen zaintza, berrezarpena eta erabilera jasangarria bermatzea, bereziki hauena: basoak, hezeguneak, mendiak eta gune lehorrak; hori guztia, bat etorritik nazioarteko hitzarmenen bidez ezarritako betebeharrekin

15.1.1 adierazlea. Basoen azalera, azalera osoarekiko proportzioan

Basoen azalera, azalera osoarekiko proportzioan

< 0   0 - 18,12   18,13 - 36,24   36,25 - 54,36   54,37 - 72,48   > 72,48

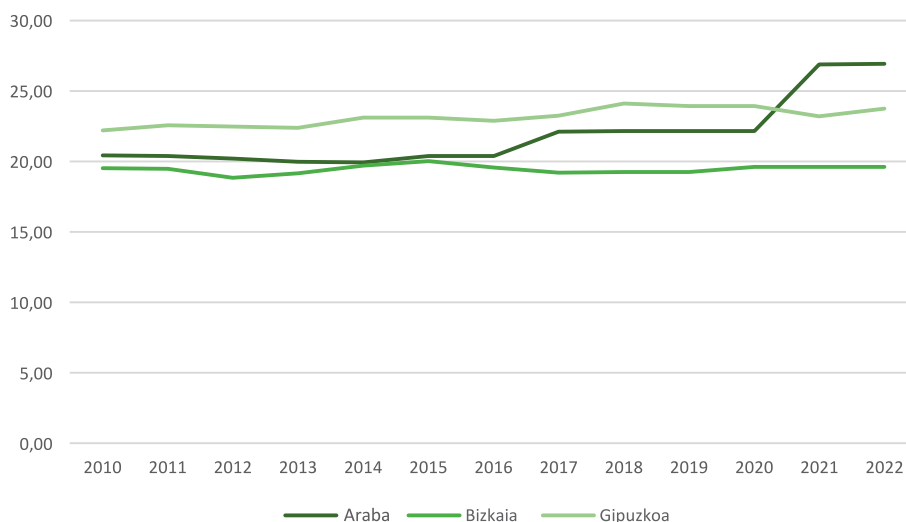
Baso-azalera publikoa

42,07 %

15.1.2 adierazlea. Gune babestuetan dauden eta lurreko ekosistementzat eta ur gezarentzat garrantzitsuak diren lekuen proportzioa, ekosistema-motaren arabera

Babes bereziko azalera, azalera osoaren proportzioan

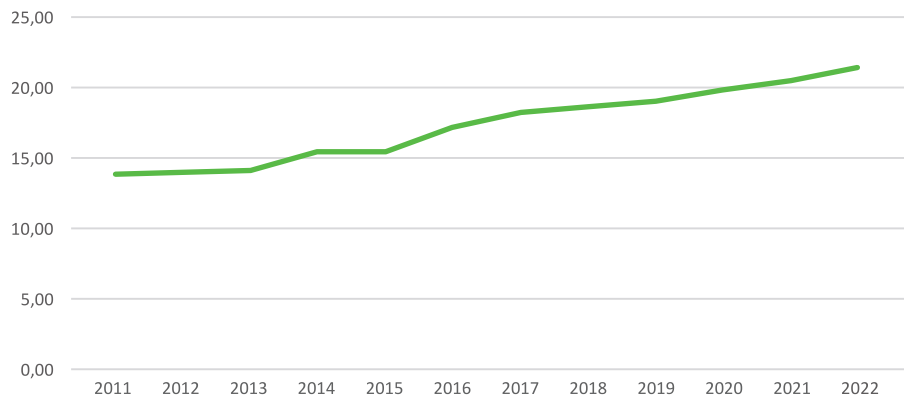

15.2 jomuga. 2030. urterako, martxan jartzea baso-mota guztien kudeaketa jasangarria, deforestazioa geldiaraztea, degradatutako basoak berreskuratzea eta baso-sartzea nahiz basoberritzea nabarmen areagotzea mundu-mailan.

15.2.1 adierazlea. Aurrerapenak basoen kudeaketa jasangarrirantz

Kudeaketa jasangarrirako tresnak indarrean dituzten basoen azaleraren proportzioa

Kudeaketa jasangarrirako tresnak indarrean dituzten basoen azalera

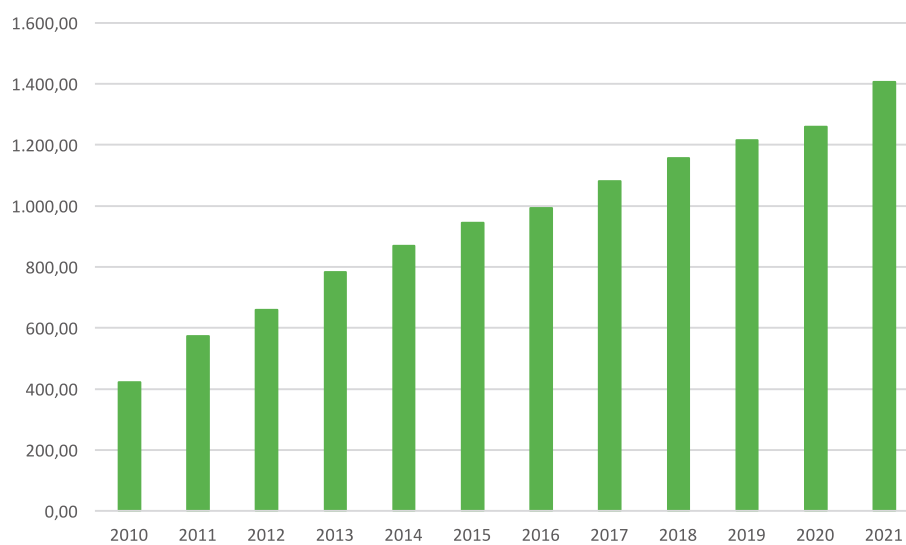
105.878 Hektareak

15.3 jomuga. 2030. urterako, desertifikazioari aurka egitea, lur eta lurzoru degradatuak birgaitzea (desertifikazioek, lehorteek eta uholdeek kaltetutako lurak barne) eta lurzoruen degradazioan eragin neutroa izango duen mundu bat lortzen saiatzea

15.3.1 adierazlea. Lurzoru degradatuak, azalera osoarekiko proportzioan

Potentzialki kutsatutako eta erabilera berrietarako berreskuratutako lurzoruen azalera 2015. urtetik

15.8 jomuga. 2030. urterako, espezie exotiko inbaditzaileak sar daitezela prebenitzeko eta horiek lurreko nahiz uretako ekosistemetan dituzten eraginak nabarmen murrizteko neurriak hartzea, eta lehentasunezko espezieak kontrolatzea edo desagerraraztea

15.8.1 adierazlea. Dagokien legeria nazionala onartu duten eta espezie exotiko inbaditzaileak sar daitezela prebenitzeko edo kontrolatzeko baliabide nahikoa bideratu dituzten herrialdeen proportzioa

	Dagokion legeria nazionala dago, eta baliabideak bideratzen dira espezie exotiko inbaditzaileak prebenitzeko edo kontrolatzeko	Bai
---	---	------------

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

15.4.1 adierazlea. Gune babestuetan dauden eta mendietako biodibertsitatearentzat garrantzitsuak diren lekuak

15.4.2 adierazlea. a) Mendien eremu berdearen indizea eta b) lur menditsu degradatuaren proportzioa

15.5.1 adierazlea. Zerrenda gorriaren indizea

15.6.1 adierazlea. Irabazien banaketa bidezko eta zuzena egiten dela ziurtatzeko lege-, administrazio- eta arau-esparruak ezarri dituzten herrialdeen kopurua

15.7.1 adierazlea. Ezkutuko ehizatik edo legez kontrako trafikotik lortuta merkaturatu diren flora- eta fauna-aleen proportzioa

15.9.1 adierazlea. a) Dibertsitate biologikorako 2011-2020 Estrategia-planarekin eta Aichiko bigarren xedearekin bat datozen helburu nazionalak edo dibertsitate biologikoaren arloko estrategietan eta ekintza-planetan antzeko helburuak ezarri dituzten eta helburu horiek lortzeko egindako aurrerapenen berri eman duten herrialdeen kopurua; eta b) biodibertsitatearen integrazioa kontabilitateko sistema nazionaletan eta txostenen aurkezpenean, Ekonomia eta Ingurumen Kontabilitateko Sistema inplementatuz

15.a.1 adierazlea. a) Garapenerako laguntza ofiziala, zehazki biodibertsitatea kontserbatzera eta modu jasangarrian erabiltzera bideratua, eta b) biodibertsitate-rako egokiak diren tresna ekonomikoen bidez sortutako diru-sarrerak mugiarazitako finantzaketa

15.b.1 adierazlea. a) Garapenerako laguntza ofiziala, zehazki biodibertsitatea kontserbatzera eta modu jasangarrian erabiltzera bideratua, eta b) biodibertsitate-rako egokiak diren tresna ekonomikoen bidez sortutako diru-sarrerak mugiarazitako finantzaketa

15.c.1 adierazlea. Ezkutuko ehizatik edo legez kontrako trafikotik lortuta merkaturatu diren flora- eta fauna-aleen proportzioa

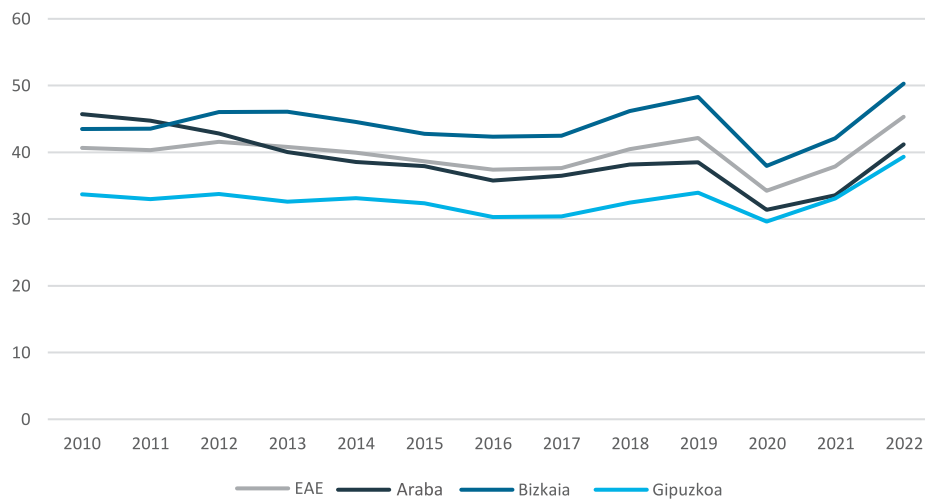

16. HELBURUA: Garapen jasangarrirako gizarte baketsu eta inklusiboak sustatzea, guztioi justiziarako sarbidea erraztea, eta euren jarduerak eta kontuak azaltzen dituzten erakunde eraginkorrak eta inklusiboak sortzea maila guztietan

16.1 jomuga. Nabarmen murriztea indarkeria-mota guztiak, eta horiei lotutako heriotza-tasak, mundu guztian

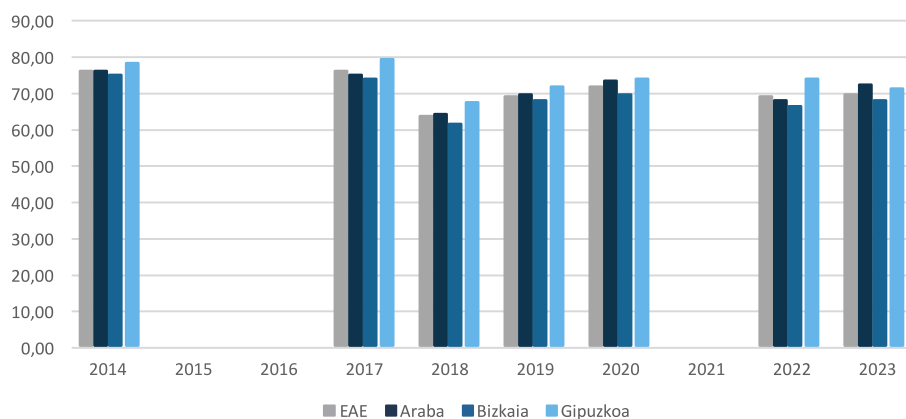
16.1.3 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan a) indarkeria fisikoa, b) indarkeria psikologikoa edo c) sexu-indarkeria pairatu duen biztanleriaren proportzioa

 Delituen indizea

16.1.4 adierazlea. Ilundu ondoren bere bizilekuan bakarrik ibiltzean seguru sentitzen den biztanleriaren proportzioa

 Ilundu ondoren bizileku-eremuan bakarrik ibiltzean seguru sentitzen diren 16 urte eta gehiagoko pertsonen proportzioa

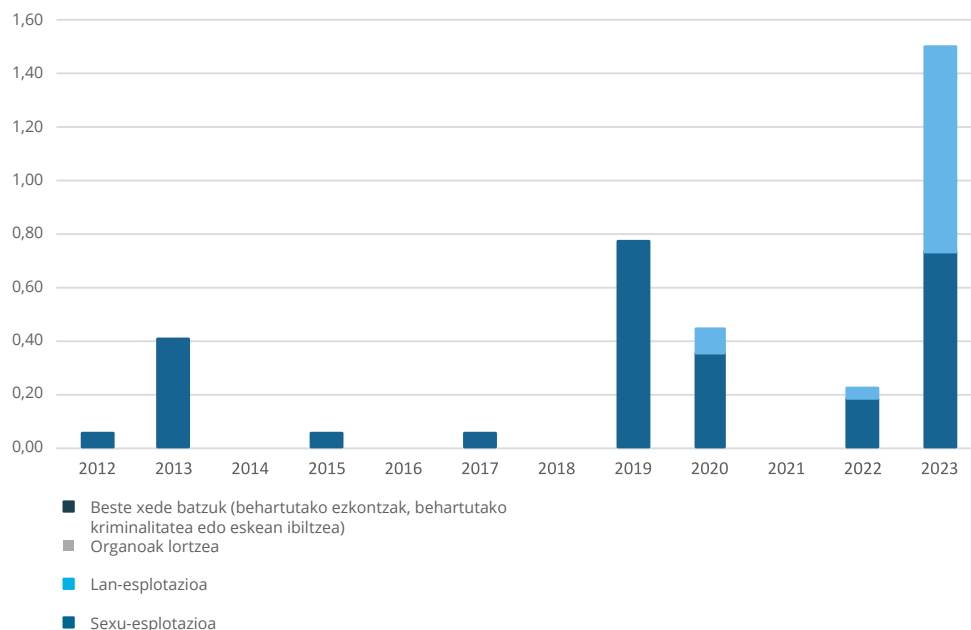
 Delinkuentzia- edo bandalismo-arazoak dituen eremu batean bizi diren pertsonen proportzioa	11,22	%
---	--------------	----------

16.2 jomuga. Amaiera ematea haurren kontrako tratu txarrei, esplotazioari eta indarkeria-eta tortura-mota guztiei

16.2.2 adierazlea. Pertsonen salerosketaren biktimen kopurua 100.000 biztanleko, sexuaren, adinaren eta esplotazio-motaren arabera banatuta

Pertsonen salerosketaren atzemandako biktimen kopurua 100.000 biztanleko

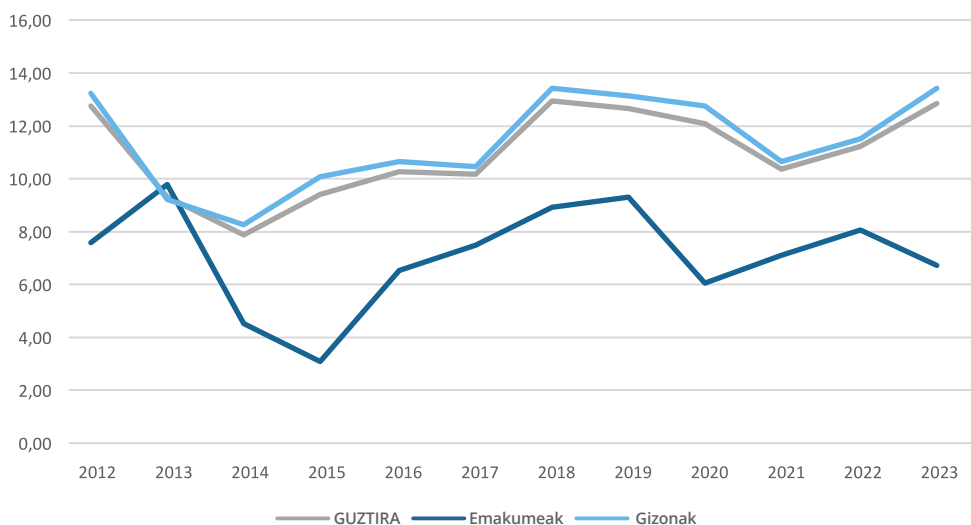

16.3 jomuga. Zuzenbidezko estatua sustatzea maila nazionalen eta nazioartean, eta justizia eskuragarri izateko aukera-berdintasuna bermatzea denontzat

16.3.2 adierazlea. Preso dauden biztanle guztien artean kondenatuak izan ez diren atxilotuen proportzioa

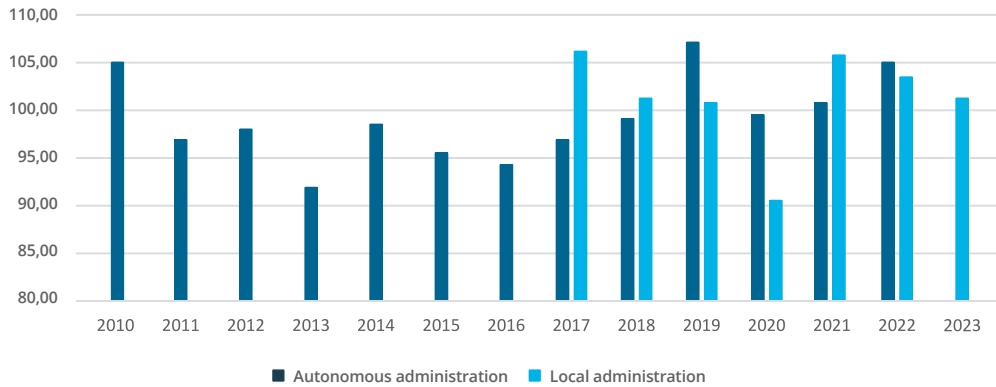
Preso dauden biztanle guztien artean kondenatuak izan ez diren atxilotuen proportzioa

16.6 jomuga. Kontuak emango dituzten erakunde eraginkorrak eta gardenak sortzea maila guztietan

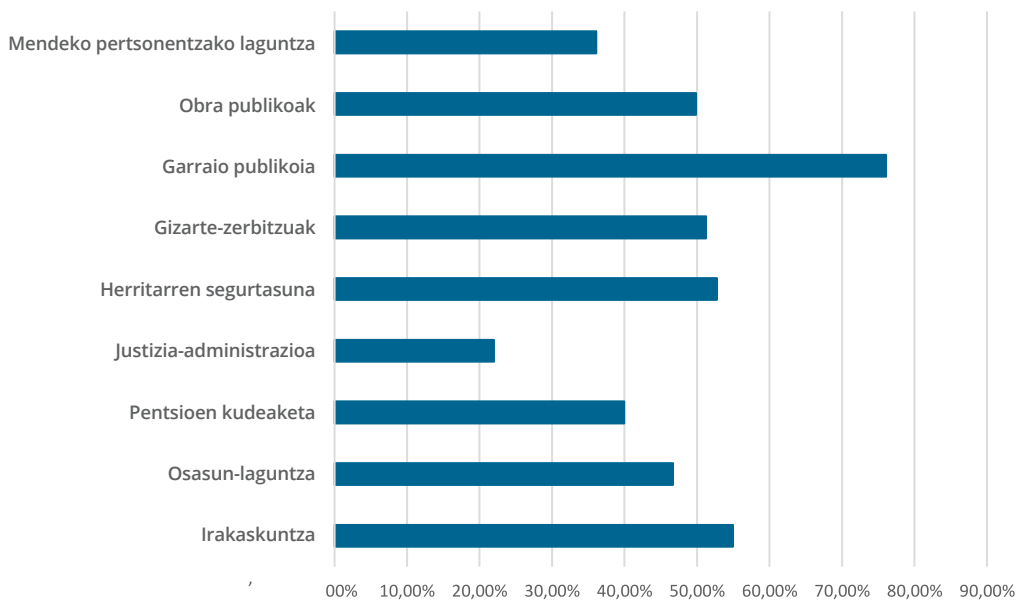
16.6.1 adierazlea Gobernuaren oinarrizko gastuak, hasieran onartutako aurrekontuarekiko proportzioan, sektorearen arabera banatuta (edo aurrekontu-kodeen edo antzeko elementuen arabera)

 Tokiko administrazio publikoen aurrekontuen hasierako gastuaren proportzioan likidatutako gastua

16.6.2 adierazlea. Oinarrizko zerbitzuekin izandako azken esperientziarekin pozik gelditu diren biztanleen proportzioa

 Hainbat arlotako zerbitzu publikoen funtzionamendurekin pozik sentitzen diren biztanleen proportzioa. 2024. urtea

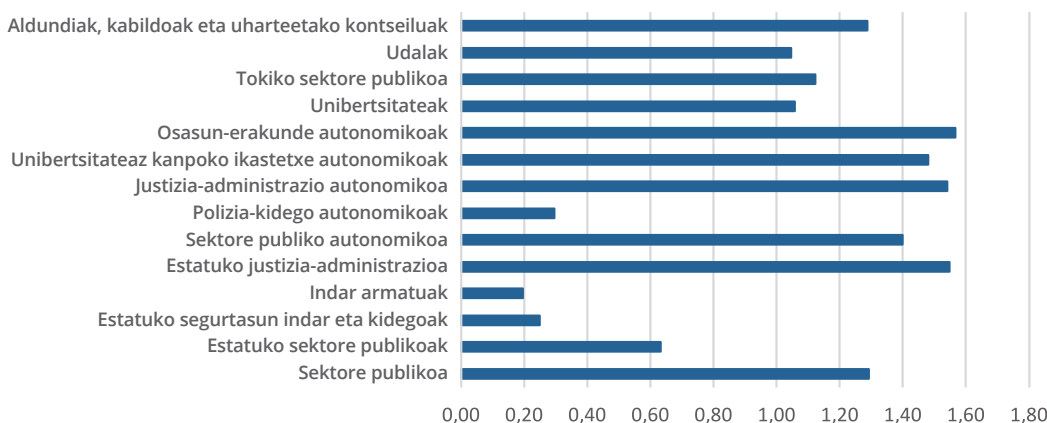

 Zerbitzu publikoen funtzionamendurekin pozik sentitzen diren biztanleen proportzioa	47,50	%
 Demokraziak Euskal AEn duen funtzionamendurekin pozik dauden pertsonen proportzioa	46,00	%
 Eusko Jaurlaritzarengan konfiantza duten pertsonen proportzioa	73,00	%
 Gobernuaren kalitate-indizea	0,05	Indizea
 Autonomia Erkidegoen Gardentasun Indizea	100	Indizea

16.7 jomuga. Beharrei erantzungo dieten erabaki inklusiboak, parte-hartzaileak eta esanguratsuak hartuko direla bermatzea maila guztietan

16.7.1 adierazlea. Tokiko zein estatuko erakundeetako plazen proportzioak, besteak beste, a) legebiltzarretan, b) administrazio publikoan eta c) botere judizialean, banaketa nazionalarekin alderatuta, eta sexuaren, adinaren, desgaitasunen bat duten pertsonen eta biztanle-taldeen arabera banatuta

 Hainbat sektoretako emakumeen proportzioaren ratioa, 6-64 urte bitarteko populazioko emakumeen proportzioarekiko. 2024. urtea

16.9 jomuga. 2030. urterako, denok nortasun juridikoa izan dezagula ahalbidetzea, batez ere jaiotzak erregistratzearen bidez

16.9.1 adierazlea. Jaiotza erakunde zibil batean erregistratuta duten 5 urtetik beherako haurren proportzioa, adinaren arabera banatuta

 Jaiotza erakunde zibil batean erregistratuta duten 5 urtetik beherakoen proportzioa 100 %

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

16.1.2 adierazlea. Gatazkekin lotura duten heriotzak 100.000 biztanleko, sexuaren, adinaren eta kausaren arabera banatuta

16.8.1 adierazlea. Garapen-bidean dauden herrialdeek nazioarteko erakundeetan dituzten ordezkarien eta boto-eskubideen proportzioa

16.10.1 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan egiaztatu diren kazetarien, komunikabideetako kideen, sindikalisten eta giza eskubideen defendatzaileen hilketen, bahiketen, bortxazko desagerpenen, atxiloketa arbitrarioen eta torturen kasuen kopurua

16.a.1 adierazlea. Giza eskubideen aldeko erakunde nazional independenteak izatea, Parisko Printzipioak betez

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

16.1.1 adierazlea. Nahita eginiko hilketen biktimen kopurua 100.000 biztanleko, sexuaren eta adinaren arabera banatuta

16.2.1 adierazlea. Azken hilabeteetan beren zaintzaileen zigor fisiko edo eraso psikologikoren bat jaso duten 1 eta 17 urte bitarteko haurren proportzioa

16.2.3 adierazlea. 18 urte bete aurretik sexu-indarkeria pairatu zuten 18 eta 29 urte bitarteko emakumeen eta gizonen proportzioa

16.3.1 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan indarkeria pairatu duten eta biktimizazioa agintari eskudunei edo gatazkak konpontzeko ofizialki onartutako beste mekanismo batzuei jakinarazi dieten biktimen kopurua

16.3.3 adierazlea. Azken bi urteetan gatazkaren batean parte hartu duten eta gatazkak konpontzeko mekanismo ofizial zein ez-ofizial batean sartu diren biztanleen proportzioa, mekanismo-motaren arabera banatuta

16.4.1 adierazlea. Sartzen eta irteten diren legez kanpoko finantza-korronteen guztizko balioa (Estatu Batuetako indarreko dolarretan)

16.4.2 adierazlea. Konfiskatutako, aurkitutako edo entregatutako armen proportzioa, haien legez kanpoko jatorria edo testuingurua agintari eskudun batek zehaztu edo ezarri badu, nazioarteko tresnekin bat etorritik

16.5.1 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan, funtzionario publiko batekin gutxienez harremana izan eta hari eskupekoa ordaindu dioten edo funtzionario publiko batek eskupekoa eskatu dien pertsonen proportzioa

16.5.2 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan, funtzionario publiko batekin gutxienez harremana izan eta hari eskupekoa ordaindu dioten edo funtzionario publiko batek eskupekoa eskatu dien negozioen proportzioa

16.6.1 adierazlea. Gobernuaren oinarritzko gastuak, hasieran onartutako aurrekontuarekiko proportzioan, sektorearen arabera banatuta (edo aurrekontu-kodeen edo antzeko elementuen arabera)

16.7.2 adierazlea. Erabakiak modu inklusiboan hartzen direla eta horrek bere beharrei erantzuten diola uste duen biztanleriaren proportzioa, sexuaren, adinaren, desgaitasunen bat duten pertsonen eta biztanle-taldearen arabera banatuta

16.10.2 adierazlea. Zenbat herrialdek hartzen eta aplikatzen dituzten konstituzio-, lege- eta arau-bermeak informaziorako sarbide publikorako

16.b.1 adierazlea. Azken 12 hilabeteetan, giza eskubideen nazioarteko legeek debekatzeko dituzten diskriminazio-moduren bat dela eta diskriminatuta edo erasota sentitu den biztanleriaren proportzioa

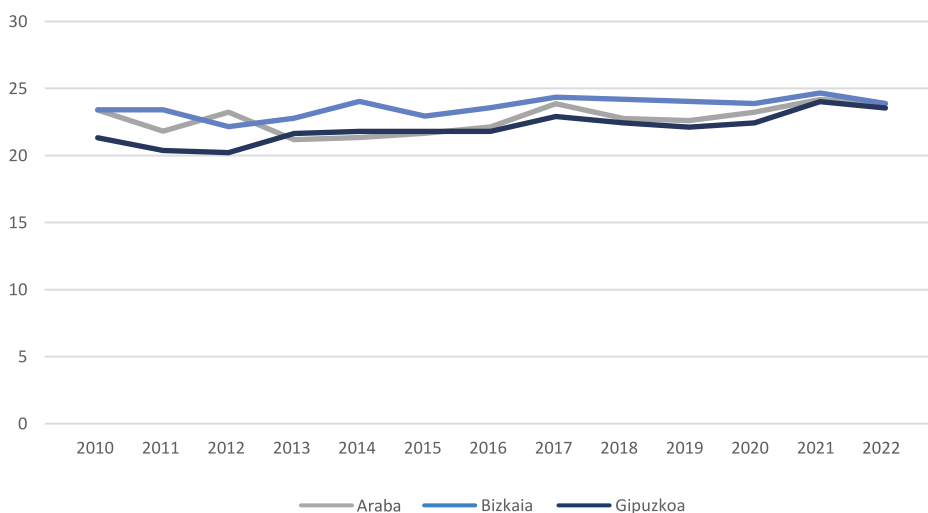

17. HELBURUA: Garapen Jasangarrirako Mundu Aliantza inplementatzeko eta biziberritzeko tresnak sendotzea

17.1 jomuga. Barneko baliabideen mugikortasuna indartzea, nazioarteko babesba emanaz garapen-bidean dauden herrialdeei, diru-sarrera fiskalak eta beste era batekoak biltzeko ahalmena hobetze aldera

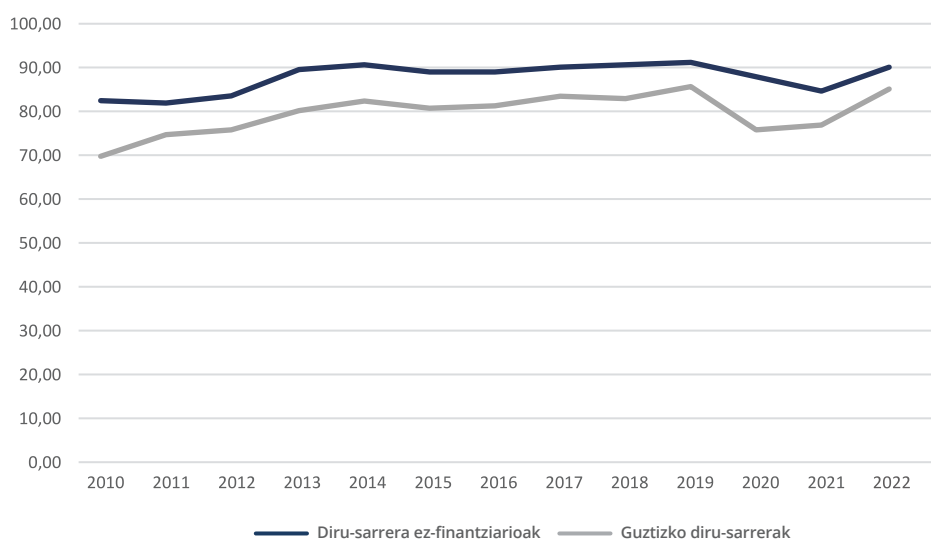
17.1.1 adierazlea. Gobernuaren diru-sarrerak guztira, BPGarekiko proportzioan, iturriaren arabera banatuta

 Administrazio Publiko Autonomikoen eta Tokikoen guztizko diru-sarrerak, BPGarekiko proportzioan

17.1.2 adierazlea. Barneko zergen bidez finantzatzen den aurrekontu nazionalaren proportzioa

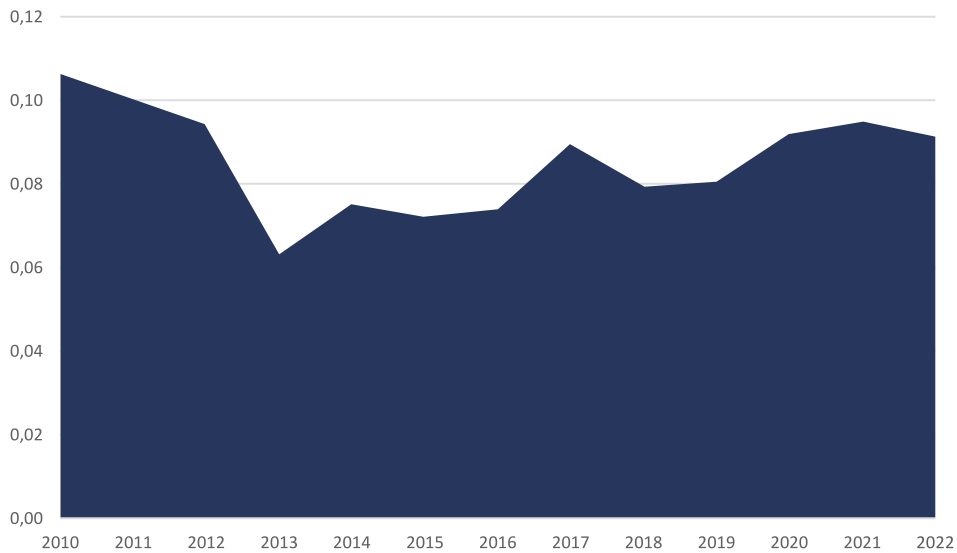
 Zergetatik datozen guztizko diru-sarreren eta diru-sarrera ez-finantzarioen proportzioa autonomia erkidegoan eta tokiko administrazio publikoetan

17.3 jomuga. Hainbat iturritako finantza-baliabide gehigarriak mobilizatzea, garapen-bidean dauden herrialdeentzat.

17.3.1 adierazlea. Hainbat iturritatik datozen garapen-bidean dauden herrialdeentzako finantza-baliabide gehigarriak

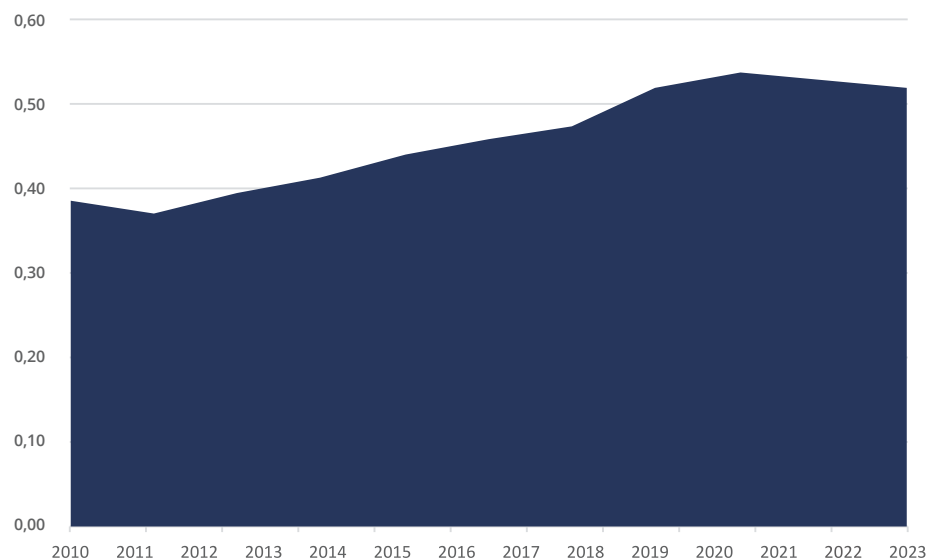
 Autonomia Erkidegoaren eta tokiko herri-administrazioen garapenerako laguntza ofizial garbia, BPGaren proportzioan. Ehunekoa

 Zuzeneko inbertsio garbia garapenerako laguntza ofiziala jasotzen duten herrialdeetan	33,18 Milioi €
 Autonomia Erkidegoaren eta tokiko herri-administrazioen garapenerako laguntza ofizial garbia	78,48 Milioi €
 Zuzeneko inbertsio garbia garapenerako laguntza ofiziala jasotzen duten herrialdeetan, BPGaren proportzioan	0,04 %

17.3.2 adierazlea. Igorpenen bolumena (Estatu Batuetako dolarretan), BPG osoarekiko proportzioan

 Atzerrira bidalitako igorpenen bolumena, BPGaren proportzioan. Ehunekoa

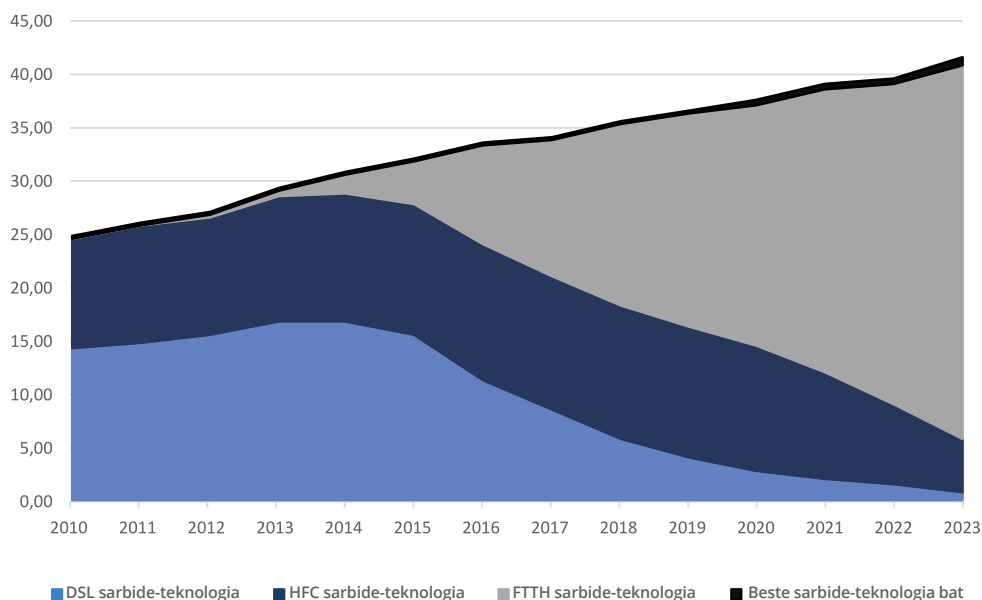

	Atzerrira bidalitako igorpenen bolumena	472,8 Milioi €
--	--	-----------------------

17.6 jomuga. Eskualde-mailako eta nazioarteko Iparralde-Hegoalde eta Hegoalde-Hegoalde lankidetzak hobetzea, baita lankidetzak trianguluarra ere, honako arlo hauetan: zientzia, teknologia, berrikuntza eta horietarako sarbidea; eta ezagutzen trukea areagotzea bi aldeetan artean hitzartutako baldintzetan, egungo mekanismoen arteko koordinazioa hobetuz (bereziki, Nazio Batuei dagokienez) eta teknologiaren erabilera erraztuko duen mundu-mailako mekanismo baten bidez

17.6.1 adierazlea. Banda zabal finkoko Internet-zerbitzura harpidetutakoen kopurua 100 biztanleko, abiaduraren arabera banatuta

	Banda zabal finkoko linea kopurua 100 biztanleko
--	---

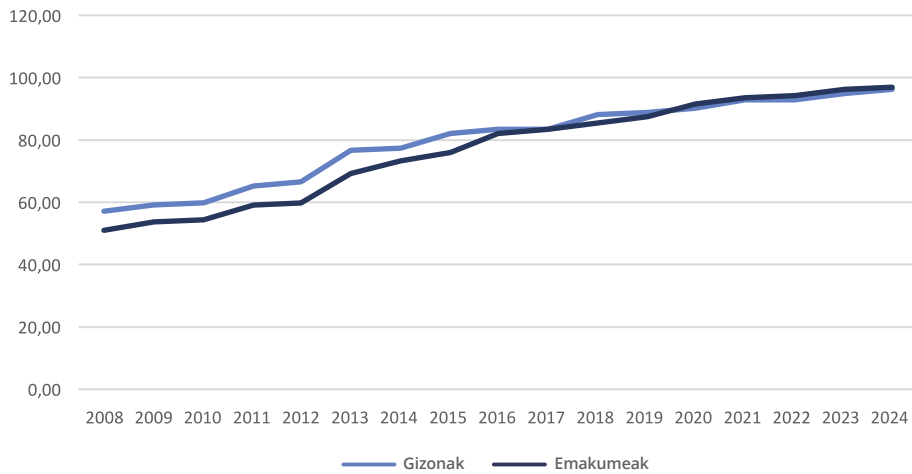

17.8 jomuga. Martxan jartzea, beranduenez 2017an, teknologia-bankua eta zientziaren, teknologiaren eta berrikuntzaren arloko ahalmena sortzeko babes-mekanismoa, aurre-rapen txikieneko herrialdeentzat; eta teknologia instrumentalen erabilera areagotzea, bereziki, informazioaren eta komunikazioen teknologiarena

17.8.1 adierazlea. Internet erabiltzen duten pertsonen proportzioa

Azken hiru hilabeteetan Internet erabili duten 16-74 urteko pertsonen proportzioa

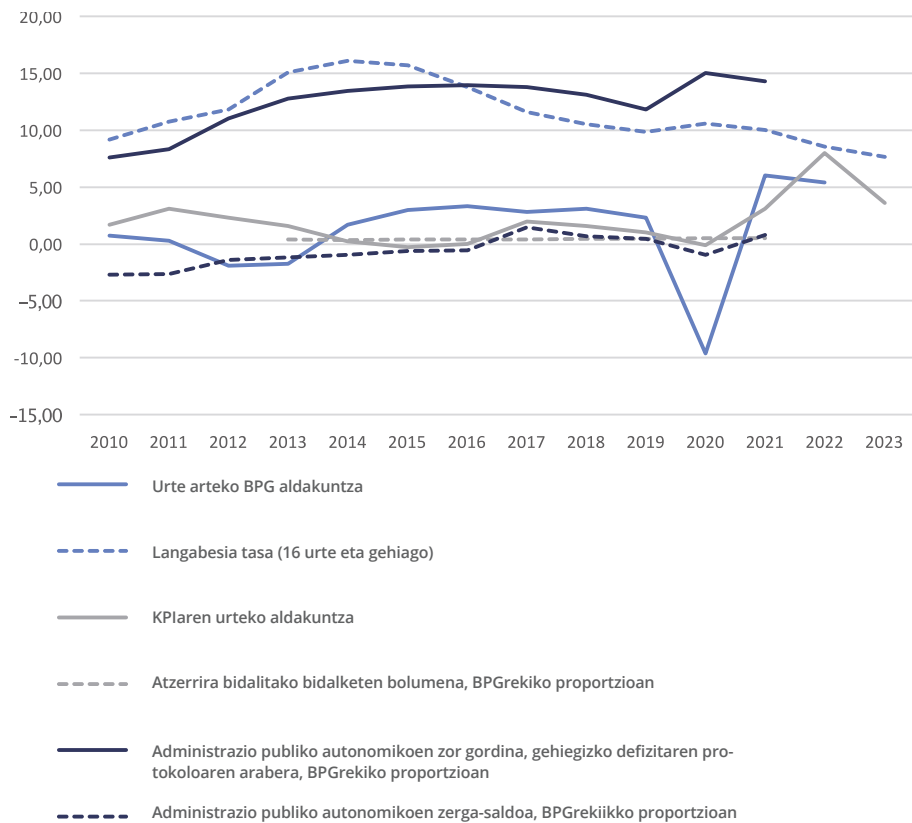

17.13 jomuga. Munduko egonkortasun makroekonomikoa areagotzea, baita politiken arteko koordinazioaren eta koherentziaren bidez ere

17.13.1 adierazlea. Taula makroekonomikoa

Taula makroekonomikoa. Ehunekoak

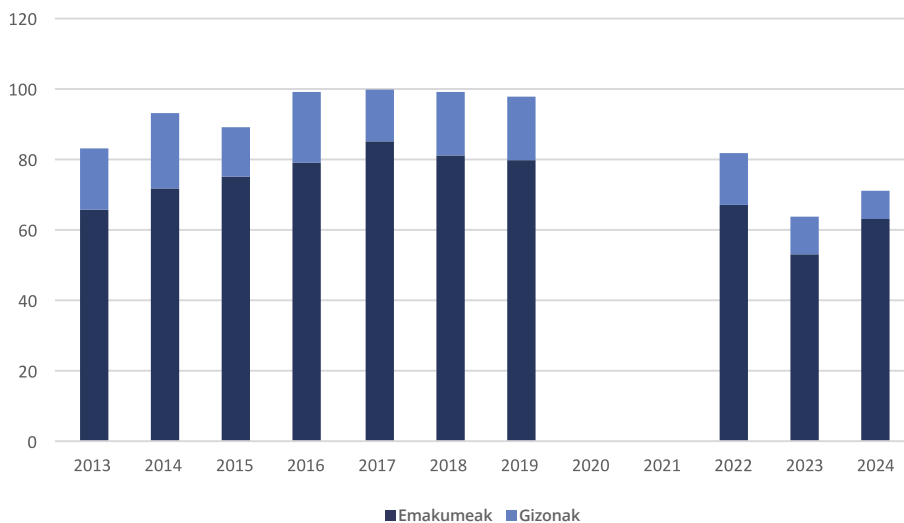

17.16 jomuga. Garapen Jasangarrirako Munduko Ituna hobetzea, eta horren osagarri izango diren hainbat interesdunen arteko aliantzak ezartzea, ezagutzak, espezializazioa, teknologia eta finantza-baliabideak mobilizatzeko eta trukatzeko, herrialde guztietan, bereziki garapen-bideetan daudenetan, Garapen Jasangarrirako Helburuak lortzeko babesa emate aldera

17.16.1 adierazlea. Hainbat interesdunen artean Garapen Jasangarrirako Helburuak lortzera bideratutako garapen-jardueren eraginkortasuna aztertzean, aurrerapenen berri eman duten herrialdeen kopurua

Euskadiko Gazteak Lankidetzan programan parte hartu duten gazteak

17.18 jomuga. 2030. urterako, garapen-bidean dauden herrialdeei (aurrerapen txikieneko herrialdeak eta garapen-bidean dauden uharte-estatu txikiak barne) ahalmena sortzeko emandako babesa hobetzea, datu egokien, fidagarrien eta kalitatezkoen erabilgarritasuna nabarmen areagotzeko; datu horiek honela banakatuta egon beharko dute: diru-sarrerak, sexua, adina, arraza, jatorri etnikoa, migrazio-estatusa, desgaitasuna, kokapen geografikoa eta testuinguru nazionaletan egokitzen diren beste ezaugarri batzuk

17.18.2 adierazlea. Estatistikei buruzko buruzko legedi nazionala Estatistika Ofizialen Oinarrizko Printzipioen arabera duten herrialdeen kopurua

Estatistikei buruzko legediak Estatistika Ofizialen Oinarrizko Printzipioak betetzen ditu

Bai

17.18.3 adierazlea. Guztiz finantzatuta eta aplikatzeko bidean dagoen Estatistika Plan Nazional bat duten herrialdeen kopurua, finantzaketa-iturrien arabera banatuta

Autonomia-erkidegoko estatistika plan bat dago, erabat finantzatuta eta aplikatzeko fasean

Bai

17.19 jomuga. 2030. urterako, martxan dauden ekimenak aprobetxatzea garapen jasangarriaren arloan egindako aurrerapenak neurtzea ahalbidetuko duten zenbait adierazle sortzeko; adierazle horiek, halaber, barne-produktu gordinaren osagarri izango dira, eta garapen-bidean dauden herrialdeetan ahalmen estatistikoa sortzen lagunduko dute

17.19.2 adierazlea. Azken hamar urteetan a) biztanleria- eta etxebizitza-errolda bat (gutxienez) egin duten eta b) jaiotzen % 100 eta heriotzen % 80 erregistratuta dituzten herrialdeen proportzioa

 Azken hamar urteetan gutxienez biztanleriaren eta etxebizitzaren errolda bat egin da	Bai
 Jaiotzen % 100 eta gutxienez heriotzen % 80 erregistratu dira	Bai

INFORMATU GABEKO ADIERAZLEAK

17.10.1 adierazlea. Muga-zergen munduko batezbesteko haztatua

17.11.1 adierazlea. Garapen-bidean dauden herrialdeen eta aurrerapen txikieneko herrialdeen parte-hartzea mundu-mailako esportazioetan

17.12.1 adierazlea. Garapen-bidean dauden herrialdeek, aurrerapen txikieneko herrialdeek eta garapen-bidean dauden uharte-estatu txikiak dituzten muga-zergen batezbesteko haztatua

AZTERTZEN ARI DIREN ADIERAZLEAK

17.2.1 adierazlea. Garapenerako laguntza ofizial garbi eta osoa gutxien aurreratu-tako herrialdeetarako, Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundeko (ELGA) Garapenerako Laguntza Batzordeko emaileen nazio-errenta gordinarekiko (NEG) proportzioan

17.4.1 adierazlea. Zorraren itzulketa, ondasun eta zerbitzuen esportazioekiko proportzioan

17.5.1 adierazlea. Garapen-bidean dauden herrialdeentzat (aurrerapen txikieneko herrialdeak barne) inbertsioak sustatzeko sistemak ezarri eta aplikatzen dituzten herrialdeen kopurua

17.7.1 adierazlea. Garapenerako laguntza ofizial garbi eta osoa gutxien aurreratu-tako herrialdeetarako, Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundeko (ELGA) Garapenerako Laguntza Batzordeko emaileen nazio-errenta gordinarekiko (NEG) proportzioan

17.9.1 adierazlea. Garapen-bidean dauden herrialdeei hitzemandako laguntza finantzario eta teknikoak (Iparralde-Hegoalde eta Hegoalde-Hegoalde lankidetzaren bitartez, eta baita lankidetzeta triangeluarraren bitartez ere) duen balioa, dolarretan

17.14.1 adierazlea. Garapen jasangarrirako politiken koherentzia hobetzeko mekanismoak dituzten herrialdeen kopurua

17.15.1 adierazlea. Garapenerako lankidetzaren hornitzaileek herrialde bakoitzeko emaitzen esparruak eta plangintza-tresnak zenbateraino erabiltzen dituzten

17.17.1 adierazlea. Azpiegituren arreta jartzen duten aliantza publiko-privatuei hitzemandako zenbatekoa, Estatu Batuetako dolarretan

17.18.1 adierazlea. Ahalmen estatistikoaren adierazlea, Garapen Jasangarrirako Helburuen jarraipena egiteko

17.19.1 adierazlea. Garapen-bidean dauden herrialdeetako ahalmen estatistikoa indartzera bideratutako baliabide guztien balioa, dolarretan